VAPAUS

Canadan suomalaisten itsenäinen työväenlehti — Perustettu v. 1917 — Ilmestyy tiistaisin, torstaisin ja lauantaisin

No. 70 — 1948 — Vol. XXXI vk. — Tiistaina, kesäkuun 15 p. — Tuesday, June 15

Suomen Numero

Selostaa canadansuomalaisten oloja ja elämää

Viisi osaa --- 30 sivua

Järjestynyt työväestö tukee CSU:n lakkoa

Protestoi sen johdosta, kun maakunnan ja liittovaltion poliisit suojelevat Sullivanin rikkuriarmeijaa

Cornwall, Ont. — **Tämän paikkakunnan ammattijärjestöjen keskusneuvosto, Trades and Labor Council, on protestoinut sen johdosta, kun maakuntahallituksen poliisit ja kuninkaalliset ratsupoliisit suojelevat laittomia rikkureita järvilaivayhtiöitä vastaan julistetun lakon murtamiseksi.**

Protestit on lähetetty maakunnan prokuraattorille **Leslie Blackwellille** ja liittovaltion hallituksen työministerille **Humphrey Mitchellille** sekä transporttiministerille **Lionel Chevrierille.**

Keskusneuvosto edustaa täkäläisen ammattijärjestöjen noin 4,000 jäsentä. Se protestoi päätöslauselmassaan voimakkaasti sitä, kun maakunnan poliiseja on lähetetty tähän piiriin, vaikka kuninkaalliset ratsupoliisit olivat täällä jo aikaisemmin liittovaltion omaisuuden suojelemista varten. Keskusneuvosto sanoo, että lakkotaistelua käydään rauhanomaisin keinoin, joten maakunnan poliiseja ei tarvita täällä.

Keskusneuvoston päätöslauselmassa sanotaan, että "jos maakunnan poliiseja ja kuninkaallisia ratsupoliiseja käytetään nyt taas, kuten on tehty aikaisemminkin, laittomien rikkurien kuljettamiseksi lakkovahtiketjun läpi, ei sellaista toimintaa suvaita loppumattomiin". Hallitusta kehoitetaan ryhtymään toimenpiteisiin tämän riitakysymyksen ratkaisemiseksi, sillä sen olisi pitänyt tapahtua jo kauan sitten.

Kaupungin viranomaiset harkitsevat vakavasti maakunnan poliisien ja kuninkaallisten ratsupoliisien poistamista täältä. Kaupungin poliisikomission puheenjohtaja, pormestari Lloyd D. Gallinger, sanoi AFL:n ja CIO:n paikallisosastojen edustajille, että sellainen toimenpide on "hyvin mahdollinen", mutta lopullista päätöstä siinä suhteessa ei ole vielä tehty.

Toronto. — Canadian Seamens Unionin sihteeri T. G. McManus sanoi viikon lopulla, että jos ei hallitus ryhdy toimenpiteisiin ja estä Pat Sullivania värväämästä "yksityistä armeijaa", jota käytetään tämän maan lakien rikkomiseen, on union taholta ryhdyttävä jonkinlaisiin toimenpiteisiin sen asian suhteen.

Trades and Labor Congressin sihteeri J. W. Buckley sanoi Ottawassa, että Sullivan tahallisesti uhmaa lakia ja käyttää "irlantilaisten tasavaltalaisen armeijan taktiikkaa Canadassa". Hän sanoi, että Sullivan olisi vangittava heti samoin kuin nekin, jotka rahoittavat hänet ja ovat vastuussa hänen järjestönsä ylläpitämisestä.

CSU:n presidentti Harry Davis ilmoitti, että lakossa saatiin ensimmäinen voitto, kun Trinidad Ltd. niminen yhtiö, joka omistaa öljynkuljetuslaivat Joan Virginian ja Bruce Hudsonin, teki sopimuksen CSU:n kanssa.

Tämän sopimuksen mukaan on laivamiesten työviikko 44 tuntia satamissa, laivoissa pidetään union miehet ja niille maksetaan ylityöstä 85 senttiä tunnilta. He saavat kaksi vapaapäivää kuukaudessa palkan kanssa, ja myöskin palkan kahdeksalta lailliselta juhlapäivältä, sekä muita etuja.

CSU on saanut myöskin Bayswater Shipping Co. Ltd. johtajalta kirjeen, jossa esitetään neuvotteluihin ryhtymistä sopimuksen tekemiseksi yhtiön laivoja varten.

Virastohenkilöiden "lojaalisuuskoe"

Kahden departmentin työläisten annettava tarkat tiedot itsestään, omaisistaan ja sukulaisistaan

Ottawa. — CCF:n edustajat alahuoneessa ovat tuominneet sen, kun hallituksen virastojen palveluksessa olevien henkilöiden on täytettävä tarkoiset kyselykaavakkeet, t. s. suotettava "uskollisuuskokeet". CCF:n edustajat sanoivat sellaisen toimenpiteen loukkaavan hallituksen työläisten henkilökohtaista vapautta.

Tällaiset kyselykaavakkeet on annettu puolustusdepartmentin ja koasiaindepartmentin virastojen henkilökunnille. Virastojen henkilöitä vaaditaan ilmoittamaan muun muassa omaisensa ja sukulaistensa nykyiset osoitteet ja työpaikat, sekä mikki sellaiset järjestöt, joihin asian omainen henkilö kuuluu tai on kuulunut joskus.

CCF:n edustaja Clarence Gillis sanoi sen johdosta mm.: "Tämä on ensimmäistä byrokratiaa. Se loukkaa kansalaisten henkilökohtaisia oikeuksia, ja minä uskon, että sellainen on nyt lopetettava. Tämä on alan kärki, ja jos hallituksen pari departmenttia voi tehdä näin, voi se tulla yleiseksi säännöksi vastaisuudessa. Virkailijat saattavat tulla vähemmän vapaaksi kuin mitä he ovat nykyään, eikä heillä ole nykyäänkään paljoa vapautta."

Näitä kyselykaavakkeita on kunkin asianomaisen henkilön täytettävä viisi kappaletta. Joittenkin virkailijain sanottiin suuttuneen siinä määrin, että ovat repineet kyselykaavakkeet täyttämättä niitä. CCF:n edustaja Stanley Knowles kysyi, että ryhdytäänkö sellaisia henkilöitä vastaan kurinpitotoimenpiteisiin.

Valtiosihteeri Colin Gibson sanoi, että heidät voitaneen siirtää toisiin departmentteihin. Konservatiivien edustaja Julian Ferguson sanoi, että olisi erotettava heti kaikki sellaiset hallituksen työläiset, jotka eivät täytä kyselykaavakkeita.

Mr. Knowles korosti sitä, että hallituksen työläisten ja toimenhaltijain on jo täytynyt tehdä uskollisuusvalan ja suorittaa tutkinnot. Kun heidän nyt vielä pitää tehdä tällä omaisistaan ja sukulaisistaan, loukkaa se heidän vapauttaan.

Kyselykaavakkeet jaettiin pari viikkoa sitten ja ne on täytettävä kesäkuun 19 päivään mennessä. Niissä tiedustellaan ensin kuten tavallista, nimeä, nimen muutosta, syntymäpaikkaa, asuinpaikkoja katunumeroineen viimeisten 15 vuoden ajalta, henkilön työpaikkoja, oppimäärää, sotilaspalvelusta, jne.

Sitten on annettava tiedot siitä jos on asunut tai vieraillut ulkomailla ja minkä vuoksi on vieraillut siellä. Ulkomailla syntyneiden henkilöiden on ilmoitettava missä laivassa he ovat tulleet tähän maahan ja mihin satamaan, sekä annettava myöskin yksityiskohtaiset tiedot kansalaistumisesta.

Sen jälkeen selvitetään asianomaisten henkilöiden ja heidän omaistensa sekä sukulaistensa perhesuhteet, rotuasiat ja nykyiset työpaikat. Heidän on myös selostettava missä kirkoissa he käyvät ja onko heitä tuomittu rikoksista, sekä lopulta myöskin klubit ja yhdistykset, joihin he kuuluvat tai ovat joskus kuuluneet.

Kolmas laivayhtiö on tehnyt sopimuksen CSU:n kanssa

Cornwallissa ollut kahakka CSU:n miesten ja rikkurijoukon välillä

Toronto. — **CSU:n presidentti Harry Davis ilmoitti viikon vaihteessa, että kolmas laivayhtiö, torontolainen Lakeland Tankers Ltd., on tehnyt un'on kanssa sopimuksen lakon alkamisen jälkeen.**

Sopimuksen mukaan on laivamiehillä 44 tunnin työviikko satamissa ja he saavat ylityöstä palkkaa 85 senttiä tunnilta. Laivamiehet saavat lisäksi kahden viikon loman palkan kanssa purjehduskauden aikana ja palkan kahdeksalta juhlapäivältä. Unio tunnustetaan laivamiesten edustajaksi ja union jäsenmaksut otetaan palkoista yhtiön toimesta.

Cornwall, Ont. — CSU:n miesten ja Pat Sullivanin rikkurijoukon välillä oli kiivas kahakka lauantaina iltapäivällä neljännesmailin päässä tästä kauppalasta.

Aikaisemmin iltapäivällä saapui noin 50 Sullivanin rikkuria kuorma-autolla Cornwalliin. He menivät erääseen turistikämppään kauppalan ulkopuolella "odottamaan määräyksiä". CSU miehet saivat siitä tiedon ja menivät karkoittamaan rikkurijoukkoa turistikämpältä. Tämä kämppä on No. 2 valtatien varrella. Rikkurit lähtivät heti pakoon. Toiset heistä yrittivät juosta pakoon valtatietä pitkin ja toiset menivät peltojen, pihamaiden ja kasvitarhojen yli.

CSU miehet saivat kiinni joitakin rikkureita ja sellaisissa tapauksissa tuli ankara yhteenotto, missä rikkurit saivat pahasti selkäänsä. Noin 15 rikkuria paimennettiin kokoon ja vietiin kuorma-autolla poispäin erästä sivutietä pitkin. Tämä joukko nähtiin sitten myöhemmin kävelevän erään pellon poikki hyvin kurjetun näköisenä.

Eräs mies löydettiin tajuttomana ojasta tien varrelta ja hänet vietiin sairaalaan. Kahakka kesti vain muutaman minuutin, mutta monet miehet tarvitsivat lääkärinapua.

Nainen murhasi miehen kirveellä Torontossa

Toronto. — John F. Farrell-niminen mies kuoli lauantaina kirveeniskusta ja hänen kanssaan asunut Yvonne Brouillette-niminen nainen on pidätetty syytettynä murhasta.

Poliisin lausunnon mukaan riita johtui siitä, kun Farrell syytti naisen juoneen vuckrarahat.

Canadasta viedään karjaa lentokyydillä Ecuadoriin. Kuva on otettu Nassaussa, missä vaihdettiin lentokonetta. ... mailin lentomatka alkoi Torontosta. Korkeakoulun oppilaat "paimensivat" karjaa lentomatkalla.

Metsäpaloja ei ole saatu vielä pysähtymään

Kahdessa palossa palanut metsää jo lähes 500,000 eekkeriä

Chapleau. — Metsäviranomaiset antoivat sunnuntaina Chapleaun asukkaille määräyksen olla valmiit lähtemään kauppalasta mikä hetki hyvänsä, sillä palo läheni kauppalaa arveluttavasti. Sunnuntai-iltana saatiin palo jonkin verran kontrolliin Panet-townshipissa, noin 2 mailin päässä Chapleaun pohjoispuolella.

Sunnuntai-iltana ilmoitettiin, että Chapleaun piirin metsäpaloalue käsittää jo 250,000 eekkerinalaa ja Missisagin alueen palo lähes saman verran. Uusia paloja ilmoitettiin syttyneen Chapleaun ja Soon lähellä, sekä pohjois-Algomalla.

Chapleaun asukkaat lastasivat sunnuntaina irtainta omaisuuttaan rahtivaunuihin ja CPR:n viranomaiset ilmoittivat, että asemalla on 96 rautatievaunua valmiina kuljettamaan asukkaat pois jos tarve vaatii. 3 mailin päässä kauppalasta puhkesi uusi metsäpalo, mutta sammutusmiehistö sai sen sammumaan.

Lauantaina yritettiin seudulla keinotekoisesti sadetta kuivasta jäästä, pudottamalla sitä pilviin. Sadetta saatiinkin, mutta ei niin suuressa mitassa, että se olisi merkinnyt mitään.

Panet-townshipin palo käsittää 8,750 eekkeriä ja sitä sammuttamassa on ainoastaan 250 miestä ja Chapleaun palon sammuttajia on 500 miestä. Missisagin palon sammutuksessa sanotaan olevan noin 400 miestä ja eri pikkupaloja, joiden eekkerinala on 15,000, sammuttamassa on 100 miestä ja Marinette Laken palon sammutukseen osallistuu 200 miestä. Viimeksi mainittu palo käsittää 15,000 eekkerinalaa.

Port Arthurin pormestari Charles Cox sanoi Fort Williamissa, että niinkauan kuin palon sammuttajille maksetaan huonoja palkkoja, on olemassa metsäpaloja. Hän kannattaa sitä, että ryhdyttäisiin miesten pakko-ottoon metsäpalojen sammutuksessa.

Sudburylainen B. A. Rhude, joka joutui kadoksiin sammutusalueella, on edelleen kadoksissa. Sunnuntaina sai 7 sammuttajaa palohaavoja ja 3 sai muita vammoja. Rhuden uskotaan joutuneen saarroksiin nopeasti liikkuvan palon keskelle ja palaneen kuoliaaksi.

Quebec. — Maniwakin alueen metsäpalot riehuvat edelleen, vaikka viikon vaihteessa saatu sade paransi tilannetta ainakin niin paljon, että noin 1,000 sammutustöissä ollutta miestä sai hengähdystauon. Palo riehuu edelleen Glovessa ja Forbes Depotin seudulla.

Val d'Orin seudulla on syttynyt lukuisia pieniä paloja, joista useiden väitetään päässeen leviämään uudisasukkaiden kannon- ja jätteiden polttotulista.

Konservatiivit pelkäävät CCF:n saavan voittoja

Ovat sen vuoksi päättäneet kannattaa kokoomuksen jatkamista Manitobassa

Regina. — Pääministeri Douglasin johtama CCF:n puolue, joka on hallinnut Saskatchewanissa neljä vuotta, on nyt asettanut ehdokkaat maakunnan jokaiseen vaalipiiriin kesäkuun 24 p:nä toimitettavia maakunnan vaaleja varten.

Liberaalit ovat asettaneet 40 ehdokasta, Social Credit 26 ja konservatiivit 9 ehdokasta. Konservatiiveilla ei ole ollut yhtään edustajaa maakunnan lainlaatijakunnassa v. 1934 jälkeen. Labor Progressive puolue on asettanut yhden ehdokkaan tulevia vaaleja varten.

Liberaalit ja konservatiivit ovat asettaneet yhteisen ehdokkaan pääministeri Douglasia vastaan Weyburnin vaalipiirissä.

Winnipeg. — Manitoban konservatiivit ovat kokouksessaan päättäneet kannattaa nykyisen kokoomushallituksen jatkamista maakunnassa. Kokouksessa oltiin sitä mieltä, että jos ei kokoomushallitusta kannateta, on konservatiivipuolue vaarassa hävitä olemattomiin Manitoban maakunnassa. Pääministeri Garsonin hallitusta arvosteltiin hyvin vähän, mutta sen sijaan arvosteltiin huomattavan paljon sitä, kun eivät konservatiivit kokoomushallituksessa ole käyttäneet paremmin asemaansa ja "antaneet johtoa hallitukselle".

Ontarion vaalien tulokset vaikuttivat konservatiivien kannanottoon. Konservatiivien edustajat olivat enemmän kiinnostuneet CCF:n vaalisaavutuksista kuin Drewn puolueen tappiosta. Usein puhujat korostivat sitä, että liberaalit ovat hävinneet ja konservatiivipuolue on menettänyt "maaperää sosialisteille". Kokoomushallituksen kannattajat korostivat kerta toisen perästä sitä, että CCF voittaa siinä tapauksessa jos kokoomuksesta luovutaan.

Realipalkat alenevat hintojen kohotessa

Ottawa. — Viralliset tiedot osoittavat Canadan työläisten realipalkan alenevan kuukausittain sitä mukaa kuin hinnat kohoavat.

Tehdasteollisuuksissa olevien työläisten, joita on yli 750,000, keskimääräinen nimellispalkka oli huhtikuun 1 pnä tilastotoimiston tietojen mukaan $36.98 viikossa. Tämän mukaan ovat tehdastyöläisten palkat kohonneet 10.3 pros. vuoden kuluessa. Mutta samanaikaisesti Canadan dollarin ostoarvo aleni 75 sentistä 66 senttiin verrattuna dollarin arvoon ennen sotaa.

Toisin sanoen elinkustannukset nousivat 16.1 pros. 12 kuukauden aikana, siis melkein 60 pros. nopeammin kuin mitä tehdastyöläisten palkat kohosivat. Tämä palkkojen ja hintojen vertailu antaa jonkinlaisen kuvan siitä mihin suuntaan ollaan menossa työläisryhmien keskuudessa, jossa ryhmässä on yli 3,000,000 henkeä työläisten perheiden jäsenet mukaanluettuina.

Niistä isommista teollisuuskaupungeista, jotka mainitaan tilastotoimiston tiedoissa, on Hamiltonissa korkeimmat tehdastyöläisten palkkataksat, keskimäärin $41.13 viikossa. Vancouver on toisella tilalla, $38.96; Toronto kolmannella tilalla, $36.96; Winnipeg neljännellä tilalla $35.45 ja Montreal viidennellä tilalla $34.94 viikossa.

Tulvatilanne on parantunut, mutta vaara ei ole vielä ohi, sanovat viranomaiset

Vancouver. — Fraser- ja Columbia-jokien vedet ovat alkaneet laskea ja viranomaiset toivovat tilanteen paranevan. Fraser-joen patoja vahvistamaan komennettuja reserviarmeijan sotilaita on vapautettu ja heidän tilalleen on kuljetettu vakituisen armeijan miehiä.

Columbia-joki, joka Trailin kohdalla nousi viikon aikana noin 8 tuumaa vuorokaudessa, on alkanut hiljalleen laskea. Revelstoken seudulla on vesi laskenut jo kaksi jalkaa.

Viranomaiset kuitenkin sanovat, että vaara ei ole vielä ohi. Vapaaehtoisia työläisiä tarvitaan vielä New Westminsterin lähellä Burnabyn ja Lulu Islandin tulva-alueella.

Sumas Prairien alueella, noin 60 mailin päässä Vancouverista itään, on Vedder Canalin ja joen vesi myöskin laskenut. Armeijan viranomaiset sanovat, että noin 90 prosenttia tämän alueen väestöstä on evakuoitu. Lähellä olevassa Abbotsfordin hätäasemalla on Punainen Risti järjestänyt asunnon ja ruokaa 800. Sumasin ja Matsquin alueelta evakuoidulle asukkaalle.

Nämä henkilöt ovat menettäneet kotiinsa ja kaiken omaisuutensa. Eräs farmarin vaimo, jonka koti sortui Fraser-jokeen, sanoi, että nuorten ihmisten ei ole niinkään vaikeaa alkaa elämäänsä alusta, mutta vanhemmille ihmisille se ei ole helppoa.

Aallot huuhtovat Toronton edustalla olevan saaren rantaa. Monta kertaa kovan tuulen ja korkean veden vallitessa aallot pyyhkäisevät saaren ylikin. On esitetty, että saaren pintaa korotettaisiin kaksi jalkaa tulvien ehkäisemistä varten.

Välirauhaa rikottu Palestinassa

Molemmat puolet syyttävät toisiaan välirauhan rikkomisesta ja sanovat puolustavansa itseään

Kairo. — Galileassa oli sunnuntaina kiivasta tykistötulta ja jalkaväen kahakoita, vaikka välirauha alkoi Palestinassa perjantaiaamuna. Arabialaiset ja juutalaiset syyttivät toisiaan välirauhan rikomisesta ja sanoivat puolustavansa itseään. Kaksi YK:n välirauhatarkkailijaa meni rintamalle koillis-Palestinassa.

Ensimmäisen kerran noin seitsemän viikon aikana elintarvikkeita kuljettava juutalaisten vaunukolonna pääsi kiertoteitse Jerusalemin uuteen kaupunginosaan, missä on 90,000 juutalaista. Arabialaisen legionan sanottiin tulittaneen vaunukolonnaa, mutta ei saanut siihen täysosumia. Arabialaisen legionan komentajat Jerusalemissa sanoivat juutalaisten rikkoneen välirauhaa tuomalla ruokatarvikkeita Jerusalemin juutalaiselle väestölle.

Yhdysvaltain pääkonsuli ja YK:n välirauhakomission jäsen William Burdett meni Jerusalemista länteen sijaitsevalle alueelle ehkäisemään taistelua. Juutalaisten hallitusta pyydettiin ettei se lähettäisi tarkistamattomia kuormastoja Jerusalemiin.

Israelin hallitus syytti syyrialaisia useista välirauhan rikomuksista Galileassa ja se ilmoitti YK:n edustajalle, että se pidättää itselleen oikeuden suojella itseään hyökkäystä vastaan.

Myöskin Syyrian hallitus ilmoitti, että sen armeija ryhtyy jälleen sotatoimiin "jos eivät juutalaiset lopeta hyökkäyksiään".

YK:n välitysmies kreivi Folke Bernadotte lähti Rhodeksen saarelle, missä aletaan käydä rauhanneuvotteluja neljä viikkoa kestävän Palestiinan välirauhan aikana. Hän sanoi toivovansa, että Palestinan konflikti voidaan ratkaista ennen välirauhan päättymistä.

Transjordanin kuningas Abdullah sanoi, että vaikka arabialaiset ovat suostuneet välirauhaan Palestinassa, ovat ne kuitenkin päättäneet taistella edelleen sionismia vastaan.

Lake Success N. Y. — YK:n välitysmies kreivi Bernadotte **jättää huomioonottamatta Neuvostoliiton tarjouksen sotilastarkkailijain lähettämisestä Palestinaan valvomaan välirauhan noudattamista.**

YK:n eräs edustaja sanoi **Bernadotten ilmoittaneen KY:n päämajaan että hän on päättänyt käyttää vain yhdysvaltalaisia ranskalaisia ja belgialaisia sotilastarkkailijoita Palestinassa.**

YK ilmoitti myöskin **Bernadotten päättäneen, ettei brittiläisiä laivoja ja lentokoneita käytetä tarkkailijain kuljettamisessa Palestinassa, kun Israel vastustaa sitä. British United Press sanoi Yhdysvaltain lähettävän patrullilaivoja ja lentokoneita Palestinaan. Bernadotte ilmoitti pyytäneensä Yhdysvalloilta, Ranskalta ja Belgialta kuutta laivaa.**

Länsi-Saksaa koskevat neuvottelut lykätty

Kun Ranskan kansalliskokous ei ole vielä hyväksynyt Lontoon päätöksiä

Berlin. — Länsivallat aikoivat ryhtyä neuvottelemaan saksalaisten johtajien kanssa hallituksen muodostamisesta länsi-Saksaa varten, mutta neuvottelujen alkaminen on nyt lykätty ranskalaisten pyynnöstä.

Neuvottelujen piti alkaa tiistaina, mutta Ranskan kansalliskokous ei ole vielä hyväksynyt Lontoon konferenssin päätöksiä, joiden perusteella neuvottelut käydään. Ranskan kansalliskokouksessa voitaneen äänestää siitä asiasta tiistaina. Jos pääministeri Schumanin hallitus onnistuu saamaan tämän suunnitelman hyväksytyksi, voidaan neuvottelut alkaa myöhemmin tällä viikolla.

Yhdysvaltalainen sotilaskuvernööri kenraali Clay ilmoitti Frankfurtissa neuvottelujen lykkäämisestä. Samanaikaisesti kommunistit, jotka vastustavat länsi-Saksaa varten laadittua länsivaltain suunnitelmaa, päättivät täällä kolme viikkoa kestäneen kampanjan, jonka yhteydessä kerättiin allekirjoituksia anomukseen kansanäänestyksen toimittamiseksi Saksan yhtenäisyyden puolesta.

Kenraali Clay sanoi luottavansa siihen että saksalaisten poliittiset johtajat hyväksyvät länsivaltain suunnitelman. Saksalaiset ovat arvostelleet tätä suunnitelmaa Frankfurtissa, brittiläisen ja yhdysvaltalaisen miehitysvyöhykkeen pääkaupungissa. Saksalaisten poliittiset johtajat protestoivat luultavasti jälleen myöskin sitä, kun Ruhrista aiotaan tehdä kansainvälinen alue.

Kiinassa ei ole tietoa rauhasta

Nanking. — Pääministeri Wong Wen-yao sanoi viikonvaihteessa laajasti käyvän yanin kokouksessa, että Kiinassa ei ole toivoa rauhasta ainakaan kahteen vuoteen.

Pääministeri sanoi, että etutila annetaan kaikelle toiminnalle, mikä tähtää kommunistien häviölle saattamiseksi.

Slovakian "Göbbels" tuomittu 30 vuodeksi

Praha. — Tido Gaspar, joka sodan aikana tunnettiin "Slovakian Göbbelsinä", on tuomittu 30 vuodeksi pakkotyöhön, ilmoitetaan Tshekkoslovakian uutistoimiston tiedonannossa.

Gaspar oli Tison hallituksen aikana Slovakian propagandatoimiston päällikkönä.

Etelä-Afrikan hallitus vapauttaa tuomittuja fasisteja

Pretoria. — Uusi fasistinen Etelä-Afrikan hallitus on ilmoittanut vapauttavansa viipymättä viisi poliittista vankia, jotka sodan aikana tuomittiin sabotaasista, ilmoitti oikeusministeri C. R. Swart viikonvaihteessa.

Vapautettavein joukossa on eräs kuolemaantuomittukin, nimittäin Sydney Robey Liebrandt, joka tuomittiin v. 1942, kun hänet saatiin kiinni tultuaan maihin saksalaisesta sukellusveneestä. Myöhemmin hänen tuomionsa muutettiin elinkautiseksi.

Kaksi ylioppilasta, Julian David Visser ja Hendrik Stephans Van Blerk, jotka tuomittiin postitoimiston räjäyttämisestä v. 1942, sekä Jan Adriaan Strauss ja Michael Johannes Pienaar, jotka vuosi sitten tuomittiin valtiopetoksesta, kun heidän todettiin auttaneen saksalaisia radiopropagandassa, vapautetaan myöskin.

Canadan kenraalikuvernööri on Brasiliassa

Rio de Janeiro. — Canadan kenraalikuvernööri, varakreivi Alexander on täällä vierailulla ja oli seurueensa kanssa viikonvaihteessa Petropoliksen, Brasilian muinaisen pääkaupungin näköaloja ihailemassa.

Brasilian lehdet ovat antaneet huomattavaa julkisuutta varakreivi Alexanderin vierailulle ja ylistäneet häntä "suurena sotilaana".

VIIME TIEDOT

Praha. — **Pääministeri Klement Gottwald valittiin eilen Tshekkoslovakian presidentiksi. Varapääministeri Anton Zapotocky tulee Gottwaldin tilalle pääministeriksi.**

Toronto. — **Tilanne on parantunut huomattavasti metsäpaloalueilla pohjois-Ontariossa sateen seurauksena. Sadekuurot ovat helpottaneet metsäpalojen sammuttamista myöskin pohjois-Quebecissa.**

Toronto. — **Oikeudessa aletaan käsitellä syytejuttua, jonka CSU on nostanut viittä järvilaivayhtiötä vastaan.**

Kuninkaalliset ratsupoliisit ovat pidättäneet ainakin neljä CSU:n miestä Cornwallissa viikon vaihteessa tapahtuneiden selkkausten takia.

Tel Aviv. — **Palestinassa oli kuluneen vuorokauden aikana verraten rauhallista. Arabialaisten johtajat neuvottelevat tänään Kairossa siitä minkälaista strategiaa käytetään rauhanneuvotteluissa, jotka YK:n välitysmies kreivi Bernadotte järjestää Rhodeksen saarelle.**

VAPAUS (LIBERTY) — Independent Labor Organ of Finnish Canadians. Established Nov. 6th 1917. Authorized as second class mail by the Post Office Department, Ottawa. Published thrice weekly: Tuesdays, Thursdays and Saturdays by Vapaus Publishing Company Ltd., at 100-102 Elm St. W., Sudbury, Ont., Canada.

Telephones: Business Office 4-4264. Editorial Office 4-4265. Manager E. Suksi. Editor W. Eklund. Mailing address Box 69, Sudbury, Ontario.
Advertising rates upon application. Translation free of charge.

TILAUSHINNAT:

Canadassa:	1 vk. $5.50	6 kk. $3.00	3 kk. $1.75
Yhdysvalloissa:	1 vk. $6.50	6 kk. $3.50	
Suomessa:	1 vk. $7.00	6 kk. $4.00	

Tervehdys Suomeen

Sodan jälkeen on Suomessa julkaistu monen lehden toimesta erikoisia "Amerikan numeroita".

Samoin on lehtemme tämän päivän numero omistettu erikoiseksi Suomen numeroksi. Sen tarkoituksena on tervehtiä sukulaisiamme, tuttaviamme ja kanssaihmisiämme yleensä, sekä uusia ja lujittaa niitä lukemattomia siteitä, jotka pitkien sotavuosien aiheuttamasta keskeytyksestä huolimatta aivan luonnollisella tavalla yhdistävät meitä siihen kansaan josta olemme lähtöisin.

Tämän Suomen numeron keskeisenä tavoitteena on siis ystävyyden ja yhteisymmärryksen edistäminen Atlantin yli maanmiestemme keskuudessa. Tässä haluaisimme erikoisesti alleviivata sitä tosiasiaa, että lehtemme Suomen numeron ilmestyminen on tarkoituksellisesti suunniteltu siten, että se tulee Suomeen vasta eduskuntavaalien jälkeen. Syy siihen on ilmeinen. Vaikka Wall Streetin miehet sekaantuvatkin toisten maiden sisäisiin asioihin, kuten esim. tapahtui niin skandaalimaisella tavalla Italian vaaleissa, niin me emme sellaista halua, emmekä suoraan sanoen voikaan kilpailla siinä rahamiesten kanssa. Tämä ei tietenkään tarkoita "puolueettomuutta" esim. Suomen asioihin nähden. On vain luonnollista, että demokraattiset maanmiehemme täällä tunsivat suurta tuskaa ja pettymystä Suomen vallanpitäjien sodanaikaisesta aseveljeydestä Hitlerin Saksan kanssa Canadaa ja muita Yhdistyneitä Kansoja vastaan. Yhtä luonnollinen asia on se, että Suomen kansan ystävinä me toivomme, ettei tämä vanha suunta enää koskaan Suomessa toistuisi. Mutta tämä on Suomen sisäinen asia, mihin ulkopuolisilla ei ole mitään oikeutta sekaantua. Meidän lehtemme on nykyhetken vaatimusten mukaisesti omaksunut johdonmukaisesti sen kannan, että tältä puolen Atlantin sekaannutaan aivan liian paljon Europan ja varsinkin Europan pikkumaiden sisäisiin asioihin. Sanomattakin on selvää, että me emme sitä hyväksy.

Suomen numeroa suunniteltaessa oli tehtävä toinenkin valinta. Me olisimme voineet tilastotietojen, arkistojemme ja kokemustemme perusteella tehdä sanan ahtaammassa mielessä "Vapauden Suomen numeron", missä toimitus yksin olisi kertonut ja kuvannut asioita ja olosuhteita omalta näkökannaltaan — lukijakuntansa puolesta. Näin me olisimme seuranneet vanhaa ja tutunomaista linjaa missä näkyy loitakin "silmäntekeviä" mutta unhoitetaan kokonaan tavallinen kansa. Me päätimme kuitenkin valita vallan toisen tien. Lehtemme avasi palstansa kaikille tähän Suomen numeroon kiinnostuneille maanmiehillemme ja ilmoitti, että sen kautta on tilaisuus kirjoitusten ja ilmoitusten muodossa lähettää tervehdyksensä Suomeen. Niinpä sitten syntyikin Suomen numeromme nykyisessä asussaan, missä tervehdysten ja ilmoitusten lisäksi eri puolilla laajaa Canadaa asuvat maanmiehemme kertovat omintakeisesti olosuhteistaan, kokemuksistaan ja mielipiteistään. Me uskomme, että ystävyyden ja yhteisymmärryksen lujittamisen perusehtona on toinen toisemme olosuhteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Tässä mielessä valmistettu Suomen numeromme voi kaikessa vaatimattomuudessaan auttaa myös Canadan ja Suomen suhteiden lähentämistä.

Lopuksi sallittaneen sanoa muutama sana Vapaus-lehdestäkin, joka nyt tulee ensimmäisen mutta toivottavasti ei viimeistä kertaa tuhansien maanmiestemme käsiin Suomessa. Näin juhla-asussaan Vapaus on aika potrakka lehti. Arkisessa oloissaan se on kuitenkin verraten vaatimaton pikkulehti. On nimittäin muistettava, että Canadassa on suomalaista alkuperää olevia (Suomessa ja täällä syntyneitä) vain noin 41.000 henkeä — kaikki työläisiä, maanviljelijöitä ja pikkuliikemiehiä. Mitään suurlehtiä ei meillä siis voi olla. Niinpä Vapauskin ilmestyy vain kolmesti viikossa ja ainoastaan kuusisivuisena, silloin, tällöin ilmestyviä erikoisnumeroita lukuunottamatta. Vapaus on toisin laajimmin leviävä ja vaikutusvaltaisin suomenkielinen uutislehti Canadassa, mutta siltikin vaatimaton pikkulehti, kuten ylläolevasta näkyy.

Näiden muutamien lisähuomautusten perusteella lehtemme toimitus, konttori ja teknillinen henkilökunta liittyy Vapauden lukijakuntaan ja lähettää sydämellisen tervehdyksensä Suomeen, isiemme maassa oleville omaisillemme ja ystävillemme. Lujittukoon ystävyys ja molemminpuolinen arvonanto Atlantin yli, ei vain maanmiestemme, mutta myös näiden molempien maiden välillä yhteiseksi hyväksemme.

Saskatchewanin maakuntavaalit

Kesäkuun 24 pnä pidettävät Saskatchewanin maakuntavaalit aiheuttavat harvinaisen suurta mielipiteiden vaihtoa kautta maan.

Kuten tiedetään, CCF, Canadan sosialidemokraattinen puolue, on ollut Saskatchewanissa hallituspuolueena. Tämä oli ensimmäinen CCF:n hallitus tässä maassa ja sellaisenaan sen kohtaloa seurataan mielenkiinnolla. Mutta juhannuspäivänä pidettävät vaalit ovat erikoisen mielenkiintoiset siksi, että n.s. vanhat puolueet (liberaali- ja torypuolue) käyttävät häikäilemättä hyväkseen CCF:n hallituksen virheitä epäonnistumisia ja heikkouksia ja tekevät kaikkensa CCF:n tappioon saattamiseksi.

Saskatchewanin maakunnan lainlaatijakunnassa on kaikkiaan 52 edustajapaikkaa, mutta kahdessa vaalipiirissä joudutaan myöhäisen kevään eli kylvötöiden viivästymisen takia suorittamaan vaalit vasta heinäkuussa. CCF:lla on nyt ehdokas jokaisessa vaalipiirissä ja se saa sekä LPP:n että unionistisen liikkeen ja farmiväestön kannatuksen.

Toisella puolen vanhat porvaripuolueet ovat myös yhdistäneet voimansa. Liberaalit ovat nimittäneet vain 40 ehdokasta ja toryt 9 ehdokasta. Tämän lisäksi on Social Credit puolueella 36 ehdokasta, jotka demagogisella finanssiohjelmallaan saavat liiankin paljon kannatusta joidenkin "tyytymättömien" keskuudessa.

Verrattain yleinen käsitys on, että keskitetty painostus CCF:n hallitusta vastaan on niin voimakas ja hyvin järjestetty Saskatchewanissa, että puolueen hallitusasema on uhattu, ellei Saskatchewanin maaseutu- ja kaupunkiväestö yhdistä rivejään vaaliuurnalla ja siten torju vanhojen puolueiden hyökkäystä vanhan huonon ohjelman toteuttamiseksi, mikä sodan edellä ajoi Saskatchewanin ja muiden aavikkomaakuntien talouselämän kestämättömään asemaan. Lehtemme kirjeenvaihtaja "Hilda S." oli ehdottomasti oikeassa kun hän jokin aika sitten kehoitti Canadan suomalaisia toimimaan Saskatchewanissa CCF:n hallituksen uudelleen valinnan puolesta sanoen:

"Saskatchewanin vaalit pidetään kesäkuun 24 pnä ja silloin taas nähdään jos CCF pääsee jälleen valtaan. Luulen jokaisen huomaavan, että CCF on askel parempaan päin — paras mitä meillä on tällä kertaa saatavissa. Siksipä taas kannatamme CCF:n ehdokkaita . . ."

Kieltämätön tosiasia onkin, että kaikista heikkouksistaan huolimatta CCF:n hallitus on paras mahdollinen Saskatchewanissa. Sen uudelleen valitsemiseksi kannattaa työskennellä, sillä vanhojen puolueiden kokoomuksen voitto olisi askel taaksepäin.

Canadan Suomalainen Järjestö

Kirj. G. Sundqvist
Canadan Suom. Järjestön sihteeri

Ensimmäinen paikallisjärjestö, josta myöhemmin tuli Canadan Suomalaisen Järjestön osasto, oli Toronton Suomalainen Seura (Finnish Society of Toronto), joka perustettiin syyskuulla 1902. Pian sen jälkeen muodostui tällaisia paikallisia järjestöjä useille muillekin paikkakunnille, kuten Port Arthur, Cobalt, Nolalu, Sault Ste. Marie, ym.

Näillä paikallisilla järjestöillä ei ollut minkäänlaista yhdyssidettä, joka olisi yhdistänyt niitä toisiinsa ja antanut niiden toiminnalle yhteisen tarkoituksen, vaan toimivat ne täysin irrallisina ja järjestivät kukin toimintansa omalla tavallaan. Tällaisen yhdyssiteen tarpeellisuus kuitenkin näyttää oivalletun jo aikaisin. Jo niin aikaisin kuin v. 1906 ilmeni Torontossa pyrkimystä yhtenäisen järjestön muodostamiseen. Mutta sellaisen järjestön muodostamisessa oli silloisissa oloissa vaikeuksia varsinkin kun tämän järjestön rakentajat heti alussa käsittivät, että perustettavan järjestön tulee olla sellaisen joka lujittaa Canadan työväestön poliittista liikettä yleensä ja samalla edistää Canadan suomalaisten luokkatietoisuuteen herättämistä. Käsitettiin, että järjestö on heti alkuun rakennettava suoranaiseksi osaksi Canadan työväestön poliittisesta puolueesta. Mutta Canadan työväestön poliittinen liike oli silloin kokonaisuudessaan vielä hyvin alkeellisella tasolla. Mitä puolueita oli olemassa — esimerkiksi Socialist Party of Canada — erosi niiden ohjelma siitä maailmankatsomuksesta, jonka järjestön rakentajat olivat Suomessa oppineet sosialidemokraattiselta liikkeeltä, niin paljon, että heidän kanssaan ei päästy yhteisymmärrykseen ja niin järjestön perustaminen lykkääntyi tuonnemmaksi.

Mutta huhtikuulla 1911 perustettiin Torontossa puolue, joka aluksi omaksui nimekseen Canadian Socialist Federation. Joulukuulla samana vuonna Winnipegissä pidetyssä edustajakokouksessa tämä puolue edelleen laajeni, liittyen siihen useita aikaisemmin itsenäisinä toimineita osastoja ja ryhmiä, ja samalla se muutti nimensä Sosialidemokraattiseksi Puolueeksi (Social Democratic Party of Canada).

Tämän uuden puolueen perustamisen jälkeen muuttui tilanne suotuisammaksi yhtenäisen järjestön muodostamiseksi Canadan suomalaisten keskuuteen ja sitä ajatusta ruvettiin päättävämmin toteuttamaan. Toronton osasto, josta käsin järjestön muodostamista oli voimakkaammin ajettu, valitsi tulevalle järjestölle väliaikaisen toimeenpanevan komitean syyskuulla 1911 ja saman vuoden lokakuun 25 päivä sai järjestö puolueelta lupakirjan. Näin syntyi Canadan Suomalainen Järjestö sosialidemokraattisen puolueen kielijaostona. Valistus- ja järjestämistyötä alettiin tehdä voimakkaammin ja järjestö kasvoi nopeasti. Perustettaessa liittyi järjestöön 19 osastoa, joiden yhteinen jäsenmäärä oli vähän toista tuhatta. Vuoteen 1918 mennessä oli osastojen lukumäärä lisääntynyt 66:een ja niiden yhteinen jäsenmäärä yli kolmen tuhannen.

Mutta puolueen omaksuma militanttinen sotavastainen kanta ja kielijärjestöjen harjoittama valistus- ja agitatsionityö ei jäänyt viranomaisiltakaan huomaamatta. Ja niinpä hallitus ensimmäisen maailmansodan loppuvaiheessa, syyskuun 25 päivä 1918 julisti kaikki sosialidemokraattiseen puolueeseen kuuluneet kielijärjestöt laittomiksi järjestöiksi hallinnollisella määräyksellä, niiden mukana myöskin Suomalaisen Järjestön. Joitain päiviä myöhemmin lakkautettiin kaikki vieraskieliset työläisten sanomalehdet, niiden mukana myöskin suomalaisten lehti, Vapaus, ja näiden järjestöjen ja lehtien toimitsijoita vainoittiin, vangittiin ja sakoteltiin. Useita suomalaisiakin pidätettiin ja tuomittiin.

Monien yritysten jälkeen saatiin järjestölle kuitenkin uudestaan toimintalupa joulukuulla 1918, kuitenkin sillä ehdolla, että järjestö ei liity mihinkään puolueeseen, vaan toimii täysin itsenäisenä järjestönä. Niin järjestö toimi itsenäisenä Suomalaisen Sosialistijärjestön nimellä aina helmikuuhun 1922, jolloin se liittyi hiljan perustettuun Työläispuolueeseen (Workers Party of Canada). Mutta syyskuulla 1925 pidetyssä edustajakokouksessa Työläispuolue järjestettiin uudelleen. Se omaksui nimekseen Canadan Kommunistinen Puolue ja sen yhteydessä toimineet kielijärjestöt lakkautettiin tarpeettomina. Nämä järjestelyt astuivat voimaan lokakuun 21 päivä 1925 ja sen jälkeen Canadan Suomalaisella Järjestöllä ei ole ollut järjestöllisiä yhteyksiä minkään puolueen kanssa, vaan on se toiminut täysin itsenäisenä järjestönä.

Tällä välin olivat järjestön osastot rakentaneet itselleen kokous- ja toimintahuoneistoja ja hankkineet osaksi muutakin kiinteää omaisuutta, kuten kesäleirejä, y.m. Ja koska puolueilla tai niiden jaostoilla ja osastoilla ei ole oikeutta omistaa kiinteää omaisuutta Canadassa, niin syntyi sellaisen järjestön tarve, jonka nimeen nämä omaisuudet voitaisiin rekisteröidä. Näin syntyi Canadan Suomalainen Järjestö, joka sai liittohallituksen lupakirjan lokakuun 24 päivä 1923. Parina ensimmäisenä vuotena ei tällä laillistetulla järjestöllä ollut muuta tehtävää kuin näiden omaisuuksien laillisten asiain hoito. Mutta lokakuusta 1925 lähtien on kaikki toiminta keskittynyt tähän samaan järjestöön.

Häiritsemättä ei tämä laillistettu järjestökään ole kuitenkaan saanut toimia. Huolimatta siitä, että silläkin on liittohallituksen antama lupakirja julistettiin se laittomaksi järjestöksi toisen maailmansodan alkupuolella, kesäkuun 4 päivä 1940 päivätyllä hallinnollisella määräyksellä, yhdessä useiden muiden edistysmielisten järjestöjen kanssa. Ja tämä lakkauttaminen muodostui paljon pitemmäksi kuin mitä ensimmäinen oli. Vasta lokakuun 14 päivä 1943 sai järjestö uudelleen lailliset toimintaoikeutensa ja lakkauttamisen yhteydessä takavarikoidut omaisuudet palautettiin takaisin sitkeän kamppailun jälkeen, jota tuki koko maan järjestynyt työväestö ja kaikki edistysmieliset kansanainekset.

Ylläoleva pintapuolinen katsaus CSJ:n muodostumiseen ja sen huomattavampiin järjestöllisiin kehitysvaiheisiin, osoittaa CSJ:n suurin piirtein kulkeneen läpi kaikkien niiden kehitysvaiheiden, jotka ovat havaittavissa Canadan poliittisen työväenliikkeen kehityksessä. Ne läheiset yhteydet mitä järjestöllä aikaisemmin oli eri puolueiden kanssa toimiessaan kielijaostona, ovat epäilemättä olleet eduksi sen kehitykselle ja ovat selventäneet sen luokkakäsitteitä ja antaneet sille koulutusta, joka on ollut sille tarpeen toimiessaan myöhemmin itsenäisenä järjestönä. Olisi kuitenkin virheellistä vetää sellaista johtopäätöstä, että tämä yhteistoiminta on ollut vaan yksipuolista, että järjestö olisi aina ollut saajan asemassa antamatta itse mitään. Kyllä CSJ on puolestaan myöskin myötävaikuttanut niiden puolueiden kasvuun ja kehitykseen joiden yhteydessä se on toiminut. Sosialidemokraattisen puolueen muodostaminen esimerkiksi olisi tuskin ollut silloin mahdollista ilman kielijaostoja. Siitä on selvänä osoituksena se, että puolue kuoli verenvähyyteen hyvin pian sen jälkeen kuin nämä kielijaostot lakkautettiin.

Myöhemmin vasemmistolaisen liikkeen alkaessa olivat kielijärjestöt suurena apuna myöskin Työläispuolueen perustamisessa ja sen kehityksessä alkuaikoina, puhumatta lainkaan siitä taloudellisesta tuesta jota ne antoivat puolueelle. Sen lisäksi on CSJ:n riveistä noussut useita toimitsijoita, joista toiset toimivat vieläkin Canadan yleisessä työväenliikkeessä. Mutta pääasiassa on järjestön valistus- ja herätystoiminta tietenkin kohdistunut Canadan suomalaisten keskuuteen ja se, että Canadan suomalaisten työläisten luokkatietoisuus ja järjestäytyneisyys nyt voidaan empimättä rinnastaa maassa yleensä vallitsevaan tasoon, on suurelta osalta CSJ:n ansiota. Ennen järjestöä ja vielä sen alkuaikonakin pitivät kaivoskorporatsionit ja muut työnantajat suomalaisia kansallisuutena, jonka keskuudesta on aina helppo saada lakonrikkureita työriitelöiden sattuessa. Ja he olivat siitä syystä halveksittuja maan varsinaisen työväestön taholta. Tässä suhteessa on tilanne nyt kokonaan toisenlainen. Suomalaiset työläiset ovat ottaneet paikkansa unioiden ja muiden työläisten järjestöjen jäsenyydessä ja tuntevat oman arvonsa tasavertaisina muiden työläisten rinnalla.

CSJ on aina pyrkinyt edistämään työläisten niin taloudellista kuin poliittistakin järjestäytymistä. Yksi sen pääasiallisimpia tehtäviä on ollut suomalaisten työläisten lähentäminen maan varsinaiseen työväenliikkeeseen. Taloudellisen järjestäytymisen alalla on sen vaikutus ollut huomattavin puutavarateollisuudessa, varsinkin Ontarion metsätyöläisten keskuudessa. Kun Yhden Suuren Union (OBU:n) nopeaa nousua seurasi yhtä nopea lasku ja hajaannus, hävisi metsätyöläisten unio Ontariossa olemattomiin. Sinä lyhyenä aikana, jonka unio oli olemassa, tuli sen tärkeys kuitenkin tunnetuksi ja työläiset kaipasivat sitä, mutta puuttui alkuunpanevaa toimivaa voimaa. Niin ryhtyi CSJ voimakkaammin tukemaan metsätyöläisten uudelleenjärjestämistä. Se keräsi ja luovutti varoja ja toimitsijoita tähän tarkoitukseen ja puutavaratyöläisten unio järjestettiin uudelleen Ontariossa pääasiassa CSJ:n, sen osastojen ja jäsenistön yhteisellä voimalla ja myötävaikutuksella. Sen jälkeen on tämä unio käynyt monta kunniakasta taistelua ja voittanut monia parannuksia metsätyöläisten oloihin.

Järjestyneisyys tekee työläiset kykeneviksi taisteluun ja järjestäytymisen edistämistä seuraa luonnollisesti työläisten taisteluiden tukeminen. CSJ on aina kannattanut työläisten taisteluita ja antanut niille myöskin taloudellista tukea. Mitään läheskään täydellisiä tilastoja ei ole saatavissa siitä paljonko CSJ:n toimesta on kerätty varoja lakkoavustuksiin. En siis yritäkään esittää siitä mitään numeroita. Mutta voimme varmuudella todeta näiden avustusten nousevan varsin kunnioitettavaan summaan.

Kolmekymmenluvulla vallinneen kriisin aikana olivat työläiset pakotettuja liikehtimään ja vaatimaan itselleen ja perheilleen toimeentuloa, niin työssäolevat kuin työttömätkin. Mutta taantumus nosti päätään rinnan kriisin kärjistymisen kanssa.

Villi vaino kohdistettiin militanttisia työväenjärjestöjä ja niiden toimitsijoita kohtaan. Vapauden toimittajat Vaara ja Parker sekä sivuliikkeen hoitaja Stahlberg vangittiin ja kuukausien pidätyksen jälkeen karkotettiin maasta. Kommunistisen puolueen koko poliittinen toimisto vangittiin ja tuomittiin kuritushuoneeseen ja puolue julistettiin laittomaksi. Lukuisia muita työläisten järjestöjen toimitsijoita vangittiin ja tuomittiin eri pitkiksi ajoiksi vankeuteen. Taistelevien työläisten vangitsemiset tulivat jokapäiväisiksi ilmiöiksi.

Tämä nosti esiin kärkevänä kysymyksen näiden vangittujen työläisten puolustamisesta. Muodostettiin erikoinen puolustusjärjestö (Työväen Puolustusliitto) ja tämä liiton toiminta muodosti sangen tärkeän osan militanttisesta työväenliikkeestä useiden vuosien aikana. CSJ osallistui kiinteästi tähän puolustustoimintaan, kuuluen järjestönä Puolustusliiton yhteyteen. Laadittiin ja hyväksyttiin lukemattomia vastalauseita ja vaatimuksia, joita lähetettiin eri hallituselimille, ja kerättiin varoja puolustustarkoituksiin. Tämä puolustustoiminta maksoi Canadan työväestölle lukemattomia tuhansia dollareita, vaikka lakimiesten käyttö oikeusjutuissa pyrittiin supistamaan mahdollisimman vähiin. Mutta näin onnistuttiin lieventämään monia tuomioita ja useissa tapauksissa kumoamaan syytteet kokonaan. Tällä puolustustoiminnalla oli sen lisäksi hyvin tärkeä agitatsionillinen merkitys yleisen mielipiteen nostattamisessa näitä vainoja vastaan ja tämän kamppailun ansioksi on laskettava, että Canadan rikoslaista poistettiin surullisen kuuluisat 98. ja 99. pykälät.

Sotaa edeltäneenä fasismin nousun ja sodan vaaran kautena kannatti CSJ kaikkien rauhaarakastavien kansanainesten yhtenäisen rintaman rakentamista fasismin voittokulun ja sodan ehkäisemiseksi ja työskenteli vointinsa mukaan yhtenäisyyden aikaansaamiseksi myöskin erilaisilla mielipiteillä varustettujen suomalaisten kesken Canadassa. Kun sitten Espanjan kansan nuori tasavalta joutui taisteluun olemassaolostaan Francon, Hitlerin ja Mussolinin kolmiyhteyttä vastaan v. 1936, kannatti CSJ Espanjan laillista hallitusta taistelussa oikeuksiensa puolesta. Järjestön toimesta kerättiin pyöreissä luvuissa 10.000 dollaria rahassa ja huomattava määrä vaatteita, kenkiä, y.m. tavaraa, pikkumukavuuksien lähettämiseksi tasavallan sotilaille sekä avustukseksi pakolaisille ja sodan johdosta orvoiksi joutuneille lapsille. Silloisen työttömyyden ja rahattomuuden aikakautena voitiin tätä pitää tyydyttävänä saavutuksena. Toista sataa CSJ:n jäsentä osallistui suoranaisesti Espanjan sotaan tasavaltalaisten puolella ja noin 60 heistä kaatui niissä taisteluissa. Toisen maailmansodan syttyessä ja sen saadessa selvästi fasismivastaisen luonteen liittyivät monet järjestön jäsenistä vapaaehtoisina Canadan asevoimiin taistelemaan natsi-Saksaa ja sen liittolaisia vastaan. CSJ on näin piirtänyt kantansa lähtemättömästi historian lehdille kansanvallan ja fasismin välisessä taistelussa.

CSJ:n varsinaisena jatkuvana toimintamuotona on aina ollut valistus- ja kulttuuritoiminta, näyttämötoiminta, laulu, soitto, jne. Tätä toimintaa on pyritty järjestämään sisältönsä puolesta siten, että se edistäisi niitä kamppailuja ja tehtäviä jotka kulloinkin ovat olleet päiväjärjestyksessä. Samalla kuin sen avulla on kerätty varoja erilaisiin avustustarkoituksiin ja muihin työväestölle tärkeisiin tarkoituksiin. Näyttämötoiminta, joka näyttää seuraavan suomalaisia kaikkialle heidän järjestötoiminnassaan, on esittänyt päärooleja myöskin CSJ:n kulttuuritoiminnassa. Tämän toiminnan edistämiseksi heräsi järjestössä jo aikaisin kysymys näytelmävarastoamon perustamisesta järjestön yhteyteen. Mutta vasta kesäkuulla 1927 pidetyssä edustajakokouksessa päätettiin näytelmävarasto lopullisesti perustaa. Tätä varastoa on sen jälkeen kartutettu eri lähteistä mahdollisuuksien mukaan ja sodan edellä oli se jo hetken melko tyydyttävä täyttämään osastojen tarpeen. Nyt muuttuneessa tilanteessa on se kuitenkin taasen hyvin puutteellinen ja kipeästi uusimisen ja täydentämisen tarpeessa.

Rinnan näyttämötoiminnan kanssa ovat järjestön osastot, varsinkin suuremmissa suomalaiskeskuksissa aina harrastaneet myöskin laulua ja soittoa y.m. kulttuuritoiminnan muotoja. Ennen sotaa alettiin järjestön toimesta järjestää ajoittaisia itä-Canadaa käsittäviä laulu- ja soittojuhlia, joista on sittemmin muodostunut vuotuiset juhlatilaisuudet. Tämä monipuolinen toiminta tarjoaa järjestön jäsenille ja kannattajille tilaisuuden kehittää taiteellisia taipumuksiaan, samalla kun sen avulla järjestetään laajemmille joukoille nautintorikkaita ja valistavia tilaisuuksia. Ja tämä on epäilemättä ollut huomattavana tekijänä maanmiestemme kulttuuri- ja sivistystason kohottamisessa. Canadassa, Monet joista myöhemmin on kehittynyt ammattisoittajia ja laulajia ovat saaneet alkeisopetuksensa osastojen kuoroissa, soittokunnissa ja orkestereissa.

CSJ on aina kannattanut Suomen kansan täydellistä kansallista itsenäisyyttä sekä Suomen työläisten ja vähävaraisen väestön taisteluita parempien elinehtojen ja demokraattisten oikeuksiensa puolesta. Eikä tämä kannatus ole aina rajoittunut yksinomaan moraaliseen kannatukseen, vaan on se monasti saanut myöskin aineellisen tuen muodon. Varsinkin aikaisempina vuosina pantiin järjestön taholta usein toimeen keräyksiä lakkotaisteluiden avustamiseksi ja muihin tärkeisiin työläisten yrityksiin Suomessa. Ensimmäisen maailmansodan ja Suomen luokkasodan jälkeinen tilanne vaati omat erikoiset avustustoimenpiteensä, mutta lakkotaistelujen tukeminen jatkui jonkun aikaa vielä sen jälkeenkin. Satamatyöläisten lakko Suomessa v. 1929 oli viimeisimpiä jonka avustamiseen CSJ osallistui. Lapualaistaantumuksen päästyä täyteen kukoistukseensa katkesivat yhteydet CSJ:n ja Suomen työväenjärjestöjen välillä melkein kokonaan. Ja vasta nyt toisen maailmansodan päättymisen jälkeen on näitä yhteyksiä alettu jälleen uusia. Sodan päättymisen jälkeen muodostui täällä myöskin laajin avustustoiminta Suomen hyväksi mitä Canadassa on koskaan nähty. Tätä kamppailua johti Canadan Suomiapu, jonka toimintaan CSJ:kin osallistui, ollen se samalla ensimmäinen kamppailu johon osallistuivat kaikki erilaisen mielipiteen omaksuvat Canadan suomalaiset. Tämän lisäksi on CSJ avustanut jonkun verran Suomen demokraattisia järjestöjä ja laitoksia.

Kuuluisa canadalainen lääkäri tri Norman Bethune suomalaisten ... keskellä CSJ:n Sudburyn os. kesäleirillä Trout Lakella. Tri Bethune ... uranuurtaja verensiirron alalla ja hänen johtamansa verensiirtoklinikka ... Madridissa tuli Espanjan sisällissodan aikana kautta maailman tunnetuksi ... Ennen toista maailmansotaa hän matkusti Kiinaan järjestämään Kiinan ... vapausarmeijan lääkintähuoltoa ja kuoli siellä verenmyrkytykseen ... sairaalassa 1939.

Kirje Ontarion metsäpaloalueelta

Webbwood, Ont. — Tässä on vähän uutisia täältä pikkukylältä, jonka lähettyvillä ovat ne K. V. P:n isot tehdasrakennukset. Espanola on täältä vain 10 mailin päässä. Tässä lähettyvillä ovat myös ne suuret metsäpalot, mistä nyt on niin paljon puhuttu. Kyllä nyt onkin täällä paljon savua ja sadetta ei ole ollut kahteen kuukauteen.

Täällä ei muuten ole paljon suomalaisia, vain 7 perhettä, niin kaunis paikka kuin se onkin kesällä. Webbwood on n.s. "division pää" CPR:n radalla. — I. K.

Kansallistaminen on suoritettu melkein loppuun Rumaniassa

Bukarest. — Rumania on ... tanut tähän mennessä, jo ... kaikki maan teollisuuden ... kaivokset, öljylähteet ja ... luonnonrikkaudet.

Laki kansallistamisesta ... tiin hallituksen istunnossa ja ... esitettiin parlamentille, ... se yksimielisesti kolmen ... kustelun jälkeen.

15,000 miestä pois työstä US:ssa

Detroit. — Chrysler Corp. ... lauantaina 15.000 työläiselleen ... heidän ei tarvitse tulla työhön ... kuin saavat kutsun. Syyksi ... tiin puute tarvikkeista.

Suhteemme Suomeen

Canadan Suomalaisen Järjestön viime elokuun lopulla Torontossa pidetyssä XVI edustajakokouksessa hyväksyttiin seuraavanlainen päätöslauselma Canadan suomalaisten työläisten ja heidän järjestönsä ... teesta Suomeen:

Meidän Järjestömme ei ole koskaan ollut "suomivastainen" ... visseissä piireissä on virheellisesti ja määrätyssä tarkoituksessa ... tetty.

CSJ:n on tuominnut saksalaisten valkokaartilaisten pistinten avulla Suomeen pystytetyn puolfasistisen komennon. Meidän Järjestömme tuomitsi Lapuan liikkeen, työväenjärjestöjen lakkauttamisen sekä työläisten ja muiden edistysmielisten voimien vangitsemiset ja muiluttamiset. Meidän Järjestömme tuomitsi Suomea hallinneiden taantumusvoimien mielettömät sotapuuhat seikkailuksi, joka ei ... aiheuttaa muuta kuin onnettomuuksia ja kärsimyksiä Suomen kansalle ja Suomen valtiolle.

Mutta Canadan Suomalainen Järjestö on aina kunnioittanut Suomen kansan mainehikkaita vapaustaistelujen traditioja ja ... isiltämme jääneitä kuolemattomia kansallisia kulttuuriperinteitä ... Viimeaikaiset katkerat kokemukset ovat myös ratkaisevasti osoittaneet, että Järjestömme suhde Suomen poliittisen elämän eri virtauksiin on ollut perusolemukseltaan oikea. Sotaa valmistaneet ja sitä ... taneet voimat Suomessa aiheuttivat politiikallaan sanoin kuvaamattomia menetyksiä ja kärsimyksiä Suomen kansalle ja ne voimat, jotka vaativat rauhanomaista ulkopolitiikkaa, hyviä suhteita kaikkien naapurimaiden kanssa ja demokraattisesti hoidettua sisäpolitiikkaa, osoittautuivat niitä vastaan kohdistetusta vainosta ja sorrosta huolimatta Suomen kansan parhaiden etujen puolustajiksi.

Meidän Järjestömme on aina kannattanut ja kannattaa horjumattomasti Suomen valtiollista vapautta ja demokraattista itsemääräämisoikeutta, jonka fasistimieliset seikkailijapolitiikot saattoivat ... kavaan vaaraan. Tämän vuoksi CSJ on lämpimästi tervehtinyt Suomen sodanjälkeistä demokraattista suuntausta, joka pelasti Suomen ... ollisen vapauden ja sen demokraattisen itsemääräämisoikeuden, ... fasismin voitto olisi varmasti tuhonnut. Tämä edustajakokous ... tääkin erikoisesti sitä, että meidän ja kaikkien Suomen todellisten ... tävien asia ja velvollisuus on antaa aktiivisen, moraalisen ja aineellisenkin tuen Suomen demokraattiselle kehitykselle ja sen etulinjalle, järjestyneelle työväelle.

PÄIVÄN PAKINA

Miten canadansuomalaiset suhtautuvat Suomeen?

Tämä lehtemme erikoisnumero on ainutlaatuinen historiassamme. Tällaisen julkaiseminen on käytännöllinen yritys lähentää Canadan ja Suomen edistysmielistä väestöä lähemmäksi toisiaan. Tämä numero on myös erikoinen siksi, että teollisuudessa, kalastuksessa, maanviljelyksessä, ym. työskentelevät työläiset kirjoittavat elämästään ja kokemuksistaan. Monien vapisevin käsin kirjoitetun artikkelin tyylipuhtauden korvaa niissä ilmenevät rehelliset ja yksinkertaiset kuvaukset canadansuomalaisten elämän kovuudesta, jota on usein pyritty väärin tulkitsemaan. Näistä rehellisistä kuvauksista saa selvän käsityksen, ettei täällä "puuveitsellä vuolla kultaa".

Canadan suomalainen väestö on valtavimmalta osaltaan työtätekevää väkeä. Kukaan ei ole päässyt sellaiseen taloudelliseen asemaan, että voisi vaikuttaa Canadan taloudellisen vallan kukkuloilla.

Kaikesta tästä huolimatta suomalaiset jakaantuvat moniin eri ryhmiin. Ne jotka ovat olleet Suomessa mukana työväenliikkeessä ovat myöskin suurimmalta osaltaan työväenliikkeen mukana täällä. Jotka Suomessa ollessaan kulkivat taantumuksen mukana seuraavat täällä myöskin taantumuksen vanavedessä. Eivät edes uskonnollismieliset ole yksimielisiä.

Canadan suomalaisen väestön eri uskonnollisten ja poliittisten ryhmien raja-aitoja on vaikea murtaa vaikka melkein kaikkien taloudellinen asema on sellainen, että jo yksistään oma etu vaatisi heitä mukaan työväenliikkeeseen. Työväenliikkeen mukana olevien kankeus ja vissinlainen poliittinen ahdasmielisyys on ollut myöskin eräänä esteenä yhteistoiminnan edistymiselle.

Ensimmäisen kerran Canadan suomalaisten historiassa saatiin aikaan melkoisen laaja yhteistoiminta Suomen auttamiskysymyksen yhteydessä. Perustettiin yhteinen "Canadan Suomiapu", jonka tuloksellinen toiminta osoittaa mitä yhteistoiminnalla saadaan aikaan. Tästäkin yhteistoiminnasta erosi muutamia kirkkoseurakuntia, vaikka ilmeisesti niiden jäsenistön keskuudessa kannatettiin Suomen avustustoimintaa yhteisen järjestön puitteissa.

Canadan suomalaiset jakaantuvat suurin piirtein neljään eri ryhmään. Äärimmäiset vanhoilliset kuuluvat kansallisseuroihin ja eri kirkkokuntiin. Yksi ryhmä on keskittynyt Torontossa ilmestyvän "Vapaan Sanan" ympärille, jonka poliittinen värivaihtelu on mitä moninaisin. Sitten on pieni ryhmä, joka on jäännös entisestä IWW:stä. Suurin ja yhtenäisin ryhmä on Canadan Suomalaisen Järjestön jäsenistö ja sille myötämieliset ihmiset. Nämä osallistuvat myöskin Canadan yleiseen työväenliikkeeseen.

Kolme ensiksi mainittua ryhmää ovat yksimielisiä ainakin yhdessä asiassa. Ne ovat katkeria Neuvostoliiton vihollisia. Vaikka monissa asioissa ilmeneekin näiden ryhmien keskuudessa eripuraisuutta, niin neuvostovastaisen vihan lietsomisessa ne puhaltavat yhteen hiileen.

Samalla nämä ryhmät ovat Suomen uuden demokraattisen suuntauksen verivihollisia. Näiden ryhmien lehdet, Torontossa ilmestyvä "Vapaa Sana", Port Arthurissa ilmestyvä "Canadan Uutiset" ja Yhdysvalloissa ilmestyvä "Industrialisti" heijastavat tätä katkeraa vihaa. Näistä lehdistä on tullut Suomen taantumuksellisten ryhmien äänenkannattajia ja mielikuvituksellisia juttuja Suomesta levitetään niiden kautta canadansuomalaisten keskuuteen.

Canadan Suomalaisen Järjestön ja lehtemme tehtävänä on totuuden levittäminen ja työväenliikkeen tukeminen. Lehtemme on ainoa suomenkielinen lehti Canadassa joka on varauksetta puolustanut ammattiunioja ja CSJ on tehnyt paljon jäsenistönsä ja sille myötämielisten keskuudessa työväenliikkeen tunnetuksi tekemiseksi.

Työväenliikkeen mukana kulkevat canadansuomalaiset ovat aina ... ranneet tarkkaan Suomen ... taistelua niin poliittisella kuin ... dellisellakin rintamalla. Silloin ... lapuanliike riehui ja valtiovalta ... käsi Suomen työväenliikkeen ... puun tunnettiin täällä myös ... suomalaisia työläisiä kohtaan ... on monenlaisia käytännöllisiä ... merkkejä.

Me seurasimme henkeä pidättäen kun näimme kuinka Suomen ... kuljetettiin fasistien puolelle ... Me olimme myöskin vakuutettuja siitä, että toisessa maailmansodassa fasistiset maat tulevat kärsimään ... sertavan tappion, joka merkitsee ... kille vapautta rakastaville ... niiden mukana Suomen kansalle ... pullista voittoa ja vapautta. ... toteutuikin meidän toiveemme ... tunsimme sanomatonta ... näimme, että vihdoinkin Suomen ... kansa on ottanut ratkaisevan ... leen demokraattiselle tielle.

Paikkansa pitää se, että ... kansan suuruutta ei määrää ... omaan maan laajuus ja ... paljous. Sen suuruuden määrää ... joku kansakunta on tehnyt ja ... se edelleenkin tekee. Suomen ... voi olla suuri vain silloin, jos ... jumatta seuraa demokraattista ... män tapaa, hävittää maasta ... läisiä jäytävän hivuttavan ... taloudellisen ja poliittisen ... tiedämme, että Suomen kansa ... sä on vaikea taistelu. Vapaus ... lesta on aina täytynyt maksaa ... hinta. Me luotamme kuitenkin ... men kansan oikeudentuntoon ... on suuri merkitys uuden ... den luomisessa. — Uoti.

Parhainta onnea 50 vuotta täyttäneelle

JOONAS SYRJÄLÄLLE

toivottavat allamainitut omaiset ja ystävät

Maija	Hellen Mäki
Irene ja Raymond Hietala	Saima Lahti
Lyyli ja Johan Mäki ja pojat	Fanny Luoma
Viene, Anne ja Ansu Ojala	Armas Laine
Anna ja Jack Mäki	Antti Setänen
Mary ja Wilberd Yrjölä	Lauri Aho
Kaisa ja Lauri Niemi	Mr. ja mrs. Springer
Anni ja Jack Hakola	Elma ja Vikki Hasu

KIITOS

Kiitän tovereita, kun tulitte kunnioittamaan minun 50-vuotissyntymäpäivääni kesäkuun 8 p:nä 1948. Kiitän lahjoista. Kiitän toimihenkilöitä ja Ansu Ojalaa, joka piti huolen soitosta.

JOONAS SYRJÄLÄ

McKerrow, Ontario — Kesäkuun 8 p. 1948

Pikasilmäys maahan missä Canadan suomalaiset elävät

Vierailtuaan muutaman viikon täällä Canadassa, missä hän ajeli rehentelevien "metsäherrojen autossa" "Suomen Kuvalehden" raportteri Sakari Pälsi julkaisi (v. 1927) Otavan kustannuksella Suomessa kirjan, minkä nimi — "Suuri, kaunis ja ruma maa" — kuvaa mainiosti mainitun kirjan onttoutta ja sitä minkälaisia "tietoja" on Canadan suomalaisista vanhaan kotimaahan välitetty.

Kun Vaasa-lehden konservatiivinen toimittaja "Vaasan Jaakkoo" vieraili täällä joitakin kuukausia sitten, hän etsi myöskin jotakin "erikoista" ja havaitsi — että me canadansuomalaiset, olemme paatuneita pakanoita, joiden suurimpana tarpeena on se, että lähetettäisiin enemmän suomalaisia pappeja; vaikka täällä olevat papit ovat jo ainaisessa taloudellisessa ahdinkotilassa.

Mainitut seikat korostavat tavallaan sitä, kuinka puutteellisia tietoja Canadasta ja erikoisesti canadansuomalaisista on takavuosina Suomeen välitetty. Jo on siis aika Canadan suomalaiselle itse kertoa olemassaolostaan sukulaisilleen ja ystävilleen Suomessa, kuten nyt yritetään tehdä tämän Vapauden Suominumeron välityksellä.

Canadansuomalaisten elämä, toiminta ja mahdollisuudet on luultavasti helpommin ymmärrettävissä jos pidetään mielessä tämän maan suuret mittasuhteet, eri maakuntien erilaisuudet ja sen historiallisen kehityksen pääpiirteet.

Canadan pinta-ala on todellakin laaja. Koko Pohjois-Amerikan mantereen se osa, mikä on Yhdysvaltain pohjoispuolella — Alaskaa, Newfounlandia ja Labradoria lukuunottamatta — kuuluu Canadalle.

Alueellisesti puhuen Canada on kolmanneksi suurin maa maailmassa. Sen pinta-ala on suurempi kuin Yhdysvaltain pinta-ala ja miltei yhtä suuri kuin koko Euroopan mannermaan pinta-ala eli 3,694,863 neliömailia.

Erikoisen mieluisa "tuttavuus" meille tuhansien järvien maasta tulleille siirtolaisille oli se toteamus, että seitsemännes osa Canadan pinta-alasta on vettä; järviä, jokia ja lahtia. Mainittakoon vain, että Canadan väkirikkaimmassa maakunnassa, Ontariossa, missä suurin osa täkäläisistä maanmiehistämme asuu, arvioidaan olevan noin 2,000,000 järveä!

Canadan suurin pituus idästä länteen on 2,700 mailia ja leveys pohjoisesta etelään 1,600 mailia. Kun vielä muistetaan, että maanmiehiämme asuu itä-osasta äärimmäiseen länteen asti, niin silloin havaitaan, että meidän keskinäinen kanssakäymisemme on mahdollista pääasiassa vain järjestöjemme ja lehtiemme välityksellä.

Kartasta näkyy, että Canadan pohjoisessa rajan muodostaa Pohjoinen Jäämeri. Itäisen rajan muodostaa Atlanti, Labrador ja Newfoundland. Läntisen rajan Alaska ja Tyyni valtameri.

Mannermaan pohjoispuolella on suuri arktiikan saariryhmä, missä on lukuisia suuria saaria kuten Prince Albert Land, Baffin Land, Prince of Wales Island, Southampton Island ja Melville Island. Lännessä on tunnetut Vancouverin ja Queen Charlotten saaret.

Hudson Bay pohjoisessa ja Gulf of St. Lawrence idässä ovat suurimmat ja tunnetuimmat valamerilahdet.

Maanpinnan rakenteen perusteella Canadassa on kolme täysin erilaista aluetta: Itäinen ylänkömaa ja läntinen vuoristoalue, sekä niiden välissä suuret aavikot eli preeriat. Nämä kolme aluetta eroavat toisistaan ilmastonsa, maanpinnan muodostuman ja geologisen rakenteensa suhteen.

Itä-Canada on yleisesti ylänköä. Suurin osa tästä alueesta on 1,200—3,000 jalan korkeuden välillä, laskien se pääasiassa Hudson Bayta kohti.

Länsi-Canadassa ovat kuulut Kalliovuoret (Rocky Mountains) joista monet ovat ainaisen lumen peitossa. Esimerkiksi Loganin vuori eli Mount Logan Yukonin lounaisosassa on 19,514 jalkaa merenpinnan yläpuolella. Kalliovuorten korkeus vaihtelee 9,000—14,000 jalan välillä.

Keski-Canadan aavikot eli preeriat ulottuvat Kalliovuorista Hudson Bayhin ja Pohjoiseen Jäämereen asti. Matalahko harjanne jakaa Canadan preerian miltei keskeltä niin, että itäisen osan vesi laskee Hudson Bayhin ja läntisen osan Mackenziejokeen ja yleensä jäämerta kohti.

Canadasta löytyy useita Pohjois-Amerikan mantereen suurimpia jokia. Itä-Canadassa on St. Lawrence joki mikä Wellandin kanavan ja Suurten järvien kanssa muodostaa mitä tärkeimmän laivareitin. Mainita sopii, että tämän reitin kautta laivaliikenne ulottuu Atlantilta aina Port Arthuriin asti.

Muista huomattimmista Itä-Canadan joista mainittakoon St. Maurice, Ottawa, Saguenay, St. Francis ja Richelieu.

Aavikkomaakuntien kaakkoisosan jokien vesi juoksee Hudson Bayhin. Näistä joista mainittakoon Saskatchewan, Nelson, Churchill, Hayes ja Severn. Aavikon länsiosan jokien, Athabascan, Peacen, Hayn, Slavesin ja Mackenzien vedet laskevat koillista kohti.

British Columbiassa on etelässä kuuluisa Fraser joki, pohjoisessa Liard ja luoteisosassa Skeena ja Stikine.

Yukonin suurin ja tärkein joki on Yukon, mikä virtaa Alaskan halki.

• • •

Ennen C. Columbuksen Amerikan löytöä (lokak. 12 p. 1492) tiedetään kuitenkin Canadassa vierailleen eurooppalaisia. Norjalaiset Viikingit ammattitaitoisina laivanrakentajina ja rohkeina merimiehinä kävivät aina Canadassa asti. Vanhojen kertomusten mukaan Bjarni Herjulfson laski maihin Canadassa v. 986. Leif Ericson tuli v. 1,000 Grönlandista ja hänen otaksutaan käyneen Newfoundlandissa ja Nova Scotian rannoilla. Vieläpä John Cabot, joka v. 1497 vieraili Henry VII valtuuksilla Canadan rannikolla, otaksuttavasti Cape Bretonin tienoilla, kävi vuotta aikaisemmin Amerikan mannermaalla kuin Columbus. Ensimmäiset ranskalaiset Jacques Cartierin johdolla kävivät Canadassa St. Lawrencejoen varrella v. 1534. Sitten saapui Champlain v. 1603, joka perusti ensimmäisen ranskalaisen pysyvän siirtolan tälle mantereelle. Näin kehittyi vähitellen kalastus ja turkiskauppa, sekä intiaanien sydämetön mutta valkoihoisille voittoa tuottanut käsittely.

Canadan kartta

Samalla kehittyi myös brittiläisranskalainen kilpailu markkinoista mikä päättyi ranskalaisten antautumiseen v. 1760 ja kolme vuotta myöhemmin tehtyyn Pårisin rauhaan, minkä perusteella Canada siirtyi Englannin alusmaaksi.

Vuonna 1812 käytiin pääasiassa Canadan kamaralla juuri vapautuneen Yhdysvaltain ja Britannian välillä sota, mikä epäilemättä lujitti eteläisen naapurimaan itsenäisyyttä ja samalla tehosti suunnattoman paljon tämänkin maan taloudellista kehitystä ja lähestytti vuosien 1837—38 porvarillisdemokraattista kapinaa, mikä kärsi sotilaallisen häviön, mutta tuotti kuitenkin poliittisen voiton sikäli että emämaan siirtolaisvirasto ryhtyi vakavissaan tutkimaan kansanjoukkojen tyytymättömyyden aiheuttajia. Heti tämän epäonnistuneen demokraattisen vallankumousyrityksen jälkeen yhdistettiin lainlaadinnallisen uudistuksen avulla silloiset Ylä- ja Ala-Canada (nykyinen Ontario ja Quebec) yhteen. Mutta kun agitatio porvarillisdemokraattisen valtiomuodon — edustuksellisen hallitusmuodon puolesta jatkui ja kasvoi yhä, niin se johti lopulta siihen, välittömästi vuoden 1837 kokemusten ja Canadan mahdollisen menetyksen pelottamana, sekä maan teollisuuden ja kaupan voimakkaan kehittymisen pakoittamana, että Britannian parlamentti, tai tarkemmin sanoen sen siirtolaisvirasto laati lopullisen (tosin Charlottetownin ja Quebecin konferenssin päätöslauselmien pohjalla) Canadan nykyisen perustuslain, mikä tunnetaan British North America Actin nimellä.

Britannian parlamentti hyväksyi vuoden 1867 alkupuolella tämän lain ja se astui voimaan kesäk. 1 p:nä 1867. Se yhdisti Ontarion ja Quebecin ja teki mahdolliseksi sekä velvoittavaksi toisten maakuntien Canadaan liittymisen myöhemmin. Tämä oli asiallisesti Canadan itsenäistymispäivä ja siksi vieläkin vietetään heinäkuun 1 päivää kansallisena itsenäisyyspäivänä, Dominionin päivänä. Eräs historioitsija, George R. Parkin nimeltään, kuvaa tätä ensimmäistä Dominionin päivää seuraavin synkin värein:

"Heinäkuun 1 p:nä tuli uusi Dominion näyttämölle. Ontario iloitsi, Quebec epäröi ja odotti, New Brunswick oli nyrpeä ja Nova Scotia kapinallinen. Monet rannikkomaakuntien sanomalehdet ilmestyivät sinä päivänä palstat mustalla ympäröityinä."

Epäilemättä, johtuen siitä tavasta millä tämä perustuslaki lopuksi laadittiin, ja kun kansan ei annettu siitä äänestää vielä "tapahtuneena tosiasianakaan", yllämainittu kuvaus pitää paikkansa huomattavassa määrässä. Mutta poliittisesti tuo kuvaus antaa tykkänään väärän ja virheellisen kuvauksen BNA:n merkityksestä tässä maassa, sillä BNA laki vahvisti virallisesti porvarillisdemokraattisen voiton feodalismista ja taantumuksellisesta siirtomaakomennosta; se täytti kaiken sen, vaikka myöhästyneenä ja taantumuksellisella tavalla jos niin sallitaan sanoa, minkä puolesta porvarillisdemokraattiset patriootit taistelivat ja kuolivat v. 1837—38 kapinassa.

Canadan liittovaltion muodostaminen tapahtui siis tämän BNA lain puitteissa. Läntiset maakunnat eli preeriamaakunnat, liittyivät Dominioniin v. 1869 mennessä ja British Columbia liittyi v. 1871. Prince Edward Island liittyi 1873.

Tämä historiallinen kehitys selittää ainakin osittain senkin, miksi Canada on poliittisesti vieläkin [illegible] maailman "sektionalistisin" maa, [illegible] kirjoituksen puitteissa käsiteltäväksi.

Yleinen harhakäsitys Canadan suhteen on takavuosina monissa Europpan maissa ollut se virheellinen otaksuma, että Canada on edelleenkin Britannian avuton siirtomaa. Toinen harhakäsite, jos kohtakaan ei niin voimakas, on ollut se, että Canada on jonkinlainen itsetahdoton Yhdysvaltain takamaa.

Molemmat nämä olettamukset ovat saaneet alkunsa vissistä historiallisista ja maantieteellisistä seikoista. [illegible] että vuoden 1876 perustuslaki (BNA) symbolisoi porvarillisdemokraattisen liikkeen voittoa ja tämän maan emämaasta itsenäistymistä. Samoin historian eri vaiheissa nousseet liikkeet Yhdysvaltoihin liittymisen hyväksi ovat kerta toisensa perään kärsineet tappion, eikä ole epäilystä siitäkään, etteikö nykyinen "Marshallin suunnitelman" puitteissa tapahtuva "lähentymnen" kohtaa tulevaisuudessa entistä suurempaa vastarintaa.

Canadan "siirtomaakäsitystä" ylläpitää vanhojen siirtomaa-aikojen muisto ja luonnollisesti esimerkiksi sellaiset seikat, että BNA:n mukaan valtiovalta kuuluu vieläkin teoreettisesti kruunulle. Mutta käytännöllisesti katsoen täydellinen valta on Canadan kabinetilla ja sen takana olevalla kaksikamarisella parlamentilla, joista alahuone (Commons) valitaan yhtäläisen ja salaisen äänioikeuden perusteella, mutta senaatin jäsenet nimitetään elinkaudeksi liittohallituksen pääministerin toimesta.

Käytännöllisesti katsoen BNA laki jätti aluksi huomattavan määrän siirtomaaperinteitä. Kenraalikuvernöörin lisäksi Canadan hallituksella ei aluksi ollut suuriakaan valtuuksia ulkomaa-asioissa. Ei ollut korkeinta oikeutta ja Lontoon salaneuvosto oli ainoa vetoamisoikeus. Canada ei edes voinut itse tehdä muutoksia BNA lakiin.

Mutta sen jälkeen on nopeassa temppossa poistettu nämä siirtomaan-kautta muistuttavat rippeet. On perustettu Canadan ylioikeus, järjestetty suojatulleja Britanniaakin vastaan, järjestetty itsenäinen ulkomaaedustus kautta maailman, lähetetty brittiläiset sotavoimat pois maasta ja imperiumin konferenssi v. 1926 tunnusti Dominiot tasa-arvoisiksi Britannian kanssa seuraavasti: "(Dominionien) asema ja suhteet voidaan helposti määritellä. Ne ovat autonomisia yhdyskuntia (communities) Britannian imperiumissa, tasa-arvoisessa asemassa, ei millään tavalla toisiansa alaisia missään sisäisissä tai ulkopoliittisissa asioissa, vaikka ovat yhtyneet yhteisessä uskollisuudessa kruunulle ja vapaassa liitossa British Commonwealth of Nationin jäseninä — vapaana kaikista [illegible]."

"Tämä konferenssi vahvisti Canadan itsenäisyyden, ja sen päätökset sisällytettiin myöhemmin (1931) Westminsterin lakiin, joka tunnetaan yhtenä tärkeänä historiallisena valtiopapana Canadassa."

Kuten sanottu, niin kaikista siirtomaaperiippeistä huolimatta, jotka monessa tapauksessa ovat vain muodollisia (kuvernööri) tai Canadan porvariston haluamia turvatoimenpiteitä (esim. muutokset BNA lakiin tekee Britannian parlamentti, Canadan parlamentin pyynnöstä, eikä se voi sitä kieltää, siitä syystä, kun Canadan porvaristo haluaa pitää tilaisuuden tarpeen tullen vedota Lontoon salaneuvostoon). Canada on täysin itsenäinen maa, mitä hallitsee täällä oleva porvaristo. [illegible]

BNA:n mukaan Canadan liittovaltioon kuuluu 9 maakuntaa, sekä Yukon ja Luoteisalueet. Maakunnat lännestä itään, pääkaupunkeineen ja väkilukuineen mainittuna v. 1941 sensuksen mukaan ovat:

British Columbia (lyhennettynä B.C.) Pääkaupunki Victoria, mutta suurin ja tunnetuin kaupunki on Vancouver. Asukasluku 817,861 — 6,332 suomalaista. Huomattavampia suomalaisasutuksia ovat: Vancouver, Sointula, Websters Corners, Inc.

Alberta (lyhennettynä Alta.) Pääkaupunki Edmonton. Väkiluku 796,169 — joista 3,452 suomalaista. Tämän preeriamaakunnan huomattavimpia kaupunkeja ovat: Edmonton, Calgary, Medicine Hat. Suomalaisia toimii pääasiassa farmareina.

Saskatchewan (lyhennettynä Sask.) Pääkaupunki Regina. Muita huomattavampia kaupunkeja Prince Albert, Saskatoon ja Moose Jaw. Suomalaisia farmareina. Asukasluku 895,992 — 1,340 suomalaista.

Manitoba (lyhennettynä Man.) Pääkaupunki Winnipeg. Muut huomattavimmat kaupungit Brandon, Portage La Prairie. Suomalaisia farmareina. Asukasluku 729,744 — 808 suomalaista.

Ontario (lyhennettynä Ont.) Pääkaupunki Toronto. Canadan johtava teollisuusmaakunta. Suurimmat suomalaisasutukset Toronton, Port Arthurin, Sault Ste. Marien, Sudburyn ja Timminsin alueilla. Asukasluku 3,787,655, joista 26,827 suomalaista.

Quebec (lyhennettynä Que.) Pääkaupunki Quebec. Canadan ranskalainen maakunta, väkiluvultaan toiseksi suurin 3,331,882, joista 2,043 suomalaista. Canadan suurin kaupunki Montreal sijaitsee myös Quebecin maakunnassa. Suomalaisia asuu pääasiassa Montreallissa ja Rouynin alueella.

New Brunswickin (lyhennettynä N. B.) pääkaupunki on Fredericton ja maakunnan asukasluku on 457,401 — 109 suomalaista.

Nova Scotian (lyhennettynä N.S.) pääkaupunki on Halifax, väkiluku 577,962 — 96 suomalaista.

Prince Edward Islandin (lyhennettynä P.E.I.) pääkaupunki on Charlottetown. Väkiluku 95,047 — 1 suomalainen.

Yukon on siksi harvaanasuttua seutua, ettei siellä ole vielä maakuntahallitusta sen paremmin kuin Luoteisalueellakaan. Yukonin pääkaupunki on Dawson. Väkiluku 4,914 — 55 suomalaista. Luoteisalue on vielä miltei kokonaan asumatonta, mikä ilmenee siitäkin, että sen pinta-ala on arvion mukaan 1,242,224 neliömailia, mutta asukasluku vain 12,028 — joista 20 suomalaista.

• • •

Canadan, joka laajuutensa ja luonnonrikkauksiensa vuoksi voisi ylläpitää ainakin 50,000,000 asukasta, nykyinen asukasluku on viimeisten virallisten tietojen mukaan 12,102,000. Väkiluku on jatkuvasti kohonnut, mikä näkyy m.m. seuraavista tilastoista. V. 1931 sensuksessa väkiluku oli 10,363,240 ja 1941 sensuksessa 11,489,713. Väkiluvun kasvu olisi ollut vieläkin suurempi, mutta paljon canadalaisia siirtyy vuosittain Yhdysvaltoihin ja 30-luvun työttömyysvuosien pelottamana väestö ja hallitus epäröi siirtolaisten tuottamisessa ja siksi siirtolaisuus on nykyisinä sodanjälkeisinä—"boomivuosinakin" ollut verrattain rajoitettua.

Mielenkiintoista voi olla tietää, että vuoden 1941 virallisen sensuksen mukaan brittiläistä alkuperää oli 5,715,000 canadalaista ja muista eurooppalaisista maista lähtöisin olevia oli yhteensä 5,526,000. Viimeksimainituista muodostavat Canadan ranskalaiset suurimman ryhmän, 3,483,000, toisella tilalla saksalaiset 464,000 ja kolmannella tilalla ukrainalaiset 305,000. Canadansuomalaisia oli mainittujen virallisten tilastojen mukaan vain 41,683.

Tällainen on yleispiirteisesti, vaikka kovin pintapuolisesti kuvattuna se maa, johon me siirtolaisina olemme tulleet. Vaikka Pälsi ja muut herrat ja narrit eivät siinä näe muuta kuin "Suuren, ruman ja kauniin maan", sekä "metsäherroja", kyytiä ja "pappien tarvetta", niin tosiasia kuitenkin on, että maanmiehemme juurtuvat vähitellen entistä lujemmin tähän uuteen maakamaraan. Totuudenmukaisesti voidaan sanoa, että suuri enemmistö meistä ja kaikki lapsemme jäävät tämän maan vakinaisiksi asukkaiksi, mutta siitä huolimatta me ja nouseva sukupolvikin muistamme aina myötämielisyydellä sitä maata ja kansaa, jonka keskuudesta olemme lähtöisin ja jonka demokraattisia vapaustraditioita aina Ilkan päiviltä nykyaikaan asti me pidämme kuolemattomana kansalaisperinteinä. — W. E.

— Canada on neljännellä tilalla maailmassa vehnän ja magneesin tuotannossa.

— Ensimmäinen kaapeli laskettiin Atlantin valtamereen Europan ja Amerikan välille v. 1865.

...utui sairaalaan hoidettavaksi

Kirkland Lake. — Täkäläinen maanmiehemme Edvart Tamminen joutui jokin aika sitten hoidettavaksi Torontolaiseen Weston sairaalaan, jossa hän on No. 6 huoneessa. Torontoista sairaskomiteaa pyydetään ottamaan tämän huomioon.

Ministeri Toivola puhunut Suomen lasten hoidosta

Toronto. — Suomen Ottawan-ministeri mr. Urho Toivola puhui täällä Agricolan kirkolla lauantai-iltana t.k. 12 päivänä. Puheessaan ministeri Toivola selosti Mannerheimin lastenhuoltoliiton toimintaa Suomessa ja sen merkitystä ja erikoisesti sitä, mitenkä mainittu liitto oli verrattain vähäisellä ulkomaisella avustuksella saanut aikaan suuria tuloksia, rakentanut lastensairaaloita ja "linnoja", käyttämällä harkitusti sen valuutan mitä sille oli ulkomailla — pääasiassa Ruotsissa — kerätty ja lahjoitettu. Hän esitti esimerkkejä siitä kuinka liitto oli näin saamallaan ulkomaisella rahalla hankkinut sellaista tavaraa — etupäässä kahvia —, jota Suomessa on tällä kertaa niukalti saatavissa ja josta varakkaammat piirit ovat valmiit maksamaan moninkertaisen hinnan. Näin oli liitto moninkertaistuttanut ne varat mitä sille oli alkuun lahjoitettu ja saanut niillä aikaan odottamattoman suuria tuloksia ja samalla esittänyt huomattavaa osaa taistelussa inflatiota vastaan. Hän esitti, että eikö täällä Torontossa ja Canadassa yleensä olisi mahdollisuutta saada aikaan järjestettyä toimintaa mainitun liiton avustamiseksi näissä merkeissä.

Puheen jälkeen keskusteltiin esitetystä asiasta jonkin verran. Keskustelun yhteydessä selosti täällä vieraileva tri Leo Kaprio edelleen mainitun liiton toimintaa sekä lasten- ja terveyshuoltoa yleensä Suomessa nykyään. Keskustelun tuloksena valittiin tilaisuudessa seitsemän henkeä käsittävä alkuunpaneva komitea, jonka tehtäväksi jätettiin asian edelleen kehittäminen ja toiminnan alkuun järjestäminen, joko kutsumalla vähän tuonnempana syyskesällä tarkoitusta varten laajemman yleisen kokouksen tai muulla sopivalla tavalla.

Johtuen kai kesäisestä säästä ja lauantai-illasta ja osaksi siitäkin, että tilaisuudesta ilmoitettiin verrattain heikosti, ei tilaisuudessa ollut yleisöä niin runsaasti kuin olisi ollut suotavaa. — g.

— Pidetään todennäköisenä, että norjalaiset Bjarni Herjulfson ja Leif Ericson kävivät Canadan rannikolla 10. vuosisadalla.

Surren ilmoitamme, että kuolon kylmä käsi vei meiltä rakkaan poikamme

Albert William Mikkolan

Albert kuoli Ladysmithin sairaalassa huhtikuun 14 p:nä 1948, sairastettuaan vatsahaavoja, ollen sairaalassa ainoastaan kaksi päivää. Albert oli syntynyt Ladysmithissa syyskuun 25 p. 1908, oli siis parhaassa nuoruuden iässä. Albert jätti suremaan isän ja äidin, kaksi veljeä perheineen ja yhden siskon perheineen sekä tädin ja tädin serkun perheineen ja suuren joukon tuttavia, jotka kaiholla muistelevat.

Pois luotamme olet Albert,
et saanut enää luoksemme jäädä.
Et kuule sä itkua äidin,
manalan majoille menit sä meiltä.
On paikkasi tyhjä, koti kylmä,
siksi ikävöiden jäämme sua
muistelemaan.

On mieleni katkera, karvas,
siksi mä kyynelet kaihoisan saan.
Albertin rakkaan kuolema korjas,
kätketty nyt povehen maan.

Äiti ja isä.

KIITOS

Kauniit kiitokset kaikille, jotka saa ottivat suureen suruumme ja muistivat hautajaisten aikana. Kiitos niistä kauniista kukista, joilla peititte Albertin haudan.

Emma ja Matti Mikkola

Ladysmith — British Columbia

Surulla ilmoitan, että rakas poikani

OLAVI AARO KINOS

nukkui viime uneen St. Josephin sairaalassa Sudburyssa toukokuun 11 p:nä 1948. Olavi oli syntynyt Creighton Minellä lokakuun 25 p:nä 1909, ollen kuolessaan 38 v. 6 kk. ja 19 p. ikäinen.

Lähinnä suremaan jäivät minä, hänen äitinsä, siskonsa Onerva (mrs. Väinö Manninen) perheineen ja veljensä Eero, yksi täti miehensä kanssa ja yksi setä täällä Canadassa, kaksi setää perheineen Suomessa sekä muita sukulaisia ja tuttavia tässä maassa.

Vainaja hudattiin toukokuun 18 p:nä 1948 Jacksonin hautaantoimistosta Nairn Centren hautausmaahan.

Ei tarjonnut elämä ruusuja sulle,
vaan lapseni rakas olit sä mulle.
Suon levon armaan nyt Olaville,
vaik' kaipaus tuntuukin niin katkeralle.

Äiti.

Haudan lepoon hiljaiseen
laskemme veljen väsyneen.
Muistosi meille on iäinen,
siks' kaipaukseen suljemme sen.

Onerva ja Eero.

Synnyinmaasi kalmistossa
alla kumpusi kukkaisten,
nukkuos Olavi rauhallisena,
muistot rakkaat sua siunaten.

Eva täti ja Kalle setä.

KIITOS

Sydämelliset kiitokset kaikesta myötätunnosta, mrs. Laila Rintamäelle kauniista laulustaan, kantajille ja kaikille osanottajille vainajan viime lepoon saattamisesta. Kiitos kauniista seppeleistä ja kukkalaitteista, jotka koristivat Olavin hautakumpua.

LYDIA KINOS

Beaver Lake — Ontario

Toverillinen tervehdyksemme Suomen työtätekevälle kansalle!

Toivomme hyvää menestystä demokraattisen Suomen rakentajille!

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

Canadan Suomalaisen Järjestön Keski-Ontarion Aluetoimikunta

UNTAMO MÄKELÄ (Puheenjohtaja) — EDWIN SUKSI (Sihteeri)

P.O. Box 69 — Sudbury, Ontario, — Canada

Juhlimaan! *Juhlimaan!*

CSJ:n BEAVER LAKEN OSASTO JÄRJESTÄÄ YHDESSÄ V.- JA U.-SEURA JEHUN KANSSA

Vuotuisen Kesäjuhlansa

KESÄKUUN 20 PÄIVÄNÄ

alkaen kello 12 päivällä valonsäästöaikaa

URHEILUKILPAILUILLA

Yleinen 3-ottelu, samoin naisille ja alle 16 v. pojille. 2 ottelu alle 12 v. pojille ja 60 m. juoksu alle 12 v. tytöille. Yleinen 1500 metrin juoksu.

SEURAPELEJÄ ja hyvä ravintola kentällä

Juhlanäytelmänä esitetään laulunäytelmä

'KENRAALIHARJOITUS'

3-näytöksinen. Kirj. Masa Melanen, laulut säveltänyt Antti Palen. Näytelmän ohjannut Dora Tamminen. Musiikin Väinö Manninen.

ESITYS ALKAA KELLO 8.30 ILLALLA

Henkilöt:	Esittäjät:
Kirjailija Kiviraunio	Uno Penttinen
Teatterinjohtaja	K. Tillman
Langmanska (näyttelijöitä)	Manda Ojala
Pelle (näyttelijöitä)	Paul Tikkanen
Ensirakastaja (näyttelijöitä)	J. Piispanen
Sivi Sievänen (näyttelijöitä)	Pirkko Salminen
Nuori mies (näyttelijöitä)	Ilmari Manninen
Ihannelma Emerentia Katholinna, ikäneito	Lisi Tillman
Eva, hänen sisarentyttärensä	Dora Tamminen
Johan Nikolai Kovanen, vanhapoika	Vilho Salminen
Pyykkimuija	Ida Mäkinen
Kulissimies	Sam Ojala

Näyttelijättäriä, laulajia ja tanssijoita: Laura Johnson, Ella Ranta, Aune Tyynismaa ja Helen Rintamäki.

Juhlamerkki kentällä 25 senttiä
Illalla näytelmäesitykseen 60 senttiä

LPP:n Suomalaisen Klubin

Vuotuinen Piknekki

TORONTON TARMOLASSA

Sunnuntaina, kesäkuun 20 päivänä

Ohjelmassa
Kuorolaulua y.m. esityksiä

★ ★ ★

puhe

J. B. SALSBERG M.P.P.

★ ★ ★

Seurapelejä, leikkejä, kilpailuja

Kaikki tervetulleita!

Lauantai-iltana, kesäkuun 19 päivänä

Railakkaat lahjavoittotanssit

SÄHKÖVALOJUHLA

CSJ:n Port Arthurin osaston juhlakentällä

PUNAISESSA PUISTOSSA

KESÄKUUN 20 P:NÄ, ALKAEN PÄIVÄLLÄ JA JATKUEN MYÖHÄÄN ILLALLA

Illalla kello 9 esitetään hauska elokuva nimeltä

"LIFE WITH BLONDIE"

Esitys kestää kaksi tuntia.

Saapukaa joukolla viettämään hauska päivä kauniissa puistossamme.

KEVÄTJUHLAN

järjestää

St. Catharinesin v.- ja u.-seura Star

kesäkuun 19 ja 20 päivänä

PORT WELLERISSÄ

★ ★ ★

Lauantai-iltana tanssitaan ja sunnuntaina on juhlapäivällinen y.m.

Kaikki tervetulleet läheltä ja kaukaa!

Huvitoimikunta

CSJ:n PORT ARTHURIN OSASTON

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

Suuret Juhannustanssit

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

PUNAISESSA PUISTOSSA

Keskiviikkona kesäkuun 23 päivänä kello 9 illalla

●

Orkesteri soittaa.

Tervetuloa!

Punaiseen Puistoon on järjestetty juhannustanssit

Port Arthur. — Kesä on juuri kauneimmillaan. Tuomet kukkivat, niityt vihannoivat ja niin ihmismielikin virkistyy kesän tullen. Siksi tekeekin mieli päästä ulkoilmaan nauttimaan oikein täysin siemauksin kesän ihanuudesta.

CSJ:n Port Arthurin osaston huvitoimikunta päätti järjestää Punaiseen Puistoon sellaiset iloiset juhannushyppelöt, että moisia ei vielä ole ollut siellä, eikä muuallakaan. Siellä on tanssittu ennen pienten lampputuikkujen valossa, mutta nyt meillä on komea ja kirkas sähkövalaistus, joka heijastuu jo kaukaa tulijoita vastaan. Tk. 20 päivänä on ensin ne suuret valon juhlat ja sitten tk. 23 p:nä ne ihanat juhannustanssit. Kroatialainen orkesteri soittelee sellaisia ripeitä polkkia, valsseja ja muitakin, että se sopii niin nuorten kuin vanhojenkin mielialaan. Jokainen johtakoon silloin matkansa Punaiseen Puistoon.

Toimintamme on nyt erikoisesti järjestetty puistoomme ja siellä on rientoja jokaisena sunnuntaina, joten jokainen kyselemättä tietää, että parhain ja hauskin kesäpäivän viettopaikka on Punaisessa Puistossa. Tienkin kuulemma laitetaan hyvään kuntoon ja autoille on laitettu laaja parkkauspaikka.

Juhannustansseissa siis tavataan! Vielä voin sanoa, että ravintolan emännät ovat varanneet maukkaat kahvit, leivokset ja virvokkeet, joten sekin puoli on taattu. Nälkä pakenee siellä kauaksi. — TAS.

— Pietari Suuri oli runsaasti 2 metrin mittainen ja Napoleon vain 162.5 cm:n pituinen.

— Haikaloja tunnetaan n. 150 eri lajia.

TORONTOLAISET

TANSSIT TARMOLASSA

Joka lauantai-iltana

Sauna avoinna keskiviikkona, lauantaina ja sunnuntaina.
Hyvä ravintola aina.

TERVEHDYKSEMME

COCHRANE-DUNLOP HARDWARE LTD.
HARDWARE • HOUSEWARES • APPLIANCES • GIFTS
SUDBURY PHONE 4-4255

Muistakaa Canadan suomal. arkistoa lahjoituksillanne

Viime elokuun ja syyskuun vaihteessa pidetyssä Canadan Suomalaisen Järjestön XVI. edustajakokouksessa päätettiin perustaa Canadan Suomalaisten Arkisto (Finnish-Canadian Archives) keräämään ja tallettamaan Canadan suomalaisia koskevia tietoja, kirjoja, sanomalehtiä, julkaisuja, kuvia, asiakirjoja ja muita näytteitä tai esineitä, joilla on historiallinen arvo ja merkitys.

Arkisto on sijoitettu Sudburyyn, jossa sitä varten on hankittu erikoinen huone arkiston aineksia on tallettamista, käsittelyä ja näyttelyä pitämistä varten. CSJ:n toimeenpaneva komitea on valinnut arkistonhoitajaksi toimittaja Hannes Sulan ja hänen avukseen erikoisen arkistokomitean. Arkisto on kaikkien asianharrastajien vapaasti käytettävissä tutkimustöitä varten ja sen ensimmäiseksi erikoistehtäväksi on annettu aineiston kerääminen Canadan suomalaisten historian kirjoittamista varten.

Arkistosta on tarkoitus kehittää tärkeä Canadan suomalaisten kulttuurihistoriallinen laitos, joka tulee huolellisesti tallettamaan tulevia sukupolvia varten kaiken aineiston ja esineet, jotka sille lahjoitetaan. Kun sen toiminta perustuu täydellisesti vapaaehtoiseen työhön ja toimintaan, ei se voi maksaa mitään sille lähetetystä aineistosta tai esineistä. Huomattavimmista lahjoituksista julkaistaan uutinen Vapaus-lehdessä.

Arkisto kääntyy täten kaikkien entisten ja nykyisten Canadan suomalaisten puoleen kehoittaen lähettämään arkistolle Canadan suomalaisten historiaa tavalla tai toisella koskevaa aineistoa. Esimerkin vuoksi mainitsemme, että kaikki Canadassa ennen vuotta 1935 painetut suomenkieliset painotuotteet ovat erittäin tervetulleita koska niitä ei ole enää muulla tavoin saatavissa.

Kaikki arkistolle tarkoitettu aineisto tai kirjeenvaihto on lähetettävä osoitteella: Finnish-Canadian Archives, P. O. Box 354, Sudbury, Ont. eikä kenenkään yksityisen osoitteella.

Canadansuomalaisten osuus Espanjan vapaustaisteluun

Kapteeni Niilo Mäkelä canadalaisen Mackenzie-Papineau pataljoonan komentaja. Kaatui Caspen edustalla keväällä 1938.

Espanjan tasavallan armeijassa oli suomalaisten muodostama Ilkan konekiväärikomppania. Se että tämä komppania kuului canadalaisten muodostamaan Mackenzie-Papineau pataljoonaan ei ollut pelkkä sattuma. Se johtui siitä, että Canadasta lähti Espanjan kansan apuun enemmän suomalaisia kuin mistään muualta. Suurin osa niistä palveli "Mac-Papissa" ja tästä rungon muodostivat canadansuomalaiset.

Ei ole minkäänlaista luetteloa saatavana kuinka paljon suomalaisia osallistui Espanjan tasavallan puolustukseen sisällissodan aikana. Erään arvion mukaan suomalaisten lukumäärä oli 300—350, joka on todennäköisesti oikea arvio. Kuitenkin on varmaa, että Canadasta lähti Espanjaan yli 100 suomalaista.

Kun ensimmäiset canadansuomalaiset v. 1936 loppupuolella valmistautuivat lähtemään Espanjaan niin jo silloin ajateltiin suomalaisen joukko-osaston perustamisesta. Muistan vallan hyvin kuinka jo silloin suunnittelimme kunnioittaa tällaista fasisminvastaista vapaaehtoista taisteluosastoa muistamalla Toivo Antikaista tai talonpoikaiskapinoitsijaa Jaakko Ilkkaa. Näin yhdistyisivä Suomen menneisyyden ja nykyajan vapaustraditiot.

Kun 15. prikaati muodostettiin tammikuussa 1938, niin Lincoln-Washington pataljoonan konekiväärikomppanian suomalaiset perustivat Antikaisen joukkueen.

Ensimmäiset canadansuomalaiset saivat tulikasteensa Jaraman verisessä taistelussa. Fasistien tarkoituksena oli tehdä rintamamurto ja katkaista Valenciasta Madridiin johtava tie, joka oli merkinnyt Madridissa olevien tasavallan joukkojen tarvikelinjojen katkaisemista ja pakoittanut tasavallan armeijan osastot perääntymään pääkaupungista. Verinen kamppailu käytiin v. 1937 helmikuun 16-27 päivien aikana. Fasistijoukot lyötiin takaisin raskain menetyksin.

Seuraavana kesänä heinäkuussa osallistuivat suomalaiset Bruneten taisteluun. Antikaisen konekiväärijoukkueen ensimmäisen kiväärin johtajana oli Toivo Suni ja kolmannen F. Pakkala. Se oli ensimmäinen kerta kun suomalaiset rohkeudellaan ja päättäväisyydellään saivat suurta huomiota osakseen. Tässä taistelussa kaatui Tauno Lind, joka oli ensimmäinen uhrimme tässä vapaustaistelussa.

Ilkan konekiväärikomppania lähetettiin rintamalle v. 1937 syyskuussa. Sillä oli yli kolme kuukautta kestänyt harjoitusaika, joka oli suhteellisen pitkä niihin aikoihin. Samalla sen riveissä oli monta joilla oli jo taistelukokemusta. Se heitettiin ensimmäisen kerran tuleen Fuentes de Ebrolla lokakuun 13 päivänä. Ilkan kk:n päällikkönä oli Vapauden entinen toimittaja kapteeni Niilo Mäkelä. Fuentes de Ebron taistelu oli yksi verisimpiä taisteluita ja Mac-Papsit menettivät 160 kaatunutta.

Tämän jälkeen osallistui Ilkan konekiväärikomppania melkein kaikkiin suurimpiin taisteluihin ja kunnostautui niissä.

Suomalaisten mainetta kestävinä sotilaina kuvaa se, että jo ennen Espanjaan lähtöä lausuttiin meille sellainen toivomus, että sellaiset canadansuomalaiset olisivat erikoisen tervetulleita, jotka ovat harjoittaneet metsästystä taikka työskennelleet metsissä, koska F. panjassa oli aikomus muodostaa erikoisjoukko-osasto ja tällaiset miehet olisivat tarpeen. Kun ensimmäiset canadansuomalaiset saapuivat v. 1937 helmikuussa Espanjaan Albaceteen, niin heiltä tiedusteltiin olisivatko he valmiita liittymään sissien mukaan. Kun tähän vastattiin myöntävästi, niin 10 canadansuomalaista siirrettiin helmikuun puolivälissä etelä-Espanjaan Jaen-nimiseen kaupunkiin, jossa he saivat erikoiskoulutusta. Noin kolmen viikon harjoitusajan jälkeen ensimmäiset suomalaiset yhdessä espanjalaisten sissien kanssa tunkeutuivat vihollisen rintaman läpi Cordoban rintamalla.

Missä hyvänsä valmistettiin hyökkäystä niin sissejä lähetettiin rintaman taakse ja canadansuomalaiset osallistuivat sissisotaan kaikilla rintamaosilla.

Canadansuomalaiset kuuluivat kuuluisan 14. armeijakorpuksen kahtajoukkoihin ja monet heistä ylennettiin upseereiksi.

Kesäkuussa 1938 siirrettiin kaikki sissijoukoissa palvelleet canadansuomalaiset ja muut ulkomaalaiset Valenciaan tarkoituksella kuljettaa heidät Barcelonaan. Silloin kuitenkin ryhdyttiin muodostamaan 129. prikaatia niistä kansainvälisen prikaatin jäsenistä, jotka olivat jääneet etelä-Espanjaan. Tähän prikaatiin yhtyivät suomalaiset ja parin viikon loman jälkeen heidät siirrettiin Campo Anibalin harjoitusleirille, josta kolmen päivän kuluttua Levanten rintamalle. Tämä ryhmä suomalaisia palveli Masaryk-pataljoonassa ja heitä käytettiin usein tiedusteluun, sillä sissijoukoissa saamansa kokemus oli erikoisen arvokas tällaisessa vaarallisessa tehtävässä. Pääasiassa heidän hoidettavanaan olivat pataljoonan ilmatorjuntakonekiväärit.

"Antikaisen konekiväärijoukkue", joka kuului Espanjan tasavallan armeijan 15. prikaatiin. Kaikki muut, paitsi neljä, kaatuivat taistelussa.

Canadansuomalainen Niilo Mäkelä kohosi kapteeniksi ja kaatuessaan oli Mackenzie Papineau pataljoonan komentaja. Caspen kauppalan asukkaat kunnioittivat häntä nimittämällä päätorinsa "Kapteeni Niilo Mäkelän toriksi".

Canadaan palasivat eloon jääneet suomalaiset tammi- ja helmikuussa 1939. I ja II canadalainen joukkue lähti Casa de Selvasta tammikuun lopulla ja kolmas San Pedro Pascadorista helmikuun alussa. Tämän kirjoittaja määrättiin viimeisen joukon päälliköksi ja kun se muodostettiin komppanioiksi, niin ihmeekseni havaitsin, että noin lähes 200 miehen keskuudessa oli vain kolme upseeria ja nekin olivat canadansuomalaisia. Meidän tehtävänämme oli tuoda mukanamme kaikki haavoittuneet canadalaiset ja brittiläiset. Monien seikkailujen jälkeen pääsimme lopuksi yli Pyreneitten vuorten Ranskaan. Meiltä oli yhteys koko maailmaan poikki ja koska Canadassa oli luultu, että olemme joutuneet fasistien käsiin, niin meidän joukko-osastomme sanottiin "kadonneeksi pataljoonaksi".

Espanjan armeijan korkein päällystö antoi erikoisen tunnustuksen suomalaisille vapaaehtoisille ja ilman epäilystä Ilkan konekiväärikomppania kirjoitti loistavan lehden Espanjan vapaustaistelun historiaan.

Vihollisten taholta on syytetty Espanjan tasavallan puolella taistelleita seikkailijoiksi. Canadansuomalaiset vapaaehtoiset, yhtähyvin kuin kaikki muutkin antifasistit, eivät olleet seikkailijoita. Jos näin olisi ollut, niin he eivät olisi voineet taistella sellaisella uhrautuvalla ja sitkeydellä, joka herätti yleistä ihailua. Canadasta Espanjaan menneet vapaaehtoiset olivat melkein jokainen jonkun työväenjärjestön jäseniä. Suurin osa heistä oli länsi-Ontarion metsäkämpiltä lähteneitä ja heillä oli taistelukokemusta, jonka he olivat saaneet monissa lakkotaisteluissa. Kun canadansuomalaisille Espanjan vapaustaistelijoille järjestettiin vastaanotto Torontossa, niin saapuvilla oli myöskin Espanjan varakonsuli mr. F. B. Rea. Eräässä kirjeessä hän kuvaa näitä vapaaehtoisia seuraavasti:

"Aivan äskettäin oli minulla kunnia puristaa kättä useiden suomalaisten vapaaehtoisten kanssa, jotka olivat palanneet Torontoon Espanjan sodasta. Minulla ei ollut tilaisuutta tavata paremman tyyppisiä miehiä. Mille yhteiskunnalle tahansa ovat he kunniaksi.

"Paitsi huomattavaa määrää miehiä on minulle tiedoitettu, että suomalaiset järjestöt Yhdysvalloissa ja Canadassa ovat lahjoittaneet huomattavia summia rahaa, materiaaleja ja ambulansseja Espanjan demokratian asialle. Espanjalaisena ja Espanjan hallituksen edustajana Ontariossa, Canadassa, minun on hyvin vaikea löytää sanoja, jotka riittävässä määrässä ilmaisivat niitä tunteita, jotka minulla on tätä kunniakasta toimintaa näissä maissa. Haluan vakuuttaa Espanjan kansan nimessä, teidän kansallenne kuolemattoman kiitollisuutemme kaikesta, mitä te olette tehneet ja tulette tekemään kansani puolesta.

"Seurauksena puuttumattomuuspolitiikasta on Espanjan hallitus tällä hetkellä siinä onnettomassa asemassa, että se ei voi muuta kuin kiittää niistä arvokkaista palveluksista, joita olette meidän hyväksemme tehneet. Luulen että ilmaisen Espanjan kansan suunnattoman enemmistön tunteita sanoessani, että siitä [illegible] kun tasavallan toiveet saavat voiton, niin [illegible] meitä auttaneet, ovat tervetulleita [illegible]. Kansainväliset ovat Espanjassa luoneet ihmisset [illegible] elävien ihmisten veljeyden vertauskuvana. — U. M.

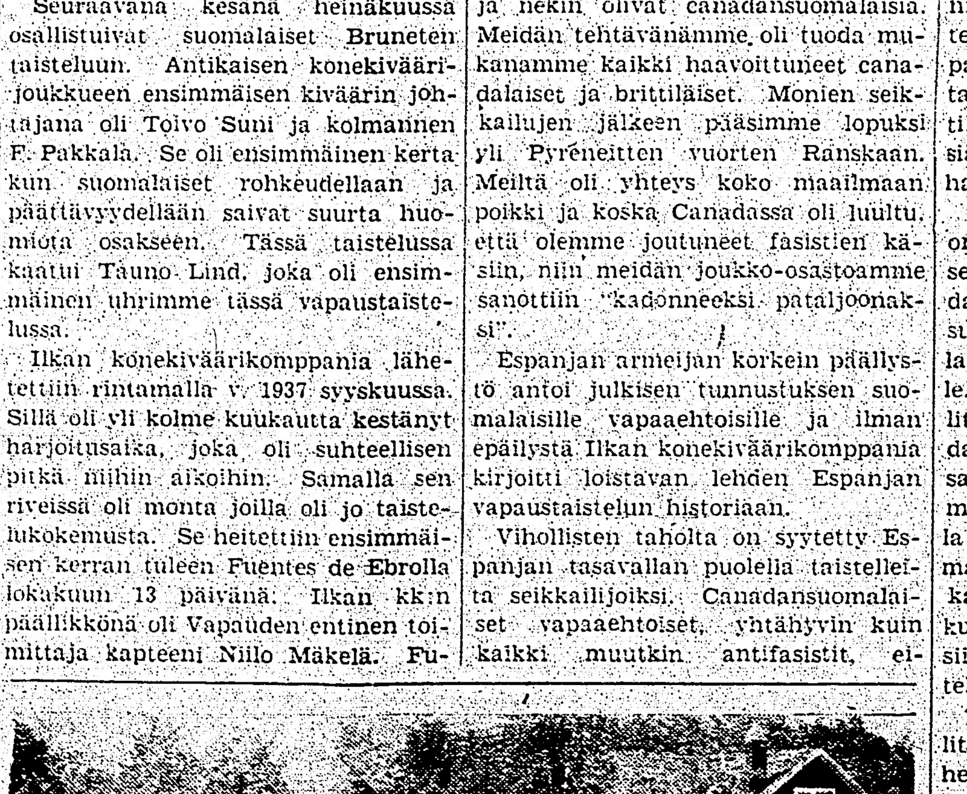

CSJ:n Sudburyn osaston kesäleiri Trout Lakella

Kevätjuhla Port Wellerissä tk. 19 ja 20 päivänä

St. Catharines, Ont. — Paikallinen v.- ja u.-seura Star päätti kokouksessaan muiden asioiden yhteydessä järjestää oikein kaksipäiväiset kevätkesän juhlat. Ne ei kuitenkaan kestä kahta kokonaista päivää sillä ne aloitetaan lauantai-illan tansseilla t.k. 19 pnä ja niitä jatketaan sitten sunnuntaina, jolloin vasta on se varsinainen juhlapäivä.

Ohjelmassa on kaikenlaisia pelejä, urheilua y.m. sekä kaiken lisäksi juhlapäivällinen. Allekirjoittanutkin kuuluu juhlakomiteaan ja oli siinä ominaisuudessa kuulemassa kun emännät keskustelivat miten paljon on ostettava lihaa, herneitä y.m. ruokatarvikkeita. Ehdin keskustelun lopussa huomauttamaan, että pippureita ei pitäisi panna niin runsaasti, ettei kukaan erehtyisi luulemaan niitä herneiksi. Sain siihen aika navakan vastauksen, että pippuria pitää olla hyvin runsaasti hernerokassakin, varsinkin kun se on oikein juhlarokka. Emännät päättivät hankkia tätä rokkaa varten parhaat mahdolliset aineet ja käyttää kaiken keittotaitonsa sen valmistamisessa. Kaiken tämän perusteella voidaan jo nyt ennakolta taata, että siitä tulee todellinen juhlarokka, joka kaiken lisäksi myydään niin kohtuullisella hinnalla, ettei kenenkään ympäristöläisen kannata silloin valmistaa ruokaa kotona.

Jokainen perheenemäntä voi silloin sanoa ukolleen, että nyt ei valmisteta kotona mitään vaan mennään Port Kelleriin juhlarokalle. Siellä on saatavana niin mainio hernerokka, että jokainen katuu jos jää siitä osattomaksi.

Pitäkääpä ympäristöläiset tämä tilaisuus mielessänne. Vieraspaikkakuntalaisetkin ovat tervetulleet — kuinkas muuten. Juhlassa siis tavataan t.k. 19 ja 20 pnä. — U. H.

Trumanin "tuhatvuotinen rauha"

Eugene, Ore. — Puhuessaan täällä viikon lopulla vaalikampanjamatkallaan presidentti Truman lupasi sanoa kansakunnalle miten Yhdysvallat ja Venäjä voivat ratkaista erimielisyytensä. Truman väitti, että "Stalin on pakotettu rikkomaan kansainväliset sopimukset, sillä hän on politbyron vanki".

"Hän ei voi tehdä mitä hän tahtoisi tehdä. Hän tekee sopimuksia ja hän pitäisi ne jos voisi. Mutta ne ihmiset, jotka hoitavat hallitusta, sanovat hyvin tarkalleen sen, ettei hän voi pitää niitä", sanoi Truman.

Puhuessaan Salemissa Truman sanoi, että jos tämän maan nykyistä ulkopolitiikkaa jatketaan edelleen, "me saamme tämän rauhan, ja se kestää kuten minä toivon [illegible]mattomiin, tai kenties tuhat vuotta".

Lentoteitse New Yorkista Helsinkiin $453.00, edestakaisin [illegible]
SUOMEEN — TANSKAAN — NORJAAN — RUOTSIIN [illegible]
● Tehkää paikkatilauksenne nyt myöhäistä syksyä ja v. 1948 varten. — Myymme [illegible] tuen maksettuja lippuja, jos haluatte tuottaa sukulaisenne Canadaan. Hankimme [illegible] viisumit. Pyytäkää lähempiä tietoja.
Me välitämme kaikenlaisia VAKUUTUKSIA Tarkat tiedot [illegible]
O. K. JOHNSON & CO. Vakuutus- ja matkailu[illegible]
51 Gerrard St. W. (Bay'n lähellä). WA. 1403 Toronto 2, O[illegible]

LPP:n suom. klubin juhla Torontossa

Toronto. — LPP:n paikallisen suomalaisen klubin vuotuinen piknekki pidetään Tarmolassa t.k. 19 ja 20 päivinä. Lauantai-iltana, 19 päivänä on railakkaat lahjavoittotanssit, joihin on saatavana lippuja etukäteen useammilta klubin jäseniltä. Ja näitä lippuja kannattaa ostaa sellaisenkin joka ei ole erikoisen ahkera tanssija.

Varsinainen kenttäjuhla on sunnuntaina 20 päivänä. Ohjelman suoritus alkaa kello 2 i.p. Ohjelman päänumeroina on laulua CSJ:n paikallisen osaston sekakuorolta ja puhe J. B. Salsbergilta, joka vastapidetyissä vaaleissa valittiin uudelleen Ontarion lainlaatijakuntaan St. Andrews vaalipiiristä. Sen lisäksi on muita esityksiä.

Varsinaisen ohjelman lisäksi järjestetään tilaisuuteen erilaisia seurapelejä, leikkejä, kilpailuja jne., joten kenenkään aika ei varmaankaan tule pitkäksi tässä tilaisuudessa. [illegible] klubin piknekit ovat joka [illegible] vissinlaisia erikoistilaisuuksia [illegible] lan toiminnassa ja kyllä [illegible] nattaa tänä kesänäkin tulla [illegible]

Sillä kysymyksessä on 40 dollarin lahjavoitto.

Olen avannut
KAHVILA[illegible]
219½ Algoma St.
Port Arthur
Tarjoillaan myös [illegible] kalaa ja viiliä.
Kerttu Martinson

Pappi kiihotti kyläläisiä murhaan

Budapest. — Janos As[illegible] nen unkarilainen pappi [illegible] kuolemaan, kun hänet [illegible] syylliseksi erään kylän [illegible] kiihottamiseen murhaamaan [illegible] poliisikonstaapeli kirkkojen [illegible] kansallistamista vastaan [illegible] mielenosoituksen yhteydessä.

Eräs toinen mies [illegible] kään kuolemaan poliisin m[illegible]

Pohjois-Ontarion suomalaiset juhlimaan

CSJ:n pohjois-Ontarion alueen

ALUEJUHLA

vietetään South Porcupinessa

KESÄKUUN 19 JA 20 P:NÄ

Lauantaina, kesäkuun 19 p:nä

MAHTAVAT JUHLATANSSIT

Paikallisen osaston haalilla, alkaen kello 9.30 illalla.

Arvokkaat ovipalkinnot. Tunnettu "Hank Bieleck[illegible]" orkesteri soittaa. Yhdy suureen tanssijoukkoon!

Sunnuntaina, kesäkuun 20 p:nä
alkaen kello 11 a.p.

ULKOILMAJUHLA

Osaston urheilukentällä

YLEISURHEILULLA

URHEILULAJIT: pojille alle 17 v. kaksiottelu: 60 m. juoksu ja pituushyppy. Alle 21 v. yleinen sarja ja ikämiehet 3-ottelu: 100 m. juoksu, pituus- ja korkeushyppy.

Pohjois-Ontarion v.- ja u.-seurojen välinen viesti 10x100 m. ja CSJ:n osastojen välinen "Piippuviesti" 5x100 m.

Juhlapäivällinen

KENTTÄRAVINTOLASSA

Kello 12 päivällä

Maukkaat ateriat ja halvat hinnat.

JUHLAOHJELMA

ALKAA KELLO 2 I.P.

Kuorolaulua .... Timminsin ja South Porcupinen osastojen sekakuoro (Johtaja Riku Vuorimäki)

Juhlapuhe .... Edwin S[illegible]

Suoritetaan loput urheiluohjelmasta.

ILTAKONSERTTI

Osaston haalilla, alkaen kello 8 illalla

Arvokas ja monipuolinen ohjelma.

Sekakuoron esityksiä, duetto- ja lauluesityksiä ympäristön [illegible] hailta alulajilta, voimisteluesityksiä v.- ja u.-seuroilta ja [illegible] kaunis norjalainen kansannäytelmä

"HARDANGERIN HARJULLA"

1-näytöksinen laulunäytelmä

Esittäjiä Timminsistä ja Eteläpäästä Irja Saari, Taimi F[illegible] Telkinen, A. Virkkala, A. Vuori, C. Pajala, L. Boström, T. [illegible] E. Hankila.

Säestää Riku Vuorimäki ja Laura Kuisma

Työläinen, saavu omille juhlillesi ja seuraa ne alusta loppuun!

Huom! Sateen sattuessa päiväjuhla ja päivällinen [illegible] tään osaston haalilla.

TERVETULOA!

TÄSSÄ ON MUUTAMIA
ERIKOISUUKSIA!

Auton ja trokin pattereita. Säästö 30%
Auton ja trokin renkaita. Säästö 25%
Ohjauspyörä kadensijoja .64
Chrysotile jarruetteja 2.95
Moto-Master sytytystulppia. Säästö 50%
Ilmapumppuja 1.59
1001 MUUTA rahaa säästäviä esineitä varastossa
Touch-Up emalimaalia ja harja .49
Syliilasten autoistuimia 2.79
Autonrenkaitten sisuksia 1.65
Kaksikertaisia Grillsuojia 5.39
Gasoliinipumppuja (uusia) 2.55
Kumisia lattiamattoja Säästö 25%

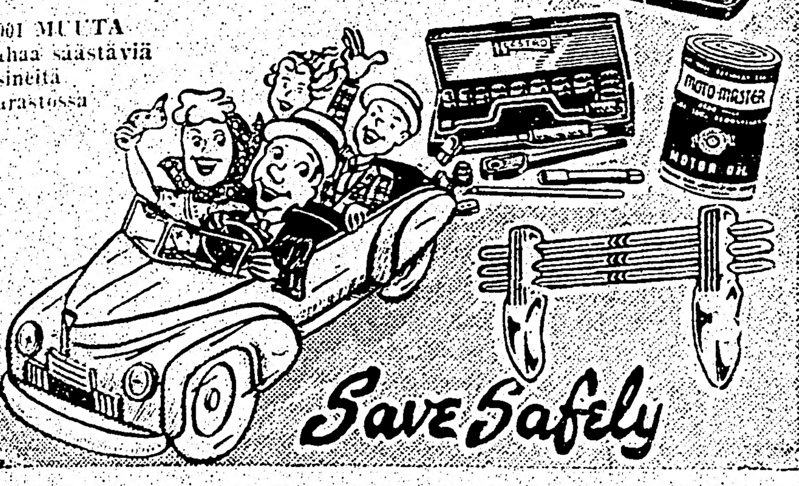

MUUTAMME . . .
lähiaikoina tulemme muuttamaan Elm kadulle
145-147 ELM ST. E., SUDBURY

CTC CANADIAN TIRE CORP'N — ASSOCIATE STORE
The SIGN of SERVICE
74 LARCH STREET
W. W. MUNCASTER — PUH. 8-8379

CSJ:n South Porcupinen sekakuoro.

Toronton muurarit päättäneet ryhtyä lakkoon

Toronto. — Toronton muurarit ovat päättäneet ryhtyä lakkoon jos ei heidän palkankorotusvaatimukseensa suostuta.

Unión jäsenet päättivät viikon lopulla suljetussa kokouksessaan 790 äänellä 6 vastaan hylätä Toronton rakentajien yhdistyksen esitykset. Union virkailija William Jenoves sanoi, että jos ei parempaa kuin seitmän sentin palkankorotustarjousta tehdä keskiviikkoiltaan mennessä, ryhdytään lakkoon ja asetetaan lakkovahdit rakennustyömaille.

Jenoves sanoi, että vähintään 100 rakennustyömaata joutuu siinä tapauksessa lakkotilaan. Muurarit vaativat $1.90 tuntipalkkaa, joten palkkaa olisi tämän mukaan korotettava 30 sentillä tuntia kohden.

Sovintolautakunta on käsitellyt muurarien palkkariitaa. Lautakunnan enemmistö on esittänyt, että palkkaa korotettaisiin seitsemällä sentillä tuntia kohden, kun taas lautakunnan vähemmistö on esittänyt 20 sentin korotusta. Jenoves sanoi, että jos sovintolautakunta esittäisi 20 sentin korotusta, suostuisivat uniot siinä tapauksessa ryhtymään uudelleen neuvotteluihin.

Jos muurarien lakko alkaa, vaikuttaa se myöskin kaikkiin muihin rakennustyöaloihin.

Risti poltettu neekerin kodin edustalla

Wall Township, N. J. — Valkoihoiset tämän paikkakunnan asukkaat antoivat oivan osoituksen "amerikalaisesta elämäntavasta" täällä, polttaen 12 jalkaa korkean ristin erään mustaihoisen radioinsinöörin asunnon edustalla. Mainittu insinööri oli äskettäin muuttanut asumaan valkoihoisten asuma-alueelle.

Perhe oli jo aikaisemmin saanut lukuisia uhkauksia puhelimitse.

GM-yhtiön trokien hinnat kohonneet

Detroit. — General Motors Corp. ilmoitti viikonvaihteessa, että maanantaista alkaen astuu voimaan korotus yhtiön valmistamien trokien hinnoissa. Hinnankorotus on $10—$110 välillä trokien rungoissa ja vastaavasti myöskin koreissa.

Samalla ilmoitettiin, että Nash-autojen hinnat kohoavat myöskin ja korotus on $75—$90. Korotuksen syyksi ilmoitetaan kohonneet raaka-aineiden hinnat ja työkustannukset.

Laivaston lentokone teki rikon — lentäjä kadoksissa

Halifax. — Kuninkaallisen laivaston eräs lentokone syöksyi mereen Halifaxin satamassa viikonlopulla ja koneen ohjaajan, luutnantti Nigel Fisherin ilmoitetaan olevan kadoksissa.

Kone oli kaksimoottorinen ja Fisherin uskotaan olleen koneessa yksinään.

CSU:n jäsen sai 2 kk. vankeutta ja $200 sakon

Toronto. — Canadan merimiesunion jäsen Ernest Martel tuomittiin täällä kahdeksi kuukaudeksi vankeuteen sekä $200 sakkoon ja ellei hän maksaa sakkoa, on hänen suoritettava toinen 2 kuukauden vankeusrangaistus.

Martel tuomittiin Sullivanin unioon kuuluvan John Oggin pahoinpitelystä. Ogg kertoi, että tuomittu ja kaksi muuta miestä pysäytti hänet, kun hän oli menossa Kingston-nimiseen laivaan työhön.

Martel kertoi, että Ogg löi ensin häntä ja hän sanoi vain puhuneensa Oggin kanssa.

Jänkit lietsovat erimielisyyttä Koreassa

Seoul, Korea. — Yhdysvaltain tukema Etelä-Korean kansalliskokous hyväksyi lauantaina päätöslauseen, jossa Pohjois-Korean asukkaita kehoitetaan uhmaamaan Neuvostoliiton miehitysjoukkoja ja toimittamaan omat "vapaat vaalinsa".

Päätöslauseessa kehoitetaan pohjoiskorealaisia toimittamaan vaalinsa niin pian kuin mahdollista ja lähettämään valitut edustajansa Etelä-Korean kansalliskokoukseen. Päätöslause hyväksyttiin 20 äänellä 10 vastaan.

Rahtiliike Berliiniin oli pysäyksissä

Berlin. — Venäläiset miehitysviranomaiset lopettivat viikonvaihteessa kaiken rahtitavaran kuljetuksen Saksan läntisiltä miehitysvyöhykkeiltä Berliiniin, mutta myöhemmin yhdysvaltalaiset ja brittiläiset miehitysviranomaiset ilmoittivat venäläisten myöntyneen palauttamaan liikenteen ennalleen.

Eräs yhdysvaltalainen viranomainen on ilmoittanut, että venäläiset ovat suostuneet neuvottelemaan kysymyksestä erikoiskokouksessa, johon osallistuvat Neuvostoliiton, Britannian, Yhdysvaltain ja Ranskan transporttiviranomaiset.

$100,000 oikeusjuttu Saskatchewanin pääministeriä vastaan

Saskatoon. — Saskatchewanin liberaalijohtajan Walter Tuckerin lainopillinen neuvonantaja on nostanut päämiehensä puolesta $100,000 vahingonkorvausjutun maakunnan pääministeri T. C. Douglasta vastaan sen puheen johdosta, jonka pääministeri piti Rosthernissa viikonlopulla.

Kanteessa sanotaan pääministerin valehdelleen, kun hänen väitetään puheessaan lausuneen mr. Tuckerin osallistuneen johonkin maaskandaaliin.

— Termospullon keksi Sir James Dewar v. 1892.

— Canadan liittovaltion ensimmäinen pääministeri oli Sir John A. Macdonald.

Vandenbergin päätöslauselma hyväksytty

Washington. — Senaatti hyväksyi perjantai-iltana Vandenbergin päätöslauselman, jonka mukaan Yhdysvallat toimittaa sotilaallista apua "eikommunistisille maille" siinä tapauksessa jos kongressi hyväksyy tämän suunnitelman.

Vandenbergin päätöslauselma ei tarvitse edustajahuoneen eikä presidentin hyväksymistä. Siinä kehoitetaan YK:n turvallisuusneuvostoa lopettamaan veto-oikeuden käyttäminen riitakysymysten ratkaisemisessa ja uusien jäsenten hyväksymisessä.

Päätöslauselma hyväksyttiin lähes 8 tuntia kestäneen keskustelun jälkeen. Vandenberg sanoi, että tämän päätöslauselman hyväksyminen heti asevelvollisuuslain hyväksymisen jälkeen osoittaa, "ettei senaatti ole vallan kiinnostunut pommeihin ja pistimiin".

Useat senaattorit vastustivat Vandenbergin suunnitelmaa, väittäen sen tarkoittavan sotilaallisen liiton tekemistä länsi-Euroopan kanssa.

Tunnettu pilapiirtäjä Jimmy Frise kuollut

Toronto. — Tunnettu pilakuvienpiirtäjä Jimmy Frise kuoli sunnuntaina kotonaan 57 vuoden ikäisenä. Hän oli erittäin tunnettu kuvasarjojen piirtäjänä ensin Toronto Star Weeklyssä ja myöhemmin Montreal Standardissa.

Hän työskenteli yhdessä monet vuodet torontolaisen kirjailijan Greg Clarkin kanssa, kuvittaen Clarkin kirjoittamat humoristiset jutut. Molemmat esiintyivät juttujen keskeisimpinä henkilöinä. Vainajalta jäi vaimo ja viisi lasta.

Londonin työväenneuvoston sihteeri erotettu toimestaan

London, Ont. — Londonin työväenneuvoston sihteeri James Hare sai viikonlopulla ilmoituksen, että hänet on erotettu toimestaan, koska hänet on havaittu syylliseksi "valtuuttamattomaan toimintaan kauppakamarin kanssa".

Mr. Hare sanoi toimenpiteen olevan suoranaisen tuloksen hänen voimakkaasta vastustuksestaan $500 myöntämisestä CCF:n vaalirahastoon.

Japanilaissyntyiset saanevat äänestää

Ottawa. — Parlamentin alahuoneen vaalikomitea on hyväksynyt esityksen, että japanilaiscanadalaiset British Columbiassa saavat äänestää tulevissa liittovaltion vaaleissa.

Lisäys liittovaltion äänestyslakiin tulee voimaan tulevan vuoden maaliskuun 31 p:nä, jolloin lopetetaan ne rajoitukset, mitkä sodan aikana koskivat japanilaissyntyisiä väestöä. Tämän lain muutoksen täytyy vielä saada parlamentin alahuoneen suostumus.

Truman hankkinut estetuomion lakon estämiseksi

New York. — Yhdysvaltain oikeusdepartmentti sai maanantaina New Yorkissa oikeuslaitokselta estetuomion, jolla estetään seitsemän meriliikennetyöläisten järjestöä ryhtymästä lakkoon.

Washington. — Presidentti Truman määräsi lauantaina hallituksen ehkäisemään oikeuslaitoksen avulla meriliikennetyöläisten lakon, jonka piti alkaa tiistaina. Oikeusdepartmentti yrittää Trumanin määräyksen mukaisesti saada 80 päivää kestävän estetuomion ennen tiistaita, estääkseen merimiehet ja satamatyöläiset menemästä lakkoon Tyynenmeren, Atlantin ja Meksikonlahden satamissa.

Truman ryhtyi toimenpiteisiin Taft-Hartley lain nojalla, vaikka meriliikennetyöläisten ja työnantajain välinen riitakysymys johtuu juuri pääasiassa Taft-Hartley laista.

Tuomitsee kirkon kannan atomipommin suhteen

Lontoo. — Canterburyn dekanus tri Hewlett Johnson arvosteli sunnuntaina sitä, kun Englannin kirkko äskeisessä lausunnossaan sanoi, että atomipommien käyttäminen saattaa olla oikeutettua erinäisissä olosuhteissa. Tri Johnson tuomitsi sellaisen lausunnon kirkonmiesten taholta häpeälliseksi.

Tri Johnson käsitteli tätä kysymystä saarnatessaan Canterburyn tuomiokirkossa. Hän oli jyrkästi erimieltä sen lausunnon kanssa, jonka Canterburyn ja Yorkin arkkipiispain nimittämä komissio antoi. Tämä komissio kannatti atomipommien valmistamista ja varastoon kokoamista.

Tri Johnson sanoi, että kirkko on tässä kysymyksessä jäljessä tiedemiehistä, jotka antoivat mahdollisuuden päästää valloilleen atomienergian, ja joista monet ovat nyt ehdottomasti tuominneet atomipommien käyttämisen. Hän sanoi sen olevan häpeän, kun kristillinen kirkko kehoittaa käyttämään atomipommeja, vaikkapa vain puolustustarkoituksessa.

CLUB NEWS

Clinton Youth Club Will Send Delegate to Warsaw Conference

"Last year the National Federation of Labor Youth organized a delegation consisting of ninety Canadians of all political beliefs, social classes and religious faiths who went over to the great Word Youth Festival held for one month in Prague. The many friendships made were firmly cemented when these young people formed themselves into the "Beaver Brigade" and worked for on month on Yugoslavia's Youth Railway. The Canadian group were very much impressed by the enthusiasm shown by the youth of Europe in the rebuilding of their countries.

In Europe today the young people are proud of their achievements and they want us to see what they have accomplished. The youth organizations of Czechoslovakia, Poland and Yugoslavia have invited the youth of all nations to come and see their countries. In response to this invitation, and as a gesture of international friendship, the Canadian Committee of the World Federation of Democratic Youth is organizing a second Beaver Brigade.

The Clinton Youth Club of the Finnish Organization of Vancouver had decided to send Kalervo Ketola as a delegate to the International Young Workers Conference being held in Warsaw, and to work on reconstruction projects in Poland Czechoslovakia, and Yugoslavia, also to attend the 1948 Centenary Celebration in Budapest, Hungary.

On their return, the delegates will be prepared to speak to any interested groups on the actual conditions in Europe.

Junarikko vaati miehen hengen Torontossa

Toronto. — Sunnuntaina East Torontossa tapahtuneessa junaonnettomuudessa menetti yksi henkilö henkensä ja kolme loukkaantui, kun kaksi rahtijunaa törmäsi yhteen. Neljä karjaa sisältävää eläinvaunua murskaantui pahasti ja 20 eläintä kuoli ja lukuisia loukkaantui.

Henkensä menetti CNR:n jarrumies Norman Yerrow. Hän hyppäsi pois toisesta junasta nähdessään yhteentörmäyksen tapahtuvan ja pääsikin onnellisesti maahan, mutta samassa kaatui eläinvaunu hänen päälleen ja hän murskaantui sen alla. Kummankin junan veturinkuljettajat loukkaantuivat.

Villiintyneet eläimet hyppivät rikkoutuneista vaunuista ja eräs 1,000 paunaa painava sonni juoksi kadulla, särkien erään asunnon oven Carlaw Avenuella ja peloitellen ihmisiä, kunnes se ammuttiin.

LAURI HUUKI
Canadan murtomaahiihdon kaksinkertainen mestari.

LAUANTAISIN SULJETAAN 6 ip.
kesäkuun 12 p:stä elokuun 28 p:ään saakka

OSTAKAA TURKKINNE
NYT
ENSI TALVEKSI
että voitatte nousevan markkinan

Turkismarkkinahinnat menevät ylös ja ylös. Näiden nousevien hintojen edessä on viisainta ostaa ensitalven turkki nyt. Ette voi menestyä paremmin, sillä turkkimme ovat 1948-49 kuoseja. Laatuturkiksista valmistettuja. Hinnat ovat erikoisen suosillisia.

Juuri saapunut!
ENSIMMÄINEN LÄHETYS 1948 TURKIKSIA
Laatu
Vesirotan ja Hudson Seal
— (Värjättyä vesirottaa)
ERIKOISESTI VALITUISTA NAHKOISTA, joita on tänä keväänä pyydetty. Jokainen nahka uusi ja notkea . . . ollen loistava ja antaen turkille dramaattista kauneutta . . . ja lisäksi vielä VOITTE SÄÄSTÄÄ . . . sillä tilaamalla nyt annatte turkkurillemme kylliksi aikaa valmistaa turkkinne . . . ja valitsemalla NYT saatte parhaan valikoiman turkiksia.

A. Lafrance & Sons Limited
MANUFACTURING FURRIERS AND RAW FUR DEALERS
6-8 DURHAM STREET NORTH SUDBURY ONTARIO
SUDBURY — NORTH BAY

TERVEHDYKSEMME
Koski Bros.
RUOKA-, LIHA- JA REHU-TARPEITA
GASOLIINIA JA ÖLJYÄ
486 LONG LAKE RD. — LOCKERBY

KANKAITA! KANKAITA!
Erikoisen suuri valikoima
LENINKI-, PUSERO-, PUKU-, TAKKI- JA HAMEKANKAITA
* * *
Lähettäkää Suomeen kangasta lahjaksi!
* * *

Schwartz' Silks & Woollens
11 Elm St. E. — Yläkerrassa — Sudbury

Canadan Suomalaisen Järjestön Sudburyn osaston sekakuoro "Sävel" vuonna 1948

Teettäkää PAINOTYÖNNE VAPAUDESSA

3-6945. 23 Durham St. S.
John Bazar
JEWELLERY
DS - WATCHES - SILVERWARE
RY — ONTARIO
ikukkavihkoja
KUKKAKIMPPUJA —
PUHELIN 5-5341
MATTAN FLORIST
Street Sudbury, Ont.
TOURNIER
Perustettu 1896
VAKUUTUKSIA
St. East Sudbury, Ont.
uhelin kotiin 3-0654
omalainen asiamies
J. S. JOUDOUIN
UHELIN 7-7546
REPAIR H. MÄKI
MALAINEN SUUTARI
ti Shoe Repair
SUDBURY
"SHINELESS" JA KONE
TOKIHAROITA
ARHAAT AINEET
- JA KYNSIHOITOA
UT LAKE BEAUTY SHOP
ELVI LUJANEN
Puhelin 3-1174
Ave. Lockerby, Ont.
PLASTIC PRODUCTS
RDWARE LTD.
4-4255

VAPAUS
OSA V
Tiistaina, kesäkuun 15 p. — Tuesday, June 15

Montrealilaisia lapsia CSJ:n Montrealin osaston kesäleirillä Ville Lasallessa.

Naisten kerhotyöstä Torontossa

Kirj. Aino Oksanen

Toronto. — Toronto on yksi Canadan suurimpia kaupunkeja, suuren Ontario järven rannalla. Se on aamuvarhaisesta iltamyöhään kohiseva, vilkasliikkeinen kaupunki, jonka väkiluku lasketaan nykyään miljoonaa tavoittelevaksi.

Tummia, keltaisia ja vaaleita, ympäri joka puolelta maailmaa saapuneita ihmisiä havaitsee Toronton asukasten joukossa.

Suomalaisia, jotka ovat tänne Canadaan siirtyneet lienee Torontossa tällä kertaa noin viitisen tuhatta joskaan ei heitä näe kuin murto-osan yhtä aikaa, erinäisiin tilaisuuksiin kokoontuneina.

Suomalainen naisten kerho jonka toimintaa ja pyrkimyksiä täällä kaukana uudessa kotimaassa tahtoisin muutamin sanoin kuvata, astelee täällä Torontossa vielä melkein lapsen kengissä, koska kerhomme ei ole vielä täyttänyt neljää ikävuottaan.

Eräänä iltana marraskuussa 1944 oli täällä CSJ:n Toronton osaston haalille kokoontunut joukko naisia viettämään niinsanottua naisten omaa iltaa, tehden käsitöitä ja keskustellen aikaa ja tilannetta koskevista kysymyksistä.

Tänä mainittuna iltana heräsi keskuudessamme kysymys naisten kerhon perustamisesta ja sen tarpeellisuudesta ja jonkin aikaa asiaa pohdittuamme puoleen ja toiseen laskimme yksimielisesti perustan naisten kerholle, valitsimme toimitsijahenkilöt ja koska toimintamme tapahtuu etupäässä SJ:n Toronton osaston kauniissa huoneistossa, niin päätimme lukeutua osaston alajaostoksi kuten useat muutkin täällä toimivat ryhmät.

Kerhomme naiset ovat jo aikaisemminkin olleet tiiviissä aktiivisessa toiminnassa Canadan Suomalaisen Järjestön riveissä, ollen mukana kaikenlaisissa järjestötoimintaa koskevissa tehtävissä, omaten itselleen täydellisen edistysmielisen katsomuskannan, joka nytkin on kerhomme perustana ja tienviittana.

Naistenkerhotyö on muutamien olemassaolonsa vuosien aikana jakautunut mitä moninaisimpien, enemmän tai vähemmän voimaa kysyvien tehtävien kesken.

Sotavuosina naisten kerho työskenteli Canadan Punaisen Ristin hyväksi, kutoen sukkia, villapaitoja ja valmistellen kaikenlaisia vaatekappaleita sotilaille ja myöskin siviiliväelle.

Punaisen Ristin rahankeräyskampanjain aikana ovat naistoverimme sateista ja tuulista huolimatta kiertäneet ja kolkuttaneet ovelta ovelle, keräten rahaa Canadan Punaiselle Ristille.

Canadan Punaisen Ristin kotisairashoitajakurssin käyneitä tovereita on kerhomme jäsenissä suuri joukko ja heidän huolenaan onkin ollut käydä sairaaloissa tervehtimässä vierailta paikkakunnilta tulleita suomalaisia potilaita, toimitella heidän pikku asioitaan ja auttaa kieli- y.m. vaikeuksissa.

Sodasta kärsimään joutuneiden maiden avustamisessa on naisten kerhomme ollut myös mukana. Lukemattomat ovatkin ne kerrat, joloin naistoverimme ovat toimeenpanneet käytettyjen vaatteiden keräyksiä ja kerhoiltoina ahkerin sormin valmistelleet kaikenlaisia tarvikkeita puutteessa oleville lähettämistä varten.

Suurarvoisimpana työnä kerhomme keskuudessa mainittakoon Suomen avustustyö.

Sudburyssa 30—31 päivä maaliskuuta 1946 pidetyssä suuressa kokouksessa, jonka tarkoituksena oli kaikkien suomalaisten yhdistäminen, oli kerhollamme myös mukana kaksi edustajaa — sitten myöhemmin kerhomme rekisteröi itsensä erillisenä avustusryhmänä valmistaen vaatteita ja keräten huomattavan summan rahaa Suomea varten. Sotavuosien ja Suomen avustustyön päätyttyä ei naisten kerho ole voinut, eikä halunnutkaan jäädä laakereillaan lepäämään koska sodan jälkeinen tasaantumaton kiihkeä aika tuo esille yhä uusia ja uusia tehtäviä.

Säännöllisesti pitää kerhomme kokouksensa, järjestää illanviettoja, ompelee ja kutoo myyjäisiä y.m. varten, keräten varoja vaalikampanjain, sairaiden, y.m. avustamista varten.

Rohkeasti on naisten kerho lähettänyt protestikirjelmänsä Canadan pääministerille elintarvikkeiden huiman nousun johdosta, sekä saman asian vuoksi lähettänyt kahdesti kaksi edustajaansa Canadan kotinaisten yhdistyksen mukana pääkaupunkiin protestimatkalle.

Lukemattomat ovat ne tehtävät, joihin me naiset voisimme osallistua, mutta Toronton kaupunki on pinta-alaltaan kovin laaja ja suomalainen asutus hajallaan ympäri joka puolella, mikä vaikuttaa huomattavasti myös kerhomme illoissa, ollen osanotto joskus hyvinkin runsas, joskus taas jää hyvinkin niukaksi.

Kerhomme naiset ovat melkein poikkeuksetta perheen äitejä, joilla on huolena kodin kunnossapito ja lasten hoito. Useimmat heistä vielä kaiken kukkuraksi käyvät päivisin työssä kodin ulkopuolella, siksipä kerhokomitea voikin ilolla katsahtaa siihen yhteistyöhön ja saavutuksiin minkä kaikista vastuksista huolimatta olemme naisten kerhona aikaan saaneet.

Nyt kun jälleen on saapunut kesä, alamme me kuten toisetkin toimivat ryhmät viettää niin sanottua kesälomaa.

Toivottavasti ulkoilu aurinkoisilla järvien rannoilla, kalastus ja marjastus antaa meille uutta voimaa ja innostusta siksi kunnes taas syksyn tullen riennämme haalin viihtyisien seinien suojaan alkamaan talvisen aherruksemme.

Siispä parhainta, virkistävää kesää kaikille työtätekeville naisille ja taistelutarmoa pysyväisen rauhan ja demokratian puolesta.

Me suomalaiset haemme vaikeasti viljeltäviä maita

Mattawa. — Tämä paikkakunta, missä noin 30 suomalaista farmaria asustaa, on Mattawa-nimisen pikkukaupungin läheisyydessä. Tavallisesti on niin, että minne yksi suomalainen asettuu asumaan, seuraa simme pian useita toisia.

Siitä on 33 vuotta, jolloin tänne tulivat ensimmäiset suomalaiset. Nyt meitä on jo pienen kylän väkiluku. Toisia on siirtynyt muille paikkakunnille, varsinkin nuorempi polvi on siirtynyt paremmille työmarkkinoille.

Tällä seudulla oli hyvät metsät, joista saatiin tarverahaa. Maata on muokattu kuka enemmän kuka vähemmän, mutta yleisemmin maanviljelys on ollut vain sivuhomma samoin kuin karjanhoitokin. Kermaa on lähetetty meijereihin, maidolla kasvatettu sikoja ja vasikoita, mitkä varsinkin aikaisempina vuosina on saatu luovuttaa melkein ilmaiseksi. Kerman ja lihan raha-arvo on tosin viime vuosien aikana kohonnut samoin kuin muidenkin tuotteiden.

Kunnan asiain hoidossa on meitä suomalaisia ollut useita tässä kylässä. Kouluja ei ole tällä kertaa muuta kuin yksi, jonne lapset ajetaan kouluautolla pitkien matkojen takaa.

Olemme yleensä edistysmielistä väkeä. CSJ:n osasto perustettiin v. 1921 ja se on ollut siitä saakka toiminnassa. Jäsenmäärä on joskus ollut yli 40, joskus taas alle 10. Ensimmäinen haalimme valmistui v. 192- ja sen työ tehtiin suurimmalta osalta lahjoituksina. Sen seinien sisällä ovat toimineet myöskin naisten osasto, urheiluseura ja metsätyöläisten unio. V. 1934 haalimme paloi tuntemattomalla tavalla. Siitä koitui tuntuva vahinko sillä haali oli vain 250 dollarin vakuutuksessa.

Ei muuta kuin taas alkaa ihan alusta ja nostaa tuhkasta uusi talo. Uuden haalin paikasta tuli ankara yhteenotto. Toiset kannattivat vanhaa haalin paikkaa, toiset taas valtatien vartta. Se puoli, joka halusi haalin valtatien varteen, voitti, mutta hävinneet olivat siksi sisukkaita, että päättivät rakentaa myöskin haalin, ei tosin vanhalle paikalle eikä myöskään valtatien varteen mutta siihen keskivälille ja niin valmistui 1935 paikkakuntamme suomalaisten ansiosta kaksi haalia. Keitettiin miehille vain mojakoita, kaikki olivat innokkaita ja nyt, 12 vuoden ajan mitä haalimme on ollut on meillä 3.000 dollarin arvoinen velaton haali vaikka hallituksen herrat välillä—sulkivat ovetkin ja myivät pikku summasta haalimme kunnan virkailijoille.

Pitkäsi on matkaa tehty. Moni pää on siinä harmaantunut, monta väsynyttä on jäänyt sivuun lepäämään mutta on sellaisiakin, jotka raskaan päivätyönsä jälkeen jaksavat kuukausi kuukaudelta, vuosi vuodelta ponnistella ja juuri he muodostavat ikäänkuin selkärangan toiminnallemme. Toinen haali on ollut vuosia ilman että sitä olisi käytetty mihinkään tarkoitukseen. Se on ainoastaan muistomerkkinä hyvästä suomalaisesta sisusta.

Vapautta, työväen sanomalehteä on paikkakunnallemme aina tullut runsaasti, joskus 100-prosenttisestikin, mutta hajaannuksen jälkeen löysi Toronton Vapaa Sana tänne tiensä ja on sillä muutamia kannattajia, mutta suurin osa väestöstä on myötätuntoista työväenliikkeelle ja lukee edistysmielistä lehdistöä.

Tämän seudun maasto on suurelta osalta epätasaista mutta täällä on laajoja tasaisiakin peltomaita mutta me suomalaiset yleensä haemme vaikeasti viljeltäviä maita ja siksi kai me suomalaiset olemme asettuneet asumaan Mattawan ympäristölle. — Mummu.

Havaintoja hintataistelurintamalta

Kirj. Meri Tohmo

Osoituksena siitä, kuinka Canadankin naiset joutuvat taistelemaan jatkuvasti alenevan elintasonsa takia, julkaisemme allaolevan itse tähän taisteluun aktiivisesti osallistuvan entisen tamperelaisen perheenäidin kuvauksen.

Montreal.—Täällä on tullut tavaksi sanoa, että "kaikki muut nousevat mutta naisten hameiden helmat laskevat alemmaksi" — ja se on totta, ei ole enää sukulaissuhteita palkan ja elintason kanssa. Elinkustannukset ovat nousseet huimaavasti palkkoihin verraten ja jos suurilla taisteluilla saadaan hiukankin palkat nousemaan, nousee hinnat heti aivan kuin yrittäen kilpajuoksussa pysyä edellä. Tämä pahaa ennustava kilpajuoksu on saanut Canadan asukkaat tyytymättömiksi. Meillä rikkaassa, kauniissa maassa ei ole pelkoa pula-ajasta, jos todellakin hinnat saataisiin 1946 tasolle ja takaisin säännöstelyn alaiseksi. Tämän vaatimuksen kannustamana perustettiin "kuluttajien" järjestö Montrealissakin. Ensin siihen kuului vain perheenemäntiä, mutta nyt kun sen toiminta on muodostunut maan laajuiseksi kampanjaksi, kuuluu siihen ammattijärjestöjä, kirkkokuntia, opintoryhmiä, vanhempien järjestöjä, työväen järjestöjä, naisten kerhoja, kuluttajien yhdistyksiä, perheenemäntiä ja paljon eri kansallisia ryhmiä, jotka ovat lähteneet tähän taisteluun korkeita hintoja vastaan ja kohtuullisen elintason puolesta, ilman poliittisia mielipiteitä.

Ensimmäinen lähetystö kävi hallituksen puheilla viime kesänä, jolloin se sai kylmän vastaanoton, mutta tästä se ei lannistunut vaan päätti tehostaa taisteluaan, sillä olihan kysymyksessä lasten ja koko väestön tulevaisuus. Toinen protestiretki järjestettiin 12. 12. 47. Vaatimuksena oli hintojen laskeminen 1946 tasolle, avustusrahan uudelleen voimaan saattaminen jauhoille, maidolle, polttoaineille, verotus ylettömille liikevoitoille ja pitää edelleen voimassa vuokrakontrolli, sekä myöntää veteraaneille ja sotaleskille parempi avustus.

Tähän matkaan osallistui Montrealista 75 eri järjestöä. Allekirjoittanut edusti silloin SJ:n Montrealin osaston naisten kerhoa. Ottawan asemalla meitä oli vastassa Ottawan kuluttajain järjestön jäseniä ja edustajia Sudburysta, Torontosta ja Windsorista.

Mr. Abbott (rahaministeri) oli myöntänyt meille vastaanoton kello 1. Meitä oli silloin noin 100 edustajaa parlamenttitalolla. Eivät lehtiraportterit meitä enää nimittäneet "joukoksi meluavia akkoja", kuten edellisen kesän edustajia, sillä nämä edustajat edustivat yli 400,000 ihmistä. Mr. Abbott ja useat muut parlamentin jäsenet kuuntelivat kuin Montrealin kuluttajien järjestön puheenjohtaja mrs. Leigh luki vaatimuksemme. Mukana oli paljon hyviä ja selvän katsantokannan omaavia puhujia ja kyselyjä satoi mr. Abbottille, mutta hän ei lupautunut suuriakaan tekemään vaatimuksemme hyväksi. Hintojen säännöstelyyn hän vastasi, että "jos hintasäännöstely saatetaan voimaan pitää myöskin panna voimaan palkkasäännöstely mikä aiheuttaisi yleisen taloudellisen säännöstelyn ja olisi aivan kuin Venäjällä". Hän oli kovin tuskastuneen näköinen ja vilkaisi ehtimiseen kelloon ja lopetti vastaanoton ainoastaan puolituntiseen, sillä hän pelkäsi ettei kauempaa pystyisi pitämään puoliaan.

Hikoilimme kuumassa täpösen täynnä olevassa huoneessa. (Tästä eräs edustaja huomauttikin, että tässä talossa ei tunneta kivihiilen hintaa, kun poltetaan sitä meidän kustannuksellamme.)

Myöhemmässä kokouksessa teimme sen yhteenvedon, että mr. Abbott ei kyennyt antamaan mitään meille mutta me annoimme mr. Abbottille. Kokouksessa päätimme jatkaa taistelua ja tulla takaisin suurempana ja voimakkaampana joukkona ja silloin mr. Abbottin täytyy antaa meille aikaa näinkin kaukaa tulleiden edustajien tärkeälle asialle.

Heti tämän edustajiston käynnin jälkeen alkoi miljoonan nimen keräys rannasta rantaan jatkuvaa hintojen nousua vastaan. 13 p:nä huhtikuuta oli Montrealissa valmistava kokous uudelle "miljoona nimen marssille" Ottawaan, joka oli päätetty järjestää 15, 16, 17 p:nä huhtikuuta 1948. Tämän marssin oli järjestänyt Toronton perheenemäntien järjestö, johtajanaan mrs. Rae Luckock.

Tässä Montrealin 13 p:n kokouksessa oli mieliala yhteinen ja huomioitavaa oli se, että ranskalaisia edustajia oli paljon mukana. Tähän kokoukseen ei oltu saatu vielä vastausta ottaako pääministeri Mackenzie King tai mr. Abbott meitä vastaan mutta siitä huolimatta päätimme lähteä perjantaiaamuna 16 p:nä matkalle. Kokouksen loputtua jokainen edustaja lahjoitti 50 senttiä sähkösanomaan, joka jokaisen edustajan puolesta lähetettiin mr. Mackenzie Kingille vaatien vastaanottoa. (Kaikkiaan noin 75 sähkösanomaa lähti sinä iltana).

Mr. Abbott oli parlamentin istunnossa pitänyt räikeän punakauhupuheen meitä vastaan, sanoen että hän ei ota kommunisteja vastaan. Ajatus oli tietysti tällä propagandalla pelotella ihmisiä, jotta olisi saatu meidän jättämään marssimme Ottawaan. Mutta edustajat olivat sitä mieltä, että jos koskaan niin nyt menemme. Jos meidän vaatimuksemme leimataan kommunistisiksi, niin olemme ylpeitä sillä nyt monen silmät avautuivat näkemään miten tätä kommunisti-nimitystä käytetään keppihevosena hajoittamaan järjestöjä yhteistyöstä hyvän ja yhteisen asian eteen. Myöskin tässä kokouksessa päätettiin tehdä tunnuksia ja jokaisen edustajan oli määrä kantaa edustamansa järjestön nimeä.

Perjantaiaamuna oli asemalle kerääntynyt suuri edustajajoukko. Siellä oli lehtiraporttereita ja valokuvan ottajia. (Ikävä ettei valokuvia kuitenkaan missään lehdissä julkaistu).

Monella edustajalla oli edustamansa järjestön nimikilpi. Minä vasta junassa tekstasin pahville **Finnish Organization, Montreal**. Näitä tunnuksia panimme vaunun ikkunoihin, niin että ulkopuolisetkin huomasivat mikä erikoisvaunu oli meille varattu.

Verdunin kaupunki oli lahjoittanut Verdunin kuluttajajärjestön edustajille matkakuluiksi 50 dollarin shekin, mutta lehtien aloittaman mr. Abbottin punakauhulietsonnan takia hakivat kaupungin virkailijat shekkinsä pois.

Ottawan asemalla meitä olivat tulleet vastaan jo edellisenä päivänä saapuneet muut edustajat. Kantamastani "nimikilvestä" muut suomalaiset edustajat minut heti toivottivat tervetulleeksi selvällä suomenkielellä.

Oli todella hauska tavata muitakin suomalaisia edustajia. Siellä oli SJ:n Sudburyn osasto edustettuna samoin SJ:n Toronton osasto ja naisten kerho. Siis tästä tekee sen huomion, että S.J. taistelee nyt, kuten ennenkin, köyhemmän väestön oikeuksien puolustamiseksi.

Asemalla heti kuulimme, että mr. Abbott oli lupautunut ottamaan lähetystömme vastaan klo 4 ip. Tämä oli todella ilahduttava uutinen.

Kun tulimme asemalta ulos, satoi taivaan täydeltä johon joku huomautti, että mr. Abbott itkee jo surkeuttaan kun täytyi myöntää meille vastaanoton. Little Elgin teatteri oli vuokrattu meitä varten. (Teatterin vuokraan piti jokaisen edustajan antaa $2.) Täällä mukavissa tuoleissa tarjottiin meille maksua vastaan kahvia ja voileipiä. Odottelimme edustajia parlamenttitalolta takaisin ja aikaa kulutettiin laulamalla. Mr. Abbott oli lupautunut ottamaan vastaan 6-henkisen lähetystön, joka on valittu poliittisten järjestöjen ulkopuolelta. Meillä oli aikomus klo 3.15 lähteä marssimaan parlamenttitaloa kohden mutta ennen kolmea tuli tieto, että mr. Abbottia olikin viime tingassa ruvennut jänistämään ja hän peruutti vastaanoton.

Nyt syntyi vilkas neuvonpito. Toiset olivat sitä mieltä, että käytämme pakkoa ja äkkirynnäköllä pakotamme mr. Abbottin keskusteluun. Puheenvuorot olivat rikkoa sen mainion yhtenäisyyden ja se kai oli ollut mr. Abbottin tarkoituksin. Viime tingassa mrs. Leight "Roll back prices-komiteasta" pelasti tilanteen ja kehoitti rauhallisuuteen ja pysyi ettemme menettäisi toivoamme, vaan rauhallisesti odottamalla voimme vielä kello 6 mennessä saada mr. Abbottin myöntymään.

Puheenvuorot veivät niin paljon aikaa, että kulkuetta varten saapuneet liikennepoliisit alkoivat hermostua ja lähettivät ukkasin ylös, että jos ette nyt heti lähde marssillenne, niin ei sitten koskaan ja tämä pani meidät taasen liikkeanalle ja yhtenäisyys oli saavutettu. Montrealin kuluttajajärjestö oli tehnyt kymmenniä tunnuksia, joita riitti melkein joka kolmannelle. Edessä oli valjastettu pieni poni pienten kärryjen eteen, jotka kummatkin oli koristettu valkeilla ja sinisillä paperikoristeilla. Kärryillä oli tynnyri, jossa 750,000 nimikirjoitusta vietiin juhlallisesti parlamenttitalolle. Etunenään olivat Toronton edustajat sijoittautuneet, ja heidän vierenssä mänäkin pistin olemattoman persoonani tunnuksineni, jonka eräs Ottawan poika oli naulannut selpään henään. Jono 4—5 rinnan ylettyi monta kadun mittaa. Siinä oli ainakin 500 henkeä. Viimeisenä seurasivat lapsen vaunut joissa eräs ottawalainen äiti lykkäsi pientä lastaan. Onneksi oli sade juuri siksi lakannut, mutta kylmä tuuli oli puhaltaa hatut ja tunnukset. Ihmisiä oli kerääntynyt katujen varsille ja ikkunoihin huutaen meille kehoituksia ja onnitteluja. Parlamenttirakennuksien ikkunoissa oli ihmisiä, sieltä varmaankin seurasi mr. Abbotkin meidän tuloamme. Tietysti oli kameramiehiä pitkin matkaa, ikävä etten mistään lehdestä löytänyt kuviamme julkaistuna. Lähestyessämme pääportaita vilisi se täynnä punatakkisia poliiseja kiiltävissä saappaissaan. Luulimme ensin, että olivat meitä varten juhla-asussaan, mutta myöhemmin ilmeni, että he olivat odottamassa ylhäisempiä vieraita. Niin pian kuin kulkueen etunenässä astelevat olivat menna sisään avonaisista ovista suljettiin ne meidän edessämme ja meiltä kiellettiin pääsy sisään.

Mrs. Luckock pääsi kuitenkin sisään hakemaan mr. Abbottia, ja löysikin tämän ravintolahuoneesta. Mr. Abbott lupautui keskustelemaan mrs. Luckockin kanssa Canadan kansalaisena mutta ei Toronton "Perheenemäntien" presidenttinä. Mr. Abbott sanoi ettei hän halua antautua mihinkään keskusteluun kommunistien kanssa, mihin mrs. Luckock vastasi, että Toronton perheenemännät ovat toimineet 11 vuotta eikä heitä ole ennen kommunisteiksi nimitetty eikä hän ole kommunisti. Mr. Abbott vastasi tähän, että "te ette ehkä ole kommunisti, mutta teitä käytetään siihen tarkoitukseen".

Mrs. Luckock sanoi, että mr. Abbott tulee varmaankin tuntemaan tämän tylyn kohtelun seuraavissa vaaleissa, johon tämä vastasi, että hän haluaisikin palata takaisin vanhaan, rauhalliseen ja onnelliseen perhe-elämäänsä.

Mrs. Luckock oli tarjonnut meidän painetun vaatimuksemme mr. Abbottille, jonka tämä ensin otti vastaan, mutta sitten heitti sen luotaan, ikäänkuin se olisi polttanut ja sanoi, ettei hän alistu ollenkaan käymään siihen käsiksi. Mrs. Luckock oli kysynyt, että jos mr. Abbott ottaisi vastaan allekirjoitukset, koska mr. Mackenzie King oli sairaana. Tästä kunniasta Mr. Abbott kuitenkin oli kieltäytynyt johon mrs. Luckock neuvottomana sanoi: "Mitä me niille sitten teemme?"

"Heittäkää roskakoriin", oli mr. Abbott vastannut. Kuvitella, sinne olisi mr. Abbott valmis viskaamaan Canadan kansalaisten vaatimukset. (Tämän mrs. Luckock kertoi myöhemmin kokouksessa.)

Tällä välin me muut seisoimme parlamenttitalon pääkäytävän edustalla sateessa ja tuulessa kylmästä väristen. Joka maakunnasta laskettiin yksi edustaja keskustelemaan hintojen tutkijakomitean kanssa. Heillä oli tarkoitus, että pääsisimme kaikki sisään kuitenkin saamaan jonkin herroista meidän puhuteltavaksemme, mutta tämäkin meiltä kiellettiin. Edustajistolle oli sanottu, että koska olemme kommunisteja niin siille oikeudella se kielletään johon sisä hommassa ei ole poliittista puolta, vaan inhimillisyyden pakotus.

Siinä odottaessamme tuli näkyviin hyvin hieno kiiltävä auto, jonka edessä punatakkiset poliisit ajoivat moottoripyörillä. Kohina kävi joukossamme, jotkut arvelivat mr. Abbottin tulevan mutta hienosti tapaamaan, toiset arvelivat itse pääministerin tulevan mutta punatakkinen kaksi meidän edessämme kunnialaukkaisi sillä siellä tuodaan Belgian prinssiä. Kaikki kohottivat tunnuksia korkealle ja syvä hiljaisuus vallitsi, kun prinssi suhahti kiireellä ohi. Ei kukaan huutanut eläköötä eikä pitkää ikää prinssille, ovet avautuivat selkosen seläileen ja poliisit "löivät kantapäitään" yhteen kun me mine canadalaiset jäimme värjöttämään kylmissämme oman parlamenttitalomme ulkorappusille.

Jo näkyi taas uusi loistoauto. Sama ovien selkoseläilleen lentäminen, kannusten kolahdus ja Belgian pääministeri hävisi lämpöiseen taloon.

Siinä lämpimiksemme aloimme paikalla marssin ja joku aloitti laulun: **"Open the door Abbott, Abbott why don't you open that door?"** ja **"Me haluamme Abbottin! Me haluame Abbottin!"** Taasen värisimme kylmästä ja poliisitkin lausuivat toivomuksen, että jotain tulisi tekemään meidän hyväksemme, koska heilläkin on kylmä. Joku aloitti Canadan kansallislaulun "O'Canada" ja sitä laulettiin hyvin hartaana jonka ajan poliisien piti seisoa hiljaa asennossa.

Siinä puolitoista tuntia värjötellessämme ja odotellessa mitä sisään menneet edustajat saisivat aikaan, olimme kankeita kylmästä ja yleinen mielipide oli se, että meitä todella oli kohdeltu kuin koiria, eikä niinkuin veronmaksajia, jotka pitävät parlamenttitalon pystyssä. Jos mr. Abbott olisi ollut varma siitä, että olimme väärällä asialla ja jos hän olisi ollut varma itsestään pystyäkseen sen meille selittämään, olisi hän myöskin ottanut meidät vastaan, mutta näin ollen päättelimme päinvastaista ja tulimme kylmissä väristen vieläkin varmemmaksi että vaatimuksemme on oikeutettua.

Puoli kuuden aikaan ihmeeksemme ovet aukenivat ja meitä kehoitettiin sisään, mutta ilman tunnuksia. Jokainen vaivalla maalattu tunnus piti jättää pääportaiden eteen. Tuntui hiukan nololta, aivan kun meiltä olisi riisuttu aseet. Siihen ne oli jätettävä kun niin teki mieli sisään.

Miten lämpöiseltä tuntuikaan astua tilavia käytäviä myöden, vaikka jalat aivan toksahtelivat, kun olivat niin kohmettuneet. Menin jonon mukana tietämättä ensin minne meidät nyt loppujen lopuksi sallittiin mennä. Petyin hiukan kun huomasin, että matka päättyi istuntosalin vierasparvekkeelle. Siis ei ollut mitään toivoa keskustelun aloittamisesta sen asian hyväksi, jota varten olimme matkaan lähetetyt. Eihän siellä saanut edes nojata eteenpäin käsipuulle, heti poliisi nyhjäsi. Olimme hyvin hiljaa ja rauhallisia, kun alhaalla muutama parlamenttijäsen kävi keskustelua. Enhän edes pystynyt sitäkään seuraamaan, sillä mielessäni parveili satoja ajatuksia, joista halusin tehdä yhteenvedon.

Puoli tuntia kesti istunto ja me painuimme ulos. Käytävässä meitä odotti Verdunin parlamenttijäsen. Hän halusi antautua keskusteluun vain Verdunin ja Ville La Sallen edustajien kanssa. Kuuluin jälkimäisiin koska asun siellä. Hänen vastauksensa kyselyihimme oli ennestään tuttu. Hän väitti, että valtion ottama kanta on ainoa keino pitää pula-ajan loitolla, että kun hinnat ovat korkealla estää se ihmisiä ylenmäärin tuhlaamasta ja silloin meillä on tilaisuus lähettää ylijäämä yli meren. Me taasen olimme sitä mieltä, että jos hinnat saataisiin alemmaksi, olisi kansa ostokykyinen ja se pitäisi tehtaat ja työmaat käynnissä. Mitä se hyödyttää jos hyllyt ovat täynnä tavaraa ja hinnat niin korkeat etteivät ihmiset pysty niitä ostamaan? Siitä tulee seisahdus.

Minä puolestani sanoin, että olen kyllä Euroopan auttamisen kannalla mutta jos me autamme Eurooppaa kuten Argentina auttoi Suomea myymällä sille korkeasta hinnasta viljaa joka oli tomun ja rottien saastuttamaa, niin sitä en hyväksy.

En myöskään hyväksy sitä, että kun pienille avuttomille Europan maille annetaan luottoa, kuten Yhdysvallat teki Suomelle, niin suurin osa oli otettava tavarana joka oli käyttökelvotonta, se on ristiriidassa ihmisyyden ja oikean avunannon käsitteiden kanssa. "Ihailen Suomea, se on urhea maa, mutta poikkeamme asiasta", sanoi parlamenttijäsen. "Jos te mr. Goyte olette sitä mieltä, että Eurooppaa pitää auttaa, niin eikö meidän pitäisi ensin kuitenkin katsoa, että omien kansalaistemme ja etenkin lastemme terveys olisi turvattu", sanoi eräs nuori sotaveteraanin vaimo, jonka nuorin lapsi sairasti tuberkelia. "Meidän lapsillamme ei ole vielä mitään hätää", vastasi mr. Goyte. Erosimme tästä herrasmiehestä, jonka olimme itse valinneet meidän asioitamme hoitamaan, hyvin katkerana.

Illalla kokouksessa teimme yhteenvetoja päivän tapauksista. Joku kehoitti puheenvuorossaan edustajia niin usein kuin mahdollista selostamaan ihmisille meidän omatakeinen raporttimme, eikä uskomaan lehtiraportterien kirjoituksiin koska eräskin lehtiraportteri siellä odottavassa joukossa oli hihkunut heittämään ammattiosastot yli laidan tästä hintataistelusta. Toinen puhuja painosti sitä, että meidän kauttamme tänään ihmiset kautta maan oppivat tietämään, että tässä maassa emme pääse minnekään ilman taistelua. Meidän on johdettava tämä taistelu siihen pisteeseen, että se vielä tärisyttää koko maata. Muistakaamme kaikin seuraavissa vaaleissa tämä matka ja miten meidän parlamenttijäsenemme meitä kohtelivat.

Kokoukseen oli saapunut paljon rohkaisusähkösanomia ympäri maata. Ihmiset olivat radiosta kuulleet miten meidät oli otettu vastaan ja monet järjestöt olivat myöskin protestoineet mr. Abbottin suhtautumista meitä kohtaan.

Eräskin rouvashenkilö pyysi anteeksi, ettei hän ollut marssimassa, mutta hän oli koko ajan ollut puhelimessa ja soitellut jokaiselle parlamenttijäsenelle, vaatien meille vastaanottoa.

Kokous lopetettiin klo 11 illalla ja päätimme kokoontua seuraavana aamuna klo 9.

Lauantaiaamuna alkoi konferenssi, jossa luotiin pohja uudelle järjestölle, joka tunnetaan nimellä "The Housewives and Consumers Federation of Canada". Valittiin virkailijat ja työjärjestys. Presidentiksi valittiin mrs. Luckock ja tätä kaikki tervehtivät nousemalla kunnioittaen seisomaan. Olimme todella kaikki kiitollisia hänelle hänen suurenmoisesta uhrautuvaisesta työstään.

Myöskin kuultiin mrs. Luckockin selostus, miten edustajat olivat vieneet vuokra-autolla 750,000 allekirjoitusta mr. Mackenzie Kingin ovelle. Kaksi miestä oli kantanut niitä suurissa laatikoissa pääministerin ovelle, painanut ovikelloa ja kun ovelle tultiin vastaamaan sanoivat lähettiläät, että heillä on lähetys pääministerille. Heitä kehoitettiin takaovelle ja sitä kautta vietiin meidän suuren työmme tulokset sairastavan pääministerin ajan kuluksi.

Konferenssi kesti klo 3. ilman ruoka-aikaa. Tällöin oli monien edustajien kiiruhdettava junille.

Mutta vaikka emme saaneetkaan mr. Abbottia yleiseen keskusteluun niin sittenkin olimme sitä mieltä, että matkamme ei mennyt hukkaan, sillä me olimme saaneet pääkirjoitukset lehtiin ympäri Canadan, mikä oli omiaan herättämään tietämättömienkin ihmisten mielenkiinnon ja antamaan aiheen valtiomiehille epäilykseen, että emme ole tyytyväisiä tapaan, millä he valvovat kansan parasta.

Lakossa olevia metsätyöläisiä "Ison haalin" edustalla Port Arthurissa, Ontariossa.

Monien Paraguayhin matkustavien mennoniittien lasten joukossa on Helen Hiebert.

— Canadan vapaaehtoiset avustusjärjestöt lähettävät vuosittain noin miljoonan dollarin edestä ruoka- ja muuta avustusta ulkomaille.

CSJ:n Port Arthurin osaston sekakuoro v. 1947

KESÄINEN TERVEHDYS SUOMEEN!

Long Lake Ontario

(Postiosoite: Rheault, via Sudbury, Ont.)

Hanna ja Matti Poutanen
Hanna ja Jussi Koski
Arnold, Annie ja Vilho Vihuri
Tili ja Vic Hänninen
Anna ja Venni Viita
Alma ja John Pulkkinen ja Edwin
Alma ja Lauri Karjalainen
Sigrid ja Arthur Kangas
Arthur Hänninen
Ida ja Jussi Tuokko
Hilma Ritari
Anska Kukonlehto
Secilia ja Arvo Ranta
John Hoksel
Maria ja Walpas Hänninen
L. Jokimies
Erkki Sultsi
Helmi ja Reino Terävä
Anna Purola

KESÄISET TERVEHDYKSEMME SUOMEEN!

TOIVOTAMME ONNEA JA MENESTYSTÄ SUOMEN KANSALLE!

AINO JA JUSSI MÄKILÄ
SAIMA JA JACK RINTA
JUSSI KAMPPI
ALLI JA EINO TOSSAVAINEN
EMIL OLKINUORA
ROBERT, HILJA JA NIILO KORHONEN
TEKLA JA VIC. SUOMELA JA PERHE
AIMO, OLGA JA ARVO SALO
Emil Salo

Geraldton Ontario

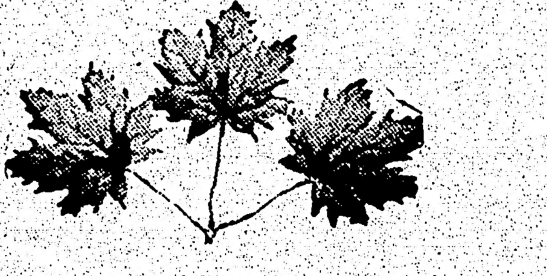

TERVEHDIMME OMAISIAMME JA TOVEREITAMME SUOMESSA!

Mr. ja mrs. W. Jokimäki ja perhe
Elsa ja Jalmari Santala
Ludviki Närvä
Tyyne ja Leo Matson, Red Rock, Ont.
Yrjö Idman
Erkki Idman
Martha ja Maikki Jalava
Mary ja Jack Nevala
Sofia ja August Määttä
Liina ja Antti Ross
Mandi ja John Mäki
Olga Haaronen
Sigrid, Martha ja Hj. Mäki
Dennis, Olga ja Eero Rahkola
Laimi ja Matti Maja
Yrjö Niemi ja perhe
Brian, Alma ja Willie Raittinen
Arvo ja Ruth Myllyniemi ja perhe
John Salo
Rita, Seliina ja Wm. Ross
Amalja ja John Nurkkala
Elli ja Piiti Asunmaa
Frank Ruoho ja perhe
T. M. Halme ja perhe
Mandi ja A. Kautto
Elina ja Riku
Linda, Hilma ja A. Autio
Aino ja Jack Kauto

NIPIGON ONTARIO

CSJ:n edustajakokous Torontossa v. 1934.

tykset liittyivät kaikki v. 1911 perustettuun Canadan Suomalaiseen Järjestöön, joka toimi sosialidemokraattisen puolueen kielijaostona. Tämän järjestön toiminta oli alkuvuosina jatkuvaa nousua, osastot ja jäsenmäärä lisääntyivät ja sen toiminta laajeni. Mutta 20:nen vuosisadan alussa voitti IWW:n nimellä (Industrial Workers of the World) toimiva syndikalistinen liike huomattavaa jalansijaa Yhdysvalloissa ja levisi sieltä myöskin Canadaan, ollen voimakkaimmillaan täällä v. 1912—15. Näinä vuosina käytiin CSJ:ssä periaatteellinen suuntataistelu syndikalistisen ja sosialidemokraattisen liikkeen kesken. Joissakin tapauksissa tämä taistelu muodostui hyvinkin kiihkeäksi ja onnistuivat syndikalistit sen yhteydessä valtaamaan CSJ:ltä ainakin yhden toimintahuoneiston (Port Arthurissa, Ont.) Mutta yleisesti voidaan sanoa CSJ:n selviytyneen tästä ensimmäisestä vakavammasta periaatteellisesta kokemuksestaan sisäisesti entistä eheämpänä ja voimakkaampana.

Tämän nousun yhteydessä muodostui Canadan suomalaisten keskuuteen kuitenkin joitain syndikalistisia ryhmiä, jotka toimivat IWW:n rekryyttijärjestöinä tai "kannatusrenkaina", kuten ne useammassa tapauksessa tunnettiin. Nämä ryhmät toimivat alkuun joillakin paikoin hyvinkin vilkkaasti, saavuttaen huomattavaa kannatusta joukkojen keskuudessa, esiintyessään "vallankumouksellisen" teollisuusunionismin nimellä. Mutta IWW:n ohjelma perustui yksinomaan taloudelliseen toimintaan. Se halveksi kaikkea "politiikkaa" ja varsinkin parlamenttaarista toimintaa työläisten taholta. Ja koska sen toiminta taloudellisen järjestäytymisen alallakin muodostui kilpailevaksi kaksoisunionismiksi, avoimeksi taisteluksi kaikkia entisiä unioita ja muita työläisten järjestöjä vastaan, niin sillä ei voinut olla tulevaisuutta. Alussa osoittamastaan militanttisuudesta huolimatta alkoi se nopeasti kuihtua ja menetti merkityksensä työläisten taistelujärjestönä.

Ensimmäistä maailmansotaa seuranneessa työväestön vallankumouksellisten ja opportunististen voimien jakautumisessa kärsi IWW lopullisen periaatteellisen vararikkonsa, asettuen kannattamaan n. s. neljättä (syndikalistista) kansainvälistä. Ja vähän myöhemmin CIO:n tultua näyttämölle ja ryhtyessä järjestämään Yhdysvaltain ja Canadan perusteollisuuksien työläisiä, menetti IWW nopeasti sen vähäisenkin merkityksen mikä sillä uniona vielä oli. Mutta mikään järjestö, enempää kuin kukaan yksilökään, ei halua vapaaehtoisesti luopua elämästään ja niin pidetään IWW:täkin vielä keinotekoisesti hengissä, vaikka se järjestönä on jo aikoja sitten menettänyt merkityksensä. Ontarion ja mahdollisesti myöskin British Columbian metsäkämpillä on joitain suomalaisia työläisiä, jotka itsepintaisesti vielä pitävät kiinni IWW:n jäsenkortista. Mutta useimmat heistäkin tekevät sen vain siksi, että voivat siten kieltäytyä varsinaisen metsätyöläisten union jäsenyydestä ja toimimasta siinä. Ja aikoinaan niin militanttiset syndikalistiset ryhmät Canadan suomalaisten keskuudessa ovat lakanneet toimimasta yhtä lukuunottamatta, joka on pysytellyt toiminnassa CSJärjestöltä aikoinaan valtaamansa toimintahuoneiston turvissa, ollen se nyt yksi taantumuksen tukipylväitä paikkakunnallaan.

Suomalaisten varsinainen jakautuminen toisilleen vastakkaisiin ryhmiin alkoi Canadassa kuitenkin vasta Suomen luokkasodan jälkeen. Kun siirtolaisuus Canadaan alkoi uudelleen ensimmäisen maailmansodan jälkeen ja Suomestakin alkoi virrata Canadaan siirtolaisia suuremmassa määrässä, olivat nämä uudet tulokkaat hyvin kirjavaa väkeä. Valko-"sankarit", jotka saksalaisten rinnalla olivat kunnostautuneet mustan taantumusvallan pystyttämisessä Suomeen ja sitä seuranneissa työläisten teloituksissa, saapuivat tänne joko paetakseen rikollisen omantuntonsa soimauksia (jos heillä sellaista oli) tai sitten pakotti taloudellinen tilanne heitäkin etsimään muualta leveämpää leipää. Kansan oikeuksien puolesta taistelleista punakaartilaisista taasen monet joutuivat pakenemaan heihin kotimaassa kohdistettua vainoa ja toiset saapuivat toivossa ansaita täällä siedettävämmän toimeentulon itselleen ja perheilleen.

On selvää, että nämä ainekset, jotka vasta äskettäin olivat seisoneet ase kädessä vastakkaisilla puolilla, eivät sopeutuneet mitenkään toimimaan yhdessä samoissa järjestöissä. Eivätkä täällä aikaisemmin toimineet järjestöt, seurakuntia lukuunottamatta, hyväksyneetkään valkoisia sankareita jäsenyyteensä, sillä Suomen luokkasota oli aiheuttanut jakautumisen myöskin täällä aikaisemmin olleen suomalaisen väestön keskuudessa. Punakaartilaiset ja työväenliikkeelle myötämieliset tulokkaat yleensä liittyivät melkein poikkeuksetta CSJ:n ja työalansa unioiden jäsenyyteen ja alkoivat toimia niissä. Monet heistä ovat vieläkin aktiivisia näiden järjestöjen toiminnassa.

Valkoiset tulokkaat sensijaan huomasivat olonsa täällä aluksi tukalaksi, sillä juuri kukaan ei heitä halunnut seuraansa, vaan heitä vieroksuttiin kaikkialla. Jotkut heistä pyrkivät väärillä nimillä ja todistuksilla CSJ:n jäsenyyteenkin. Näin jouduttiin Suomesta hiljan saapuneita tulokkaita kuulustelemaan, heidän pyrkiessään CSJ:n jäsenyyteen ja osastojen yhteyteen muodostui n. s. "tutkijakomiteat", joiden tarpeellisuudesta tai tarpeettomuudesta on myöhemmin puhuttu paljon. Jokatapauksessa nämä komiteat muodostuivat ajan hengen vaatimuksesta ja jos ne kaikissa tapauksissa eivät olleetkaan täysin tehtävänsä tasolla, niin se ei muuta itse pääasiaa niiden silloisesta tarpeellisuudesta.

Vähitellen nämä valkoiset tulokkaat kuitenkin löysivät täällä aikaisemmin olleiden keskuudestakin joitain itselleen myötämielisiä aineksia. He keskittyivät omiin ryhmiinsä ja heidän toimestaan syntyivät sitten kansallisseurat ja aseveljien liitot, y. m. samanlaiset järjestöt eri osiin maata, joita on vieläkin olemassa useampia. Tosin ainoastaan hyvin harvat niistä ovat jatkuvasti toiminnassa. Useimmat niistä ovat välillä vuosikausia kokonaan toimettomina, mutta voivat jossakin erikoistilanteessa herätä uudelleen toimintaan joksikin aikaa, kuten esimerkiksi Suomen talvisodan aikana tapahtui. Nämä järjestöt ovat aina avoimesti taistelleet CSJ:ä ja kaikkea edistysmielistä liikettä vastaan.

Kapitalismin kriisin kärjistyessä ja taantumuksen nostaessa uhkaavana päätään v. 1930, jouduttiin CSJ:ssä käymään toinen huomattavampi suuntataistelu, taistelu oikeistovaaraa vastaan. Vapaus-lehden toimitukseen ja joihinkin muihin CSJ:n järjestöorgaaneihein oli vuosien kuluessa päässyt sijoittautumaan joitain opportunistisia aineksia, henkilöitä, jotka jo aikaisemmalla toiminnallaan Suomessa olivat osoittautuneet oikeisto-opportunisteiksi, jotka olivat kulkeutuneet vasemmistoliikkeeseen vain ajan virtauksen mukana ja joidenkin teknillisten avujensa perusteella olivat päässeet asemiinsa. Nämä ainekset vastustivat sitä käänteentekoa mitä silloinen tilanne vaati kaikilta työläisten järjestöiltä, joukkojen vetämiseksi välittömästi ja tarmokkaasti taisteluun uhkaavaa taantumusta vastaan ja työtätekevien elinehtojen puolesta. Mutta kun tilanne perusteellisen keskustelun tuloksena selvisi jäsenistölle, niin koko CSJ:n jäsenistö nousi päättävään taisteluun näitä opportunistisia aineksia vastaan ja vapautti järjestön heistä. Kuten myöhemmin selvisi ei näiden opportunistien tarkoituksena ollut vair järjestön toiminnan jarruttaminen vaan koko järjestön ja sen sanomalehden valtaaminen.

Jäsenistön päättävällä toiminnalla CSJ vapautui näistä opportunisteista, joita sellaisenaan ei ollut montaa, mutta näiden kellokkaiden mukana meni myöskin jonkunverran järjestön horjuvampaa rivijäsenistöä ja keräämällä ympärilleen lisää joukkoja vähemmän luokkatietoisista piireistä onnistuivat he muodostamaan useampia johtonsa alaisia ryhmiä eri puolille maata ja perustamaan lehden ("Vapaa Sana"), joka elää kituuttaa vieläkin. Ja tämä repeämä ei rajoittunut yksinomaan CSJ:öön, vaan ulottui se myöskin suomalaisten osuustoimintaan. Tässä taistelussa onnistuivat nämä oikeistolaiset valtaamaan yhden osuusliikkeen (Sudburyssa, Ont.), joka kuitenkin ajautui vararikkoon pian heidän käsiinsä jouduttuaan, vaikka se aikaisemmin oli verrattain hyvällä pohjalla. Kahdella muulla paikkakunnalla (Timminsissä ja myöhemmin Port Arthurissa) he perustivat kilpailevat osuusliikkeet, jotka ovat toiminnassa vieläkin rinnan edistysmielisten osuusliikkeiden kanssa.

Tultuaan heitetyksi ulos CSJ:stä väittivät nämä renegaatit aluksi olevansa ainoita oikeita kommunisteja Canadan suomalaisten keskuudessa. Mutta he ovat sen jälkeen monasti nämä väitteensä haikeasti katuneet, pyytäen moneen kertaan lehdessään anteeksi sitä syntiään, että he kerran elämässään hairahtuivat kommunistisen puolueen jäsenyyteen. Tällä kertaa he sanovat kannattavansa CCF:ää (Co-operative Commonwealth Federation, jonka ohjelma vastaa suunnilleen Britannian Työväenpuolueen ohjelmaa), mutta ei sekään ole heille aina ollut riittävän taantumuksellinen.

Heidän suoranaisessa kontrollissaan olevien ryhmien toiminnalla ei sellaisenaan ole suurtakaan järjestöllistä merkitystä, sillä niitä ei ole montaa ja nekin ovat useimmat hyvin heikkoja. Mutta heillä on irrallisia kannattajia eri puolilla, jotka tilaavat heidän lehteään ja antavat heille kannatuksensa. Heidän korkeimpana elämänkutsumuksenaan on taistelu CSJ:ä, "kommunismia", Neuvostoliittoa ja yleensä kaikkea edistysmielistä liikettä vastaan ja yhdessä muiden taantumuksellisten ryhmien kanssa he muodostavat melkoisen jarrun edistysmieliselle järjestötoiminnalle Canadan suomalaisten keskuudessa.

Taistelussa CSJ:ä vastaan he ovat valmiit yhteistoimintaan kenen kans sa tahansa. Suomen talvisodan aikana he onnistuivatkin Canadan valtaluokan, päivälehdistön ja radion myötävaikutuksella rakentamaan CSJ:ä vastaan yhteisrintaman, johon kuuluivat kaikki suomalaiset järjestöt, ryhmät, seurakunnat ja lahkot joiden tarkoituksena oli CSJ:n valtaaminen taantumuksen käsiin. Mutta kaikesta siitä parjaus- ja likatulvasta huolimatta, jonka he syytivät CSJ:ä vastaan, epäonnistuivat he tässä yrityksessään, paitsi, että heidän hyökkäyksensä todennäköisesti osaltaan vaikutti siihen, että CSJ vähän myöhemmin julistettiin hallituksen toimesta laittomaksi järjestöksi ja sai toimintaoikeutensa uudelleen vasta neljättä vuotta jatkuneen kamppailun jälkeen.

Tämän talvisodan aikaisen menestyksen innoittamina ovat nämä renegaatit useampaan kertaan yrittäneet rakentaa yhtenäistä kommunismivastaista järjestöä taistelemaan ensikädessä CSJ:ä vastaan, kuitenkaan siinä tähän mennessä onnistumatta. Tosin heillä on tälläkin kertaa "Kansanvallan Liitto", jonka he sanovat edustavan sosialidemokraattisia periaatteita ja ihanteita. Tämä "Liitto" on importeerattu viimeistä "i":n pilkkua myöten Yhdysvalloista ja siitä ei ole täällä todellisuudessa olemassa muuta kuin nimi paperilla. Tuleeko se tällä kertaa kasvamaan, sen tulevaisuus osoittaa. Jokatapauksessa CSJ on kestänyt kaikki taantumuksen tähänastiset hyökkäykset ja Canadan suomalaisten vanhimpana ja ainoana todella maatakäsittävänä järjestönä sillä on mahdollisuudet olla myöskin viimeinen järjestö mitä suomalaiset Canadassa tarvitsevat

Suomalainen väestö vähenee Canadassa vuosi vuodelta

Ottawa. — Canadan tilastollisen toimiston väenlaskujen yhteydessä keräämät tiedot osoittavat tämän maan suomalaisperuisen väestön vähentyneen vuosien 1931 ja 1941 välisenä aikana kaikkiaan 2,302 hengellä. Syynä tähän suomalaisperuisen väestön vähenemiseen on se siirtolaisuuden keskeytyminen mikä johti edellisen vuosikymmenen aikana Canadan suomalaisen väestön lukumäärän kaksinkertaistumiseen kun se kohosi 21,494 hengestä vuoden 1921 väenlaskun aikana 43,885 henkeen vuonna 1931 väenlaskussa.

Koska siirtolaisuus Suomesta on yhä edelleenkin keskeytystilassa, jatkuu tämän maan suomalaisperuisen väestön vähentyminen yhä edelleenkin sillä vanhempaa väestöä kuolee nopeammassa tahdissa kuin uutta syntyy tilalle. Toisaalla voidaan todeta, että kaiken todennäköisyyden mukaan menettää Canada suomalaisperuisia asukkaitaan myöskin sen takia, että täältä siirtyy hiukan enemmän suomalaisia Suomeen kuin Suomesta saadaan Canadaan täällä olevien sukulaisia ja muita poikkeusasemassa olevia henkilöiä.

Tärkeänä seikkana Canadan suomalaisperuisen väestön vähentymiseen nähden pidetään sitä tosiasiaa, että tämän maan suomalaisen väestön miesten enemmyyden johdosta oli noin viisituhatta miestä tuomittu (vuoden 1941 väenlaskun perusteella) elämään yksinäisinä ja kun he kuolevat ei heidän kohdaltaan jää perillisiä jatkamaan ja lisäämään Canadan suomalaisperuista väestöä.

Canadassa oli suomalaista väestöä eri väenlaskujen aikoina seuraavasti:

1901	2,502	henkeä
1911	15,497	„
1921	21,494	„
1931	43,885	„
1941	41,583	„

Suomalaisiksi on laskettu ne maan asukkaat, joiden isä tai äiti ovat suomalaisia.

TERVEHDYKSEMME

entisten kotipaikkojemme tovereille ja kaikille demokratian ystäville!

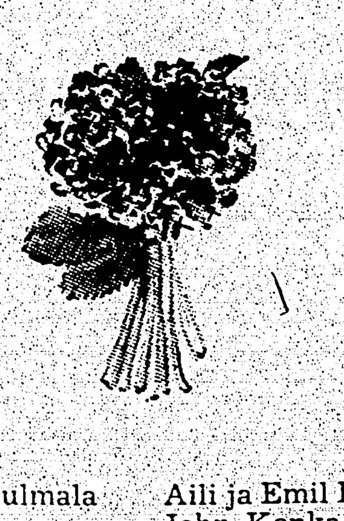

Hilma ja Henry Kulmala
Kalle Pellinen
Johan Saarimäki
Siiri ja Emil Autiomäki
Vilma ja Väinö Niskanen
Roy, Anni ja M. Wiitasalo
Yrjö Wiitasalo
Hilda ja Charles Heino
Hanna ja J. A. Heinonen
Aino Nieminen
Alma ja Alexanteri Ojala
Ida ja Eino Muhonen
Ida ja Alex Milling
Hanna ja Evert Perälä
Aili ja Emil Rakkola
John Konka
Alvin, Jenny ja Eino Mäki
Alfred, Hilja ja Lauri E. Wuori
Anni ja Armas Lindberg
Hilja ja Evert Erkkilä
Eila, Aino ja Jack Mäki
Onni, Hilda ja William Rajala
Elli ja Oiva Inberg
Ilona ja Unto Torttila
Sofia ja Anton Ranta
Jenny ja William Kangas

SAULT STE MARIE ONTARIO

Kesäinen tervehdys Suomeen!

Olga ja John Lievonen
Saima ja Gideon Norman
Hilja ja John Rajala ja Pentti

Matachewan Ontario

TERVEHDYKSEMME

sukulaisille, ystäville ja tovereille SUOMESSA!

John Niemisen perhe
Box 715, Rouyn, Que.
Mr. ja Mrs. J. Nissilä
Georgie ja Hilda Pajari
Mari Korhonen
Oiva Salosen perhe
Sulo Konnu
Vilma ja V. Koivu
Mr. ja Mrs. A. Rajala
Gunnar Tammi
Emil Salosen perhe
Mary Karppi
T. Salminen ja lapset
William Takala
Vili Mäntynen
O. Sikalan perhe
Terttu ja Yrjö
Hanna Vaananen
Isac Ketola

ROUYN QUEBEC

TERVEHDYKSEMME

kaikille demokratian ystäville Suomessa!

Tyyne ja Toivo Järvi
Eini ja Olavi Tuomi ja lapset
Antti pitkänen
Senja ja Ivar Salminen ja Raymond
Esko, Aili ja N. Saranpää
L., S., O., I., ja I. Väänänen
Ivar Koski
Mrs. Ulla Pursiainen
Mr. ja Mrs. Väinö Pasanen
Mrs. Hilma Vaananen
Aino ja Ville Kainulainen ja perhe
Matti Sammalisto
Aarne Suni
Veikko Pursiainen
E. Haara ja perhe
Mr. ja Mrs. Heikki Frii
Peter Pitkänen ja perhe
Mr. Hjalmari Väänänen
K. Taskinen ja perhe
Aino ja J. Jäntti
A. Nyby
V. Husu
Onni Mäkelä
W. Pakka
Anne, Hilma ja N. Hietapakka
Allan, Venla ja A. Hietapakka

TARMOLA JA PIKE LAKE

Postiosoite: Stepstone, P. O., Ont., Canada

★ ★ ★ ★ ★

TERVEHDIMME

kaikkia paremman, onnellisemman ja demokraattisemman Suomen rakentajia

VÄINÖ LINDQVIST
EMIL MÄNTYLÄ
ULJAS JACK
T. JA W. KIMPISALO
ARVI RINTA
August Pajala
Sam Mattila
Matti Koivula
Yrjö Koskela
K. Mäki
Emil Hänninen
Arvi Pakkala
ARVI UKKONEN
Kusti Erikoinen
John Varis
TANEL PARTANEN
Nestor Koski

CAMP 14 HANSEN, ONT.

★ ★ ★ ★ ★

Toverilliset tervehdyksemme

OMAISILLE, TOVEREILLE JA YSTÄVILLE ENTISESSÄ KOTIMAASSAMME, SUOMESSA!

Toivomme Suomen kansalle onnea ja menestystä uuden demokraattisen suuntauksen tiellä!

Saara ja Eino Salo
Venla ja Karl Mäki
Robert, Norman, Annikki ja Oscar Orava
Laura ja Signe Carlson
Leila, Martha ja Jack Tuovinen
Seidi ja Eino Erkkilä
Tyyne ja Eino Toivari
Suoma ja Antti Javanainen
Jalo Strang
Herman Peränen
Edith ja Wm. Jokela
Rauha ja Paul Hakala
Lauri Lahtinen
Helge, Aili ja Jack Mairo
Eila, Esther ja Emil Wallin
Esther ja Toivo Viitanen
Irma, Ensi, Irja ja Matti Heiska
Anna Helmi
Dagmar ja Sam Rojola
Elli ja Lauri Johnson
E. ja A. Mäki ja pojat
Bertha ja Elias Niinimäki
Aili ja John Tapper
Ida Reini
Ida ja John Lehtinen
Helmi ja Emil Soini
Hulda ja Aatu Ikonen
Aino ja Johan Lahti
Sinerva ja Ero Lahti
Herman Parker
Allan, Lempi ja Otto Tyyskä
Linda ja W. Jokela
Impi ja Väinö Tulonen
Harry Tulonen
Kerttu Kalaporras
Hanna Pietikäinen
Venla Kuosmanen
Mary ja Viljo Rinne
Elssie, Katri ja M. Jalonen
Marjorie ja John Lehtinen
Tyyne ja Sulo Salminen
Jenny Taynen
Mail, Edith ja V. Salminen
Bill Vuori ja perhe
Rauni, Toini, Martha ja Kalle Kujanpää
Riku ja Hilma Valli
Hilja ja Onni Ojanperä
Aili ja J. Mielonen
Saima ja Reino Taipalus
Lydia ja Wm. Niemi
Jouko, Elna ja Kalle Hänninen
Tyyne ja Kalle Latva

Guy, Betty ja Sulo Latva
Gail, Sylvia ja V. Luoto
Eino ja E. Hillman
Hilja ja Kosti Korpi
Ida ja A. Kettuset
Hilja ja E. Lievonen
Joan, Eva ja K. Kämäräinen
Nancy, Norma, Aili ja Toivo Mäkelä
Eila, Lempi ja Setti Kivi
Anja, Norman, Tyyne ja Arvid Laine, 13 Robert St.
Margid ja E. Y. Ronn
William Kähärä
Olga Pesonen
Sylvi ja Johan Niemelä
Anna ja Arne Hintsa
A. Ketola
Jack Karvonen
Lyyli ja Kalle Myllylä
Heikki Pellonpää, 15 Grange Ave.
L. ja A. Laakso
David, Alma ja O. Saine
Otto Halme
Heikki Laakso
Maire, Irja ja Geo. A. Salminen
Ida ja Karl Walker
Elsa ja Ed. Yardas
Lempi ja Lauri Jokinen
Enni Latva ja pojat
Katri ja Paavo Kaarto
Ali ja Vilho Roininen
Aarne, Hilma ja Niilo Lehto
Väinö Laine
Eric, Lyyli ja John Soderholm
Ida ja Vilho Suni
Fanni Lehtonen, 333 Whitmore Avenue
Irene, Venla ja Vilho Kyyriäinen
Hellen, Sanni ja Bill Bratkow
Hilda ja Lauri Lahti

Aili ja Ensio Eneberg
Jenny, Väinö, Terttu ja Leila Pehrman
Wm. Maikkola
Justiina Puittinen
Kerttu ja Viljo Suomi
Saaren Helmi ja perhe
Katri ja Pekka Mertanen
Laila, Sanelma ja N. Kallio
Eric ja Greta Sjoman
Eino Seppälä
Aino ja Antti Seppälä
Meimi ja Paul Seppälä
Hilma ja John Okkonen
Laura ja Reino Okkonen
Lydia ja Väinö Kataja
Kaisa ja Kosti Raita
Aino ja Kalle Kauhala
Aura ja A. Koivula
Vili Virta
Elina ja Kalle Kajander
Sig. ja Annette Ilomäki
Helen Manninen
Alma ja Antti Hietala
Oswald, H. ja E. Luoma
Mary-Anne, Lydia ja Lauri Mäkelä
Hellen ja Eino Tarvainen
N., H. ja M. Rasmus
Geo. Aino ja G. Gustafson
Con. ja Reino Ohman
Doris, Sylvia ja Gunnar Ohman
Violet, Alli ja Art Latvala
Hulda ja Th. Repo
Irja ja George Salmi
Elma ja Henry Pesonen
Edith ja R. Pitkämäki
Fanny Tuomi
Helmi Hissa
Irja, Senja ja V. Jarvis
Emmi ja W. Säilä
Pauli, Tyyne ja Kalle Hietala
Katri ja O. W. Hytönen

Martta ja Väinö Linden
Ilma ja H. Rönty
Lempi, Toivo ja Siiri Hill
Annikki, Esther ja S. Vickman
Anna Hyytiäinen
Helvi, Elli ja Martti Vuori
Beda Räsänen
Anna, Lily ja Arvo Suomela
Eine, Tykö, Ellen ja Juho Kivimäki
Cindy, Ida ja Väinö Lakanto
Rauha ja Eino Luoma ja Carol
Ellen ja Niilo Linden
John Engblom
Nick Saari
Helga Gronquist
Aino ja Urho Oksanen. 106 Cadorna St.
Wilma, Alice ja Einar White
Esther ja Vilho Luoma
Tyyne ja Urho Silvo
Rauni, Elli ja Tauno Laakso
Laura ja V. Kivi
Nancy, Mary ja Tom Korhonen
Elin ja Kusti Salminen
E., S. ja T. Pohjonen
Uno Venna
Vieno ja Reino Kannakko
Ida ja Kalle Rytkönen
A. ja Vili Santa
A. Savo
Hugo Turunen
Pauli ja A. Ranta
Milja ja J. Vataja
Minerva, Greta ja Eino Hakala
Saimi ja Matti Kokko
H. Ojala
Hellen ja Walter Smith
Amalia ja Aaaro Pärssinen
Karin, Rosa ja Aaro Kinnunen
Lauri Penttinen
Dr. J. S. Chaikoff
Mr. ja Mrs. Gustafson ja tytöt
Uuno Sulonen
Roy, Alli ja Niilo Saukko
Nick Grundsten
Juho Nissinen
Anja, Anna ja Väinö Laari
Martta ja Karl Wicklund
Elli ja Jussi Murre

Lake Wilcocks, Ont.

Aino ja Sami Hämäläinen
Ida ja Wili Rajala
Leo, Hilda ja J. Koponen
Bernice ja Willie Haanpää
Helmi ja William Haanpää
Anni ja Leo Niemi
Leo Koponen
Walter Koponen
Rosa ja Väinö Veijola
Leo Veijola

TORONTO **ONTARIO**

Räätälien elämästä

Kirj. Ellen Linden

Toronto. — Suomalaiset räätälit ovat olleet sekä ennen Suomessa että myöskin täällä alkaansa seuraavia ihmisiä. Suomessa ennen maaseudulla räätälit kulkivat "karusellissa" eli toisin sanoen talosta toiseen, missä sitten isännän, emännän, lasten, piikojen ja renkien vaatteiden neulomisen ohella he joutuivat usein myöskin tekemään kaikenlaista pientä palvelusta, kuten kirjoittamaan kirjeitä ja jopa asiakirjojakin, varsinkin vanhempaan aikaan jolloin kirjoitustaito ei vielä ollut yleinen. Ainaisen liikkumisensa vuoksi he myöskin seurasivat maan ja paikkakuntien asioita. He myös selittelivät sosialismin perusteita ja päämääriä talojen työmiehille ja torppareille.

Muistan lapsuuteni ajoilta kuinka räätälin ja suutarin ollessa talossa, tuvassa virisi usein kiivas väittely sosialismista ja usein naapurien isännätkin renkinsä kanssa pistäytyivät sinne talvi-iltaa istumaan sekä lausumaan mielipiteensä siitä "uudesta villityksestä, jota kaikenkarvaiset kulkurit ja agitaattorit ajavat köyhän kansan päähän". Siksipä eräs meillä halonteossa ollut kulkurimies teki laulunkin, kun kuuli, että paikkakunnalle ryhdyttiin työväenyhdistystä perustamaan.

• • •

Mutta sosialismin aatteet eivät olleet ainoastaan Euroopan maissa. Ne kulkivat tänne osittain myös sieltä tulleiden siirtolaisten matkassa. Kun Torontokin viime vuosisadan puolivälissä oli koko suuri liikekeskus, niin siellä oli myös huomattava määrä räätäleitä. V. 1847 Walker-Hutchins Union räätälliike oli ostanut ensimmäisen ompelukoneen New Yorkista, mutta liikkeen työmiehetpä, eivät tästä uudesta vehkeestä tykänneetkään vaan menivät lakkoon selittäen, että neulaa on käsi käyttänyt siitä asti kun Eeva ompeli ensimmäiset palmun lehdet vaatteeksi Paratiisissa.

Kone oli liikkeessä ainoastaan muutamia päiviä ja niin mestarit katsoivat parhaaksi lähettää sen takaisin. Voittonsa kunniaksi räätälit sitten marssivat pitkin King-katua kantaen konetta olkapäillään.

Vaikka räätälit olivat olleet yksimielisiä tässä asiassa, otti vielä yli 40 vuotta aikaa ennenkuin minkäänlaista järjestöä saatiin perustetuksi tämän ammattialan työoloja valvomaan.

V. 1890 Torontossa perustettiin "Journeymens Tailor of American" osasto. Alkuaikoina se kuului "Knights of Labour" (Työn ritarit) nimiseen järjestöön, ja myöhemmin sen seuraajaan "American Federation of Labouriin".

V. 1912 Torontossa oli suuri räätälien lakko, mutta se hävitti sekä osan työnantajista että unionkin toiminnan pitkäksi ajaksi. Ensimmäisen maailmansodan aikana ja sitä seuranneina vuosina, jolloin myöskin pulakausi osaltaan vaikutti, union järjestämistyö oli heikkoa.

• • •

Tämän vuosisadan alussa, jolloin enemmän suomalaisia rupesi tulemaan Canadaan, oli Toronto heille tavallaan kuin keskus, josta sitten hajaannuttiin ympäri maata ja suuri osa heistä siirtyi Yhdysvaltain puolelle missä oli paremmat palkat.

Mr. J. Lindala oli ensimmäinen suomalainen, joka tuli Torontoon siinä v. 1880 vaiheilla. Pian alkoi muitakin suomalaisia räätäleitä tulla perästä. Toronto on ollut ja on tänäkin päivänä Canadan vaatetusalan yksi huomatuin keskus ja varsinkin miesten tilaustöissä ovat suomalaiset räätälit aina olleet haluttuja työläisiä.

Canadan Suomalaisen Järjestön toimittamassa suomalaisten väenlaskussa v. 1903 oli Torontossa noin 300 suomalaista ja 1910 oli luku jo noussut 760. Suuri osa heistä oli räätäleitä ja heidän joukossaan myös miehiä, jotka ovat olleet Canadan Suomalaisen Järjestön ja v.- ja u.-seura Yrityksen perustajia. Ammattiyhdistyksen toiminnassa on suomalaisilla myöskin ollut huomattava osa ja mikä vielä mainittavampaa, on se, että kansallisista ja poliittisista erimielisyyksistä huolimatta on ammattijärjestömme toiminnassa sovittu asioista päättämään yhdessä. Onhan sitä aina joskus kiihkeimpinä aikoina joku kiivas sana tullut lausutuksi puolelta ja toiselta, mutta yhteiset edut leipäkysymyksessä ovat aina olleet yhteisiä.

• • •

V. 1936 ruvettiin keskustelemaan liittymisestä Amalgamated Clothing Workers of America-nimiseen unioon. Aluksi se sai suurta vastustusta osakseen, varsinkin vanhempien jäsenien taholta, mutta kuitenkin monien väittelyjen jälkeen otettiin yhteys siihen sivujärjestönä ja neljä vuotta myöhemmin täydellisesti yhdistettiin toiminta mainitun union kanssa.

Tilausräätälien työala Torontossa kuten muuallakin, on vaikeasti järjestettävissä. Vaatetusliikkeet ovat enimmäkseen pieniä joissa on vain muutamia työläisiä. Ennen aikaan oli ollut tapana, että tekijät itse pitivät työhuoneensa eli "pajan" miksi sitä räätälien keskuudessa sanotaan. Isoimmissa "pajoissa" oli ollut aina kymmenkunta tekijää ja jokainen otti tehtäväkseen työtä joko yhdestä tai useammasta liikkeestä ja maksoi sitten vuokran "pajan" pitäjälle, joka järjesti pöydät, koneet ja muut tarvittavat välineet, sekä istumapaikan pöydälle. ACWA otti kuitenkin järjestämistyön tarmolla ajaakseen. Ankaran pulakauden aikana '30-luvulla oli työpäivän pituus ollut epämääräinen. Työ oli vallan kappaletyötä ja päivän pituus riippui siitä kuinka pian asiakas ja mestari halusivat puvun valmiiksi. Etenkin kevätaikana, jolloin työtä oli enemmän, "ei aina joutanut muuta kuin sängyn viereen joksikin minuutiksi polvilleen, sillä syöntiä ja nukkumista varten ei ollut viikkokausiin aikaa", kuten eräs vanhempi räätäli minulle leikillisesti selitti. Mutta sesonkiajan mentyä voi mennä pitkiä aikoja, ettei ollut mitään työtä. Kovan työpulan aikana ei ollut juuri tilaisuutta valittaa, sillä jos jotakin sanoi, sai siihen pian vastaukseksi, että "jos et halua tehdä, niin portilla on monta työnhaluista".

Toisen maailmansodan alkaessa oli kuitenkin jo suurin osa tilaustöitä tekevistä räätäleistä ammattiyhdistyksessä ja nyt on noin 98 prosenttia ja heistä on noin 70 prosenttia suomalaisia.

Työmaat ovat kaikki allekirjoittaneet union kanssa työehtosopimukset ja työnantajat kustantavat työhuoneet. Työviikko on 40-tuntinen ja lisäksi on viikon maksullinen kesäloma sekä 6 maksullista juhlapäivää vuodessa. Samoin on työnantajain maksama sairaus- ja kuolinvakuutus. Nämä ovat hyvänlaisia parannuksia ja ACWA osasto No. 132 voi kunnialla kantaa lippuaan.

PIENI EREHDYS

Kaksi taidemaalaria matkusti Espanjaan. Kumpainenkaan ei osannut sanaakaan espanjankieltä. Kun heille tuli nälkä niin he menivät ravintolaan. He yrittivät saada tarjoilijan ymmärtämään, että he haluavat häränpaisia. Tarjoilija ei kuitenkaan ymmärtänyt.

Asian ratkaisemiseksi toinen taiteilijoista piirsi härän kuvan ja 2 numeron alle, tarkoittaen kahdelle henkilölle. Tarjoilija poistui ja palasi tuoden mukanaan kaksi pääsylippua härkätaisteluareenalle.

— Canada on kolmannella tilalla maailmassa tarvikkeiden viennissä.

NIIN USEIN . . .

Kirj. LULU H.

Niin usein vielä, yli pitkän matkan tään
kuin eilen teidät kaikki tutut nään.
Puistot, kadut rakkaat, moneen kertaan kuljetut,
on ovet aikaan siihen multa suljetut.

On Alppilassa puut jo varmaan silmullaan
ja maasta kirpeä nousee mullan tuntu,
Ja sireenien kukat nupullaan —
miks' silmäni peittää kyynelhuntu?

Usein vielä nytkin vuotten jälkeen
niin tuttua mä siellä kuljen käytävää.
Ajatuksen siivet kun mua kuljettaa
ei jäljet astumani hiekkaan jää.

On osa sieluani siellä, osa täällä
ja vuotten yli vielä muistot kantaa.
Ja kevättuuli armas kuljettaa
mun terveiseni synnyinmaani rantaan.

TERVEHDYKSEMME

kaikille demokratian ystäville Suomessa!

CANADAN SUOMALAISEN JÄRJESTÖN LAC DU BONNETIN OSASTO NO. 93

Matilda ja Oscar Revoniemi
William ja Amanda Raappana
Helen, Joanne, Billy, Annie ja Wili Ripat
Emmi Ojala
MARIA JA P. MUSEHIK, 674 McDermot Ave., Winnipeg, Man.
Emil ja Aili Ylönen
Oskar ja Matilda Revoniemi
Antti ja Maria Haavisto
S., Hjalmar ja Lili Laurila
Väinö ja Helmi Wäisänen
David Kuva
Arttu Haavisto
Eeli Haavisto

Lac du Bonnet **Manitoba**

Toverillinen tervehdyksemme Suomen työtätekevälle väestölle!

Toivomme menestystä työllenne onnellisemman ja demokraattisemman Suomen puolesta!

CANADAN SUOMALAISEN JÄRJESTÖN THORHILDIN OSASTO

Phyllis, Eino ja Eddie Pasanen
Mary, Patsy ja Mike Hyduk
Toivo ja Tyyne Jacobson ja perhe
Helen, Emil ja Mona Keino
TILDA JA MANU HUMMER
Leo Stenberg
Agnes ja Ero Hummer
Anna ja John Annala
Annie ja Pentti Stenberg
Niilo ja Rauha Stenberg ja pojat

THORHILD **ALBERTA**

TERVEHDYKSEMME

täältä lännen aavikolta sukulaisille ja tovereille SUOMESSA!

Sylvan Lake, Alberta

Äiti Stautincer ja Wili
Sanna ja Matti Torsti
Mr. ja Mrs. Untinen ja perhe
Mr. ja Mrs. Stan Holappa ja perhe
Mr. Abraham Holappa
Mr. ja Mrs. E. R. Matson ja perhe
Ellen ja Arthur Stenlund ja Walter
Kerttu, Aili, Aune ja Kusti Rintanen, Vancouver, B.C.
Diana ja Violet Johnson
Arnold, Herbert, Aino ja Henry Hendrickson, Vancouver, B.C.
Elisa Salonen
Ellen ja Frank Koskinen, Sylvan Lake, Alta.
Mary ja Lauri Torsti
Mr. ja Mrs. Chas. Anderson Box 104, Sylvan Lake, Alta.
Mr. Vick Koski
Mr. ja Mrs. Jalmar Liiti ja perhe
Mrs. Sanna Lastikka

Emil ja Vieno Järvi, Box 22, Abee, Alta.

Manda ja Abraham Raivio ja perhe, Oras, Alta.
Hanna ja Matti Mäki, Oras, Alta.

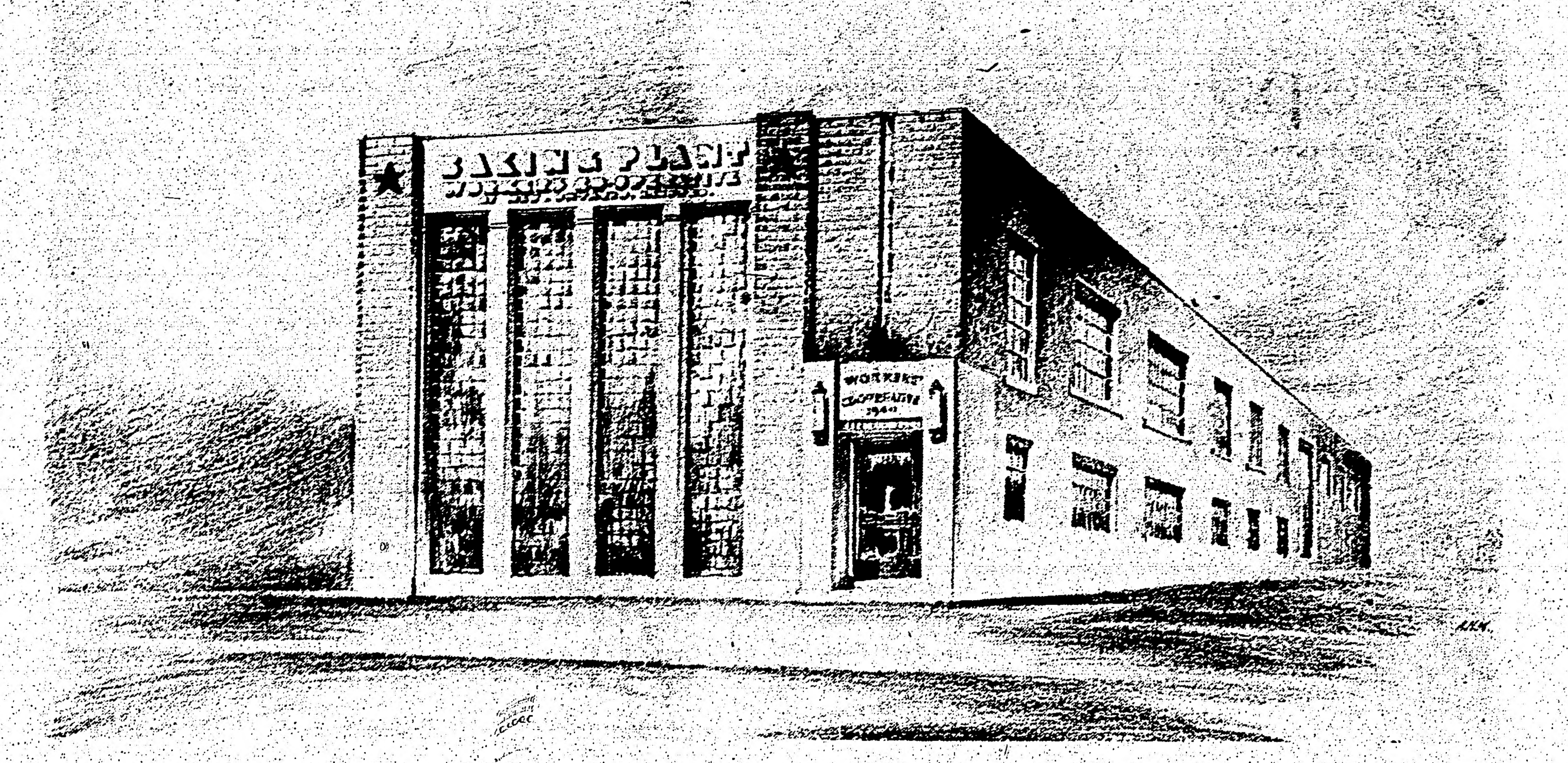

Suomalaisten perustaman New Ontario Workers' Co-operative-niminen osuusliikkeen leipomo Timminsissä, Ontariossa.

Kaksikymmentäkaksi vuotta työläisten osuustoimintaa

Kirj. Jim Tester

Meluisana elokuun 26 päivän aamuna lähes 22 vuotta takaperin oli koolla ryhmä suomalaisia ja ukrainalaisia työläisiä. Keskustelu oli kiivasta. Vihdoin tehtiin päätös. Sovittiin osuuskaupan perustamisesta Timminsin kaivoskauppalaan pohjois-Ontariossa.

Vakavan keskustelun syytä ei ollut vaikea havaita. Kuusi kuukautta kestäneen työn jälkeen ei perustava komitea ollut saanut kokoon muuta kuin vähän yli $2,500. Se riitti tuskin ruokatavaravaraston ostamiseen. Ainoastaan "hullut" olisivat saattaneet aloittaa moisen liikeyrityksen niin vähällä pääomalla. Varmaankaan kukaan hyvä liikemies ei olisi siihen ryhtynyt.

Workers' Co-operative of New Ontario on tänään todistuksena näiden pioneerien uskosta ja toivorikkaudesta. Tämä osuuskunta on kulkenut ja kasvanut myötä- ja vastoinkäynneissä, sivuuttanut vaurauskauden ja lamaannuskauden, kaivostyöläisten lakon ja sodan. Se on aina palvellut sitä kansaa, joka sen perusti ja on aina noudattanut Canadan demokraattisen liikkeen parhaita perinteitä.

Sen viisi myymälää toimii kaivos- ja metsätyöpaikoilla. Timminsin ja Larder Laken myymälöiden välimatka on yli sata mailia. Sen nykyaikainen leipomo Timminsissä valmistaa monipuolisimmat tuotteet ja sen myynnit ovat ehkä suuremmat kuin minkään muun leipomon pohjois-Ontariossa. Workers' Co-op. on maksanut jäsenilleen ja ostajilleen ostovoittoina yli $150,000.

MENESTYKSEN EHDOT

Niin kyseenalaisen alun jälkeen voidaan yrityksen hengissä pysymistä pitää ihmeenä. Joidenkin mielestä se onkin ollut ihme. Kaikesta huolimatta oli silloin todellisia syitä, joiden takia tämä "napeilla" aloitettu yritys kasvoi lyhyessä ajassa terveeksi osuusliikkeeksi.

Ensiksi: **Taloudelliset olosuhteet olivat kypsät sitä varten.** Ruokatarvikkeiden ja lihan kauppa oli sekasorron tilassa ja hinnat olivat korkeat.

Toiseksi: Työväen luokkatietoisuus oli ratkaiseva tekijä. Sen ajan kaupanhoitaja kirjoitti: "... ilman luokkatietoisia työläisiä ei meidän järjestömme olisi muuta kuin pelkkä kuori."

Kolmanneksi: Timminsin väkiluku oli jyrkässä kohoamissuunnassa ja liikkeen joutuisa laajentuminen oli siten mahdollinen.

KEVÄÄLLÄ 1926

Se oli varhain keväällä 1926 kun noin 30 suomalaista työläistä käsittänyt joukko sai tämän ajatuksen päähänsä. Pohjautuen "vanhassa maassa" saatuihin kokemuksiin, olivat he vakuuttuneita siitä, että Timminsiin voidaan perustaa osuuskauppa. Timmins oli silloin karkeatekoinen kaivantokauppala päällystämättömine katuineen, lautakäytävineen ja puuhökkeleineen — yritteliäiden pioneerien ja kovia kokeneen työkansan kauppala. Siksi ei ole mitenkään odottamatonta, että se on Canadan menestyksellisimmän työläiskuluttajien osuuskaupan kotipaikka.

Alkuvalmistelujen jälkeen esittivät Finlandian pojat ajatuksensa edistysmieliselle Canadan ukrainalaisille. Seurauksena oli yhteisen komitean perustaminen. Loppu on historiaa. Workers' Co-op. avasi ensi kerran ovensa marrask. 3 pnä 1926.

PIKAINEN LAAJENTUMINEN

Osapuolleen vuoden ajan ajettiin ostoksia kotehin South Porcupinen kaivantokauppalaan, noin 10 mailin etäisyyteen Timminsistä. Kun Timminsin myymälä oli ylikuormitettu, tuli haaramyymälän avaaminen tarpeelliseksi. Eräänä kylmänä joulukuun päivänä 1927 avattiin South Porcupinen osuusväelle oma myymälänsä.

Kovan painostuksen ja työn jälkeen avattiin toinen haaramyymälä tammikuussa 1929 Kirkland Laken kaivantokauppalaan, miltei sadan mailin etäisyyteen Timminsistä etelään.

Elokuussa 1930 aloitti leipomo toimintansa. Sen jälkeen seurasi meijeri kesäkuussa 1931, myymälä Connaughtiin helmikuussa 1933, ruokalaliike kesäkuussa 1936, Larder Laken myymälä marraskuussa 1937 ja Schumacherin myymälä kesäkuussa 1939.

EINO LAAKSO
New Ontario Workers' Co-operativen johtaja.

MYÖTEN JA VASTAAN

Toiminta ei kuitenkaan ollut alituista menestystä. Oli monia vaikeuksia ja perääntymisiä. Meijeri ja ruokala osottautuivat kannattamattomiksi ja myytiin. Kahden vuoden toiminnan jälkeen suljettiin Schumacherin myymälä kannatuksen puutteessa.

Osuusliikkeemme myötä- ja vastoinkäymiset heijastuvat myyntien määrissä. Ensimmäisen toimintavuoden myynnit kohosivat 267,000 dollariin. Seuraavana vuonna 437,000 ja 1931 noin 541,000 dollariin. Suuri lamaannuskausi ja osuuskunnan sisäiset riitaisuudet johtivat myyntien vähenemiseen 401,000 vuonna 1932. Liikkeen johdon parantuminen ja toiminnan laajentaminen kaikkien kansallisuuksien työläisten keskuuteen johti myyntien kohoamiseen vuonna 1936 miltei 600,000 dollariin.

Ennätysvuosi oli 1939, jolloin myynnit kohosivat 912,000 dollariin.

Sotavuosien aikoina siirtyivät työläiset joukolla pois pohjois-Ontariosta kun vauraus palasi sodan johdosta maakunnan eteläisille teollisuusseuduille. Kullan kaivaminen oli sammumissuunnassa. Tiukka ja ratkaisuun johtamaton Kirkland Laken kaivostyölakko joudutti tätä kehitystä. Myynnit laskivat vuonna 1944 noin 468,000 dollariin. Parin kuluneen vuoden aikana on pohjoisessa ollut enemmän töitä ja osuusliikkeen myynnit rupesivat jälleen kohoamaan, ollen viime vuonna $650,000.

KANSAN LIIKE

Tämän myyntitaulukon harakanvarpaiden takana on kuitenkin muutakin kuin pelkät dollarin merkit. Osuuskuntamme pöytäkirjat antavat vihjauksen siitä päivittäisestä taistelusta, jota on käyty tämän kansan liikkeen menestyksen hyväksi.

Niissä kerrotaan hädässä olleista jäsenistä, jotka eivät ole kyenneet maksamaan laskujaan, kaivos- ja metsätyölakkolaisten avustamisesta, miten tavarain kotiin ajajat ovat rääkänneet hevosiaan, siivottomista ja epäkohteliaista kauppa-apulaisista ja kaupanhoitajista, valistustyön puutteesta jäsenistön keskuudessa ja niistä suurista ja tärkeistä päätöksistä, joita rivijäsenistön johtajat ovat tehneet johtokunnassa. Lukuisia virheitä on tehty mutta jäsenistön uskollisuus ja työväenluokan härkäpäisyys on saattanut liikkeemme läpäisemään vaikeimmatkin ajankohdat.

Pienen Canadan-suomalaisten kaivostyöläisten ryhmän aatoksista syntyneenä on Workers' Co-op. ollut todellisuutena lähes neljännesvuosisadan ajan. Siihen kuuluu nyt 1,600 jäsentä niistä kaikista kansallisuuksista, joita "canadalaiset" ovat. Se pitää edelleenkin kiinni perustajiensa ihanteista — toimien kansan jokapäiväisen leivän järjestönä kansan hyväksi.

Osuustoiminnasta Port Arthurista ja sen ympäristöstä

Kirj. Wm. Laine

Port Arthur, Ont. — Arvoisat osuustoimintatoverit siellä valtameren toisella puolen, vanhassa kotimaassamme Suomessa. Tarkoitukseni ei ole kirjoittaa historiaa maanmiestemme osuustoiminnallisista riennoista täällä maailman suurimman järven rannoilla. Tarkoitukseni on vain esittää lyhyt kuvaus osuustoiminnallisista yrityksistämme.

Viime vuosisadan vaiheissa alkoi suomalaisia siirtolaisia saapua suuremmissa määrin tähän, silloin vielä pieneen kyläpahaseen ja heitä on kiitettävä siitä, että he toivat myöskin osuustoimintaharrastuksen mukanaan tänne järvienpäähän ja monelle muullekin suunnalle Canadaan. Monilla heistä oli osuustoimintakokemusta jo kotimaassa ja he eivät panneet kynttiläänsä vakan alle, vaan alkoivat suunnitella osuusliikkeiden tänne perustamista. Nyt lienee jo yli neljäkymmentä vuotta siitä kun suomalaiset osuustoimintamiehet kokettelivat ensikerran siipiensä kantavuutta täällä, perustivat osuuskaupan, saunayhtiön ja karjafarmin. Kahden viimeksi mainitun perusteet eivät kai olleet osuustoiminnalliset, mikäli olen kuullut, mutta suomalainen osuuskauppa oli, kuten nimikin osoittaa, puhtaasti osuustoiminnallinen yritys. Monet vastoinkäymiset kohtasivat tuota pientä ja vasta-alkavaa osuuskuntaa ja ensimmäisen maailmansodan alussa vallinnut pulakausi sen lopulta tuhosi.

Se oli epäilemättä ankara isku osuustoiminnan pioneereille ja uskottiin, että toista osuustoiminnallista yritystä ei synny näille seuduille pitkään aikaan. Mutta suomalainen on sitkeä, kestää pettymykset ja alkaa taas jurrata uudelleen. Niin tapahtui tässäkin asiassa. Kesäkuussa 1926 allekirjoitettiin hakemus Ontarion maakuntahallitukselle osuustoiminnallisen ruokatavarakaupan avaamista varten. Liikkeen nimeksi omaksuttiin International Co-operative Trading Company Limited.

Osuuspääoma oli $40,000 jaettuna 8,000 $5 nimellisarvoiseen osuuteen. Liike alkoi toimintansa pienellä, tosin 1,000 dollarin osuuspääomalla vaatimattomasti. Tulevaisuus ei näyttänyt ruusuiselta.

Mutta osuustoimintaihmiset olivat ottaneet oppia ensimmäisestä epäonnistumisestaan ja koettivat korjata niitä virheitä, jotka veivät ensimmäisen yrityksen vararikkoon. Pahin alkoi kehittyä ja laajeta, jo 1927 avattiin sivumyymälä naapurikaupungissamme Fort Williamissa. Seuraavana vuonna ostettiin Port Arthurin liikkeelle oma talo. Liike toimii vielä tänä päivänäkin samassa paikassa, kun viime vuonna talo rakennettiin ja laajennettiin melkein kokonaan uudelleen. Kun uudistustyöt olivat melkein valmiit tuhosi tulipalo koko vanhan puolen niin, että uudesta rakennuksesta on jälellä ainoastaan kellari.

Mutta palatkaamme takaisin liikkeemme alkuvuosiin. Käteiskauppaan perustuen menestyi ja sivumyymälöitä avattiin lähiseudulle, ollen niiden lukumäärä korkeimmillaan kymmenen. Samoin perustettiin leipomo, eikä liikkeen laajenemisella näyttänyt olevan rajoja.

Mutta tässä laajenemisessa tehtiin taaskin erehdys, joka maksoi osuuskunnallemme huomattavia summia. Perustimme sivumyymälöitä sellaisille seuduille ja sellaisen väestön keskuuteen, joilla ei ollut alkeellistakaan käsitystä osuustoiminnasta ja ainakin yhdessä tapauksessa sellaiseen, jossa asui liian vähän väkeä, että liike olisi siellä itsensä kannattanut. Mutta erehdykset luonnollisesti korjattiin. Suoranaista tappiota tuottaneet liikkeet suljettiin.

Se ei ollut kuitenkaan meidän ainoa erehdyksemme. Kuten jo mainitsin, perustettiin liikkeemme käteiskaupan pohjalle. Mutta ei kulunut kauankaan kun vähitellen ryhdyttiin antamaan, ensin pienemmässä ja sitten suuremmassa määrin luottoa. Tuosta velkakaupasta oli seurauksena, että liikkeemme rahallinen asema paheni jatkuvasti ja uhkasi liikkeemme tuholla. Asiasta keskusteltiin puoleen ja toiseen. Velkakaupan puolustajat väittivät, että osuusliike ei voi menestyä käteispohjalla koska kaikki yksityisliikkeet antavat luottoa niin sanotuille vakituisille ostajille. Käteispohjalle siirtymisestä keskusteltiin monessa osuuskokouksessa, vuosi- ja puolivuosikokouksessa. Käteiskauppaa kannattava puoli voitti vihdoinkin ja vuoden lopulla 1940 siirryttiin käteispohjalle.

Velkakaupan lopettamisen jälkeen ovat myynnit jatkuvasti kohonneet jokaisessa sivumyymälässä ja toivomme että tämän vuoden aikana saavutamme miljoonan dollarin myynnit. Käteiskauppaan siirtyminen ei ollut kuitenkaan niin helppoa kuin miltä se ehkä näyttää. Jotkut sivumyymälöiden hoitajat jatkoivat velaksi myyntiä päätöksestä huolimatta ja joillakin alueilla olivat paikalliset johtokunnat myöskin käteiskauppaa vastaan, joten vielä täytyi käydä monta taistelua, ennenkuin tuosta turmiollisesta tavasta voitiin lopullisesti irtautua. Nyt, vuosia myöhemmin, käsittävät niin ostajat kuin liikkeenhoitajatkin, että tuo päätös oli sittenkin oikea.

Tämä saakin riittää International-osuusliikkeestä ja meidän toiminnastamme. Lienee kuitenkin paikallaan mainita, että International on suurin vähittäismyynti-osuuskunta, ei ainoastaan tällä ympäristöllä, vaan koko Canadassa.

Tällä ympäristöllä on muitakin osuusliikkeitä, joiden perustajina, johtokunnan jäseninä ja kantajoukkona ovat suomalaiset siirtolaiset, joskin joukossa on, kuten tuleekin olla, paljon varsinkin nuorempaa väestöä, edustaen kaikkia rotu- ja kieli-

Toveriterveisin

Erkki, Einari, Rauha ja Kosti Närhi
R. R. No. 3
Caister Centre, Ontario, Canada

Tervehdys!

sukulaisille, ystäville ja tovereille Suomessa!

S. PIHLAJAMÄKI
589 Hunt St.
Arvida, Que.

Tervehdän Suomessa

Hilja ja Vihtori Muittaria, Saarijärvellä
Serafiina, Rikhart ja Toivo Saksista, Vesangalla

EMIL SAKSINEN
Upper Canada Timber Co., Camp 2
Mile 268½ Ont., Canada.

Tervehdyksemme

sukulaisille ja tuttaville Suomessa!

ANNI JA NIILO NURMI
Box 39, Rouyn, Que., Ca

TERVEHDYKSEMME

täältä merentakaa sukulaisille ja tovereille Suomessa!

Waters Township, Ontario

Laina ja Manu Tolppanen
Seija, Eini, Albert, Pentti ja Toivo Salonen
Iempi ja Alfred Järvinen
Reetta ja Kusti Saari
Mari ja Kusti Elenius
Tyyne ja Eino Koski ja perhe
Fanny ja Kaarlo Suominen
Ida ja Oiva
Aino ja Arvi Lahti

Broder Township, Ontario

Aino ja Emil Myllymäki
Philip, Onni, Reino, Hilja ja Arvo Salo
Shirley, Meimi ja Ahti Helin
H. Liimatainen
Yrjö Haapala
Lovisa Haapala ja Ethel
Riikka ja Kalle Johanson
Amalia Lammi ja Freddie
Lydia ja Frank Salo
Helmi ja Hilmer Haapala
Ida ja Hugo Koski
Riikka ja John Paananen
John Viitala
Ann ja Atu
Albin Heikkinen
Ida ja Atu Koivula

Lähetämme sydämelliset

TERVEHDYKSEMME

sukulaisille ja tovereille Suomessa!

★ ★ ★

Jussi Järvi
Martti Kotomäki
Erkki Salminen
Anton Seabloom
Arne Johnson
Stan Isaacson
S. Nelson
C. Anderson
Taisto, Laura ja H. Coberg
Vieno Suutala
Fred Haduk
Mr. ja Mrs. W. Taylor
Raili, Kerttu, Jenny ja Tom Kari
Anita, Betsy, Ingrid ja Arne Miller
Leila, Olga ja Niilo Joutsi
George Garnet
Kalle Ahonen
Lauri Silander
Emil Nikkola
R. Bryant

Mead, A. C. Railway Ontar

TERVEHDYKSEMME

sukulaisille, ystäville ja tovereille Suomessa!

Elna ja Karl Lehtinen,
Amyot, C.P.R., Ont. Canada
Maiju ja Toivo Kolppanen,
Nemegos, C.P.R., Ont., Canada
Jack, Miriam, Betty, Anni ja Kusti Kolppanen,
Nemegos, C.P.R., Ont., Canada
Diana, Linda ja Bert Salonen,
Nipigon, Ontario, Canada
Kenneth, Judy, Nancy, Florence ja Matti Lehtinen,
Gogama, C.P.R., Ont., Canada
Richard, Linda, Anneli ja Veikko Koskela,
White River, C.P.R., Ont., Can

Eräs häviämätön vaikutus

Kirj. Jim Tester

(Workers' Co-operative of New Ontarion valistustyön johtaja, Timmins, Ont.)

Pohjois-Amerikan alkuperäiset asukkaat elelivät lähes 400 vuotta sitten primitiivisen kommuunielämän. Koneilla varustetut valkoiset miehet alistivat punaiset intiaanit lopulta täydellisesti.

Yhdeksännentoista vuosisadan lopputaipaleella on nuoren tarmokkaan kapitalismin sivistys eittämättömänä tilanteen herrana. Maa oli aaja runsaine luonnonrikkauksineen. Rajattomilta näyttävät mahdollisuudet näkyivät avautuneen. Tuhannet siirtolaiset saapuivat tuhansien jälkeen Canadaan.

Neitseelliset maat, metsät ja vuoret olivat pian pakoitetut alistumaan rikkautensa auran, kirveen ja hakun edessä. Uusi kansa oli nousemassa.

Työtätekevä kansa saapui Canadaan maailman kaukaisilta kolkilta. He rikastuttivat sitä hiellään, taidoillaan ja kulttuurillaan. Kuka saattaisikaan arvioida sen osallisuuden arvon, jonka kukin siirtolaisryhmä on

PRESIDENTTI

Workers' Co-operative of New Ontarion presidentti (puheenjohtaja) Fred Wasyluk. Johtokuntaan on aina kuulunut suomalaisia, niinpä nytkin.

antanut Canadan rakentamiseen? Jääköön se vaikea tehtävä tulevien aikojen historioitsijain tehtäväksi. Monet seikat ovat kuitenkin itsestään selviä.

Canadaan saapuneiden joukossa oli myöskin suomalaisia. Tukevaa, voimakasta ja yritteliästä väkeä — monet heistä asettuivat pohjois-Ontarion metsätyö- ja kaivantoalueille. Metsät kajahtelivat heidän kirveittensä iskuista; kaivannoista [illegible] puutavaraa, kultaa, hopeaa ja nikkeliä virtasi etelää kohden.

Suomen työläiset eivät tuoneet tänne matkassaan ainoastaan kestävyyttään ja yritteliäisyyttään, vaan he olivat mukanaan myöskin demokraattiset perinteet ja pyrkimyksen parempaan elämään. Tässä mielessä he ovat ehkä antaneet kaikkein enimmän Canadalle.

Kun vuoden 1918 sosialistinen tasavalta oli hukutettu vereen, saapui seuranneen "valkoisen terrorin" jälkeen muutamia tuhansia Suomen pakolaisia Canadaan. Sen menetys oli Canadan hyödyksi. Lähes 20 vuoden ajan he olivat Canadan nuoren työväenliikkeen edistyksellisimpiä ja horjumattomimpia joukossa. He avustivat ammattiyhdistysten, osuuskuntien, urheilu- ja kulttuurijärjestöjen perustamisessa. Heidän vaikutuksensa oli välttämättä suurempi kuin mitä heidän suhteellisesti pieni lukumääränsä edellytti.

Canadan työväenliike käsittää tänään kaikki kansallisuudet. Useimmat heistä ovat syntyneet ja kasvaneet täällä. Tietoisesti tai tietämättään he jatkavat niiden perinteitä, [illegible]

[illegible]

jotka olivat mukana ennen heitä.

Vaikka jotkut saattavat yrittää unohtaa tai kieltää sen, olemme me canadalaiset perineet monet huomattavista demokraattisista ominaisuuksistamme Suomesta saapuneilta siirtolaisilta. Tosiasia on, että kaikilla elämämme aloilla ovat he jättäneet jälkeensä häviämättömän vaikutuksen ikuisiksi ajoiksi.

Skotlantilais-canadalaisena minä kiitän heitä!

KOTI-IKÄVÄ

Vielä nytkin muistan viljapellot laajat,
Niityt kukkanurmen, lämmen siintävän;
Muistan koivikot ja kuusimetsät taajat,
Muistan kosken kuohun, virran kiitävän.

Siellä lapsuusvuodet onnellisna vieri.
Turvis' isän, äidin, kodin armahan;
Silloin kyynel harvoin poskipäille kieri,
Kaikki huolet kannoin äidin helmahan.

Mailta Lännen vielä aatokseni kiitää
Vanhan synnyinmaani armaan puoleen,
Hellät muistot mieleheni liitää
Vuotten vieriessä menneisyytehen.

* * *

Nyt jo vanha oon ja kohta harmaapäinen
Muistot ainoat on mulla aartehet,
Maailma kylmä on ja niinkuin halla jäinen
Riemut sen on mulla kaikki mennehet.

Äidin lempi niinkuin lapsuuskodin rauha
Niiden arvon nyt mä täysin oivallan;
Siellä henkii niinkuin kevättuuli lauha
Nyt hän nurmen alla nukkuu vihannan.

Mailta Lännen vielä aatokseni kiitää
Vanhan synnyinmaani armaan puolehen,
Hellät muistot mulle mieleheni liitää
Vuotten viertyäkin mennehisyytehen.

*

Silloin ensilumen suloutta maistoin
Tyttön' hellä oli, päiväpaisteeni.
Mutta häneltkin mä kohta hautaan saatoin
Kera kaiken suuren lemmen onneni.

Nyt mä vihdoin tartun matkasauvaan
Kerran kotimaani vielä nähdäksein;
Ei, ah ei! — mä täällä vaivun hautaan
Vieras multa peittää viime jäännöksein.

Mailta Lännen sentään aatokseni kiitää
Vanhan synnyinmaani armaan puolehen,
Hellät muistot mulle mieleheni liitää
Vuotten viertyäkin mennehisyytehen.

Suomesta lähteneet omistavat Canadan uudeksi kotimaaksi

Ottawa. — Canadan viimeisimmän, vuonna 1941 toimitetun väenlaskun mukaan oli tässä maassa 1941 kaikkiaan 11,674 suomalaista, jotka eivät olleet Canadan kansalaisia, vaan Suomen tai muiden maiden kansalaisia. Koska Canadassa oli saman väenlaskun mukaan yhteensä 25,127 siirtolaista tähän maahan saapunutta suomalaista, oli tämän maan suomalaisesta siirtolaisväestöstä lähes joka toinen ei-kansalainen, eli tarkemmin sanottuna 46 prosenttia ei ollut maan kansalaisia.

Näistä 11,674 ei-kansalaisesta oli 6,981 miehiä ja 4,132 naisia.

Sitten toisen maailmansodan päättymisen on sadoittain suomalaisia hakenut ja hyväksytty Canadan kansalaisiksi, varsinkin kahden viime vuoden aikana ja sama virtaus tuntuu jatkuvan edelleenkin. Se todistaa, että entistä lukuisammat tämän maan suomalaisista asukkaat ovat todenneet itselleen jäävänsä Canadan asukkaiksi, josta syystä he ovat lopullisesti omaksuneet Canadan uudeksi kotimaakseen ja ryhtyneet sen kansalaisiksi.

Vuonna 1941 oli Canadassa 192 suomalaista, jotka olivat menettäneet kansalaisen asemansa, joko avioliiton solmimisen tai kansalaisuuden hylkäämisen kautta. Heistä oli 188 naisia ja ainoastaan 4 miehiä.

— Ranskalainen merenkulkija Jacques Cartier oli ensimmäinen valkoinen mies, joka purjehti ylös Lawrence jokea ja valtasi sen rannat Ranskan kuninkaan nimessä. Tämä tapahtui v. 1534.

Yhtä ja toista Port Arthurin ja ympäristön suomalaisten elämästä

Kirj. A. Kari

MAANTIETEELLINEN ASEMA

Port Arthur ja sen sisarkaupunki Fort William sijaitsevat Superiorjärven rannalla Ontarion maakunnassa ja keski-Canadassa. Molempia kaupunkeja kutsutaan myöskin "Lännen portiksi". Näiden kaksoiskaupunkien satamiin tulee kesäaikoina huomattavat määrät tavaroita, jotka sitten kuljetetaan edelleen rautateitse lännelle. Länneltä päin kuljetetaan tänne taas satoja miljoonia busheleita viljaa satamien jättiläismäisiin viljan säilytys- ja puhdistuslaitoksiin. Täällä vilja sitten laivataan ja lähetetään maailman markkinoille.

Noin vajaa sata vuotta sitten tämä paikka tunnettiin "Prince Arthur Landing"-nimellä ja se oli pääasiassa intiaanien kokoontumis- ja kalastuspaikka. Ensimmäiset tänne tulleet valkoihoiset ovat arvattavasti olleet Hudson Bay Co:n turkisnahkojen ostajat. Vielä 65—70 vuotta paikkakunta oli kirjaimellisesti eristettynä muusta maailmasta. Itäänpäin oli kulkuyhteys kesisin vesitse ja lähimpään naapuriin, 200 mailin päässä lännessä olevaan Winnipegiin, kuljetettiin posti ja muut tavarat koiravaljakoilla Red Riverin tien nimellä tunnettua polkua pitkin. Vasta sitten, kun halki mantereen kulkeva rautatie (Canadian Pacific, eli lyhyesti CPR) valmistui, pääsi paikkakunta läheisempään yhteyteen muun maailman kanssa.

Kun kulkuyhteys avautui muuhun maailmaan, oli luonnollisena seurauksena, että yhdyskunta alkoi nopeasti kehittyä. Se sai kaupungin oikeudet ja sen nimi muutettiin Port Arthuriksi. Valkoihoiset pakkoluovuttivat tapansa mukaan väkevämmän oikeudella ehtymättömät luonnonrikkaudet maan varsinaisilta asukkailta intiaaneilta ja alkoivat lihottaa kukkaroaan.

SUOMALAISET PAIKKAKUNNALLA

Suomalaisia tiedetään näillä seuduilla olleen samoihin aikoihin kuin muitakin valkoihoisia on tänne siirtynyt. Suurilukuisimmin heitä tiedetään siirtyneen tänne CPR:n rakennusaikana. Silloin jo Erkkilä-niminen mies perusti tänne ensimmäisen hotellin ja myöhemmällä Johnson-niminen suomalainen perusti toisen, sekä sen yhteyteen ruokatavarakaupan. Nämä hotellit luonnollisesti muodostuivat suomalaisten kokoontumis-, tanssi- ja juopottelupaikoiksi.

Sitä mukaa kuin työsuhteet vilkastuivat, kerääntyi suomalaisia aina suuremmat joukot paikkakunnalle. Alkuaikoina siirtyminen tapahtui varsinkin Yhdysvaltain kautta, mutta jo v. 1901 seuduilla alkoi siirtolaisia tulla suoraan Suomesta Canadaan. Vuodesta 1902 lähtien aina ensimmäisen maailmansodan alkuun saakka oli suomalaisten tulo huomattavaa mikäli Port Arthur on kysymyksessä. Sodan aikana siirtolaisuus oli hiljaisempaa, mutta vilkastui taas v. 1918 jälkeen.

Suomalaisten siirtolaisten tälle seudulle tuloon oli luonnollisia syitä, sillä paikkakunnalla ja ympäristöllä oli tavattoman vilkas teollisuuden nousukausi. Canadian Northern-rautatietä (nykyinen hallituksen omistama Canadian National Railway, CNR) ruvettiin rakentamaan Port Arthurista itään päin ja samaan aikaan rakennettiin Grand Trunkin haararata Sioux Lookoutiin. Kaksoiskaupunkien satamia isonnettiin, viljasäiliöitä rakennettiin, metsätöitä laajennettiin jne. Nämä laajentuneet työt jo itsestään muodostivat vilkkaan rakennuskauden kaksoiskaupungeissa. Ottaen huomioon, että melkein kaikki työt siihen aikaan tehtiin ihmisvoimalla, vaativat ne yhä isompia työläisjoukkoja. Suomalaiset ovat tässä maassa olleet aina tunnettuja raskaan työn tekijöitä ja vieläkin he ovat haluttuja työnteettäjille.

Paperipuita lastataan laivaan Nipigonissa, Ontariossa

Rinnan Port Arthurin ja Fort Williamin kasvun kanssa on suomalaisten lukumäärä noussut. Tänne siirtyneiden ja täällä syntyneiden suomalaisten lukumäärä lasketaan olevan yli 20,000 näillä ympäristöillä ja yksin Port Arthurissa noin 3,000.

Suomalaiset ovat piirtäneet nimensä poislähtemättömästi Port Arthurin ympäristöllä historian lehdille paikkakunnan korpien raivaamisella. Vielä v. 1902 alkoi erämaa melkein kaupungin keskustasta. Yksi hyvin alkuperäisessä kunnossa oleva tie lähti länteen ja toinen meni noin kolmen mailin päässä olevalle hyljätylle hopeakaivokselle. Ensimmäinen suomalainen, jonka tiedetään siirtyneen asumaan nimiinsä ottamalleen hallituksen maalle (homestead) v. 1902 oli John Koski. Kun teitä ei ollut, täytyi eväspussi selässä saapastella kinttupolkua pitkin erämaahan kotia rakentamaan.

Tämän kirjoittaja kävi v. 1903 syksyllä Kosken asunnolla. Silloin hänellä oli jo rakennettuna pieni asuinhuone, sauna ja navetta, jonkin verran raivattuna perunamaata ja oli jo kanojakin.

"Synkältähän se ensin näytti ruveta erämaahan raivaamaan asunnon tilaa, mutta kun tuli tulluksi, niin oli vain käytävä rohkeasti työhön käsiksi", kertoi John. "Nyt olen jo kotiutunut ja tuskinpa enää pois lähdenkään. Lihaa ja kalaa saa täältä korvesta ja ainahan sen leipäpuolen ja muut vähäiset tarpeet hakee kantamalla kaupungista. Saa täällä ainakin olla rauhassa työmaiden pilleiltä ja muulta metelitä, joskin sudet joskus antavat laulajaisiaan. Niin me olemme tuon elämäntoverini kanssa tuumineet, että tähän kotimme laitamme ja täällä pysymme siksi kunnes hautaan kallistumme..."

Mies oli sanansa mittainen ja vasta muutama vuosi sitten tämä ensimmäinen korven raivaaja saatettiin samoilta tiloilta maan poveen.

Tänä päivänä on tällä ympäristöllä useampia keskinkertaisen hyvinvoipia suomalaisia maalaiskyliä, joissa suomalaiset ovat raivanneet tuhansia eekkereitä korpea viljelykselle. Pääelinkeinona on karjan- ja kananhoito, sekä juurikasvien viljeleminen. Leipäviljasta pitävät huolen lännen viljankasvattajat. Jokaisessa kylässä on koulu, kauppa ja toisissa kirkkokin. Ei täällä enää eletä "Jumalan selän" takana, sillä auttavat ristiin rastiin kulkevat tiet yhdistävät kylät toisiinsa ja halki mantereen kulkevaa valtatietä pitkin päästään hyrryttelemään autolla niin itään kuin länteenkin aina valtamerien rannoille saakka. Jos oikein kiire tulee, niin kuljetaan lentämällä.

Suomalaisia tapaa täällä elämän kaikilla aloilla. Meillä on omasta takaa lakimiehiä, hammaslääkäreitä, opettajia, kauppiaita, metsäurakoitsijoita, kaikenlaisia kontrahtoreita, pappeja y.m. Ompa vielä suomalaisia koiratorppareitakin (salakapakoitsijoita).

SUOMALAISTEN HENKISET RIENNOT

Kaikilla paikkakunnilla, missä suomalaisia on asettunut vähänkin suuremmissa määrissä asumaan, ilmenee myöskin henkistä yhteistoimintaa. Kannustajana siihen on ollut alkujaan kielen taitamattomuus. Vaisto on vetänyt seurustelemaan samaa kieltä puhuvien kanssa ja ehkä siihen on ollut vaikuttamassa myöskin synnyinmaan muisto. Ensin kokoonnuttiin tanssimaan ja sen jälkeen siirryttiin muille aloille.

Samat ilmiöt ovat olleet havaittavissa Port Arthurissakin. V. 1896 seuduilla on tänne perustettu seurakunta, joka kuului kansalliseen kirkkokuntaan. Samoihin aikoihin perustettiin ensimmäinen itsenäinen raittiusseura, nimeltään "Yritys". Syystä tai toisesta se nukahti, sillä v. 1901 perustettiin toistamiseen raittiusseura, joka sai nimekseen "Uusi Yritys". Ensimmäinen Yritys on nähtävästi toiminut vuokrahuoneessa, mutta uudelleen perustettu seura rakennutti oman talon näyttämöineen ja juhlasaleineen, johon mahtui noin 200 henkeä. Toiminta oli aluksi tanssien järjestämistä ja kokouksissa rangaistiin raittiuslupauksensa rikkoneita. Seuran toiminta kulki ylipäänsä hyvin ahtaissa puitteissa, ollen sopusoinnussa seurakunnan hengen kanssa.

V. 1902 seuduilla tuli Suomesta tulleiden siirtolaisten mukana Suomen teollisuuskeskuksien työläisiä, jotka jo synnyinmaassaan olivat toimineet työväenyhdistyksissä, ammattiosastoissa ja muissa vapaamielisissä seuroissa. Liityttyään raittiusseuraan he koettivat saada vapaamielisempää toimintaa seuran jäsenten keskuuteen siinä kuitenkaan onnistumatta. Toiset joutuivat eroamaan ja toisia kai erotettiinkin seurasta.

Tuloksena kuitenkin oli se, että tuo aluksi pieni edistysmielisempi joukko perusti uuden seuran, josta suunniteltiin Suomen työväenyhdistysten mallista seuraa. Samoihin aikoihin oli Yhdysvaltain puolella perustettu edistysmielisellä ohjelmalla toimiva "Imatra-liitto" ja uuden yhdistyksen perustajat päättivät toukokuun 24 p:nä 1903 metsässä pitämässään kokouksessa liittyä alaosastona mainittuun liittoon. Yhdistys sai nimekseen "Imatra 9". Tästä yhdistyksestä johtavat nykyisen Canadan Suomalaisen Järjestön Port Arthurin osaston juuret.

CSJ:n Port Arthurin osaston toiminta on alusta alkaen ollut huomattavana tekijänä kaupungin ja ympäristön suomalaisten riennoissa, joten lienee paikallaan tehdä yleiskatsaus sen monivaiheiseen elämään vielä sitäkin suuremmalla syyllä, kun se on vaikuttanut suomalaisten elämään koko maata käsittävässä mittakaavassa.

Heti alussa rakensi Imatra 9:n jäsenistö itselleen kokoushuoneen, joka v. 1903 syyskuussa avattiin. Tämän kirjoittajan tultua paikkakunnalle saman vuoden lokakuussa, oli seuralla huvitoimikunta, näytelmäseura, torvisoittokunta, keskusteluseura ja muita tilapäisiä toimikuntia. Iltamia pidettiin noin kerran viikossa. Paikkakunnan suomalaisten keskuudessa vallinnut ennakkoluuloisuus oli jo laskemassa. He huomasivat, ettei niiden "helsinkiläisten herrojen" toiminta ollutkaan niin vaarallista kuin miksi sitä alussa luultiin.

Toiminta keskittyi alussa puhtaasti kulttuurikysymysten ympärille, tavallaan vanhasta maasta tuotujen kaavojen mukaisesti. Tanssittiin, näyteltiin ja keskusteltiin monista eri aiheisista kysymyksistä, mm. yksinkertaisimmista työväestön kysymyksistä. Jo v. 1906 yhdistys erosi Imatra-seurasta ja alkoi toimia itsenäisenä Port Arthurin Työväenyhdistyksenä. Toiminta oli tähän mennessä muodostunut jo niin vilkkaaksi, että pidettiin tarpeellisena ottaa palkkaa nauttiva näyttämön johtaja. Toimeen saatiin manalle mennyt Ville Airola. Hänellä oli myöskin musikaalisia kykyjä ja hän otti yhdistyksen torvisoittokunnan johdon käsiinsä ja perusti vielä myöskin laulukuoron. Toiminta oli siihen aikaan jo niin monipuolista, että Torpan huoneet olivat joka ilta viimeistä nurkkaa myöten käytännössä. Näyttämöllä harjoiteltiin näytelmiä, salissa voimisteltiin, pienemmät toimikunnat pitivät kokouksiaan ravintolassa jne.

Tähän saakka oli tyydytty Yhdysvaltain puolella ilmestyvien suomenkielisten sanomalehtien tarjoamaan palvelukseen. Luonnollisista syistä ne eivät voineet seurata canadalaista elämää niin perusteellisesti kuin olisi ollut suotava. Siksi Port Arthurin Yhdistyksen jäsenissä heräsi kysymys suomalaisen sanomalehden perustamisesta Canadaan. Asiaa pohdittiin ensin pienemmässä piirissä ja sitten Yhdistyksen kokouksessa. Sen jälkeen otettiin yhteys toisten suomalaisten seurojen ja yhdistysten kanssa ympäri Canadan. Asia kehittyi lopulta siihen pisteeseen, että kesällä v. 1907 ilmestyi Työkansa-nimisen viikkolehden ensimmäinen numero.

Lehti lähti taivalelemaan tietään puolueettomana suomalaisten äänenkannattajana, mutta puolueettomuudestaan huolimatta se kuitenkin ajoi vapaamielistä edistyksen asiaa heti syntymästään saakka.

Toiminnan laajentuessa Torppa kävi liian pieneksi, joten oltiin pakotettuja suunnittelemaan isompaa toimintahuoneistoa. Asiaa aprikoitiin puoleen ja toiseen ja tuloksena oli, että maaliskuussa v. 1910 Yhdistys vietti avajaisjuhlia upeassa Työn Temppelissä. Siinä oli tilaa monihaaraiselle toiminnalle. Kellariker-

Länsi-Ontariossa Onion Laken metsätyöläisten lakon aikana v. 1929 marraskuun 18 p. katosi salaperäisellä tavalla kaksi suomalaista metsätyöläisten järjestäjää Viljo Rosvall ja John Voutilainen. Katoamispäivästä saakka toimitettiin etsiskelyjä ja pidettiin vahtia Onion Laken alueella, jossa kadonneet tiedettiin viimeksi liikkuneen, seuraavaan kevääseen saakka, jolloin molempien kadonneitten ruumiit löydettiin. Toisen ruumis oli purossa, jossa oli n. 2 jalkaa vettä ja toisen ruumis puron rannalla. — Rosvallin ja Voutilaisen hautaustilaisuudesta huhtikuun 28 pnä 1930 muodostui valtavin mitä Port Arthurissa on koskaan ennen nähty.

Tervehdyksemme Suomen työtätekevälle kansalle!

VERMILION RIVER, ONT.
J. Penttinen, Worthington
U. A. Penttinen
Lydia Tigert
Aino ja L. Koski
Senja ja Victor Jutila
Tyyne ja T. Rauhanen
Emmi ja E. Penttinen
Maikki ja Otto Setälä
Martha Kinnunen
Olga ja Heikki Ellmen
Mr. ja Mrs. Tuomaala
Aino ja A. Kivinen
Urho Rauhanen

JELLICOE, ONTARIO
Arvi Arola,
Jellicoe, Ont., Canada

SPRUCEDALE JA YMPÄRISTÖ, ONT.
Laina ja Carl Hangas
Martin Hedman
Kusti Kujala ja perhe
Carl Hutko ja perhe
A. Heinonen ja perhe
Lempi ja E. Korby

HAMILTON, ONTARIO
Anja, Lulu ja P. Hurme,
295 Britannia Ave.
Eva ja Arthur Sundelin,
176 Park Row Ave., N.
Yrjö Niemi,
87 Gertrude St.
Vilho Terho,
239 Robert St.
Eric, Allan, Helvi ja Urho Kokko
L. M. Saari,
232 Gibson N.
Terttu, Vieno ja Veikko Valkonen,
87 Gertrude St.
Aili, Ritva, Taina ja Matti Jackson,
246 Roselyn Ave. N.

CREIGHTON MINE, ONT.
Mrs. Anni Waine
Aini ja Wm. Holpainen
John Poutanen
Wm. Kautto ja perhe
Selma ja Otto Niemelä
Ina ja William Lepistö
Linne ja Bobby Kursi
Lyyli ja Wm. Oja
Paul, Impi ja M. Pajuluoma
Laina ja Herman Mäki
Hilda ja Matti Kotanen ja lapset
Victor Niemi
Tauno, Aino ja Mike Sochoski
Bertha ja Sam Keskinen ja lapset
Lyyli Rosendahl
Airi, Vera ja V. Lindholm

WINDSOR, ONTARIO
RIIKA JA SULO HELMINEN
ZAIDA JA URHO RANTAMAKI
Victor ja Hilma Vanhala
TOINI JA ANTTI MENNA
GRETA JA OSCAR LEHTO
Selma ja Urho Lilja
Elias Kaartinen
OLGA JA KALLE LAURINEN
OSCAR BAY KULTALAHTI
Kaain ja Yrjö Pohjola

INTOLA, ONTARIO
Ida ja Erik Hostikka
Hilda ja A. Erkkilä
Milna ja Nestori Wirta
Aino ja O. Waatainen ja perhe
Helmi ja Emil Kuusisto
Tyyne ja Nick Leino ja perhe
K. Korhonen
O. Polkolainen ja Alma
Aino ja Emil Tamminen
Ida ja David Korhonen
Mr. ja Mrs. Sammalisto

ST. CATHARINES JA YMPÄRISTÖ, ONTARIO
Mimmi ja U. Harju
Pauli, Olga ja V. Viren
Anton Laari
Linda ja U. Virtava
Sofia, Saara ja H. Kangas
Rachel, Ester ja C. Viita
Heikki, Linda ja H. Carlson
Elma ja Jussi Lähde
Teija, Seidi ja Paavo Kitti
Helmi ja E. Harju ja lapset
Toivo Niemi
Shirley-Ann, Iina ja C. Mackie
Saima ja Jalmar Johnson
Fiina ja J. Terho ja tytöt
Leila, Lyyli ja T. Litman
Anton Laari

LAPPE, ONTARIO
V. H. Kivinen
V. Kivinen
T. Kallinen
A. Siitari ja perhe
B. Marttunen
A. Kuparinen
Martta ja Pekka Kraft
V. Tulin
M. ja S. Pelto
Mary, Alpo ja V. Koivuranta
Lempi, Reino ja I. Koski
W. Tasa
Toini, Toivo ja Onni Peltola
O. Niivilän perhe

FINLAND, ONTARIO
Taisto Ellmen ja perhe
Mr. ja Mrs. I. E. Koski
T. Hutt
Ida ja Heikki Mäki
Rosa Lampi
B. Soderholm
Saima, John, Leo, Miriam ja Dennis

GARSON MINE, ONTARIO
Santeri Kuusela
Ruusa Jouppi
Hilma ja Vesteri Kreko
Raili, Hilda ja Einari Nyfors
Norman, Henry, Lilja ja Wester Laitila
Maria ja Matti Lehto
Siiri ja Jalmar Nykänen

SICAMOUS, B. C.
Elias ja Sanna Saunamäki
Lauri Niemi
Paavo, Sanni ja Helen Karjamaa

NEW WESTMINSTER, B. C.
Mr. ja mrs. Antti Haka,
823 Ewen Ave.
Mr. ja mrs. Kaarlo Lund,
315 Archer Ave
Mr. ja mrs. Theodor Skytte,
301—8th Ave., E.
Mr. ja mrs. Kosti Palm,
249—8th Ave., E.
Mr. ja mrs. Pekka Niemelä,
231 Byrne Road, Burnby
Mr. ja mrs. Peter Rapo,
323 Cedar St.
Henry, Alma ja Kauko Lake,
441 Rousseau St.
Tilda ja Emeli Ylä, 121 Braid St.
Mr. Juho Kokko, 121 Braid St.
Mr. Albert Neuvonen, 2617 Henry Street, Port Moody, B.C.
Mr. ja mrs. Otto Veide, 2617 Henry St., Port Moody, B.C.
Mr. ja mrs. Uuno Piirainen ja Roy, 2606 Henry St., Port Moody, B.C.

LADYSMITH, BRITISH COLUMBIA
Olga ja Matti Klemola
Toivo, Aino ja U. Lähde
Anna ja D. Sarlund
Elli ja Alex Muhola ja tytöt
Kaisa Alton
Eino, Ida ja Vihtori Alton
Hilma Leaf
Eini ja Victor Niemi
Sandra Similä
E. ja M. Mikkola
Lisi ja Paul Parta
Martta ja L. Juola

PORT ESSINGTON, B.C.
Marie Snellman, Box 32
H. Bäkkilä, Box 6
F. Salmi, 721 Keefer St., Vancouver, B.C.
Elina, John ja Sylvi Hakala, Box 16
Lina ja Ben Korhonen, Box 1263, Prince Rupert, B.C.
Tyyne ja Arne Hautanen, Box 32
Eva Snellman, Box 32
Lily, Kelly ja Yvonne Pehkonen, Box 10
Willim Danielson, Iverness P.O., Skeena River, B.C.
W. Niemi, Box 6
H. Kossila, Box 9
Matti Knookala

SALMON ARM, B. C.
Wendla ja Kalle Ruotsala
Henry Ola
Walter Huhtala
Ellie ja Frank Mäki
John Huhtala
Mary ja Mike Soon
Mary Mack
Dagmar ja Victor Lehto
Mary ja Oscar Korpi
Helmi ja K. Lehto
Mary ja Walter Mäki, Hespero, Alta.

SOLSQUA, B. C.
Matt Mattila ja perhe
F. Rantasalo ja perhe
M. Peltomaa

SUNBURY, R. R. 1, NEW WESTMINSTER, B. C.
Mrs. Elma Holmes
Matti ja Elma Tapaninen
Mrs. Aida (o.s. Hilbert) Poulton
Otto Poulton
Mr. ja mrs. Arne Ihaksi
Gust ja Kaisa Mäki
Mr. ja mrs. M. Linko
Mr. Johan Silda
Mr. Otto Marjamaa
Mr. Väinö Millala
W. Oja
V. Oman
S. Nikula
Mr. ja mrs. Gust Pollar
Mr. ja mrs. Victor Salo
Taava ja Alex Maunus

CAMBIE, B. C.
John Myllyniemi perheineen
John E. Latvakari
Niilo Dahl

VAL D'OR, QUE.
Anni ja Paavo Lundy
Nancy, Leonard ja Lauri
Aili ja Victor
Elra, Sivi ja Eino Wuollet
Ida ja Matti Rojola
Alina ja Topi Kangas
Väinö Hietanen
Voitto ja Olga Koskela
Saima ja Jack Liinamaa
Miriam ja Lempi

POINTE DU BOIS, MAN.
Elisabeth ja Frank North
Lyyli ja Arvo Blom
Lempi Ketola
Martha ja Lauri Seline
Fanny ja Taavi Udd
Lyydia ja Isak Saarela
John Männistö
David Kuva
Olavi, Taina ja Toivo Keskinen
Brian, Helmi ja Väinö Väisänen
Edward, Arnold, Melvin, Alma ja Frank Niemi
Edwin, Melvin, Lily ja Hjalmar Laurila

DINSMORE, SASK.
Jacob Perälä
Linda Hjelt
Alex Hjelt
Emma Perälä
Wm. Perälä
Hilda Särkilahti
Wilma, Hilda ja Andrew Anderson
Oscar Hauta ja perhe
Lydia ja John Huttula

MEADOW PORTAGE MANITOBA
Yrjö Niemi
Kreta Niemi
Aili Koski
Hilda ja Nikolai Kiviharju
Elsie Hill
Anna Vesa

Style Shoppe Furriers

O. Smith, omistaja

Luotettava TURKKIEN puhdistus-, säilytys- ja korjauspalvelus.

Tulkaa katsomaan meidän uutta ja täydellistä takkivarastoa. Me myönnämme edullisen hyvityksen teidän vanhasta takista.

Soittakaa 1035 ja pyytäkää yksityiskohtaisia tietoja meidän "Lay Away" maksusuunnitelmasta

12 Cedar St. N.

Timmins — Ontario

TEHVEHDYS!

TIMMINS STEAM BATH

Puhelin 695

56 Algonquin Blvd. E.

Timmins — Ontario

TERVEHDIMME

sukulaisia, tuttavia ja tovereita Suomessa!

SAIMI ja FRANK LAAKSO
LILLIAN LAAKSO

1575 Ellrose Ave.

Windsor — Ontario

Tervehdys Suomeen!

CITY BARBER SHOP

Niilo Aho, omistaja

56A Balsam St. N.

Timmins — Ontario

TERVEHDIMME sukulaisia ja tovereita Suomessa!

Aimo, Hilkka, Sirkka, Ida ja Eino Muhonen

325 John St.

Sault Ste. Marie — Ontario

Tervehdys

ATTE JA MARTTA KORKOSELLE
Jalasjärvellä

ELSA JA ERKKI NIEMISTÖ

18 Alder St. — Sudbury, Ont.
Canada

Parhaimmat TERVEHDYKSET sukulaisille ja tuttaville!

Taimi, Mamie, Olavi, Kalevi, Alina ja Onni Sikala

Box 74 — Rouyn, Que.
Canada

Tervehdykseni Suomen työläisille!

MR. EMIL HÄNNINEN

Box 69 — Sudbury, Ontario, Canada.

TERVEHDYKSEMME Suomen työläisille!

BRAUNS WELDING SERVICE

Fred Braun, liikkeenhoitaja

Suomalainen edustaja:

ARTHUR SUNDELIN

162 Sherman Ave. N.

HAMILTON. — ONTARIO, CANADA

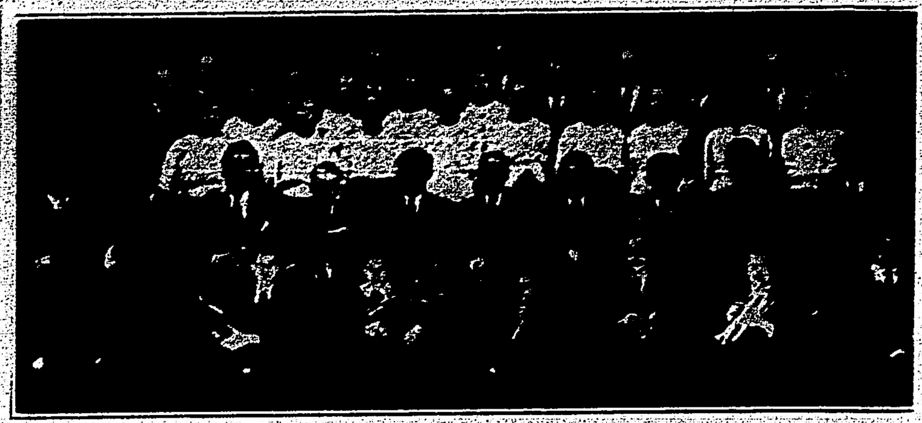

CSJ:n Toronton osaston soittokunta v. 1931.

rokseen sijoitettiin ruokala, Työkansan paino, latomo ja toimitus. Ne ajat olivat suomalaisten työläisten nousun aikaa niin täällä Port Arthurissa kuin ympäri Canadankin. V. 1911 pidettiin Port Arthurissa suomalaisten työväenyhdistysten ensimmäinen edustajakokous, missä päätettiin perustaa yhdistysten keskusjärjestö Torontoon ja asiain hoitajaksi otettiin vakituisella palkalla oleva sihteeri. Samalla päätettiin järjestönä liittyä Ontariossa perustettuun sosialidemokraattiseen puolueeseen. Järjestön äänenkannattajaksi hyväksyttiin Työkansa-lehti, joten lehden puolueväri tuli silloin lähemmin määritellyksi ja samalla tulivat kaikki järjestyneet Canadan suomalaiset lehden taloudelliseksi tueksi.

Työkansa muutettuaan osaston huoneistoon, alkoi ilmestyä kolmasti viikossa. Tehtiin laskelmia, että se tyydyttää paremmin lukijain tarpeita ja samalla se saadaan itsensä kannattavalle pohjalle. Luonnollisesti se tyydytti lukijoita, mutta kaikista vastuksista huolimatta sen julkaiseminen tuotti säännöllisesti tappiota. Myöhemmällä v. 1912 lehdelle rakennettiin oma talo ja lehti muutettiin päivälehdeksi. Numeromiehet tekivät taas laskelmia, että päivälehtenä Työkansa tyydyttää entistä paremmin lukijainsa uutisnälkää ja rupeaa käymään entistä isommassa määrässä. Laskelmia tehtäessä ei otettu huomioon sitä, että päivälehtenä lehden kustannukset nousivat myöskin puolella. Vuotuinen tappio siis kasvoi vuosi vuodelta ja tuloksena oli lopulta se, että liike joutui sulkemaan ovensa v. 1915.

Lehden vararikkoon vaikutti osaltaan myöskin silloin käynnissä ollut maailmansota ja Yhdysvaltain puolella suomalaisten keskuudessa tapahtunut hajaannus, joiden molempien mainingit tuntuivat täällä Canadassakin. Tähän mennessä oli Port Arthurin ympäristölle syntynyt jo useita S. S. osastoja, jotka kuuluivat keskusjärjestöön. Sikäli kuin suomalainen asutus leveni ympäristössä, syntyi aina uusia osastoja. Melkein poikkeuksetta jokaisen osaston perustavana voimana olivat Port Arthurin osastossa toimineet ihmiset, joten mainittu osasto oli verrannollisesti sanoen runko, jonka oksat ulottuivat kaikkiin ilmansuuntiin.

Muutama vuosi Työkansan vararikon jälkeen joutui osastokin lähtemään rakentamastaan Työn Temppelistä. Talon rakennuksesta oli tullut raskas velkataakka kannettavaksi. Sitoumuksia ei voitu säännöllisesti suorittaa, sillä Työkansan avustus nieli tuntuvia summia paikallisen osaston varoista ja tätä avustusta pidettiin tärkeämpänä kuin toimitalon sitoumuksien suorittamista. Suurena vaikeutena olivat myöskin huippuunsa kehittyneet suuntariidat suomalaisten keskuudessa. Nämä samat riidat ovat kukoistaneet tähän päivään saakka ja niiden loppu on tuntemattomassa tulevaisuudessa.

Kaikesta huolimatta edistysmielisten suomalaisten toiminta tällä alueella oli vilkasta aina vuoteen 1932 saakka siitäkin huolimatta, vaikka toiminta olikin pirstoutunut useampiin karsinoihin. Bennettin nälkävuosien vaikutukset ja tapahtumat Neuvostoliitossa saivat aikaan sen, että täältäkin alkoi siirtyä etupäässä aktiivista toimitsijavoimaa Neuvosto-Karjalan rakennustyöhön, mikä luonnollisesti vaikutti lamaannuttavasti paikalliseen toimintaan. Huomattavana paikallisena hajotustyöntekijänä on myöskin ollut v. 1915 perustettu taantumuksellinen suomalainen viikkolehti "Canadan Uutiset", joka elinaikanaan on vaihtanut useita kertoja omistajaa. Nykyisen omistajan ja toimittajan aikana se on tanakasti ajanut entisen konsulin granii-timuurin rakentamista suomalaisten ja suomalaisten välille ja viime aikoina se on ottanut lisäurakakseen kommunismin hävittämisen maailmasta.

SUOMALAISTEN OSALLISTUMINEN TALOUDELLISIIN KYSYMYKSIIN

Kuten jo edellä mainitsin, harrastivat suomalaiset alkuaikoina pääasiassa kulttuuritoimintaa. Mutta sikäli kuin kehittyvän kapitalismin riisto terävöityi maan varsinaisen väestön keskuudessa työläisten ja työnantajien välinen raja selveni ja se veti mukaansa myöskin suomalaiset työläiset tais elemaan järjestyneinä taloudellisten oikeuksiensa puolesta. Maan varsinaisen väestön keskuudessa toimivat myöskin ammattiuniot, jotka jossain määrin vaikuttivat ammattitaitoisten työläisten elintason nostamiseen, mutta suuret sekatyöläisten joukot elivät edelleen työnantajien armoilla. Kun ammattiyhdistykset osoittivat haluttomuutta ohjelmansa muuttamiseen, niin se kylvi siemenen kaksoisunionismin syntymiselle. Tuloksena oli, että Yhdysvalloissa syntyi Industrial Workers of the World (IWW), joka taisteli alkuaikoinaan monta ankaraa ja tuloksellista työtaistelua etupäässä kaivos- ja metsätyöaloilla. Kuten tunnettua, oli mainitun union ohjelma, että työläisten on taisteltava puhtaasti taloudellisella rintamalla ja taistelulla ei saa olla mitään yhteyttä politiikan kanssa. Suomalaiset olivat Yhdysvalloissa suurilukuisina mukana IWW:n toiminnassa. Mainingit IWW:n toiminnassa ulottuivat Port Arthuriinkin ja sen tuloksena oli ensin osaston talon valtaus ja koko toiminnan pirstoutuminen.

Yleispiirtein katsoen ovat suomalaiset tällä alueella ottaneet taloudellisiinkin taisteluihin kiitettävästi osaa ja toisilla aloilla, kuten metsätyöalalla, he ovat olleet johtavassa asemassa. Siitä ovat todistuksena lukuisat metsämiesten lakot, jotka ovat vaatineet uhreikseen kahden suomalaisen metsätyöläisten järjestäjän hengen.

LOPPUKATSAUS

Viime vuosina ilmenneet tapaukset ympäri maailman, kuten Suomen talvisota ja toinen maailmansota, ovat hajottaneet tämänkin alueen suomalaisten toimintaa entistä enemmän. Hallituksen määräys, joka asetti munalukon SJ:n osastojen haalien oviin, lamaannutti osastojen toiminnan melkein kokonaan 2 ja puolen vuoden aikana. Nyt kuitenkin toiminta on elpymässä kaikkialla. Yleisesti sanoen suomalaisten yhteispyrinnöissä täällä tänä päivänä voidaan todeta ilmenevän pienoiskoossa kaikki ne suuntaukset, mitkä ovat havaittavissa Suomessakin, iikollilaisista aina edistysmielisiin vasemmistolaisiin saakka.

— Höyryvasaran keksi skotlantilainen James Nasmyth v. 1839.

Me emme unohda Suomea

Port Arthur, Ont. — Koska Vapauslehti julkaisee erikoisen Suomen numeron, niin minäkin tervehdin täältä uudesta kotimaasta Canadasta omaisiani ja kaikkia niitä, jotka tämän kirjeen lukevat siellä rakkaassa synnyinmaassani. Siitä on jo 41 vuotta kuin saavuin Suomesta tänne Port Arthuriin. Paljon on tämäkin kaupunki muuttunut näiden vuosien aikana. Nyt ovat komeat talot kauniine pihoineen, sementtikadut ja katukäytävät niillä paikoilla, jotka vielä silloin olivat synkkinä ja raivaamattomina. Työläiset ovat kaiken loiston ja rikkauden luoneet niin täällä kuin muissakin maissa.

Suomalaiset miehet ovat myöskin osaltaan työskennelleet tämän kaupungin rakentamisessa monia kymmeniä vuosia. He ovat asettaneet vesijohtoja ja viemäreitä, ovat olleet avaamassa uusia katuja, joita on 15 viime vuoden aikana paljon päällystetty.

Kun viime maailmansota alkoi, oli aika erittäin vilkasta kaikilla aloilla, kuten rakennusalallakin ja sitä näkyy vielä riittävän, koska uusia taloja nousee joka puolella kaupungissa aivan kuin sieniä sateella. Rakennusalalla työskentelee paljon suomalaisia ja täällä on useita suomalaisia rakennusurakoitsijoitakin. Kaikilla työaloilla työskentelee suomalaisia, mutta suurin osa metsätöissä. Monet suomalaiset perheet lähtevät talveksi metsäkämpille, naiset ruoanlaittohommiin ja miehet metsätöihin. Ne, joilla on kouluiässä olevia lapsia, jättävät lapsensa kaupunkiin johonkin perheeseen täysihoitoon.

Heti sodan alettua kaikki nuoret miehet joutuivat armeijan palvelukseen ja monen suomalaisenkin poika menetti henkensä taistelurintamilla. Sodan aikana työskenteli lukuisia nuoria tyttöjä, naisia ja miehiä sotateollisuudessa, osa suomalaisiakin. Useilla suomalaisilla on omat talonsa, kesähuvilansa, saunoineen järvien rannoilla ja autot, joilla ajellaan sunnuntaisin ja loma-aikoina huviloille. Lapset nauttivat suuresti päästessään kesän aikana uimaan ja leikkimään järvien rannoilla. Koulut tässä maassa ovat maksuttomat, mutta koulukirjat ja muut kouluvälineet tulee vanhempien kustantaa. Suomalaisetkin ovat koettaneet kouluttaa lapsiaan varojensa ja kykyjensä mukaan. Vanhemmat teollisuuskoulua ja yliopistoa käyvät lapset menevät kesälomansa aikana töihin ansaitsemaan tarverahoja itselleen.

Täällä työskentelee suomalaisten lapsia monilla eri ammattialoilla suurin osa ehkä konttoreissa ja kauppapalvelijoina, myöskin pankeissa, sairaanhoitajina, koulu- ja musiikinopettajina, lakimiehinä, hammaslääkäreinä, perhepalvelijoina tarjoilijoina ja monilla muilla aloilla. Meneepä nuoria tyttöjä ja poikia talvisin metsäkämpillekin tytöt keittiöihin ja pojat metsähommiin ja sanovat metsätöissä säästävän enemmän rahaa, sillä metsissä ei ole huvittelupaikkoja kuten kaupungissa.

Täällä on suomalaisilla useita eri seuroja ja yhdistyksiä, kuten kirkkoseuroja, kansallisseura ja työväen järjestöjä, joilla on kaksi työväentaloa. Työväenliikkeen mukana kulkee kuitenkin suurempi osa suomalaisista. Useilla suomalaisilla on omia kauppaliikkeitä ja myöskin meillä on kaksi osuuskauppaa, joilla molemmilla on haaraliikkeitä ympäristön maaseuduilla.

Me olemme lähteneet Suomesta tähän maahan saadaksemme paremman elämän ja taloudelliset olot. Olemmekin jossain määrin onnistuneet, kun töitä on saatavana. Ehkä jotkut ovat onnistuneet yli toiveittensakin, mutta raskaimman työn tekijäin elämä on täälläkin huonommalla puolella siltikin, vaikka töitä on nykyään ollut saatavissa ja palkatkin ovat jonkin verran nousseet, mutta eivät kuitenkaan niin paljon kuin elinkustannukset.

Mutta vaikka ehkä olemmekin täällä paremmalla puolella elämässä ja tähän uuteen kotimaahamme kiinni kasvaneet, niin silti ei synnyinmaan kaipuu haihdu pois mielistämme. Me muistelemme kaipauksella omaisiamme ja lapsuutemme leikkitantereita, nuoruusvuosiemme iloja ja Suomen valoisia kesäöitä. Siksi olemme koettaneet muistaa omaisiamme lukemattomilla lahjapaketeilla ja yleisillä keräyksillä, sillä tiedämme teidän olevan siellä avun tarpeessa. Toivomme, että rauha vallitsisi maailmassa ja että saisimme olla yhteydessä edes kirjeenvaihdon avulla omaistemme kanssa.

Toivon rauhaa ja parempaa aikaa sinne synnyinmaahan, sekä hyvää kesää kaikille. — Olga Alanen.

Port Arthurin naisten tervehdys

Kirj. Tyyne Siilman

Port Arthur. — Canadan Länsi-Ontarion piirin työläisnaiset tervehtivät SNDL:n ja kaikkia työläisnaisia sekä työläisiä entisessä kotimaassamme Suomessa.

Samalla haluan mainita naisten varhaisemmista ja nykyisistäkin toiminnoista täällä Canadan Ontariossa sillä meitä suomalaisia on täällä Canadassa kaikilla kolkilla. Meillä onkin oma piirimme siksi, että edes itse tiedämme täällä suuressa maailmassa mihin kolkkaan kuulumme.

Aikaisempina vuosina eli noin kaksikymmentä vuotta sitten oli meillä suomalaisilla naisilla täällä vilkasta naistenliiton toimintaa ja toimintamme ulottui yli tämän Ontarion piirin kuuluen sen yhteyteen 17 naisten osastoa, jotka kaikki toimivat yhdessä siten, että meillä oli täällä Port Arthurissa aluesihteeri ja sihteeristö jotka ohjasivat naisten osastojen toimintaa. Alkuaikoina toimi sihteerinä Sanna Kannasto sittemmin Martha Bohm, Olga Alanen ja viimeisimpinä vuosina Tyyne Siilman.

Toimintamme etupäässä oli erinäisten työväen taistelujen ja kamppailujen rahoittamista ja avustamista. Sairaalakomiteat työskentelivät säännöllisesti käyden vierailulla sairaaloissa ja tavalla tai toisella antaen sairaille maanmiehillemme apua etenkin monille maan kielen taitamattomille joiden oli vaikea puutteistaan valittaa. Toimintamme jatkui hyvin ripeänä siihen saakka kunnes alkoi viimeinen verileikki olloin täällä kaikki CSJ:n haalit pantiin kiinni. Kun ei ollut toimintapaikkaa niin lopettivat naistenkin järjestöt toimintansa ja koska toimintamme oli ikäänkuin yhtenä osana CSJ:stä niin pitivät naiset luonnollisena, että heidänkin yllään väikkyi sorron miekka joka työläisten yllä sillä kertaa ja etenkin Suomen ja Venäjän "talvisodan" aikana todella oli. Se oli aikaa jonka ei haluaisi enää uudistuvan sillä oman heimon ihmiset suorastaan uhkasivat toisten henkeä ja taisivatpa ne jotakin jo muiluttaakin — ainakin niin täällä Port Arthurissa tapahtui.

"Talvisodan" jälkeen sodan luonne muuttui ja tarvittiin kaikkien naisten ja miesten yhteistä toimintaa sen voittamiseksi. Toimintamme elpyi uudelleen, ei yksin naisten toimintana vaan kaikki yhdessä. Kerättiin avustusta Punaiselle Ristille, kudottiin, ommeltiin, myytiin sotalainoja, työskenneltiin sotateollisuuksissa koska miehet olivat armeijassa ja rintamilla. Naiset eivät hävenneet mennä katuvaunuun likaiset "overhaalit" päällään. He olivat puettuina kuten työmiehetkin karkeaan työpuseroon ja housuihin. Jokaisella oli sama päämäärä — sodan voittaminen ja Hitlerin joukkojen tuhoaminen.

Kun vihdoin tuli rauha, sitä tervehdittiin ilolla ja samoin sitä, että Suomi solmi rauhan Neuvostoliiton kanssa. Oli suloista taas monien pitkien vuosien takaa päästä yhteyteen Suomessa omaisiinsa, joista ei ollut moniin vuosiin kuullut mitään. Monet olivat ehtineet näiden vuosien aikana poistua elämästä ja etenkin siinä mielettömässä taistelussa jota käytiin, missä uhrattiin monen äidin pojat ja monen lapsen isät.

Nyt meille taaskin aukeni uusia tehtäviä, kuten avustuksen keräys Suomen hätääkärsiville ihmisille sekä kaikkien muidenkin maiden orvoille ja puutteen alaisille. Paketti paketin jälkeen lähti täältä elossa oleville omaisille. Ehkä ne paketit eivät sielä kaikkien mielestä ole olleet kyllin arvokkaita, mutta niitä ovat lähettäneet työläismiehet ja työläisnaiset joiden täällä niin sanotussa lännen kultalassa täytyy elää vain ankaralla kättensä työllä. Monet varmasti olisivat kipeästi itsekin tarvinneet lähetetyn paketin sisällön, mutta sydämessä lämmin tunne omaisiaan ja ystäviään kohtaan kuiskaa, että lähetä, voithan sitten itse olla vähemmällä ja näin olemme kaikin käsittäneet sen kovan elämän lain joka on joidenkin hullujen vallanhalusta tullut osaksenne ja niinpä me olemmekin antaneet auttavan kätemme paketteina ja yhteisenä apuna heimomme kovan kohtalon murjomille. Me toivomme, että synnyinmaamme kansan valoisat päivät koittaisivat, etteivät mustat taantumusjoukot enää kotimaatamme johdata sodan ja hävityksen teille, vaan että sen kansa saisi rauhassa rakentaa maansa entistä ehommaksi ja kauniimmaksi, jossa hyvinvointi ja rauha asustaisi.

Olen ollut pois synnyinmaastani jo paljon yli kolmekymmentä vuotta mutta kaipaus on sittenkin päästä sinne joskus katsomaan miten tuhatjärvisen syntymämaan työläisnaisten ja -miesten yhteisillä voimilla kohotetaan sellaiseksi mistä puute on ainiaaksi poistunut.

Tervehdys Suomen työläisille!

Emmi, Aino, Hanna, Henry, Jenny ja Matti Hänninen

Gardiner — Ontario
Canada

Tervehdin Suomen työläistovereita!

Mr. Emil Palander

Gardiner — Ontario
Canada

Tervehdys työläistovereille Suomessa!

Bertha ja Kaarlo Toikka
Niilo Toikka

Rheault, P.O.

Ontario — Canada

CSJ:N HAMILTONIN OSASTO

tervehtii kaikkia työläistovereita

SUOMESSA

Hamilton, Ontario
Canada

TERVEHDYKSEMME

Suomen Kansan Demokraattisen Liiton jäsenille ja kaikille todellisille demokratian ystäville!

Canadan Suomalaisen Järjestön Tarmolan Osasto

Postiosoite:

Stepstone — Ontario — Canada

TERVEHDYKSEMME

omaisille, tovereille ja ystäville Suomessa!

L. Kyyny
Sam Taivainen
Mr. ja Mrs. Holsa,
Port Arthur, Ont.
June, Hilda ja O. Kainulainen
Hilda ja Selim Wäyrynen
John Lilja
Mr. ja Mrs. Paakkanen
328 Ogden St.,
Fort William, Ont.
EMIL KETO

Heikki Kulha
Ellen, Eva, Hanna ja John Mekkonen
Evelyn Haney
Mrs. Ida Samanen
Mr. ja Mrs. E. Klemola
Annie ja Väinö Savela
Donald, Edla ja Anton Salo
Hulda ja Alf. Saari
F. Wood
Henry ja Elmi Anttila
Emil Hautala

Fort William — Ontario

TERVEHDYKSEMME

synnyinmaamme Suomen Demokraattiselle kansalle!

★

CANADAN SUOMALAISEN JÄRJESTÖN OSASTO NO. 94

Val D'Or, Que. — Canada

Lämmin tervehdyksemme

synnyinmaamme työtätekeväle väestölle ja kaikille rauhan ja demokratian ystäville.

CANADAN SUOMALAISEN JÄRJESTÖN SPRUCEDALEN OSASTO NO. 30

Sprucedale — Ontario

Tervehdyksemme entisten kotipaikkojemme asukkaille, omaisille ja tuttaville!

Kunnioitamme paremman Suomen rakentajia!

ROY, HELVI JA EINO SIRONEN
ELLEN, VELMA, HILMA JA ARMAS VIRTA
EMIL MAUNU
WM. MAUNU
MAY, TYYNE JA MATTI MAKI
JULIA, JIMMY, ANNA JA CARL WHITEHEAD
IDA JA KALLE KLAAR
MEERI JA ELI JUOLA
NERO, TYYNE JA ERIC LINDBLAD
ROY, LAILA JA ALEX HYTIAINEN
LIZZIE LATVALA JA ELLI

Port Hammond *B. C., Canada*

TERVEHDYKSEMME!

Onnea sillä tiellä, minkä Suomen kansa on valinnut!

Sointula

Co-Operative Store Association

SOINTULA BR. COLUMBIA

★

Tervehdyksemme demokraattisen Suomen rakentajille!

Toivotamme onnea ja menestystä Suomen kansalle!

UNITED FISHERMAN'S AND ALLIED WORKERS UNION

Sointulan Osasto

SOINTULA BR. COLUMBIA

Parhaat onnentoivotuksemme entisen kotimaamme RAATAJILLE!

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

Canadan Suomalaisen Järjestön Sointulan Osasto

Sointula Br. Columbia

Merimiehenä Canadaan

Kirj. Sepän poika

Sointula, B. C. — "Oma maa mansikka, muu maa mustikka", kuuluu vanha suomalainen sananlasku, mutta olen monasti joutunut ajattelemaan, että mikä maa suomalaisille on oma maa ja mansikka kun suomalaisia löytää mistä maasta tahansa myöskin 45,000 täältä Canadasta.

Ennen nuorena miehenä purjehtiessani merillä kuulin toisen sananlaskun, että skotlantilaisia insinöörejä, ruotsalaisia tulitikkuja, norjalaisia merimiehiä ja saksalaisia tyttöjä löytyy kaikista maailman kaupungeista. Ennenkuin tämä sananlasku on täydellinen siihen on ehdottomasti lisättävä myöskin suomalainen. En halua painostaa, että se pitää olla mikään virkamies tai salkkuherra, mutta suomalainen kaikessa tapauksessa. Vaikka Suomi on pieni maa ja väkiluku vain nelisen miljoonaa niin suomalaisen löytää kuitenkin kaikkialla sieltä missä kirvesmiestä, piikaflikkaa ja merimiestä tarvitaan.

Alamme vaikka Vanhasta Pietarista, nykyisestä Leningradista. Sielläkin sanottiin olleen tsaarinhallituksen aikana 60,000 suomalaista. Purjehdimme muutamiin Skandinavian satamiin ja samalla kiertelemme Pohjanmeren satamat, kaikkialla löytyy suomalaisia (merimieskirkkoja, majataloja ja merimiehiä). Menemme kauemmaksi, Intiaan, Kiinaan ja Japaniin. Pysähdymme Suezin kanavan suussa Port Saidissa muutaman tunnin ja otamme polttoöljyä matkaa varten. On kovasti lämmin, pääsemme käymään maissa, meitä janottaa. Haa, mennäänpä tuonne kanavan varrelle tuonne, jossa tuo mutraajakone toimii esittää joku, siellä näkyy olevan paljon mustaihoisia työssä. Hei, ja onhan siellä niiden joukossa yksi valkoihoinenkin. Hän kantelee juomavettä nurinpäin tuppeen nyljetyssä pukinnahassa. Sieltä saamme juotavaa, hyvinpä kävi. "Can you speak English?" (puhut eko englantia) kysäsi joku. "J—jyy. No savy", kuuluu vastaus. "Kan du sproka svenska?" kysyy joku ruotsiksi.

"No savy", sama vastaus. Nyt näytti tulleen jo minunkin vuoroni joten kysäsin:

"Hei poika osaatko suomea puhua?"

"Joo kyllä!"

"No voi herran pieksut, vai oot sie suomalainen. Mistä sie oot kotosi Suomesta?

"Ka Koivistoltahan mie olen."

"Hah, hah. Vai niin, vai Koivistolt. Ja mie oon Uuraast, Ravansaarelt."

"Ja mihin päi ootta menos?"

"Kiinaaseen ja Japaniin."

"Eikö pääsis mukaa pois täält mustii sejast. Mie karkasin yhest purkist, luulin saavain paremman mut tänne jouvuin Israelin lapsil vettä kantelemaan. Ooh, kyl mie täält kohta selviän, tääl kulkoo paljo laivoi. Hyväst vaa, sano terveisiä ko satut näkemää kotipaikkasi."

Singaporessa tapasin suomalaisia merimiehiä, samoin Japanissa, Jokohamassa. Hong Kongissa pysähdyimme usean päivän ja sain todistuksen, että oli sitä täälläkin poikettu. Luin suomalaisen kirjoituksen erään yleisen laitoksen seinästä, että hänkin toi tänne vanhaa leipää. Emme ehdi kauan toppaamaan yhdessä paikassa vaan jätämme nyt Europan ja Aasian ja tulemme Canadaan. On toukokuu 1905. Jätän laivan ja merimiehen uran hetkeksi ja haluan tutustua tämän mantereen elämään. Tosin ei minulla ollut vähintäkään tietoa siitä, että suomalaisia löytyisi täältä sisämaasta. Kuvittelin, että heitä on vain merimiehinä merisatamissa. Antaudun rautatielle ripakyyt matkustajiksi. S a a v u i m m e eräänä aamuhämäränä Woman River-nimiselle pysäkille Ontarion valtiossa, jossa minun "konini" pysähtyy ottamaan vettä. Olen koko yön rallattanut karjavaunussa ja värisyttävä kylmyyden tunne kehoittaa jo hyppäämään ulos hakemaan liikuntoa ja lämmintä. Samalla huomaan yksinäisen, karkeista laudoista kyhätyn hökkelin, jonka kalkkivedellä maalattuun seinään on kirjoitettu Hotel Finland. Uteliaisuuteni tietämään mitä tuo kirjoitus merkitsee ei antanut enää rauhaa, vaan komensi kävelemään tuohon kämppään ja ketä siellä löysin? Yhdeksän raavasta säkkijärveläistä, toisin sanoen koko kylän asukkaat asemamiestä lukuunottamatta, löysin tästä lautakojusta. Amundsen, löytäessään eskimoita Baffin saarelta, ei suinkaan ollut enemmän yllättynyt kuin minä olin niistä säkkijärveläisistä, naapuripitäjän miehistä.

"No, mistä se poika reissaa näin aikaiseen aamulla?" kysyttiin ja käskettiin murkinalle kun tuttu tervehdys "hyvää huomenta" ja "Jumala antakoon" oli esitetty.

"Jos poika haluaa työtä niin sitäkin saa tässä" (seksuunakängissä, radankorjausjoukkue), esitti minulle työnjohtaja John Häkkinen. "Palkka on tässä hommassa $1.40 kymmenen tunnin työpäivästä ja me pidämme oman ruokamme."

No sehän kuulosti hyvältä, kun vertailin sitä vanhanmaan markkoihin ja kolmeen Englannin puntaan kuukaudessa, jonka sain laivassa. Hyttysparvia täällä oli niin paljon et tei toisinaan tahtonut näkyä aurinkoa. Niiden kanssa taisteleminen ei ollut puheen aiheena ja kun olin niiden kanssa pari kuuta painінut niin majan muutto muualle kävi kovin pakottavaksi. Sitä paitsi olin saanut veljeltäni kirjeen Canadan länneltä, Malkosaarelta ja hän kehoitti tulemaan sinne ja se tieto tietysti kehoitti matkalle.

Viivyin kuitenkin yli seuraavan talven Port Arthurissa, Duluthissa, Superiorissa ja muualla joissa tapasin varsin lukuisasti maanmiehiämme metsä- ja kaivostyömailla ym. tehtävissä. Tutustuin heidän haalielämänsä ja henkisiin rientoihinsa varsinkin Superiorissa Kannel- ja Väinön haalella, jossa kaupungissa olin suurimman osan ajastani. Liityin täällä ensi kerran ammattiunioon työmaallani Superiorin rautalaivatelakalla laivanikkarin apulaisena. Sinä vuonna perustettiin I.W.W:n teollisuusunio ja järjestymiskysymys kaikilla teollisuusaloilla näytti olevan päivän kysymys. Uudet aatteet ja suuntariidat saivat virikettä keskustelujen aiheina maanmiestemme ruokataloissa ja saippualaatikkopuhujia oli paljon liikkeellä katujen kulmissa, varsinkin lännellä Washingtonkadulla Seattlessa, jonne tulin keväällä 1906 ja myös samana vuonna Sointulaan Malkosaarelle.

Täältä on paljon kirjoitettu, varsinkin niiltä ajoilta kuin suomalainen Kalevan Kansan siirtola tänne perustettiin, joten minun aiheeni tällä kertaa tulee hyvin lyhyesti ja ylimalkaisesti koskettelemaan vain tapauksia Kalevan Kansan siirtolan hajoamisen jälkeiseltä ajalta. Onhan siitäkin ajasta jo kulunut 42 vuotta

Vancouverin suomalaisten Kotinaisten liiton ryhmäkuva vuodelta 1942

kun tänne ensi kerran tulin, ei millään junalla eikä laivalla vain pienellä souveneella. Soudimme tänne neljän mailin päässä sijaitsevalta naapurisaarelta Alert Baysta. Sattui olemaan juhannusaatto. Kokot paloivat rannalla kuten Suomessa perinnäisiltä tavoilta ja muistoilta. Saarelaiset olivat kokoontuneet niiden ympärille pitämään juhannusaattokekkeriä. Nyt jo Tuonen tuville siirtynyt suutari Antti Aho seisoi korkean jykevän kannon päässä lausuen tilaisuuteen valittua runoa. Naiset laittelivat kahvipöytää valmiiksi suurten veden tuomien ajopuiden päälle ja yleinen ulkoasu ja vaatetus näiden ihmisten päällä totesi heti ensi silmäyksellä, että kysymyksessä on työn raatajien juhannusaatto, ei mitään helyjä kellään, ainoastaan overhaalit ja työvaatteet. Siitä huolimatta jokaisen kasvoilta voi lukea tarmokkuutta, toivorikkaan, iloisen mielialan ja juhlatunnelman, sellaisen jota en koskaan voi unhoittaa. Elettiinhän täällä juuri särkyneen siirtolaunelman jälkiaikaa. Jokainen oli nyt oman onnensa seppä. Monet olivat lähteneet muille maille ja tässä vietti juhannustaan nyt tarmokkain Kalevan Kansan kantajoukko, tunnustuksen ansaitseva valiokunta, joukko Suomesta siirtyneitä parhaassa miehuuden iässä olevia maanmiehiämme. Kaikki puhuivat omaa äidinkieltään, v a n h e m m a t nuoret sekä lapset. Nähdessäni ja kuullessani tämän kodikkuuden ympärilläni minusta tuntui, etten ollut varma olinko Suomessa vai Canadassa ja ajattelinpa niinkin, että täällä se saisi jolloinkin olla minunkin kotini ja onhan se jo yli kolmekymmentä vuotta ollutkin.

Silloin kuin Kalevan Kansan yritys hajosi laulettiin, että "täss' on maa, mi poikans' elättää voi", ja maahan kohdistettiin elinkeinohuomio mutta peltojen perkaaminen jättiläispuiden kannokkoon oli äärettömän vaivaloista hommaa paljain käsin, ilman koneistoa, mutta päämääränä oli kuitenkin saada lehmä ja kanoja. Kalastusta harjoitettiin silloin vain pari kuuta vuodessa eikä kuten nyt läpi vuosien ja joka nyt on pääelinkeino. Ero on ajassa ja kalan hinnassakin. Silloin maksettiin 8 senttiä kappaleelta, nyt dollari ja enemmänkin. Silloin ei ollut saarellamme yhtään moottorivenettä nyt niitä on lähes 100. 70 verkkokalastusvenettä, syvänveden uistajaa ja useita suurempia kalankuljetus- ja pussinuottamoottorilaivoja, j o i den nykyinen arvo on enemmän kuin puoli miljoonaa dollaria. Siis suuresta Tyynestä merestä on tänäpäivänä muodostunut malkosaarelaisten varsinainen elinkeino ja aika kuluu uudelta polvelta kalastuksessa niin tarkoin, että ennen niin kukoistava henkinen elämä, henkiset ja aatteelliset yhteispyrinnöt kärsivät tästä, joka on huono merki ja ansaitsisi enemmän huomiota, varsinkin tällaisessa hysteerisessä uuden sodan uhkan tilanteessa sitäkin suuremmalla syyllä kun entisten uranuurtajien lukumäärä arveluttavasti harvenee. He perustivat Sointulaan kauniin maanmiestemme siirtolan, kauniimman kuin mitä on koko British Columbian rannikolla, kuusisataa mailia käsittävällä alueella Vancouverin ja Prince Rupertin välillä. Alkäämme unohtako tätä vaan pitäkäämme elin tasomme korkealla ei vain aineellisesti mutta myöskin henkisesti.

---

ja puutteellisella ammattitaidolla elämisenmahdollisuudet ovat kyseenalaiset. Nykyään rannikko- ja jokokalastusaluksiin täytyy sijoittaa $2,000—$4,000 ollakseen kalastuksessa elämisenmahdollisuuksien rajojen sisäpuolella.

Vielä viisitoista vuotta takaperin oli paljon mahdollisuuksia kalastaa kannutusyhtiöiden välineillä, joten monasti kalastajan huono onni voi kääntyä yhtiön vahingoksi. Nyt ovat kalastajat matkassa omilla välineillään, vaikka kannutusyhtiöt monasti myöntävät jonkin määrän luottoa välineiden hankkimiseen. Minkä lajin kalastusvälineet kalastaja omistaakin kuluu huomattava osa hänen vuotuisesta ansiostaan välineiden ylläpitoon.

Kansalaisemme osallistuvat verrattain suurilukuisena tähän tuotantoalaan hankkiessaan jokapäiväisen leipänsä. Sointula, noin 200 mailia pohjoiseen Vancouverista, lienee tällä rannikolla suurin suomalaisten kalamiesten keskus. Kuitenkin asustaa heitä joku määrä Vancouverissa ja pitkin Fraser-joen alajuoksun varttä.

Kalastus kuten metsäteollisuuskin on ollut vaikeimpia teollisuuksia järjestää. Ja vasta viimeisen viidentoista vuoden ankara järjestämiskamppailu on kyennyt rakentamaan tälle teollisuusalalle yhden B. C:n toimeliaimman ja voimakkaimman union. Union rakentamisessa ovat kansalaisemme olleet merkityksellinen osa, vieläpä sen alkuvaiheissa suurin piirtein alkuvoimaisena tekijänä.

Viime vuosina on unio kyennyt huomattavasti vaikuttamaan kalastajalle maksettavaan kalan hintaan. Mutta kalastuksessa on monia muita seikkoja joihin unio joutuu kajoamaan kalamiehen edun kannalta. Hallitus määrittelee kalastustavat ja välineet, kalojen suojelemisen ja siittämisen. Näihin kysymyksiin joutuu unio sekaantumaan kalastajien edun kannalta koska monessa tapauksessa hallituksella on taipumusta noudattaa kannutusyhtiöiden pyrkimyksiä. Joutuupa unio joskus harjoittamaan kovaa kurinalaisuutta jäseniinsäkin nähden sillä aina pyrkii ilmaantumaan myöskin ryöstökalastajia jotka omanedun kannustamana pyrkivät rikkomaan suojelus- ja siittämissäädöksiä. Myöskin on unio taistellut huomattavia parannuksia kannutus- ja varastotyöläisten työoloihin sekä palkkoihin.

Kalastajat ovat myöskin viimevuosina onnistuneet kehittämään verrattain voimakkaan osuusliikkeen käsittelemään tuotteidensa myyntiä. Sillä on nykyään monissa paikoissa huomattavan suuret kalankäsittelylaitokset ja kykeni se viime vuonna kilpailemaan kalastajille maksetussa kalanhinnassa yksityisten kannutusyhtiöiden kanssa.

Kaiken kaikkiaan vaikkakin voidaan puhua isoista kaloista ja vieläkin isommista kalansaaliista on Tyynen meren rannikon kalastajan elämä ankaraa taistelua leivästä, se vaatii rohkeutta ja kuntoa.

— Canadan liittohallituksen jäsenet ovat myöskin parlamentin jäseniä ja heidät nimittää hallituksen pääministeri. Niin pääministeri kuin ministeritkin ovat vastuuvelvollisia parlamentin alahuoneelle.

— Canadassa on viimeisen kymmenen vuoden aikana hyväksytty noin 8,500 patenttia.

— Suurimmat strutsit painavat n. 300 paunaa ja ovat maailman suurimpia lintuja.

Tyynenmeren rannalta, British Columbiasta.

Tervehdys täältä rapakon takaa synnyinmaahan TYÖLÄISTOVEREILLE!

VILI KATAJAN SUUTARILIIKE

Vancouver B. C.

Kesäinen tervehdys SUOMEEN!

GABRIEL MÄKI
Vancouver, B. C.
Canada.

Tervehdys

paremman ja onnellisemman Suomen rakentajille!

CANADAN SUOMALAISEN JÄRJESTÖN
Webster's Cornersin Osasto

Webster's Corners, B.C.

Toverillinen TERVEHDYS

Suomen Kansan Demokraattisen Liiton jäsenille ja kannattajille sekä sukulaisille ja tuttaville Suomessa!

★

August Paakko

Forward Bay, B. C. Canada

TERVEHDYKSEMME

kaikille demokratian ystäville Suomessa!

Leonard Tolonen
Edward Aho Jr.
Jennie ja Sulo Huhtala ja perhe
Nina ja Paul Johnson
Ellin ja John Hill
Aune ja Meimi Hill
Vilho ja Aimo Hill
Roy, Melfort ja Melvin Hill
Hilda Kujanpää ja perhe
Aino ja Eric Mäki
John Leinonen
Wilbert, Sylvia ja Hjalmar Komula
Melvin ja Elsie Johnson ja perhe
Betty ja Frank Hill
Vilho Penttilä
Walter Koski
Henry Mäki
Aune ja Ate Mäki ja perhe
Hilda ja Jack Miller
Kanain palvelija

Rorketon Manitoba

Tervehdys SUOMEN Osuustoimintaväelle!

Webster's Corners Co-Op. Exchange

(Osuusliike)

WEBSTER'S CORNERS, British Columbia.

TERVEHDYKSEMME!

Kansan demokratia voittoon!

★ ★ ★

LPP:N NIILO MÄKELÄN KLUBI

Vancouver Br. Columbia

Tervehdyksemme

HASTINGS BAKERY

LIIKKEENJOHTO JA TYÖLÄISET

716 E. Hastings St. Vancouver, B. C.

PUHELIN HAS. 3244

4191 Main St. Puhelin Fair. 0886
864 Denman Puhelin Dar. 2871

Phone N. W. 4340—L1 1615 Ferguson Rd., R.R. 3, New Westminster, B. C.

LAURIE'S FIXTURES

Show Cases — Office Fixtures — Restaurant and Store Fixtures — Store Fronts — Kitchen Cabinets.

GENERAL CONTRACTING

See us first

TERVEHDYKSEMME!

Betty ja Lauri Rantala, Pojat ja Bonnie

säinen tervehdys
SUOMEEN!
GABRIEL MÄKI
Vancouver, B. C.
Canada.

Tervehdys
...emman ja onnellisem-
...man Suomen raken-
tajille!

CANADAN
SUOMALAISEN
JÄRJESTÖN
...bster's Cornersin
Osasto

...ster's Corners, B.C.

...SEMME
...n ystäville

...la ja perhe

...n Hill
...erhe

...almar
...alo ja perhe

...erhe

Manitoba

...EMME!
... voittoon!

...LÄN KLUBI
Br. Columbia

...me
...AKERY
...ÖLÄISET
Vancouver, B. C.
3244
Puhelin Fair. ...
Puhelin Dac. ...

...Westminster, B. C.

...ES
Fixtures —

...NG

...ME!

Bonnie

PARHAAT ONNENTOIVOTUKSEMME ENTISEN KOTIMAAMME RAATAJILLE!

Seuraamme mielenkiinnolla toimintaanne paremman Suomen rakentamistyössä!

Mrs. Lempi Myrtti
Ami ja John Hull
Marge, Fred, Mona ja Brian Wenchere
Allan, Lyyli ja Toivo Kois
Hilma ,Emil ja Albert Salo
Olga ja Helmer Mäki
Mr. ja mrs. J. Wepsälä
YRJÖ SAARIKOSKI, 248 PRINCESS AVE.
JUSSI PUDAS, 2843 E. 2nd Ave
EMIL SAARI
PEGGY, ARVI, MARY JA ARVO NURMI 2796 E. Pender St.
MIKKO TERÄVÄ, 656 E. Pender St.
Arne Naamanka, 821 Cordova St.
HELMER KUOPPALA
EMIL WILEN
A. HANNUKSELA JA PERHE, R. R. 1, Port Kells, B.C.
Helge Marttila
CHARLES HOLM, 858 E. Hastings St.
Armas Rissanen, 832 E. Pender St.
MR. JA MRS. J. L. JOHNSON
ANN FREEMAN
FELIX RANDAL
Mr. Paavo Nieminen
Leonard Kaija
Karle Kangas
Vick Raita, 3838 Sunset Ave, New Westminster
Mrs. Alina Helin, 2605 E. Pender St.
HELENA, ELSA JA JACK NORRENA
Riika ja Arvi Penna, 4245 Pandora St.
Robert, Lisi ja H. Kangas
Annie ja John V. Hull
Einar Häyrynen
Mr. ja mrs. Elmer Ihaksi
ARMAS MATSON, 215-11No Seattle
Lempi ja Eino Mäki
Inga Salo
Henni Bell
J. Wepsälä
John Lehti
Lydia ja Albert Tuominen
Emly ja W. Räisänen
Mary ja Y. Niemi
Frank Varro
Frank Papoi
V. Jäskelä, 3553 Triumph St.
MINNIE JA KALLE VAINIO
Juha ja Alma Nygard, 4312 E. Georgia St.
Alfred Lindholm
ANTTI KIISKINEN
MR. J. L. JOHNSON
Eino, Hilda ja Wilfred Suonperä, 644 Hawks Ave.
Olga ja Olli Kokko
Hj. Lemmetty
LILLIAN, MARTHA JA ELMER KETOLA, 828 E. Pender St.

GABRIEL MÄKI, Woodfire, B. C.
FANNY LIND JA ARNOLD
Selma ja Antti Grohn
Martti Hihnala
Tyyne ja Hermanni Kielinen
Mrs. Hilja Ketola
Sirkka, Anna ja Risto Luoto
Kaarin Wikelius, Port Kells, B. C.
Tyyne ja Lauri Viitala
Tilda ja Esko Kumpulainen
Hilda ja Matti Saari 1708 Pender St.
Lydia Puuperä ja Rena
Irene, Martta ja Eino Suojanen
Lempi ja Kalle Salsten
Hulda ja John Grohn
Elsi ja Väinö Reing
Vick Brander, 2605 E. Pender St.
Hilda Harju, 3254 E. 7th Ave.
Anna ja K. Nieminen
Milja ja Väinö Alto
CELIA JA FRANK HOLMES
Jack Salo, 441 E. Pender St.
Arvo Lahti, Goose Bay, Gannery, Rivers Inlet, B.C.
Masa Huhtala, Box 790, Britain River, B. C.
Roy, Hilma ja Sam Kivistö
Tony Nagy, 306 E. Cordova St.
John Mezö, 306 E. Cordova St.
Hellen ja Ed. Järvis ja pojat
Heikki Koskela, 656 E. Pender St.
Donna, Doris, Aili ja Verner Arola
Helga ja Vilho Nyberg, Port Kells, B. C.
Gloria, Aune ja Ragnar Lundell
Hilma ja Kalle Laine
Eric, Elna ja Eino Antilla
Jack Seaman
Aili ja Sulo Bohn
Ida ja Oskari Salonen
Aini ja John Ylinen, 1476 E. Pender St.
Olavi Mäki, 1476 E. Pender St.
Mr. ja mrs. A. Kujanpää ja pojat
Gust Salo
John Häyhä, 2605 E. Pender St.
Mimmi ja Antti Kola
Ida ja Pentti Joukanen
E. Mustonen, 3254-7th Ave. E.
Lempi Myrtle ja perhe 3395 Charles St.
Ensi, Manda ja Antti Ranta
Mrs. Anna Kinnunen ja pojat
Mr. ja mrs. H. Sjovik
Emeli Suo, Goose Bay, Gannery, Rivers Inlet, B. C.
Lea, Leo, Maija ja Antti Talo, Steveston, B. C.
Kaisa ja Ben Gestrin
Aino ja Nikolai Välimaa ja lapset

Vancouver, British Columbia, Canada

Vancouverin naisten toiminnasta

Kirj. Lempi Myrtle

Vancouver. — Tänne BC:n Vancouveriin asettui joukko suomalaisia asumaan vuosisadan alkuaikoina. Useat ovat ottaneet tämän ikäänkuin kotikaupungikseen. Ilmanalan suhteen onkin tämä B. C. parhaita asumapaikkoja. Kalastus ja metsätyöt ovat parhaimmat ja palkatkin suhteelliset. Ammattityöläisiä on enemmän nyt kuin entisinä aikoina oli ja ylimalkaan työläiset ovat järjestyneitä, kukin alallaan omaan unioonsa. Palkat vaihtelevat niin täällä kuin muuallakin. Vanhemmat suomalaiset viihtyvät hyvin.

Suomalaiset omistavat oman haalinsakin Vancouverissa. Työläisillä on paljon eri järjestöjä, pieniä ja suuria. Suurin suomalaisten kulttuurijärjestöistä Canadassa on Canadan Suomalainen Järjestö. Sen keskus on Torontossa ja sillä on osastoja kautta Canadan. Vancouverissa on vilkas toimiva CSJ:n osasto. Paikkakunnan suomalaisia on huomattava määrä paikallisen osaston jäseniä ja siis haalimme kannattajajoukkoa. Osastomme kokoukset on aina pidetty haalilla, siellä me juhlamme juhlimme niin pienet kuin suuretkin. Jos meillä ei olisi tällaista seurustelupaikkaa, meillä vanhemmilla, jotka emme kielentaitamattomuuden vuoksi voi sulautua maan varsinaiseen väestöön, tulisi varmaan ikävä.

Alku on aina hankalaa, niinpä se on ollut meilläkin täällä. Toistemme asunnoissa naiset alkuaikoina pitivät ompelukerhojaan. Käsitöitä tehtiin, pieniä ja suuria myyjäisiä varten, että saataisiin varoja kertymään haalin rahoittamiseksi. Myyjäiset onnistuivatkin kun raha meni hyvään tarkoitukseen. Teimmepä toisinaan 100 dollarin seuduille puhtaaksi illassa. Kaikella tapaa sitä yritettiin, järjestettiin n.s. kukka- ja kori-iltamia tanssien yhteyteen y.m. sellaista.

Silloin vielä saimme n.s. arpajaislupankin velkojen lyhentämiseksi. Ravintolahommat ovat alunpitäen olleet naisten käsissä, niin silloin kuin nytkin. Uskallanpa sanoa, että naiset haalin rahoittamishommissa ovat olleet kuin toisena kätenä.

Kokouksiin naiset eivät niinkään osallistuneet. Naisjaoston nimellä naiset toimivat v. 1923 seudulla. Arkistoa on hävinnyt mutta joitain toimintaselostuksia, joita kuukausittain velvoitettiin osastolle tekemään, on säilynyt. Naisia moitittiin kun eivät ottaneet valistuksellisiin asioihin paremmin osaa eivätkä käyttäneet puhevuoroja. Kyllä naiset silti mukana olivat — mihinkäs sitä ilman naisia niin näyttämöllä kuin ravintolassakin olisi päästy.

Naisten aatteellinen toiminta sai täällä vauhtia kun saapui viesti marraskuussa 1926 naisten neuvottelukokouksen kokoonkutsumisesta ja yleensä naisten järjestämistyön ohjelta Työläisnaisten liiton osastoille.

Työläisnaisten liiton osastoja perustettiin 9:ssä piirissä 1926 marraskuussa seuraavasti:

Vancouveriin, Ladysmithiin, Sointulaan, Chase Riverille ja Websters Cornersiin. Nämä olivat suurimmat osastot, sitten Blairmore, Port Moody ja Albion. Jäsenmäärä oli alussa 90 mutta jo 1928 heinäkuussa se oli 170. Viimeinen neuvottelukokous oli Websters Cornersissa. Siihen asti oli jäsenmäärä vain kasvanut. 300:n seuduilla oli jäsenmäärä korkeimmillaan ollessa. Toimintamme helpottamiseksi oli piirimme jaettu neljään ryhmään, ja kukin ryhmä käsitteli omat asiansa. Sihteeristölle lähettivät sitten vain kokousselostuksen. Sihteeristö oli Vancouverissa ja kirjeenvaihdosta huolehti allekirjoittanut. Toiminta oli vilkasta, valistustyötä tehtiin niin hyvin kuin kyettiin. Nyrkkilehti ilmestyi joka ryhmässä. Keskustelukokouksia järjestettiin lasten ja nuorison kasvatusalasta, osuustoiminnasta ja unionismista keskusteltiin. Ohjekirjoja luettiin ja näytösiltoja järjestettiin. Rahallisesti avustettiin Työväen Puolustusliittoa, lasten kesäkamppäystä, nuorisokursseja ja tilattiin lehtiä sairaille sairaalaan sekä avustettiin lakkolaisia, y.m.

Vancouverissa saatiin palvelijatar-yhdistyskin henkiin. Sen jäsenet järjestivät omia iltamiaan, opettelivat englanninkieltä. Toveritar-lehti tuli jokaiselle naiselle. Palvelijattarien joukosta löysimme naisten voimistelun ohjaajankin. Nuoret ja vanhat olivat mukana, vallankin nuoret tytöt esittivät kauniita voimisteluliikkeitä ja taidetanssiesityksiä ohjelmailtamissamme.

Hyvää ei ole koskaan pitkältä. Seurasi lamaannusaika. On vaikea sanoa, missä oli vika, virkailijain vaihdossako vai muutenko väsyttiin. Mutta jo v. 1937 helmikuussa oli meillä naisilla menossa yhteistoimintaa — ompelukerho. Se oli todella vain suunnilleen vuoden ajan toiminnassa mutta silläkin ajalla ehdittiin monta sukkaparia kutoa ja muuttaa rahaksi. Bingopeli-iltoja järjestettiin ja niin rahoitettiin Puolustusliittoa ja olipa meillä jossain etelä-Ranskassa huollettavana Espanjan sotaorpojakin, jne.

Kotinaisten liiton nimellä naiset toimivat v.v. 1941—1943. Tämä toiminta oli maan varsinaisen väestön keskuudessa, joten kokouksiin oli mentävä tulkin kanssa, mutta nuoret, hehän parhaiten osaavat ja ymmärtävät englanninkielen ja he olivat hyviä tulkkeja ja kun he selostivat meille kokousasiat selvisi asia heille itselleenkin.

Canadan Punaisen Ristin osastona toimimme vuoteen 1945 asti. Sitten vielä olimme työskennelleet Suomiavun ompelukerhon nimellä. Vasta tämän vuoden alussa olemme liittyneet työskentelemään ylimaan käsittävään Canadan Suomalaisen Järjestön Naisten kerhoon joskin olemme paikallisesti Vancouverin osaston jäseniä.

Haluan vielä sanoa, että toimintamme on aina ollut CSJ:n läheisessä yhteydessä. Naisten vetäminen mukaan tapahtukoonpa se millä tapaa hyvänsä on jonkinlainen edistysaskel. Kukaan meistä ei ole niin kehittynyt, ei ole niin valmis ettei voi jotain oppia, eli kuten Lenin sanoi: "Samoinkuin työläisten vapauttaminen on heidän oma asiansa niin myöskin on työläisnaisten vapauttaminen, heidän, työläisnaisten itsensä asia."

— Canadan pinta-ala 3,690,410 neliömailia käsittää 1/14 osan koko maailman pinta-alasta.

Vancouver, British Columbia, Canadan Suomalaisen Järjestön naisten kerho kannattajineen vuonna 1948.

Miten Suomen avustustoiminta järjestettiin Vancouverissa

Kirj. Elsa Norrena

Vancouver. — Eräänä syysiltana 1945 istuimme ja puhuimme Clinton haalin lukusalissa kaikista päivän asioista. Puhe kääntyi entiseen kotimaahamme Suomeen ja mukana oli Suomen ruotsalaisiakin. Pohdimme sitä, että miten voisimme ruveta lähettämään apua Suomen kansalle, ja varsinkin sotaorvoille, jotka syyttömästi ovat joutuneet kärsimään sodan seurauksista. Joku ehdotti, että yhteisin voimin varmaan saisimme parhaat tulokset. Niinpä yhteiseksi ajatukseksi sitten tulikin, että viemme asian Canadan Suomalaisen Järjestön Vancouverin osaston kokoukseen ja pyydämme sitä, suurimpana ja vanhimpana paikkakunnalla toimivana järjestönä ottamaan ensi askeleen ja kutsumaan kaikki paikkakunnalla toimivat järjestöt ja seurat yhteiseen kokoukseen asiasta keskustelemaan. Niinpä sitten kun tämä kutsu lähetettiin saapui ensimmäiseen kokoukseen edustajia viidestä eri järjestöstä, nimittäin CSJ:n Vancouverin osastosta, Runebergin seurasta, Suomen ruotsalaisten työläisten klubista, Suomen ruotsalaisten naisten kerhosta ja Veljeysseurasta, joista kuitenkaan Veljeysseura ei liittynyt mukaan, mutta Suomalainen naisten kerho liittyi mukaan muistaakseni heti seuraavassa kokouksessa. Työtä lähdettiin siis viemään eteenpäin viiden järjestön voimalla. Tälle komitealle hyväksyttiin nimeksi Canada Finland Aid Committee ja kokoukset päätettiin pitää kerran kuussa ja valittiin tarvittavat toimikunnat. Järjestettiin tansseja, ohjelmailtamia, y.m. menoja, niin että rahaa karttui pyöreissä luvuissa $2,000 maaliskuuhun 1946 mennessä.

Sitten maaliskuun 30 päivänä 1946 kutsuttiin maatakäsittävä suomalaisten konferenssi Sudburyyn Ontariossa, keskustelemaan Suomen avustusasiasta. Tähän kokoukseen lähetti tämä yhteinen komiteamme edustajaksi J. Ericksonin, joka CSJ:n Vancouverin osaston edustajan A. Sivenin kanssa lähti matkaan. Kun edustajamme palasivat kutsuimme taas kaikki paikkakunnalla toimivat järjestöt kokoukseen. Tällä kertaa oli kutsua noudattanut 10 eri järjestöä, entisten lisäksi oli saapunut Suomalainen kirkko (Lutherilainen), Kirkon naisen kerho, Kansallisseura Suomi, Suomiseuran naisten järjestö ja Veljeysseura. Tämä kokous tervehti lämpimästi Sudburyssa perustettua yhteistä Canadan Suomiapujärjestöä. Innostus oli korkealla, päätimme lähteä toimimaan yhtenäisenä joukkona, kymmenen järjestön voimalla. Pidettiin edelleen tansseja, iltamia ja kahviaisia, osallistuttiin keräyksiin, y.m. menoihin mutta ulkoilmajuhla Seymour-puistossa muodostui parhaaksi ja suurimmaksi tilaisuudeksi mitä tämä yhteinen komitea sai aikaan. Tilaisuudessa tosiaankin näki, että asia oli yhteinen ja yhdessä voidaan toimia, huolimatta mielipide-eroavaisuuksista. Myöskin kerättiin käytettyjä vaatteita, Clinton-haalin ollessa keskuspaikkana, jossa naiset korjasivat, puhdistivat ja pakkasivat tavarat. Monen monta laatikkoa saatiin näin kokoon ja matkalle, mukana ollen hyviäkin vaatteita, jos lienee joukossa ollut huonompaakin tavaraa.

Syyskesällä Suomiseura oli ensimmäinen joka erosi yhteistyöstä, ilmoittamatta mitään syytä eroonsa. Sitten tammikuussa 1947 erosivat yhteisestä komiteasta kaikki muut seurat, paitsi CSJ:n Vancouverin osasto, Suomalaisten naisten kerho ja Suomen ruotsalaisten työläisten klubi. Nämä jälelle jääneet järjestöt jatkoivat avustustyötä yhdessä edelleen, aina heinäkuuhun 1947, jolloin työn vähentämiseksi ja kaksinkertaistuttamisen välttämiseksi päätimme lopettaa varsinaisen komitean työn ja siirtää avustustyön osastojemme varsinaiseen työohjelmaan. Tähän mennessä oli yhteisin voimin kerätty ja tilitetty Suomiavun Vancouverin osaston tilien kautta $4,981.10, mikä ei suinkaan ole suuri summa. Tähän eivät liity ne varat, joita eri yksilöt ja järjestot tilittivät omien tiliensä kautta mikä nostaisi Vancouverin osuutta huomattavasti mutta näin kun toimittiin yli koko Canadan, niin siitä kertyi se kunnioitettava summa $100,000 täyteen, mikä saatiin kokoon vuoden 1947 loppuun mennessä jolloin Canadan Suomiaputoiminta virallisesti lopetettiin.

Työmme Suomen kansan avustamiseksi ei suinkaan loppunut tähän sikäli kun meidän järjestömme CSJ on kysymyksessä. Työtä on jatkettu edelleen, esim. parhaillaan on menossa keräys Sirola-Säätiön hyväksi ja mikä olisikaan tärkeämpää kuin työväen valistusahjon auttaminen.

Toivon, että tämä kuvaukseni Vancouverin suomalaisten toiminnasta antaisi teille käsityksen millä tavoin nämä avustusvarat on kerätty yleispiirtein yli Canadan ja kuinka monen monta "touhua" siinä on saanut järjestää.

— Canadan nykyinen kenraalikuvernööri on kenttämarsalkka, Tunisin varakreivi Alexander, joka oli sodan aikana Burman joukkojen komentaja, Keski-Idän joukkojen ylipäällikkö, varaylipäällikkö pohjois-Afrikassa ja liittolaisten ylipäällikkö Välimeren alueella.

— Sudburyn kaupungin väkiluku on kasvanut huomattavasti. V. 1921 siellä oli 8621 asukasta, v. 1931 18,518 ja v. 1941 sensuksen mukaan jo 32,203.

— Canadassa käytetään ainoastaan 17 prosenttia koko maan metsävaroista vuosittain sahoissa ja paperitehtaissa. Metsäpalot, hyönteiset ja erinäiset taudit tuhoavat vuosittain paljon enemmän puita, eli 26 prosenttia.

— V. 1941 sensuksen mukaan oli Canadassa 2,706,089 perhettä ja näiden perheiden keskisuuruus oli 4,25 henkilöä. Keskimäärin lasketaan canadalaiseen perheeseen kuuluvan 3,94 henkeä.

Kukapa ei olisi kuullut puhuttavan suomalaisten siirtolaisten Kalevan Kansan ihanteellisesta sosialistisesta yhteiskunnasta, mikä vuosisadan alussa, perustettiin Sointulaan, luonnonkauniille Malkosaarelle, joka silloin oli aivan avaamatonta korpea. Tämä yritys oli pakostakin tuomittu epäonnistumaan, mutta Sointulaan kehittyi ja jäi kuitenkin tarmokas ja edistysmielinen suomalaisten yhdyskunta. Kuvassamme nähdään Kalevan Kansan siirtokunnan osakekirja, jonka allekirjoittajana on siirtolan perustaja Matti Kurikka ja Austin McKela eli A. B. Mäkelä, joka parhaiten tunnetaan Kaapro Jääskeläisen kirjailijanimellä. Sivumennen mainittakoon, että A. B. Mäkelä oli kaksi eri kertaa myös lehtemme Vapauden toimittajana ja ylläoleva $200 osake on kirjoitettu Vapauden lukijana ja kirjeenvaihtajana vieläkin toimivan Katri Riksmanin miehelle.

Sointulan uranuurtaja kertoo saarensa asioista

Sointula. — Nykyään on Sointulassa noin 500 asukasta ja onpa meillä asuntopulakin, kuten muuallakin.

Nykyisin on suuria metsäkamppia lähellä. Moni suomalainen tulisi perheineen tänne. Tämä Sointula on tavallaan jo kalastuskeskus ja muuten hyvä asuinpaikka kalastajille.

Uusia, kauniita ja ajanmukaisia taloja rakennetaan yhä, mutta farmaus eli maanviljelys näyttää pian häviävän tykkänään. Vain muutamat vanhemmat ihmiset enää yrittävät jatkaa maanviljelystä. Mutta kalastus houkuttelee kaikki nuoremmat. Farmauksella ei ole toivoa koskaan saada rahaa, mutta siihi pitää aina olla kiinni työssä.

Tuoreesta maidosta on joskus hyvinkin tiukkaa. Täällä ei voi oikein ajatella, että kukaan perustaisi tänne suurempaa maitotaloutta. Maa on kovaa raivata viljelykselle. Siksi myytävänä olevat farmit ovat pienenlaisia eivätkä voi elättää suurempaa karjaa ja rehun tuonti muualta tulee kalliiksi rahtimaksujen korkeuden vuoksi. Ja jos tänne uusia ihmisiä tulee, vaikkapa vain farmausmielessä, niin kalastus tempaa heidät mukaansa. Se on niin puoleensa vetävää siksi, kun joskus onnistaa hyvinkin. Mutta nykyaikaiset kalastusvälineet vaativat nykyisin ainakin $10,000 pääoman, sillä verkkojen ja muiden välineiden hinnat ovat kohonneet. Kalastajien veneiden pitää olla aika suuria ja niissä hyvät koneet, sillä kalastus on nykyään suuntautunut aavalle merelle ja kestää myöhään syksymyrskyjen aikaan asti. Tyynimeri ei aina ole niin tyyni.

Sointulasta, mihin 46 vuotta sitten tulimme sen ollessa koskematonta korpea, on tullut vauras ja kaunis asutuskeskus. Me uranuurtajat voimme sitä tyydytyksellä katsella. — Iso-Aiti.

— Yhdentoista sota- ja voitonlainakampanjan aikana vv. 1940—1945 ostivat yksityiset canadalaiset 5,829,442,060 dollarin arvosta bondeja. Yhtiöt ostivat 6,433,132,000 dollarin edestä.

— Canada on ensimmäisellä tilalla maailmassa sanomalehtipaperin, nikkelin, asbestin, platinan ja radiumin tuotannossa.

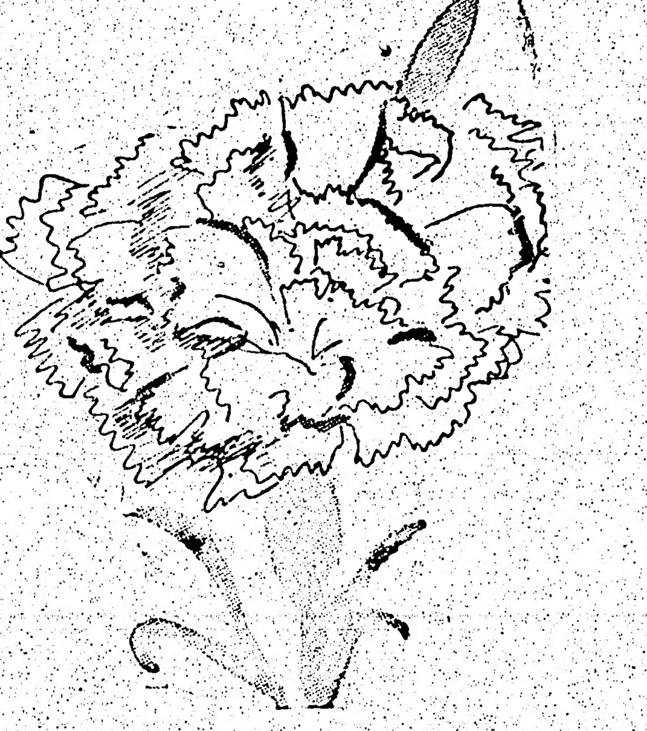

Toverilliset tervehdyksemme Suomen työläisille ja kaikille demokatian ystäville!

Onni Heinänen
Kerttu ja Eino Laakso
Jalmar Kiviranta
Miina Viitasaari
Haijan, Maija ja Taisto Viitasaari
Anni ja Niilo Aho
Saimi Lehto
Ray ja Irene Mannila
Laila ja Anni Hill
Jalmar Kuitunen
Mandi Niemi
Enne ja Ahti Mäki ja Eila
Sara ja Henry Lahti
Oiva, Hilja ja Oskar Väisänen
Elsa ja Arvo Virkkala
Martha ja Hugo Ekholm
Mary, Saimi ja K. Heinämäki
Kaija, Jenny ja Eero Kallio
Aino Kemppainen
Viola, Leonard, Helmi ja N. Bostrom
Wiljam Väisänen
Hilja ja Alex Koskela
Elna, Jenny ja Uuno
K. Jonson
T. Lähteenmäki
Henry, Martha ja John Saloranta
Liisa ja Yrjö Erickson
Sally ja E. Häivälä
Martha ja Esko Telkkinen
Hilda ja Onni Tervo
Hulda ja E. Sivunen
Daani, Sally ja Helge Grooman
Allan, Aino ja Otto Korkola
Lili ja Toivo Niemi
Elsa ja Erkki Nikkola
Emmi ja Elias Linna
Anna ja Kalle Sorjonen
Aug. Ojanperä
Amalia ja Mikko Ypyä
Meri Hulkko
Oiva Hulkko
Pentti, Lilly ja M. Tyynelä
Rosa Turtia
Vieno, Ilmi ja Olavi Kauhala
Impi ja Eino Aho
Julia ja Eino Välimaa
Tyyne ja Eino Laamanen
Ronald, Norman, Jenny ja John Viirre
Feelis Aho
John Sorvisto
Netta Tanner
Eino Seppilä
F. Mäki
Matti Koski
John Isokoski
Anni Salo
E. Heinänen
H. L. RAKETTI
Uuno Korhonen

TIMMINS ONTARIO

Pakinaa Vancouverista British Columbiasta

Kirj. Matti Saari

Vancouver. — Albertan ja British Columbian raja on 5332 jalkaa korkealla merenpinnasta laskien. Voisimme sanoa tätä kohtaa vedenjakajaksi, sillä vesi jakautuu tästä itään ja länteen. Länteenpäin tultaessa alkaa lasku. Kalliovuoret täytyy rappuamalla kulkea ja se tapahtuu aina vuoreen sukeltaen. Kun katselemme rautatietä, jota olemme alas kulkeneet, muistuttaa se jättiläisaskelmia. Pisin tunneli on viisi mailia pitkä, yli kymmenen minuuttia kulkee junamme maan eli vuoren uumenissa. Junamme liukuu nopeasti länttä kohden, sivuuttaen pieniä inmisasuntoja joita rautatien kunnossapitotyöläisten asunnot ovat pitkin matkaa. Maisemat ovat jylhän kauniita, alentuen sitä mukaa mitä lähemmäksi tulemme länsirannikkoa. Matkalla on suurempia asutuskeskuksia ja kaupunkejakin.

Jutustelumme kohteena onkin Vancouverin kaupunki. Olemme jo aivan meren rannassa, missä Tyynen valtameren laineet lipittävät tämän kaupungin rantalaitureihin. Ilmastonsa puolesta on tämä B. C. kuten tämä maakunnan nimi lyhennettynä tunnetaan, kosteata meri-ilmastoa ja meistä toisinaan tuntuu, että se on liiankin kosteata. Kolmekin viikkoa saattaa sataa yhtä mittaa. Vedenpaisumusta ei kuitenkaan silti tule sillä johonkin maan uumeniin vedenpaljous löytää tiensä. Muuhun Canadan ilmastoon verraten olemme koko kosteassa "kontrissa".

Viime aikoina on meitä suomalaisiakin siirtynyt runsaasti tänne Vancouveriin. Lännellä on oma erikoinen vetonsa ja viehätyksensä. Toistatuhatta meitä jo on tässä kylässä, ympäristön asukkaat siihen lukien paljon enemmän. Suomalaisia osallistuu melkein kaikkiin tuotannon aloihin joita täällä harjoitetaan. Metsätyö ja kalastus ovat huomatuimmat. Sahoja ja puunjalostuslaitoksia on runsaasti johtuen runsaasta raaka-aineen tarjonnasta.

Ensimmäiset suomalaiset ovat tänne lännelle saapuneet jo vuoden 1890 aikoina. Yhteiset pyrinnöt ilmenivät ensin raittiusseuratoimintana, kehittyen sitämukaa ajan vaatimuksien kanssa. Ammattiyhdistysliike tunnetaan yhtenä tärkeänä tekijänä jossa meidän suomalaisten osuus on huomattava. Suomalaisten työläisten rakentamia työväentaloja on useita tässä maakunnassa, joka on todisteena yhteistyöskentelystä. Meillä täällä Vancouverissa on suomalaisten rakentama haali joka tunnetaan nimellä Clinton-haali.

Vietimme juuri tämän haalimme 35-vuotisjuhlaa. Tänä vaiherikkaana aikana onkin haalimme ollut yhteinen kotimme, siellä on harjoitettu kaikkia niitä valistus- ja kulttuuripyrinnöitä, joita olemme tuoneet mukanamme synnyinmaastamme. Pidämme kokouksemme, laulamme, soitamme, näyttelemme ja työskentelemme pyrintöjen hyväksi jotka koituvat meidän yhteiseksi hyväksemme, siten yhdistäen meidät yleis-canadalaisen työväenliikkeen kanssa. Olemme työskennelleet 35 vuotta tämän haalin seinien sisällä "eestä leivän, hengen, kunniamme", ja tämä työ tulee jatkumaan. Meillä on nuorisomme joka tulee jatkamaan meidän työtämme, se tulee perimään kaikki taloudelliset ja muut arvomme, joten suomalaissukuiset ihmiset tulevat kunniakkaasti jatkamaan työtämme. Canadan Suomalainen Järjestö on elinvoimainen järjestö, joka johtaa kaikkea toimintaa ja pitää meidät mukana työväenliikkeen edistyksellisellä tiellä.

Kun me tällä Vapauden Suominumerolla tervehdimme erikoisesti Suomen työtätekevää kansaa niin haluamme osoittaa, että olemme teidän mukananne nyt kun te kamppailette vastoinkäymisten kanssa joiden syyt eivät ole teidän aiheuttamianne. Olemme aina mielenkiinnolla seuranneet tilanteen kehitystä synnyinmaassamme, silloinkin kun siellä taantumus huseerasi, aiheuttaen sanoin kuvaamattomia kärsimyksiä paljon kärsineelle Suomen kansalle. Nyt olemme tyytyväisin mielin seuranneet tilanteen kehitystä joka kuvastaa valoisamman huomenen tuloa. Sotien pilvet suurta naapuria kohtaan ovat haihtumassa luvaten valoa, onnea ja lämpöä rakkaalle synnyinmaallemme ja sen kansalle. Toivommekin, että vastukset voittaen kuljemme yhteisymmärryksessä, me täällä lännen kultalassa ja te siellä entisillä kotikunnailla. Me haluamme ojentaa teille toverin kätemme lujittaaksemme yhteenkuuluvaisuuden kallista asiaa.

— Englannin kuningas on nimellisesti Canadan hallituksen pää ja häntä edustaa Canadassa kenraalikuvernööri.

Metsämies korkeanlaisen "kannon" eli tarkemmin sanoen mastopuun päässä sen jälkeen kun latva on katkaistu British Columbian metsän puusta.

— Canadassa on kaksi halki mantereen kulkevaa rautatietä, hallituksen omistama Canadian National Railway ja yksityisten omistama Canadian Pacific Railway. Rautatietä Canadassa on 42,336 mailia.

British Columbian Jordan on "pyhä" kapitalisteille

Jordan, B. C. — Olemme kuulleet jo lapsena Palestinassa olevasta Jordanista luettavan, veisattavan ja laulettavan, kuinka se on henkisesti rikas paikka pyhiinvaeltajille ja heidän kannattajilleen.

Tämä Jordan on kuitenkin British Columbiassa, Canadassa, neljäkymmenen mailin päässä Victoriasta luoteeseen. Tämä Jordan on myöskin pyhä virta — ainakin B.C. Electric Co:lle, sillä joessa on suuri sähkölaitos, josta mainitulle yhtiölle virtaa "pyhiä" dollareita miljoonittain joka vuosi. Nämä dollarit maksavat Victorian ja ympäristön kuluttajat.

Saman joen rannalla sijaitsee myöskin Canadian Puget Sound Co. ja siinä työskentelee satoja miehiä, joiden tuottamat tukit saavat ensimmäisen kasteensa Jordanissa. Joessa ne lautataan ja niputetaan sahoille vientiä varten. Viime vuotiset tilastot osoittavat, että yhtiö sai jokaisesta sijoittamastaan sadasta dollarista voittona takaisin 73 dollaria. Tällaista paikkaa voi todella nimittää "pyhäksi" paikaksi kapitalisteille, mutta työläisille sitä voitaisiin sanoa Golgataksi, sillä työläiset vuodattavat hikeä ja verta kapitalisteille näitä miljoonia tuottaessaan. Vuonna 1947 kuoli BC:n puutavarateollisuudessa 93 henkeä ja loukkaantuneiden ja raajarikoiksi tulleiden lukumäärä nousee satoihin.

Tämän vuoden ensimmäisen neljänneksen aikana kohosi maakunnassamme puutavarateollisuudessa tapaturmien uhreina kuolleitten lukumäärä jo yli kahdenkymmenen.

Kun istun Jordanin rannalla ja katselen veden kulkua, kuinka se virtaa vaahdoten koskissa ja tyynenä, hiljaisena laskee mereen, tulee mieleeni, että työläisten elämä ei ole koskaan tyyntä. Kapitalistit raivostuvat yhä äänekkäämmin huutamaan miljoonia dollareita! He janoavat työläisen verta ja hikeä ja jos menet heille tästä vääryydestä puhumaan, leimataan sinut heti vaikka miksi ja sanovat, että heillä on laki, oikeus ja hallitus, jota on toteltava.

Mutta työläiset pelloilla, metsissä ja kaivoksissa liittyvät yhteen ja äänestävät todellisia työväen johtajia kunnallisiin, maakunnallisiin ja liittohallituksen virkoihin ja poistavat sairaan, hourivan ja julman järjestelmän. — H. Niemi.

Tervehdimme

Suomen kansan uutta demokraattista suuntausta!
Olkoon tulevaisuus valoisampi synnyinmaallemme!

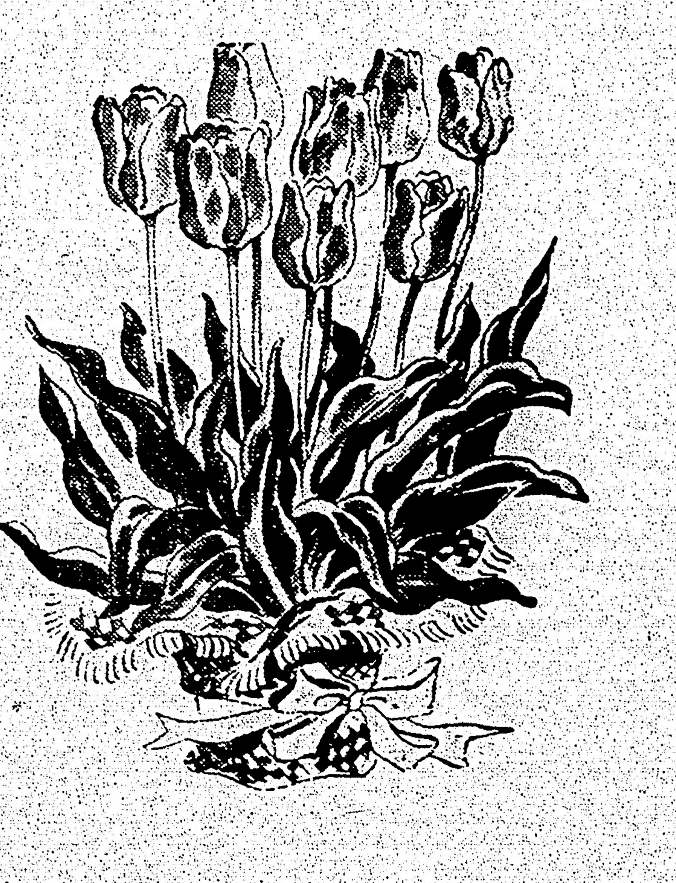

HERMAN TARVAINEN
ONNI KEKKI
URPO AALTONEN
W. H. AUTIOMÄKI
EMIL MARTIKAINEN
JULIUS RAITAMÄKI
JOHN VIRTA
LAURI KOSKI
MIKKO RANKKA
WILLIAM HILL
Signe Hill
Hazel Hill
Elina Ranta
A. KAUPPI
H. KORPI
O. KAARRE
E. PULKKINEN
MIKKO KARJALAINEN
TOIVO MATIKAINEN

Camp 104, Stevens, Ontario

Suomen työläistoverit taistelkaa käsikädessä taantumusta vastaan!
Sitä toivoen ja lämpimästi tervehtäen

HELGA PIESANEN

Vapauden ja Liekin asiamies
Box 89.
Chaput-Hughes Ontario, Canada

Tervehdykseni Suomen uusille demokrateille!

MR. TANELI PARTANEN

Box 200
Hearst Ontario Canada

TERVEHDYKSEMME

entisen kotimaamme tovereille!

K. Lilja
J. Kivimäki
L. Wiitamäki ja perhe
Emil Silander
Frans Wuorinen
John Wilhelm
T. Wilhelm
A. NIITTYSEN PERHE, Kaministiquia, Ont.
Mr. ja mrs. K. M. Marttila
Saima ja Heikki Luomala ja pojat
Mr. ja mrs. Matti Ranta ja perhe
Mr. ja mrs. E. Laatu ja perhe
Lila ja Carl Ilkka
Alma ja Antton Lehto ja Richard
Anna ja John Lehto ja Arnold
Jenny ja V. Silen
John Nygren
Aili ja Alpo Silen ja perhe
Aimo Sinnemäki

Tervehdys Suomen työläisille

CANADAN SUOMALAISEN JÄRJESTÖN KAMINISTIQUIAN OSASTO NO. 32
Kaministiquia Ontario

Kaministiquia Ont

Parhaat onnentoivotuksemme entisen kotimaamme raatajille!

Kunnioitamme paremman Suomen rakentajia!

Toby Tamminen
Selma ja Väinö Jaakkola
Johnny, Laina ja J. Kappel
Mary, Emma ja John Tuomi
Kalevi ja Maija Luoma
Jack Salmi
Lempi ja E. Mahonen
Fanni ja Lenni Seppälä
Aino ja Yrjö Mäki
Lempi ja Vili Silhman
Saimi ja Väinö Järvi
Siiri ja Svante Värttila
N. Kujanpää
Minerva, Hilia ja Wm. Jakku
Maija ja Uno Wuorinen
Mr. ja mrs. Wm. Junttila
Mr. ja mrs. Oskar Kingelin
J. Parras
M. Laine
Miss Aili Purola
M. Hopiavuori
Saima ja Oskar Kivi
Aurora ja Guston Virel
Leo, Aili ja Eino Vuo
Elsa ja Jussi Pekola
Roy, Laura ja Yrjö T
Elsi ja Eino Roiko
Lauri Nurminen
Nancy ja Jorma Sabr
Mikko Kasi
John Wuollet
Aune, Lilja ja Niilo L
Wilma ja Heino Salmi
Victor Mäki
Hugo Hemmilä
Hilja Heino
Signe ja Spin Wallste
Olga ja Heikki Rissa

Kirkland Lake Ont

Tervehdys!
LINDBERG TAXI
Puhelin 944
80 Bruce Ave.
South Porcupine Ontario

Tervehdys Suomeen!
VICTOR SALON PALLOHUONE
P.O. Box 706
South Porcupine, Ont.

Piikatyttöjen elämästä

Kirj. ELSA NORRENA

Vancouver. — Perhepalvelijain elämästä ja olosuhteista on enää harvoin kirjoituksia lehtiemme palstoilla. Johtuukohan se siitä, että vuosien varrella suurin osa suomalaisia palvelijoita on siirtynyt muihin töihin tahi mennyt naimisiin. Kuitenkin sanoisin, että suurin osa meistä Suomesta tulleista naisista on alkanut elämänuransa Canadassa juuri taloustyössä, toisin sanoen "piikaamalla". Vuoden 1930 luvun kahtapuolta oli meitä suomalaisia palvelustyttöjä Canadassa tuhansiin nouseva joukko. Yksistään Torontossa oli satoja. Ottaisi paljon aikaa ja tilaa lehden palstoilla ruveta edes omalta kohdaltani kertomaan niistä monista vaikeuksista ja vastoinkäymisistä joita siirtolainen saa kokea tullessaan kokonaan uuteen ympäristöön, totutellessaan uusiin elämäntapoihin, kielen taitamattomana. Lisäksi perhepalvelijalla on raskas työ ja äärettömän pitkä työpäivä, 14—15 tuntia päivässä olla yhtämittaa jaloillansa. Tämä ei ole suinkaan helppoa ja onnellinen on hän jonka ei tarvitse olla lapsen hoitajana öisin. Kun rouvat huvittelevat yöllä, nukkuvat he tavallisesti päivät, joten palvelija saa hoitaa talon lapset ylityönään muiden tehtäviensä lisäksi.

Palvelijain pitkä työpäivä ja muutenkin huonot olosuhteet johtuvat juuri siitä etteivät he ole järjestyneitä. Useampia yrityksiä on kyllä tehty tässä asiassa mutta aina ne ovat raukenneet alkuunsa. Tämä on yksi vaikeimpia työaloja järjestää sen takia kun harvoin on muuta kuin yksi tahi kaksi, korkeintaan kolme palvelijaa samassa työpaikassa. Torontossa tehtiin aloite suomalaisten taholta vuonna 1931 perustaa palvelijain ammattiunio, joka toimikin useamman vuoden. Kokoukset pidettiin säännöllisesti ja opettavia ne olivatkin, varsinkin niille, jotka eivät olleet Suomessa osallistuneet mihinkään yhteistoimintaan. Osastollamme oli myöskin lausuntakerho, joka toimi Kaarina Valörannan kyvykkäällä johdolla ja jossa moni oppi esiintymisen ensi taidon. Useat olivat ne SJ:n Toronton osaston ohjelmatilaisuudetkin joissa kerhomme esiintyi omien tilaisuuksiensa lisäksi. Ja oltiinhan sitä kilpasillakin lausunnassa ja laulussa Toronton naisten kerhon kanssa useamman kerran, joista voittajina selviydyimme.

Unio-osastomme kuului silloiseen uniokeskukseen, Työväen Yhtenäisyysliittoon. Myöhemmin TYL:n avustamana aloitimme järjestämistyön kaikkien kansallisuuksien keskuudessa. Alku näyttikin lupaavalta, kokouksiin saapui väkeä ja innostus oli korkealla. Vuokrasimme jo talonkin, josta oli tuleva unio-osastomme keskus ja paikka johon jäsenemme saivat tulla koska halusivat ja ennenkaikkea saivat viettää siellä vapaapäivänsä. Tämä innostus ei kuitenkaan kestänyt kauan. Hyvin lyhyen ajan perästä innostus laimeni, johon lienee osaltaan vaikuttanut sekin, että me suomalaiset joilla oli enempi kokemusta emme kyenneet kielivaikeuksien takia antamaan tarvittavaa johtoa tälle yritykselle, niinpä sekin hyvä aloite raukesi ja loppui. Pian sen jälkeen suomalainen osastokin lopetti toimintansa. Olisi kuitenkin väärin sanoa, ettei tästä "piikojen" uniotoiminnasta ollut mitään hyötyä. Jos se hyöty ei ulettunytkään korjaamaan työolosuhteita, niin siinä kuitenkin kasvoi ja saivat ensi askeleensa kymmenet työväenliikkeen nykyiset toimitsijat. Katsellessani nyt vuosien takaa lausuntakerhomme ryhmäkuvaa, niin ilokseni voin todeta, että ne jotka vielä tänä päivänä asuvat Canadassa ovat poikkeuksetta kaikki CSJ:n toiminnassa mukana, vaikka ovatkin hajaantuneet ympäri laajan maan. Toronto ei suinkaan ollut ainoa paikka missä taloustyöläisten järjestämistä on yritetty, sitä on yritetty kaikissa suuremmissa keskuksissa yli maan, mutta suunnilleen samoin tuloksin tähän asti.

Toisen maailmansodan aikana korjaantui kyllä palvelijain asema huomattavasti, mikä johtui siitä, että naiset siirtyivät teollisuuden palvelukseen suurina joukkoina, missä he saivat parempaa palkkaa ja lyhyemmän työpäivän. Rouvien oli yksinkertaisesti kohdeltava palvelijoita ihmisinä, tahi tehtävä työnsä itse.

Nyt kun taas on siirrytty rauhan oloihin on monen pakko mennä takaisin taloustyöhön. Toivoisin, että uusien kokemusten innoittamina olisi helpompi aloittaa järjestymistyö tälläkin alalla, sillä tosiasia on, ettei palvelijain asemakaan parane muuten kuin että he liittyvät alansa ammattiunioon ja vaativat itselleen inhimillisen kohtelun ja paremmat olosuhteet.

ELSA NORRENA, Vancouver B. C.

Tilanne käy kriitilliseksi ja työttömyyttä ilmenee

Kirj. AARNE RANTALA

Vancouver. — Koska allekirjoittaneella on kunnia osallistua Vapauden Suominumerotyöhön niin otan ilomielin tämän tehtävän vastaan ja koetan luoda kuvauksen Canadan suomalaisten toiminnasta täällä uudessa kotimaassamme Canadassa, että synnyinmaassamme meidän veljemme ja siskomme saavat tietää mitä me täällä toimimme kulttuurisen työn edistämiseksi. Voin sanoa rehellisesti, että suomalaisten kulttuuritoiminta on mennyt loistavasti eteenpäin viimeisen 25 vuoden aikana. Canadan työväenluokka ei tule koskaan unhoittamaan sitä työtä minkä suomalainen siirtolaisväestö on suorittanut tässä maassa kulttuurityön alalla.

Siellä missä on suomalainen asutus, on myöskin suomalaisilla valistus- ja kulttuuritoimintaa, joka perustuu demokraattiseen suuntaan, kuten on meillä suomalaisilla täällä Vancouverissakin, British Columbiassa, Canadan Suomalaisen Järjestön osasto. Tällä osastolla on oma toimintapaikkansa, oma haalinsa jonka 3-vuotisjuhlaa juuri vietimme ja kunnioitimme. Tämäkin jo osoittaa sen, että suomalainen siirtolaisväestö toimii aktiivisen voimaperäisesti kansan valistuksen ja kulttuurisen työn edistämiseksi täällä uudessa kotimaassamme Canadassa.

Suurin osa Canadan tulleista siirtolaisista kuului oman ammattialansa unioon tai johonkin muuhun valistus- ja kulttuurijärjestöön ja ovat hyviä union jäseniä ja toimihenkilöitä. He ovat etulinjan taistelijoita, mutta on täällä sellaisiakin suomalaisia, jotka ovat n.s. sivusta katsojia.

Tänäpäivänä alkaa jo tilanne käydä kriitilliseksi sillä ilmenee yleistä työttömyyttäkin. Elinkustannukset nousevat nousemistaan, työläisten elämä on epävarmaa, palkat pysyvät alhaisina. Rauhaa ja kansanvaltaa uhkaa vaara. Työläisten järjestöjä ja unioita ja niiden toimihenkilöitä vastaan käydään villiä kampanjaa. Fasistiset ainekset toimivat äänekkäästi, ne ulvovat suden tavalla kommunistivaarasta, tarkoituksella laajentaa valtiovaltaansa ja syöstä koko maailma jälleen uuteen hirvittävään verilöylyyn. Ne uhkaavat kaikkien sivistysmaitten onnellisuutta. Tällaista propagandaa joka täällä on menossa, emme voi pysäyttää kauniilla lupauksilla eikä pyynnöillä, se tarvitsee käytännöllistä toimintaa. Meillähän on katkerat kokemukset vielä muistissamme menneiltä ajoilta — jos annat heille vähän niin he vievät kaiken. Hitler ja Mussolini sanoivat aikoinaan vihaavansa vain kommunisteja ja kun he saivat ne maan alle ajetuksi seurasi sosialistien ja ammattiunioitten ja yleensä edistys- ja vapaamielisten vuoro. Tänäpäivänä on samanlainen kampanja täydessä käynnissä. Työläisiä ja heidän järjestöjään uhkaa vaara ja karkoitus.

Meillä on olemassa vain yksi voima joka voi nämä sivistyksen ja kansojen ihanteiden ja sodanlietsojien toiminnan pysäyttää ja tämä voima on kaikkien rauhaa, kansanvaltaa ja edistystä rakastavien kansojen yhtenäisyys. Tällainen kansojen yhteinen toiminta muodostuu tänäpäivänä kaikkein tärkeimmäksi, jossa meidän suomalaistenkin tulee olla aktiivisesti mukana, joten meidän kaikkien eri ryhmiin ja mielipiteisiin katsomatta täytyy omaksua itsellemme yhtenäisyyden päämäärä.

Tänäpäivänä me hyvin usein joudumme keskustelemaan edessämme olevista kysymyksistä ja tilanteista ja erikoisesti siitä miten se vaikuttaa meihin suomalaisiin tässä maassa, minkälaisia tehtäviä se asettaa meidän eteemme. Me jokainen siirtolainen tulemme varmastikin yksimielisesti siihen tulokseen, että meidän on tähdättävä entistä suuremmalla tarmolla ja aktiivisuudella työskentelemään yhteistoiminnan laajentamiseksi suomalaisen väestön keskuudessa ja tämän kautta saavutettava suomalaisten työläisten yhtenäisyys täällä Canadassa. Tämä ei ole enää mikään mahdoton tehtävä. Viime vuosien kokemukset ovat osoittaneet meille, että eri suomalaiset järjestöt ja ryhmät, vaikka niitten jäsenet omaavatkin erilaisia poliittisia ajatuksia ja mielipiteitä, voivat siltikin toimia yhdessä, kunhan vain löydämme sellaisia asioita ja kysymyksiä jotka ovat kaikille yhteisiä ja niitähän on meillä vaikka kuinka paljon.

Kansainvälinen joukkotoiminta tarvitsee vapaamielisten työläisten vaikutusvaltaa taistella demokratian puolesta. Valistuksellinen työ ei ole teoriaan hakemista vaan se on käytännöllistä työtä oman järjestömme sisällä ja ulkopuolisissa joukoissa.

Canadan Suomalainen Järjestö ja sen toiminta on ollut suurmerkityksellinen, se on kyennyt kokoamaan suuret joukot työläisiä mukaansa ja yhdistämään ne toimintaan, mikä on suurten joukkojen ominaisuuksia.

TERVEHDYS MANITOBASTA

Pointe du Bois, Man. — Tervehdykseni Suomen demokraattiselle kansalle ja sen paljon kärsineille kunniakkaille johtajille täältä Canadasta lehtemme välityksellä.

Siitä on pitkä aika jolloin lähdin sieltä Suomesta. Se oli elokuun alkupäivinä v. 1910 ja tämän pitkän ajan kuluessa siellä on tapahtunut paljon asioita, sellaisia, joita ei joka maassa tapahdu yhden sukupolven aikana. Siellä on käyty taistelu kahden luokan välillä, jossa omistava luokka pääsi vieraan vallan avulla voittajaksi. Tästä voitosta Suomen taantumukselliset juopuivat niin, että he halusivat raivata koko työtätekevän kansan aktiiviset voimat sukupuuttoon. Joka vähänkin tiedettiin edistysmieliseksi, niin sorakuopalle johti tie. Minunkin lapsuusaikaisia tovereitani joutui luokkasodan loputtua sorakuoppaan. Sellaiset työväenmiehet kuin Eetu Salin ja Johan Lautasalo sortuivat Helsingin keskusvankilassa ohranan pyövelien käsiin. Johan Lautasalo oli torppari ja suuren perheen isä. Hän oli se mies, joka minuunkin istutti sosialismin siemenen. Monet vuodet hän oli kansanedustajana työläisten valitsemana.

Katkeruudella otettiin täällä tällaiset viestit synnyinmaasta vastaan meidän edistysmielisten työläisten keskuudessa, mutta on niitä sellaisiakin kansalaisia, jotka ilosta riemuitsevat niistä verisistä tapahtumista, joita synnyinmaassamme on tapahtunut. Olemme tämän Vapaus-lehtemme avulla seuranneet Mäntsälän marssit, Lapuan hulinat, talvisodan ja viimeisen seikkailun Hitlerin joukkojen, Saksan "voittamattoman armeijan" rinnalla, kuten Risto Ryti sanoi kesäkuussa 1941. Jokainen tietää tämän "voittamattoman" armeijan kohtalon ja ne korvaukset, jotka tulivat suur-Suomi-unelmien asemesta, josta tämän maan suomalaiset taantumukselliset ulvovat, sillä heidän mielestään Suomen olisi pitänyt saada sotakorvausta.

• • •

Kun tulin tälle mantereelle, tulin ensin Yhdysvaltain puolelle ja aloin työhön halkokämpällä. Maksu oli 85 senttiä koordilta. Kun tuo halpapalkkainen työ ei miellyttänyt, muutin Minnesotan valtioon tukkikämpälle, saaden 30 dollaria kuukaudessa ja ruoan. Kevään tultua mentiin suurelle maanviljelysseudulle Pohjois-Dakotaan maanviljelijöille töihin ja siellä olimme koko kesän. Maan jäätyessä taas menimme takaisin metsään tukinkaatoon ja keväällä taas takaisin maanviljelysseudulle. V. 1916 juolahti meidän kahden pojan päähän, että ruvetaanpa mekin farmaamaan ja niin vuokrasimme eräältä pankkimieheltä puoli seksuunaa eli 320 eekkeriä maata. Tällä maanviljelysseudulla oli suomalainen sosialistiosasto, jonka päämaja oli Chicagossa.

Järkyttävimpiä muistoja, mitä jäi mieleen noilta ajoilta, oli kesällä v. 1916, jolloin Californiassa San Franciscossa erään sotilasparaatin yhteydessä eräs porvariston kätyri heitti pommin kulkueeseen. Kaksi työväenmiestä Tom Mooney ja Warren Billings vangittiin ja Mooney oli yli 22 vuotta syyttömänä väärien todistusten perusteella vankilassa. Nämä miehet kuitenkin pääsivät loppujen lopuksi vapaiksi.

V. 1917 tulin Canadan puolelle. Olin sellaisia hallituksen maita, joilla kasvatettiin elukoita ja talvisin kalastettiin. Tämän paikan nimi on Meadow Portage ja siellä perustimme suomalaisen työväen osaston, joka liittyi Canadan Suomalaiseen Järjestöön.

Osastomme oli olosuhteisiin verraten hyvin elinvoimainen ja monet protestit lähetimme Suomeen Toivo Antikaisen puolesta silloisille Suomen vallassaolijoille. V. 1938 muutin perheeni kanssa tälle perukalle, jossa nyt olen sähkötehtaalla työssä. Näitä tehtaita on kaksi, kuuden mailin välimatkan päässä toisistaan. Tehtaat omistaa neljänneksi suurin kaupunki Canadassa, nimittäin Winnipeg. Meitä suomalaisia on täällä töissä koko paljon, edustaen kahta maailmaa, taantumusta ja edistystä.

Oli meillä täällä yhteinen Suomi-apukomitea, joka toimi Suomen avustamiseksi. Saimmekin täältä koko sievän summan kerätyksi. Lisäksi kerättiin vieraskielisiltäkin.

Toivon teille, Suomen toverit, parhainta menestystä toiminnoissanne! — Hj. Laurila.

Tervehdyksemme

Suomen työläisille ja kaikille demokratian ystäville!

Toivomme menestystä työllenne!

MIKKO KAINU
VAINÖ, ESTHER JA LAURI LAHTINEN
EERO, JENNY JA JACK LAAKSO
Victor Ahonen
JOHN VIITALA
JACK LAINE, Marathon Camp 4, Hearst, Ont.
KARLO PIIRAINEN
ARVI LAPPALAINEN
Pirkko, H. ja E. Sormunen
Topi Junttila
VÄINÖ LAAKSONEN
Martin Forsbacka
Jalmar Panula
Alma ja Sakari Ketonen
EVA, EERO, SELMA JA ERNEST KELTAMÄKI, Box 87, Hearst, Ont.
John Pursiainen
WM., HILJA JA OSCAR FORSELL
SUOMA JA KALLE TÄHTINEN
Aino ja Toivo Karppi
Maija ja Antti Rislakeus
M. Heikkuri
A. Laitinen
Nikolai Loukola
Väinö Mattila
Vili Koski
Tuomas Herala
T. Laine

Lauri Herman Silander,
Helsingistä
BOX 87, HEARST, ONTARIO

Hakalan Vikki
TAMPEREELTA

Oskar Heikkola
Pekka Kolehmainen
Miika Saari
Arvi Heikkola
Väinö Rantanen
Jussi Freeman
Veikko Anttila
AUNE JA VALTER NIEMI
Lilian Liikala
LEMPI, JOHANNES, HELLI JA ARTHUR HIETALA, Box 200, Hearst, Ont.
EMIL OJANEN
JACK HAUTALA
Joeli Kari
Olga ja Martti Jaakkola
ROBERT MÄKI, Box 246, Hearst, Ont.
Elina ja Lauri Sinisalo
K. Kuusisaari
Eila ja Eino Kokkinen
Tervehdys siskolleni — ENNE KOSKELA
Tervehdys KOSTI HYTÖSELTÄ Anna Mäkiselle, Jyväskylä, Kenttäkatu 3
V. Junttila
Kalle Koskinen ja känki
Eino Raappana
Toivo Korhonen
Ellen, Eino ja pojat
MATTI MÄKI
M., M., P., H. JA M. RASINPERÄ
Billy, Selma, Margaret ja Otto Koivisto
Einari Kotiaho
Antti Hurskainen
OLAVI, LYDIA JA K. NEVALA
Eino Ekman, Box 130, Hearst, Ont.
Juho Hannuksela, Box 342, Copper Cliff, Ont.
Onni Villamo, Box 165, Hearst, Ont.

HEARST ONTARIO

TERVEHDIMME
Suomen edistysmielisiä työläisiä
Toivomme hyvää menestystä työllenne rauhan puolesta!
Parhain työläisterveisin,

CSJ:N KAPUSKASINGIN OSASTO NO. 99
Naisten Kerho ja Sairashuoltokomitea.
Kapuskasing Ontario, Canada.

Toverilliset urheiluterveiset
SUOMEN TYÖLÄISURHEILIJOILLE
★
V.- JA U.- SEURA
COMETS
Timmins Ontario

Tervehdyksemme Suomen Naisten Demokraattisen Liiton naisille!
Toivomme hyvää menestystä työllenne!
CANADAN SUOMALAISEN JÄRJESTÖN TIMMINSIN OSASTON NAISTEN KERHO
Timmins Ontario

Toverillinen tervehdys Suomen työläisille ja heidän taistelujärjestöille!
★ ★ ★ ★ ★ ★
CANADAN SUOMALAISEN JÄRJESTÖN TIMMINSIN OSASTO
Timmins Ontario

Tervehdys!

CITY TAXI

Puhelin 805
104 Bruce Ave.
South Porcupine, Ontario.
Roy Pasanen, omistaja

Tervehdys!

IDEAL GROCERY

V. ja E. Valenius, omistajat

Puhelin 145
45 Golden Ave.
South Porcupine, Ontario

CANADIAN TIRE CORPORATION

ASSACIATED STORE

Reed Bros. omistajat

PUHELIN 2390

127 Algonquin Blvd. E. Timmins, Ontario

Muotia, sopivaisuutta ja arvoja edustaa

HARRY'S MEN'S WEAR

Edustaja Tip-Top Tailors, W. R. Johnston ja Wm. H. Leishman and Co. n vaatteille

★ ★ ★

PUHELIN 1145

15 Pine St. S. Timmins, Ontario

TERVEHDYKSEMME!

United Movers

MUUTTOJA, PAKKAUSTA, LÄHETYSTÄ JA SÄILYTYSTÄ — NYKYAIKAINEN VARASTOHUONE

PUHELIN 510

270 Spruce St. S. ILTASIN SOITTAKAA 1733 Timmins, Ontario

SELVÄ TOTUUS

Tässä on tosiasia josta kannattaa mainita uudelleen ja yhä uudelleen:

Jokainen osuuskaupasta tehtävä osto ja jokainen dollari mikä "juoksee" osuusliikkeen kassarekisteriin auttaa osuusliikkeen menestystä ja kasvua.

Toisella puolen, jokainen yksityisliikkeen voittoihin käytetty dollari ruokkii ja rakentaa voittojärjestelmää mikä on vastuussa nykypäivien taloudellisista ja sosialisista taudeista — puutteesta, sorrosta ja sodista.

Jokaisen progressiivisen työläisen tulisi ajatuksillaan ja teoillaan edistää osuustoiminnallista elämää naapuriensa kanssa.

Pohjois-Ontariossa **Workers' Co-operative** on kansan liikelaitos joka ansaitsee tietoisen kannatuksen.

WORKERS' CO-OPERATIVE OF NEW ONTARIO LIMITED

Timmins Ontario

"160 eekkeriä kannotonta, hedelmällistä maata -- ihan ilmaiseksi"

Kirjoittanut Linda Hjelt

Dinsmore, Sask. — Noin 1905 tienoilla alkoivat Canadan hallituksen aavikkoseutujen asutussuunnitelmat näyttää hedelmiä. Metsämiesten kämpissä, kaivoksien lokeroissa pohtivat toverit pohjois-Euroopan monilla eri kielillä. Syntyi unelmia joissa tehtaan pillillä tai "paasin" komennuksella ei ollut kengännaulan tilaa. Canadan hallitus oli luvannut 160 eekkeriä (hehtaari on lähes 2½ eekkeriä) 10 dollarilla, 3 vuoden asutuksella ja 30 eekkerin, noin 5. osan aukaisulla, ihka omaksi. Tilkku omaa maata oli ollut maalta tulleen ja maata rakastavan siirtolaisosan tulevaisuuden unelma. Nyt vieras maa tarjosi näin suuren kappaleen kannotonta, auralle valmista hedelmällistä maata.

Piru minut perikööt jos enempi kapuan tuonne maan pimentoon kaivosparooneita rikastuttamaan. Raittiiseen ilmaan ja aurinkoon omaa maata muokkaamaan, eikös niin Maiju? Pikat ja kirveet unohdettuina vaelsi näin suomalaisiakin, eniten Amerikan Yhdysvalloista. Moni hellauuni (sillä he ottivat talouskaluja matkaan) sanoi hyvästit Setä Samulille astuessaan Englannin kuninkaan alamaisuuteen Canadaan.

Huonon englanninkielen taitoisina ryhmittyivät he oman kielisiin ryhmiinsä. Elämä tuntui näin kodikkaammalta kun sai käydä kylässä puhumassa äidinkieltä. Tippui sinne joukkoon muitakin kansallisuuksia, mutta siinä seassa ne menivät kasvattaen terveellistä molemmin puolista ymmärrystä ja suvaitsevaisuutta. Kaikki olimme yhtä köyhiä, toisensa kohtaloa ymmärtäviä tovereita, autettiin toinen toistaan, kaikkein ensiksi turvemajojen rakentamisessa. Täytyi keksiä omantakeinen rakennusaine kun ei puuta eikä pensastakaan näkynyt satojen mailien matkalla. Muualta tuotu lauta oli kallista. Sitkeä turve saatiin hyväheinäisestä alangosta vältillä kääntämällä sen noin 4 tuuman vahvuiseksi ja 10—12 tuuman leveyseksi turpeeksi, josta sitten katkaistiin noin 24 tuuman pituisia pätkiä. Latomalla ne kuin tiilet ainakin saatiin lämpimiä aavikon tuulen pitäviä asuntoja. Sisustamalla sai niistä hyvinkin kodikkaan. Lattiaan täytyi olla lautaa ja kattoon myös jonkinlaista puuainetta pidättämään turpeita.

Tässä sivumennen mainitsen, että tullessani 13-vuotiaana Suomesta ja nähtyäni tällaisen kasan luulin sitä lantatunkioksi.

Matala oli maja mutta tämän pienen kuningaskunnan hallitsijat (sillä monella oli perheen alku mukana) loivat kirkkain silmin katseensa tulevaisuuteen — "läheiseen" tulevaisuuteen jolloin kullankeltainen vehnä lainehti ja puutteellisuudet olisivat vain pahaa unta. Vehnä lainehti tämän preerian villan (ruohon) tilalla, villan jonka ravitsevaisuus oli elättänyt suuret buffalolaumat läpi pitkät kylmät talvet. Nyt kumminkin intiaani ja valkoihoinen mies on hävittänyt sen sukupuuttoon (paitsi hallituksen puistoissa). Pääkallon luut ja syvät polut olivat uudisasukkaalla enää nähtävänä tästä olemassaolon taistelusta.

Uudisasukkaan, pioneerin, olemassaolon taistelu oli alkanut preerian luonnon voimia vastaan. Tuo neitseellinen nurmi oli saatava pelloksi. Millä? Miten? Hevoset ja niiden vilja-annokset muualta tuotuina tulivat liian kalliiksi. Härät selvittivät pulman. Ympäristöllä oli muita ennemmin tulleita, joilta sai ostaa eläimiä pienellä käteismaksulla. Härät eivät tarvinneet viljaa, päästettiin vain päivälliselle jyrsimään ruohoa vatsansa täyteen ja niin taas valjaisiin. 4 tai 6 eläintä tarvittiin vetämään joko yhden tai kahden vakoista, istuimelta ohjattavaa välttiä. Niin itsepintaisia ne olivat, että sisua kysyi opettaa ja ajaa niitä. Tiedämme miten nauta pelkää kiiliäiskärpästä. Unohtui ajaja, huudot, kaikki, sen pörinään. Likimpään suojaan porhalsi, useimmiten vesitäytteiseen silmäkkeeseen. Useimmiten kastuivat myös ajajan takamukset istuimella härkien seisoessa tyytyväisenä syvällä vedessä ja lähtivät taas omia aikojaan kun ajattelivat vaaran menneen ohi. Sanottiin, että "joka ajaa härkiä ei pääse taivaaseen". Näin kumminkin alkoivat laajentua mustan harmaat läikät kaikkialla tuolla aavikon puuttomalla vaipalla. Ensimmäinen vilja oli tavallisesti pellavaa. Sen sai kylvää jo kevätkynnökseen odottamaan syksyn tuloksia. Tuloksia! Siinä on taikasana jonka edessä hartiat joko kumartuvat tai suoristuvat, sen tulivat nämä pikaisten toiveiden täyttymistä odottavat turpeen puskijat pian näkemään. Ei ollut kenenkään mieleen tullut ajatus etteikö satojen peninkulmien laajuisella preeriallakin satanut tarpeeksi. Ei satanut. Tuoreus oli epävarmaa ainaisten kovien kuivaavien tuulien otteissa. Siis oli tässäkin ruusupensaassa okansa. Mutta koti oli perustettu, omaa työtä tehtiin ja parempaa seuraavaa vuotta odotettiin täyttämään tyhjiä taskuja. Tässä toivossa työn ja pikku edistyksien ja parannuksien tohinassa vuodet haihtuivat kuin vesipisara hellalla. Oli sentään leipää, oikein nisua jota tänne oli lähdetty syömään. Kasvoi myös perunoita, kanoja, tuli maitoa — joku keino se lehmän saantiin täytyi keksiä ja siitä sitten lisääntyminen jatkuisi.

Otettiin ilo itsestä ja riemu riihihousuista. Oli jokapäiväistä nähdä härkävaljakko matalan kivikelkan edessä kuljettamassa perhettä naapuriin tai sitten nelipyöräisiä kärryjä kuljettamassa matkan varrelta otettuja naapureita matkojen päässä pidettäviin ehkä turvehuonetansseihin. Oltiin nuoria, ilo piti ~~ottaa irti vaik~~ka turpeen pölystä ja oliihan saunoja ja lähtivät ne vanhanmaan riihen pölytkin. Tunnettiin ennen kokous- ja tanssitalon puutetta jota jo aloitettiin huojentaa turpeista tehdyllä, joka aie kuitenkin jäi täyttämättä. Mielikuvitus kai niistä loihti vain ainaiset kuunpimennystanssit sen aikaisten nilkkahameiden vanapölyssä. Oltiin enimmäkseen joukkojen työmailta joten silloisen ajan työväen aate, sen eteenpäin vieminen oli sydämellä.

Siksi kaikista vastuksista huolimatta pian saatiin yhteisvoimin pystyyn oma talo, jossa pidettiin kokouksia ja harjoiteltiin uutterasti näytelmiä. Tämä kaikki oli suurena apuna henkisen virkistyksen ylläpitämisessä. Oli puutteita. Kaupungit olivat ensin alussa kahden päivän matkan takana härillä kökötellä. Ei kaikista pikkunip styksistä voinut liioin etääiki olevaan lääkäriin hypätä kuten näinä päivinä. Hyvä linjamentti sisälle ja päälle uskon ja nuoruuden kanssa tepsi. Naapuri auttoi toistaan nurkumatta tarpeen hetkellä, etenkin uuden hengen syntyessä oli uskaliaan apu tarpeen. Se oli vieläkin kuuluisaa "lännen vieraanvaraisuutta". Aterian aikana taloon pistäytyneelle tehtiin tilaa pieneen pöytään. Ei lukittu ovea, että pitkän matkan kulkijat tai eksyneet saivat suojaa. Yösija annettiin ja tilaa tehtiin hyvän tahdon laskuun. Sisukkaalla uurastuksella ja säästäväisyydellä 4—5 vuoden perästä alkoi ilmestyä hevosia, joita piti olla vähintään neljä vetämään raskaita peltokaluja. Olimme hevosaikakauden alkuvaiheessa.

Muiden yhtymien maita oli hallituksen omistamien vierellä joita sai ostaa velkakaupalla, korko päälle. Symboolisesti se olikin kuin tosi rautainen raskas "korko" joka painoi aina päälle. Tähän mennessä oli alkuperäinen 160 eekkeriä avattu mutta ihmisluonteen mukaisesti siinä ei nyt enää ollut kylliksi. Lisättiin toinen ja kolmas samanlainen kappale. Lisämaa vaati lisää voimaa ja isompia koneita, siis lisää velkaa. Maalla oli kullan arvo niihin aikoihin. Kaikki luottivat maan tuottamiskykyyn tai onneen, joka onni aavikolla tarkoitti hyvää sadekesää. Kyllä maa kasvoi ilman lantaa kun vain oli tuoreutta. Ehkä ensi vuosi on parempi, toivottiin. Tilastot näyttivät, että yksi vuosi kymmenestä vain oli se hyvä vuosi.

Kuuden ja kahdeksan hevosen vetoreikkia oli pelloilla, kymmenestä aina kahteenkymmeneen päähän omisti talo. Haettiin kultasuonen päätä joka härkäpäisesti piiloutui pölypilviin, raesateisiin, heinäsirkkaparviin ja pääasiallisesti kuivuuteen. Ilmestyi ruostekin vitsaukseksi. Mikä pahinta, se ruoski märkinä vuosina jättäen jyvän kevyeksi.

Aikoja sitten oli rautatie tuotu lähemmäksi ja pikku kaupunkeja ilmestynyt kuin sieniä sateella. Niiden sydänsuonet kietoutuivat tornimaisiin kymmeniä tuhansia busheleita vetäviin viljasäiliöihin, 3—4 yhtä kaupunkia kohden. Niihin kuljetettiin vilja ja niistä se lastattiin suoraan rautatievaunuihin ja maailman markkinoille.

Kaiken tämän rinnalla seurattiin ajan rientoja — muualla opittua työväen aatekamppailua Suomalaisen Sosialistiosaston muodossa. Vakituisia kokouksia, iltamia ja tansseja pidettiin sen hyväksi. Näennäisestikin itsenäinen maanmies tunsi ettei kaikki ole kultaa joka kiiltää.

Viljan hintamarkkinat olivat spekulaattorien käsissä ja he pelasivat viljan jyväsillä kuin korteilla, tuottajalle jääden se kaikkein pienin osa. Mikä ikävintä, hyvien vuosien vilja, täyttäen markkinat, tuotti aina alhaisimman hinnan. Tarkkuudella siellä isän kodissa opitulla ja hyvällä järjestyksellä sentään saatiin jotenkin aina pahinta velkareikää tukkoon ja taas odottamaan ainaista sato-onnea. Sai siinä kiristää jos venyttääkin viljan vaurioituessa. Elukat olivat hätävarana. Kermaa lähetettiin meijeriin ja kanoja munitettiin. Täytyy sanoa, että piti 3—4 vuotena saada hallituksen avustusta. Ei tullut siemeniä, ei paljon eläimille rehuja. Kaikki oli ruskeaksi kuivunutta. Sisuttomammat jo lähtivät. Urhoollisesti kumminkin keväällä aina kylvettiin ja viimeinkin taas käänty sateisemmaksi. Mielet elpyivät.

Syksyiset viholliset olivat moninaiset mutta niitä löytyi keväälläkin. Monivuotisen muokkauksen tuloksena hienontui pellon multa. Kuivina keväinä hirveiden kevättuulien aikana voi multa nousta pilvenä ilmaan vieden siemenetkin jos eivät ehtineet juurtua, aiheuttaen uuden siemenyksen. Keväiset madot myös harventavat orasta.

Talvet aavikolla ovat ainaisten tuulien takia kylmiä ja pyryisiä. Ei siellä Suomen hurstisilla housuilla pitkälle mennä. Paksua villaa ja niiden päällä kaksi muuta housuparia pitää olla. Maa jäätyy lokakuun puolivälin tienoissa joka merkitsee -tä, ettei ennen joulua tule [illegible] lunta. Mitä tuleekin, sen [illegible] tää tuuli alankoihin jättäen [illegible] näen päällystät paljaiksi. [illegible] muualta suuret hevoslaumat [illegible] vat tuota preerian "villaa" [illegible] ravinnoksi. Niin uskomattomalta kuin se tuntuukin päästettiin [illegible] voset irti syksyllä huolehtimaan [illegible] tuksestaan. Hyvässä kunnossa [illegible] säilyivät tällaisen ravinnon turvin pyryjen ja pakkasten läpi ilman [illegible]

Jatkuu IV osassa sivulla [illegible]

Onnittelumme!

The Radio House
D. & S. Pet Shoppe

Puhelimet: 3690 ja 1271
211 Algonquin Blvd. E.
Timmins Ontario

Suosittelee

O. WINSAN

Makeis- ja tupakkakauppa

111 Algonquin Blvd. E.
Timmins Ontario

Tervehdys!

O KAY BARBER SHOP

Jalmar Korri

152 Algonquin Blvd. E.
Timmins Ontario

TERVEHDYKSEMME!

TIMMINS VALET CLEANERS

Puhdistusta, silitystä ja korjausta.

Puhelin 625

223 Algonquin Blvd. E.

TIMMINS ONTARIO

Kesäinen tervehdys Suomeen!

KINNUSEN SAUNA

Vankin ja tunnetuin saunaliike paikkakunnalla.

Mrs. Anna Kinnunen, omistaja
Box 629
South Porcupine Ontario
Canada

Toverillinen tervehdys työläistovereille Suomessa!

Matti Rosbacka

Timmins, Ontario

Tervehdyksemme!

THE GEORGE TAYLOR HARDWARE LIMITED

Tukku- ja vähittäisrautakauppa

Timmins Ontario

Kesäinen tervehdys Suomeen ja Canadan suomalaisille!

SUOMALAINEN PALLOHUONE

Huoneita vuokrataan ja pallohuoneen yhteydessä on lyhyttavarakauppa.

ANNI JA TOIVO KANERVA

Puhelin 326
106 Golden Ave. P.O. Box 150
South Porcupine Ontario

L. HALPERIN

JEWELLER AND OPTOMETRISTI

Lahjat Halperilta ovat parhaita lahjoja teidän ystävillenne.

PUHELIN 212

7 Pine St. N. Timmins, Ontario

Tervehdyksemme!

KORMAN'S DAIRY

66 Wilson Ave. Timmins, Ontario

Pastörisoituja meijerituotteita - Maitoa, kermaa ja kirnupiimää.

Tervehdys!

★ ★ ★

Hyvä union mies on hyvä kansalainen!

INTERNATIONAL UNION, MINE, MILL AND SMELTER WORKERS LOCAL 241

144 Algonquin Blvd. E.

TIMMINS ONTARIO

Tervehdyksemme!

Northern

SERVICE STATION

S. D. Silver, omistaja

PUHELIN 63

Birch & Algonquin Blvd. Timmins, Ontario

IMPERIAL TUOTTEITA.

Meillä on ilo palvella Teitä.

VAPAUS
OSA II
Tiistaina, kesäkuun 15 p. — Tuesday, June 15

Canadan Suomalainen Järjestö ja Suomen kansan avustus

Kirj. Pekka Mertanen

Toronto. — Canadan Suomalainen Järjestö (CSJ) ja sen ympärillä olevat voimat ovat menneiden vuosikymmenien aikana osaltaan auttaneet Suomen kansaa sen vaikeuksissa eri ajankohtina. Vaikka CSJ:n tärkein työ on valistus- ja kulttuurityön edistäminen ja sen kautta parhaalla tavalla Suomesta tulleiden siirtolaisten lähentäminen ja juurruttaminen Canadan kansaan, niin tarpeen hetkellä ovat järjestön organit olleet itsestään sopivia myöskin avustustyöhön.

Viimeksi päättynyt Suomen kansan avustaminen tunnettiin nimellä Canadan Suomiapu (Canada Finland Aid Society Fund) ja esn toiminta päättyi joulukuun 31 p:nä 1947. Tämä järjestö perustettiin Sudburyn kaupungissa pidetyssä edustajakokouksessa maaliskuun 30—31 p:nä 1946 ja se toimi Canadan hallituksen erikoisesti siihen antamalla lupakirjalla.

Tähän kokoukseen oli saapunut edustajia kaikkialta Canadasta, edustaen toistasataa eri järjestöyksikköä. Ensimmäisen kerran Canadan suomalaisten historiassa istuivat mielipiteihin katsomatta eri klubien, osastojen, seurakuntien, urheiluseurojen, osuuskuntien ja monenlaisten naisten apujärjestöjen edustajat kaksi päivää kokouksessa, missä syntyi yllämainittu järjestö. Se suuri avuntarve, joka oli Suomen kovempiosaisella kansalla, elävöitti kaikkia ja yhdisti erilaisilla mielipiteillä varustetut ihmiset. Siinä oli auttajana sekin, kun hallitus ei antanut lupaa muuta kuin yhdelle avustustoimintaan nimetylle järjestölle, jonka hallintomuoto oli jo sovittu hallituksen edustajan, CSJ:n ja muiden järjestöjen edustajien kanssa pidetyssä yhteisessä neuvottelussa. Vaikka näin oli, ei se olisi kuitenkaan estänyt ryhmittymistä, mutta johtavat puheet heti lämmittivät edustajien mieltä ja kokouksen johtolankana kulki ajatus, että voimme olla iloisia ollessamme läsnä tällaisessa kokouksessa, missä unohdamme muut yhdistyspyrkimykset ja ryhdymme luomaan koneistoa, joka voi työskennellä vanhan kotimaan avuntarpeessa olevien ihmisten hyväksi.

Kun sitten kokouksen loputtua juhlittiin yhteistyölle saavutettua pohjaa, elävöitti eri ryhmien edustajia tuntiessaan, että kaikkien sydämissä sykki lämpimänä ajatus käydä toimintaan avustuksen hankkimiseksi Suomen kansalle. Hallituksen lupakirja edellytti, että avustusta hankitaan vain suomalaissyntyisiltä, suomenkieltä puhuvilta ihmisiltä, ja kaikki vetoomukset on tehtävä suomenkielellä. Maanmiehemme yli Canadan odottivat epäilemättä jännittyneinä Sudburyn edustajakokouksen tuloksia. Vetoomukseksi hyväksyttiin kokouksessa seuraava:

"KAIKILLE CANADAN SUOMALAISILLE

Yhteistoimintaan Suomen hädänalaisten avustamiseksi

Todeten Suomen kansan nykyisen hädänalaisen aseman, päättivät Sudburyssa maaliskuun 30 ja 31 p:nä kokoontuneet Canadan suomalaisten kaikkien huomatuimpien ryhmien edustajat yksimielisesti perustaa Canadan Suomiavun (Canada-Finland Aid Society Fund) Suomen kansan mahdollisimman tehokasta avustusta varten.

Canadan Suomiavun perustamisen kautta saavutettiin ensimmäisen kerran Canadan suomalaisten historiassa mahdollisuus kaikkien tämän maan suomalaisten yhteistoimintaan — kaikkia suomalaisia läheisesti koskevassa asiassa, Suomen kansan pikaisessa avustamisessa.

Saadakseen tämän avustustyön todella tuloksia tuottavaksi, vetoamme täten kaikkiin suomalaisiin ja heidän järjestöihinsä, yhdistyksiinsä, seurakuntiinsa ja seuroihinsa ynnä muihin, kehoittaen ryhtymään palkkakunnillaan yhteisin voimin entistä tehokkaampaan toimintaan kotimaamme hädänalaisen aseman lieventämiseksi.

Suomen kansa ei ole koskaan ennen tarvinnut apuamme sen kipeimmin kuin nyt. Siitä syystä on velvollisuutemme ojentaa auttava kätemme hädässä oleville veljillemme ja sisarillemme.

Kansalaiset, apumme on sitä tehokkaampaa mitä yksimielisemmin toimimme. Jos olemme tässä asiassa eripuraiset, kärsii siitä ainoastaan Suomen kansa. Yksimielisyys on voimaa. Käyttäkäämme sitä tehokkaasti maanmiestemme hyväksi. Kaikki raudat tuleen Suomen kansan avustamiseksi!

Sudbury, Ontario, maaliskuun 31 p. 1946."

Canadan Suomiavun ensimmäinen edustajakokous."

Canadan Suomiavun valittu johtokunta piti heti ensimmäisen kokouksensa Sudburyn edustajakokouksen päätyttyä pikaista toimintaa varten. Hienona kulkeva epäilys yhteistoiminnasta alkoi täydellisesti poistua. Ensiksi asetettu 40,000 dollarin keräyksen päämäärä saavutettiin pienessä ajassa ja niin Suomiavun johtokunta uskalsi lopullisesti asettaa 100,000 dollarin päämäärän, mikä ylitettiinkin toiminnan loppuessa. Sen lisäksi kerättiin tavaroita, kuten vaatteita, jalkineita ja naisten kerhot valmistivat innostuneina kaikenlaisia vaatetarpeita, joiden rahallista arvoa on vaikea sanoa. Toronton kaupungissa, jossa oli Canadan Suomiavun päämaja, Agricolan kirkon sitä varten varaamassa huoneessa pakattiin vaatetarpeet puulaatikkoihin ja työn suorittivat eri järjestöjen vapaaehtoiset voimat.

Miten tämä 100,000 dollaria käytettiin? Canadan Suomiavun johtokunta teki suurimman määrän ostoistaan Canadan Punaisen Ristin kautta ja sai siten halvemmalla tavaroita, joista tiesimme Suomessa olevan suurimman puutteen ja mitä hädänalaiset siellä kipeimmin tarvitsivat. Samalla otettiin Suomen Huollon toivomukset huomioon lähettämällä 50,000,000 yksikköä penisilliniä Suomen sairaaloille.

Me emme luonnollisestikaan voineet olla välipitämättömiä siitä, miten tavaroita Suomessa jaetaan ja seurasimme mielenkiinnolla Canadan Suomiavun johtokunnassa avustuksemme jakoa. Valituksia tuli huonosta jaosta osaksi suoraan ja myös huhuina, mm. että väärät henkilöt saavat avustusta. Kun näihin valituksiin etsittiin selvyyttä, osoittautuivat ne huhuiksi tai muuten väärinkäsityksiksi. Tällä ei luonnollisesti haluta sanoa etteikö virheellisyyksiä olisi tapahtunut joissain paikoissa, mutta siitä lankeaa vastuu jakoelimille Suomessa.

CSJ:n edustajana Suomessa vieraillut U. Mäkelä tutki useita valituksia, jotka lopulta osoittautuivat pääasiassa huhuiksi. Kun tri Heikki Waris vieraili tällä mantereella Suomen Huollon asioilla, tiedustelimme häneltä myöskin avustuksen jakoa ja hän sanoi joutuneensa myöskin tekemään tutkimuksia valituksista, joita oli tehty huonosta jaosta. Me tiesimme täällä, että meidän parhaatkin ponnistuksemme saada apua kaikille puutteessa oleville Suomessa, ovat riittämättömät. Nyt tehdyn työn muistona elävöittää meitä kuitenkin se, että niin läheisesti tunsimme olevamme lähtöisin samasta kansasta. Tähän avustustyöhön osallistuneet lähettivät lisäksi jatkuvasti paketteja sukulaisilleen ja muille läheisilleen.

Yhteisessä avustustoiminnassa saatiin jokaisella dollarilla noin kolminkertainen avustusarvo verrattuna yksityisiin lähetyksiin. Suomesta saapui tämän yhteisen avustustoiminnan aikana myöskin avunpyyntöjä monilta eri järjestöiltä, jotka ovat tärkeitä ja olivat suuresti avun tarpeessa. Tämänluontoisten avustuspyyntöjen huomioon ottamatta jättäminen ei johtunut kylmäkiskoisuudesta, vaan yhteisesti sovituista päätöksistä ja hallituksen määräyksistä, miten avustusta saa kerätä.

Sen jälkeen kuin tämä Canadan kaikkia suomalaisia yhdistävä avustustoiminta loppui ja Suomen rauha lopullisesti allekirjoitettiin, ovat CSJ:ä lähellä olevat voimat perustaneet Sirola-Säätiön avustuskomitean, jonka kautta on kerätty avustusta. Tämä avustus kohdistuu enemmän valistustyön tekemiseen, kuten koko Sirola-Säätiön toimintakin. Me tiedämme, ettei Suomessa enää ole varsinaista hätää, sillä Suomen lehdet kertovat viljan saannin olevan taatun Neuvostoliiton kanssa tehdyn kauppasopimuksen kautta. Samoin Suomen täkäläinen ministeri Urho Toivola lausui Torontossa vastaanottotilaisuudessa pitämässään puheessa maanmiehilleen, että Suomi selviytyy vähitellen taloudellisista vaikeuksistaan. Hän sanoi kaikkien oppivan kokemuksistaan ja vieläpä virheistäänkin, joista Suomen kansaa on ehkä rangaistu liikaakin. Mutta valistustyön tekemistä tarvitaan. Sen me näemme täälläkin ja siksi pyrimme osaltamme auttamaan maanmiehiämme siinä, joka lopulta koituisi kokonaisuudessaan Suomen kansan hyödyksi. Ministeri Toivola sanoi myöskin, että Suomen on opittava elämään hyvän naapuruuden politiikassa suuren itäisen naapurinsa kanssa aivan samalla tavalla kuin Canadankin suuren naapurinsa Yhdysvaltain kanssa.

Valistus ja tietoisuus taloudellisen elämän kehityksessä auttaa työtätekeviä näkemään tien eteenpäin, läpi kaaoksen, jonka keskellä se on, se yhdistää ja liittää toiminnan saman päämäärän hyväksi. Tämä on meillä tähtäimenä Sirola-Säätiön avustuksessa, jonka kiireellisin osa on suoritettu. "Suomen työväenluokan kirous näyttää olevan, ettei se ole jaksanut saavuttaa yhtenäisyyttä", kirjoittaa kirjeessään tämän kirjoittajalle Kulutusosuuskuntien Keskusliiton (K.K.) valistuspuhujana toiminut Arvi Jovero, joka kaatui työsarkansa ääreen huhtikuussa. Etteivätkö toiset valistustyön tekijät tuntisi samoin, siitä tuskin voi olla epäilystä. Jos Sirola-Säätiön avustus on apuna työväenluokan yhdistämisessä niinkuin me sen käsitämme, tulemme avunannossamme olemaan tyytyväisiä.

Luulisin tulkitsevani oikein kaikkien avustajien tunteet sanomalla, että apumme on annettu vilpittömällä mielellä auttaaksemme Suomen kansaa voittamaan sisäiset ja ulkonaiset vaikeudet ja saavuttamaan rauhallisen ja onnellisen elämän. Jos joillekin meille on kohtalo suopea, että saamme vierailla luonanne Suomessa, nähdä teidän elävän hyvissä kodeissanne, onnellisina ja hyvässä naapuruudessa keskenänne, sekä kansallisen kehityksenne turvattuna ja synnyinmaamme arvoa nauttivana kansojen keskuudessa, niin silloin näemme toivomme toteutuvan Suomen suhteen.

Ontarion maakunnan eteläosassa, Yhdysvaltain ja Canadan rajalla, Erie- ja Ontario-järvien välillä oleva kuuluisa Niagaran putous. Vesi syöksyy koskesta kohtisuoraan alas noin 50 metriä siten, että kallion ja kosken vesiseinän väliin jää onkalo, minne voidaan mennä.

Toronto ja ympäristö

Kirj. Jussi Latva

Toronto. — Tämän nyt ilmestyvän Vapaus-lehtemme Suominumeron kautta avautuu meille Canadassa oleville suomalaisille tilaisuus kertoa niistä olosuhteista joissa elämme, asumme ja olemme ja miten hankimme jokapäiväisen toimeentulomme.

Tämä Toronto on Ontarion maakunnan suurin teollisuuskaupunki ja toiseksi suurin asukasluvultaan koko Canadassa — asukasluku esikaupunkeineen lähentelee miljoonaa. Kaupungin suuruudesta puhuu jo sekin, että kaupungin rajain sisällä on päällystettyjä katuja 544 mailia ja sivueli jalkakäytäviä 914 mailia, 53 siltaa, joiden yhteinen mitta on 53 mailia. Kadulla kulkeville sähkövaunuille on laskettu 200 mailia teräskiskoja. Kaupungin eri osissa on puistoja, joissa asukkaat saavat levätä ja nauttia niiden tarjoamasta hyvyydestä, yhteensä 103 joiden yhteinen pinta-ala on 2331 eekkeriä. Toronto on suuren Ontario-nimisen järven rannalla, joka kesäisin suo viileätä ja raitista ilmaa kuumalle suurkaupungille.

Noin 80 mailin etäisyydessä Torontosta on maailman kuulu "Niagaran putous", josta osa on Ontariossa ja toinen osa New Yorkin valtiossa. Tässä siis on Yhdysvaltain ja Canadan **eteläpuoleinen raja, joka rajapaikka on läheisin Torontoa.**

Kaupungin suurimmat teollisuudet ovat erilaatuisten koneiden ja sähkövälineiden valmistuslaitokset, huomattavan suuret ovat miesten, naisten ja lasten vaateteollisuuslaitokset, huomattavan monipuoliset ravintotarvikkeiden, niiden valmistus- ja lähetyslaitokset. Edellämainittujen lisäksi ovat monet ketjukaupat, jotka liikkeet valmistavat osan myytävästään itse, ja on niillä suurten kauppahuoneiden lisänä suuret teollisuuslaitokset monille erilaisille tarvikkeille, niin ravinnon kuin vaatetuksen sekä kotitarvikkeiden valmistusta varten. Noin yleispiirtein sanoen noista ketjukaupoista saa miltei joka lajia tavaraa, paitsi ei väkijuomia. Nämä tällaiset suuret ketjukaupat, joissa kymmentuhansinen joukko palvelee yleisöä erilaisten tarvikkeiden myynnissä, toiset kymmenet tuhannet niitä valmistavat ja monet sadat ajoneuvot vievät tilattuja ja ostettuja tarvikkeita kuluttajien kotiin. Tämä saattaa meidät näkemään miten hyvin järjestetty jakolaitos toimii. Nämä ketjukaupat herättävät meissä ajatuksen, tuotannon ja jaon yhteiskunnallistuttamisen välttämättömyydestä, jolloin köyhä kansakin saisi jokapäiväisen toimeentulonsa paljon pienemmillä kustannuksilla.

Kaupungissa on monia eri laatuisia tuotantolaitoksia, joissa tuhannet työläiset työskentelevät. Kuljetustyöläiset tässä kaupungissa muodostavat huomattavan suuren lukumäärän. Kaupunkiin tulee kaksi läpimantereen kulkevaa rautatietä, jotka tuovat tuhansia vaunuja tavaraa yötä päivää, sekä monet kymmenet matkustajajunat vuorokaudessa tuovat tuhansia ihmisiä. Itse kaupungin katuvaunuliikkeen kuljetustyöläisten luku on toistakymmentä tuhatta. Lisäksi liikehtii tuhansia kuorma- ja henkilöautoja erilaisissa tehtävissä.

Rakennustyöläiset monissa eri ammateissa muodostavat yhteensä noin kaksikymmentätuhatta käsittävän työläisjoukon. Koulut kansakoulusta yliopistoon asti muodostavat oppilaiden ja opettajain kanssa satatuhatta käsittävän joukon.

Näillä kaikilla mainituilla eri aloilla on meitä suomalaisia, toisissa vain joitakin, toisissa useampia. Rakennus-, vaatetus- sekä ravintolatyöläisinä on suomalaisia eniten sekä huomattu joukko perhepalvelijoina eniten naisia, mutta jonkun verran on miespuolisiakin tälläkin alalla. Suomalaisia pitäisi tilastojen mukaan asua Torontossa lähes kuusituhatta. Allekirjoittanut ei tarkalleen tiedä pitääkö tuo sanottu luku täydellisesti paikkaansa, mutta enempää ei meitä kuitenkaan ole. Suomalaisten joukko on kuitenkin hajautuneena kautta suuren kaupungin, sillä eri suunnilla asustaa joitakin. Ehkä noin viisitoista prosenttia varsinaisesta asujamistosta omistaa oman talon.

Ensimmäiset suomalaiset ovat asettuneet asumaan Torontoon noin viisikymmentä vuotta sitten. Ensimmäiset kaupunkiin asettuneet olivat nuoria räätälin "sällejä", miesten pukujen valmistajia Suomen kaupungeista, kuten Helsingistä, Torniosta, Turusta, y.m. Niinpä he heti alkoivat viihtyä mainiosti tässä kasvavassa suurkaupungissa, ja kutsuivat lisää ammattitovereitaan kotimaasta. Näin heidän joukkonsa kasvoi lyhyessä ajassa toiselle sadalle. Samalla ajalla oli myös kaupunkiin asettunut muitakin ammattimiehiä, valureita, puuseppiä, joitakin konetyöläisiä sekä samanaikaisesti sekatyöläisiä ja joitakin perhepalvelijoita.

Näin siis alkoi suomalaisten asettuminen Torontoon, jossa heillä epäilemättä olivat alkuvaikeudet paljon suuremmat kuin monissa pikkupaikoissa. Vaikeudet on aina suuremmat suurkaupungissa vieraalle tulijalle, vaikkapa osaisi ja ymmärtäisi vähän maan kieltäkin mutta kokonaan englanninkieltä ymmärtämättömälle, vasta maahan tulleelle, ovat ensiviikot ja kuukaudet ikävät ja pitkät. Koti-ikävä rasittaa useita vuosiakin, varsinkin jos vielä joutuu olemaan ilman työpaikkaa monia viikkoja ja kuukausiakin, mikä usein sattuu sellaisellekin joka jo jonkunverran osaa puhua englanninkieltäkin — ainakin niin paljon, että jo voi kysellä työnsaantimahdollisuutta. Työn etsintä on kaikkein ikävintä ja vallankin tämänlaisessa suurkaupungissa, jossa on pitkät matkat kuljettava työtä etsiessä. Väsymys ja katkeruus on aina palkkana turhan ja epäonnistuneen etsiskelyn jälkeen. Nämä ovatkin niitä tosiasioita, jotka monessa tapauksessa ovat jääneet kokonaan kertomatta niille uusille sukulaisille ja ystäville, joille lippu on lähetetty tähän maahan matkustamista varten, ja jotka joutuvat kamppailemaan samojen vaikeuksien kanssa ja elämään epävarmuudessa, ilottomassa yksinäisyydessä. Varsinkin puolivuosisataa sitten, jolloin ei vielä ollut minkäänlaista yhteistoimintaa suomalaisten keskuudessa.

Tämän epätoivoisen ja ilottoman yksinäisyyden poistamiseksi Toronton suomalaisten keskuudessa pidettiin ensimmäinen kokous joka oli kutsuttu "Kansalaiskokouksen" nimellä syyskuun 19 p:nä 1902 tarkoituksella keskustella yhteistoiminnan alkamisesta Toronton suomalaisten keskuudessa. Kokoukseen oli saapunut 41 henkilöä. Sen avasi Jaakko Lindala, selittäen kokouksen tarkoitusta ja hänet myöskin valittiin tuon historiallisen kokouksen puheenjohtajaksi ja kirjuriksi Vilho Gröndahl. Vilkkaan keskustelun päätyttyä päätettiin yksimielisesti perustaa "Suomalainen Seura" niin pian kuin sitä varten on tarpeelliset valmistelut tehty.

Seurasi keskustelu, että mille pohjalle, eli minkä aatteen hyväksi päätetty seura alkaa toimia. Yksimielisesti päätökseksi tuli, että seuran toiminta perustuu "VAPAILLE AATTEILLE" tarkoituksena ollen yhdistää paikkakunnalla olevat kansalaiset yhteistoimintaan, kehittämään henkisiä voimia, ja seuraamaan sen ajan pyrintöjä, sekä turvaamaan kansalaisten etuja henkisesti ja aineellisesti. Jäseneksi seuraan päätettiin ottaa jokainen suomalainen sukupuoleen katsomatta, joka ilmoittaa halustaan johtokunnan jäsenelle. Seuralle sääntöjä laatimaan valittiin toimikunta, ja uusi kokous niitä hyväksymään päätettiin pitää syyskuun 28 p:nä. Tässä kokouksessa taasen toimi puheenjohtajana Jaakko Lindala. Luettiin sääntökomitean laatimat säännöt, 21 pykälää, jotka pykälä pykälältä hyväksyttiin. Seuran laillinen perustava kokous päätettiin pitää lokakuun 5 p:nä jossa kokouksessa perustetulle seuralle valittiin johtokunta y.m. tarvittavat virkailijat.

Kirjoitetut muistiinpanot seuran toiminnan alusta alkaen toteavat, että kulttuurinen kasvatustyö sai huomatun jalansijan. Lokakuun 12 p:nä pidetyssä pöytäkirjassa on merkittynä, että Jaakko Lindala on selostanut sen päivän tärkeintä kysymystä "hiilenkaivajain lakosta, lakkolaisten kokouksista ja kaivantojen omistajien mielipiteestä". Siis toveri Lindala on jo viisikymmentä vuotta sitten kiinnittänyt seuran jäsenten huomiota työn ja pääoman väliseen taisteluun. Marraskuun 23 p:nä pidetyssä kokouksessa on päätetty alkaa varojen keräys "Suomessa nälänhätään joutuneiden ihmisten hyväksi". Keräys oli seuran ensimmäinen ja jatkui se useampia kuukausia. Jäsenistö luovutti aina osan palkastaan. Näin saatiin lähes kolmesataa dollaria, joka summa päätettiin lähettää Suomen työväen puoluehallinnon välityksellä jaettavaksi puutteessa oleville. Jo seuraavana vuonna 1903 perustetaan seuralle puhujaseura, soittokunta ja näytelmäseura, mutta vakituisen kokoushuoneen puute oli ankara. Näytelmän esittämistä varten piti tarvittavat kulissit kuljettaa aina paikasta toiseen, joka teki toiminnan vaikeaksi. Puhujia kävi Torontossa vuoden 1903 ajalla Vihtori Kosola, Martti Henrikson ja Taavi Tainio, joille seura oli hankkinut huoneiston tilaisuutta varten.

Nyt jo ilmenee 1904 ajalla, että paikkakunnalle perustettu raittiusseura Taimi on yhteistoimintaa jonkun verran hajoittava, ja siksi Suomalainen Seura esittää yhteisen kokouksen pitoa, jossa kokouksessa Suomalainen Seura esittää että kahden samanlaisen sivistysseuran oleminen samalla paikkakunnalla oli tarpeeton, koska Suomalainen Seurakin on väkijuomapahetta vastustava, koettaen kaikilla mahdollisilla keinoilla jäsenistöään kasvattaa raittiuteen. Niinpä kesäkuun 4 päivänä 1905 päättävätkin nämä kaksi seuraa sulautua yhteen. Raittiusseura Taimi lakkaa olemasta ja sen jäsenistö liittyy Suomalaisen Seuran jäsenyyteen, asettaen kuitenkin yhtymän ehdoksi, että Suomalainen Seura valitsee jäsenistöstään 15 jäsentä, jotka yhtyvät "Sosialistipuolueeseen" jonka niminen puolue siihen aikaan toimi Canadassa. Seuran kokouksessa valittiin nuo 15 jäsentä. Näin siis lähetti Suomalainen Seura valiojoukkonsa poliittiseen puolueeseen.

Miten tuon joukon olemassaolo on vaikuttanut, ei lähemmin selviä seuran pöytäkirjoista mutta tosiasia kuitenkin on, että seuran jäsenistö keskusteli vilkkaasti poliittisista työväen sen aikuisista riennoista ja oli rakentamassa maaperää, jonka tuloksena oli se, että Canadan Suomalainen Järjestö heti syntymästään oli sos.dem. puolueen yhteydessä, jonka järjestön ensimmäinen osasto oli Torontossa ja muodostui se kuten myöhemmin selviää Suomalaisen Seuran jäsenistä. Samoin ammatilliseen liikkeeseen Suomalainen Seura kiinnitti paljon huomiota ja olikin suurin osa seuran jäsenistä ammattiliiansa kuuluvissa osastoissa.

Näihin yhteiskunnallisiin rientoihin osallistumiseen vaikuttivat hyvin huomatulla tavalla nuo alussa mainitut räätälin kisällit, jotka ovat Toronton suomalaisten siirtolaispioneereja, ja heitä oli myös tuon Suomalaisen Seuran jäsenistössä ensimmäisinä vuosina huomatusti suuri enemmistö, ja he tekivät työtään, nimittäin palkkatyötään, suuressa yhteisessä pajassa, tuoden eri liikkeistä tilatut pukutarpeet yhteiseen pajaan, ja niin siellä työn yhteydessä oli aina joukkokeskustelu käynnissä. Tämä piti siellä olevat suomalaiset päivän kysymyksien tasolla, vaikuttaen niin henkisen tason huomattavaan nousuun kuin myöskin yleisen sivistyskäsitteen edistykseenkin.

Raittiusseura Taimen yhdyttyä Suomalaiseen Seuraan, kohosi seuran jäsenmäärä jo toiselle sadalle. Nyt tämän vieläkin pienen joukon oli toimittava niin, että se sai oman huoneiston. V. 1907 se aloitti toimintansa omassa huoneistossa 214 Adelaide-kadulla, jossa toiminta laajentui jokaisella kulttuurisella alalla, ja myöskin jäsenistö lukumäärältään kasvoi. Uusia siirtolaisia saapui kotimaasta ja poikkeuksetta he miltei sataprosenttisesti liittyivät Suomalaisen Seuran jäsenyyteen. Paikkakunnalla ei vieläkään ollut muuta suomalaista seuraelämää ja kulttuurikeskusta kuin Suomalainen Seura. Joitain uskovaisia oli mutta hekin olivat niin suvaitsevaisia että osa heistä kulki Suomalaisen Seuran tilaisuuksissa. V. 1905 Suomalaisen Seuran yhteyteen perustettiin voimistelu- ja urheiluseura, jolle nimeksi annettiin "Yritys" ja se lienee ensimmäinen urheiluseura Canadan suomalaisten keskuudessa. Yritys on tänäpäivänäkin yksi johtavia suomalaisista urheiluseuroista Canadassa ja toimii edelleen osastomme huoneistolla.

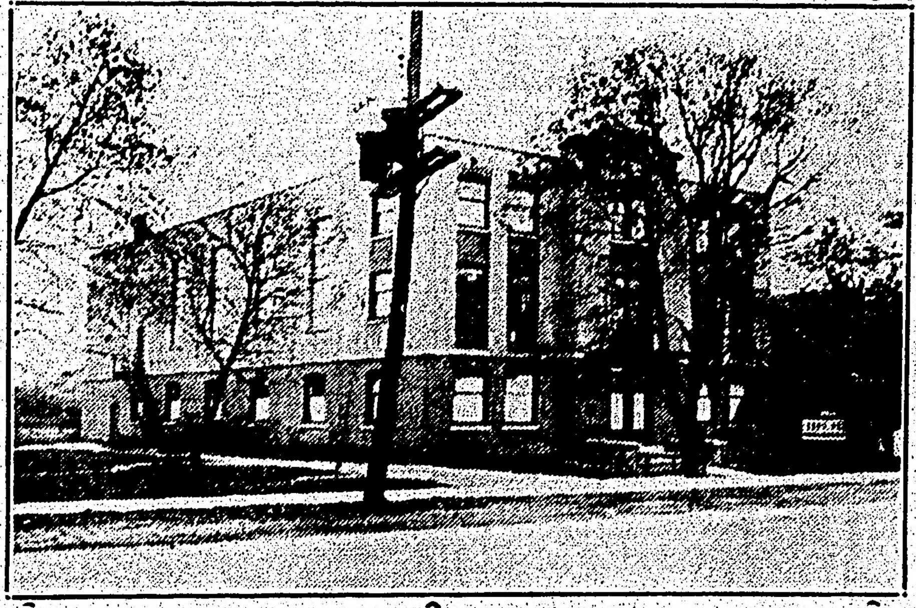

CSJ:n Toronton osaston oma toimipaikka, Don Hall

Canadan Suomalaisen Järjestön syntyessä 1911 liittyi Toronton Suomalainen Seura tähän koko maata käsittävään Suomalaiseen Järjestöön ensimmäisenä, ollen järjestön osasto No. 1. Nyt jo oli saapunut paikkakunnalle huomattu joukko kansalaisia niin Suomesta kuin muualtakin Canadasta ja jäsenmäärä oli jo kolmannella sadalla. Kulttuuritoiminta oli monipuolista, näytelmien esityksiä oli miltei jokaisen viikon lauantai-iltaisin, oli soittoa, laulua, y.m. Yleiset tilaisuudet alkoivat muodostua liian väkirikkaiksi, sillä huoneiston juhlasaliin ei mahtunut kuin 200 henkeä. Niinpä jo 1920 päätti osastomme myydä entisen huoneiston ja rakentaa uuden.

V. 1922 huhtikuun 10—11—12 p:nä vietti Toronton suomalainen edistysmielinen väestö uuden huoneistonsa avajaisjuhlia 957 Broadview kadulla, jonka huoneiston avarat tilat entisiin verrattuna ilahduttivat juhlivaa, monisatalukuista yleisöä. Suomalaisten lukumäärä Torontossa alkoi suuresti kohota siirtolaisuuden avautuessa ensimmäisen maailmansodan jälkeen, kohoten vuoteen 1929 asti huomatulla tavalla mutta nyt oli edistysmielisillä suomalaisilla paikkakunnalla kunnollinen huoneisto johon kaikki uudet tulijat olivat tervetulleita ja saivat vapaasti kehittää henkisiä kykyjään, joko laulaa, soittaa, näytellä tai opiskella.

Mutta nyt nämä uudet tulokkaat toivat kotimaasta erillisiä ryhmäkatsomuksia paikkakunnalle. Pieni uskonnollisten ihmisten kirkko toimi ennen vuotta 1921 kaikessa rauhassa ja sen jäsenet olivat suvaitsevaisia maallisillekin katsomuksille mutta nyt syntyi useammanlaisia uskonnollisia katsomuksia ja tänään on kat neljä tai viisi eri kirkkoseuraa paikkakunnalla. Lisäksi on "tulenniellijöitä", voimaseuroja, Mannerheimin yhdistyksiä ja kaiken lisäksi edistysmiellisten suomalaisten keskuudesta eroitettujen toimitsijoiden muodostama ryhmä, joka käyttää monenlaista nimeä ja koettaa kaikin keinoin leimata edistysmieliset kansalaiset "epälojaalisiksi" tämän maan asukkaiksi siksi, että nämä muka ovat "punaisia" ja "ryssän suomalaisia". Mutta kaikista näistä hajoittavista toimenpiteistä huolimatta eivät nämä tällaiseen "ketun" nahkaan pukeutuneet kansalaiset voi paljoakaan hajoitustyöllään saada aikaan.

Canadan suomalaisissa on yleensä vähän muita kuin raskaan ruumiillisen työn tekijöitä. Esim. Toronton kaupungissa ei ole suomalaisilla mitään suurempaa liikeyritystäkään, paitsi pieniä korjauspajoja tai pieniä sekatavarakauppoja y.m. sen tapaisia, joiden omistajien todellinen paikka olisi työväenliikkeessä. Torontossa on kyllä suuri joukko nuoria jotka ovat suomalaisten vanhempien lapsia, toiset syntyneet tässä maassa ja toiset pieninä tulleet vanhempiensa mukana Suomesta. He ovat tässä maassa saaneet koulusivistyksensä ja heitä on kymmeniä yliopistotutkinnon suorittaneita, ja on heidän joukossaan kemistejä, lääkäreitä, lakimiehiä, opettajia y.m.

Kaikista näistä erillisistä ryhmittymistä kansalaistemme keskuudessa on CSJ:n osastotoimintamme edelleen johtavin suomalainen keskus Toronton suomalaisten keskuudessa. Se seurasi edelleen Toronton Suomalaisen Seuran perustamistunnusta. Toimimme edelleen, niinkuin Suomalaisen Seuran alkaessa 1902 tunnuslauseeksi otettiin, "VAPAIDEN AATTEIDEN" puitteissa. Kohta on neljäkymmentä kuusi vuotta kulunut seuran perustamisesta ja siitä on kehittynyt suuri edistysmielisten ryhmä, suurin ryhmä koko maata käsittävässä Canadan Suomalaisessa Järjestössä. Se omistaa suurkaupungissa hyvän työn temppelin ja kaupungin ulkopuolella suuren kesänviettopaikan johon on tilaisuus mennä viettämään "viikonloppua" sen rauhaisessa lehdossa. Ketään kaupungissa asuvaa kansalaista ei siellä maalata "punaiseksi" eikä "mustaksi".

Osastotoimintamme yhteyteen kuuluu monisatainen jäsenistö, jonka tärkeimpänä tehtävänä on suomalaisten yhtenäisyyden rakentaminen. Taantumuksen voimat Canadassakin kuten muuallakin, yhdistyvät ja hyökkäävät työväestön kimppuun, käyttäen fasistisia terrorimenetelmiäkin nujertaakseen nousevan työväen voiman. Tämän vuoksi on meidän suomalaistenkin yhdistyttävä yhdeksi kokonaisuudeksi koska olemme osa siitä työläisjoukosta joka rakastaa rauhaa ja vapautta.

Canadan Suomalaisen Järjestön Toronton osaston kesäleiri Tarmola ilmasta katsottuna. Keskellä näkyy urheilukenttä, joka on rakennettu osaston ja v.- ja u.-seura Yrityksen yhteisillä voimilla. Tarmolassa on joka kesä lasten leiri, suuri joukko kesälomalaisia ja suurkaupungin kuumuutta pakoon pyrkiviä viikon lopun viettäjiä.

Canadan Suomalaisten järjestäytymisestä ja suuntaeroavaisuuksista

Kirj. G. Sundqvist

Yhdeksännentoista vuosisadan vaihteessa, jolloin Suomesta alkoi suuremmassa määrässä saapua siirtolaisia Canadaan, oli työväenliike Suomessakin vielä alkuasteellaan. Ja kun vielä huomioidaan, että suurin osa näistä aikaisemmista siirtolaisista saapui maaseudulta, niin on selviö, että luokkatietoisuus heidän keskuudessaan ei voinut olla hyvin laajalle levinnyt. He olivat suurelta osalta mielipiteiltään uskonnollista väkeä.

Saapuessaan tänne uusiin oloihin ja vieraaseen ympäristöön näyttää heissä kuitenkin jo aikaiseen heränneen jonkinlaisen järjestäytymisen halu. Voimakkaana kannustimena tähän järjestäytymiseen epäilemättä oli oman seuraelämän kaipuu, koska he maan tapoja ja kieltä tuntemattomina eivät voineet sopeutua maan varsinaiseen seuraelämään ja nauttia siitä. Ja niin alkoi suurempiin suomalaiskeskuksiin eri puolilla maata syntyä paikallisia järjestöjä, joiden periaatteet ja tarkoitusperät riippuivat siitä minkälaisia vaikutteita niiden perustajilla oli järjestötoiminnasta kotimaassaan. Useimmat näistä aikaisemmista tulokkaista eivät olleet saaneet minkäänlaisia vaikutteita työväenliikkeeltä Suomessa. Mutta sensijaan olivat nuorisoseurat jo siihen aikaan hyvin yleisiä järjestöjä Suomessa maaseudullakin ja raittiusliike oli verrattain laajalti tunnettu, olihan n.s. "juomalakkoliike" juuri niihin aikoihin Suomessa kukkeimmillaan. Ei siis ole lainkaan ihmeteltävää, että monet näistä suomalaisten varhaisemmista järjestöistä Canadassa olivat nuorisoseuroja ja raittiusseuroja.

Koska ja missä ensimmäinen järjestö perustettiin suomalaisten toimesta Canadassa, siitä allekirjoittaneella ei ole varmaa tietoa ja siitä näyttää ilmenevän eriäviä mielipiteitä. Ensimmäinen seura, jonka perustaminen on allekirjoittaneen tiedossa, oli raittiusseura "Aallotar", joka perustettiin lokakuun 11 päivä 1891, North Wellingtonissa, Vancouverin saarella, British Columbiassa. Tämä mahdollisesti ei ollut ensimmäinen, mutta se oli yksi ensimmäisiä ja toimi myöhäisempään kuin mahdollisesti mikään muu suomalainen raittiusseura Canadassa, aina vuoteen 1912 asti. Samoihin aikoihin perustettiin näitä raittius- ja nuorisoseuroja usealle muillekin paikkakunnille.

Eräs Port Arthurin vanhemmista suomalaisista asukkaista kertoo yhteispyrintöjen Port Arthurissa kulkeneen samaa latua kuin muuallakin Canadassa: "Ensin on muodostunut seurakunta, sitten jonkinlainen raittiusseura ja sitten työväenyhdistys." Ja tässä järjestyksessä se suomalaisten työläisten järjestäytymisprosessi Canadassa todella näyttää suurin piirtein kulkeneen. Toronto näyttää tässä suhteessa kuitenkin olleen poikkeus. Siellä raittiusseura muodostui vasta sen jälkeen kuin Toronton Suomalainen Seura oli jo ollut jonkun aikaa toiminnassa. Toronton Suomalainen Seura perustettiin syyskuulla 1902. Suomalainen Seura ja raittiusseura yhtyivät kesäkuulla 1905 ja tästä yhdistyneestä järjestöstä muodostui sitten työväenyhdistys, joka toimii vieläkin ja tunnetaan nyt nimellä CSJ:n osasto No. 1.

Samaan suuntaan kulki kehitys muuallakin. Uusien siirtolaisten joukossa oli aina joitain sellaisiakin joilla oli enemmän tai vähemmän kokemusta työväenliikkeestä Suomessa ja joita raittius- ja nuorisoseurojen toiminta ei tyydyttänyt. He alkoivat järjestää työväenyhdistyksiä, joiden lukumäärä lisääntyi nopeasti. Joissakin tapauksissa raittius- ja nuorisoseurat suoranaisesti muuttuivat työväenyhdistyksiksi tai sulautuivat niihin liittymisen kautta. Toisissa tapauksissa ne yrittivät toimia työväenyhdistysten rinnalla ja elää kituuttivat jonkin aikaa, mutta kuolivat myöhemmin veren vähyyteen.

Näin muodostuneet työväenyhdis-

Onnittelumme!
Radio House
& S. Pet Shoppe
CLEANERS
TAYLOR
LIMITED
Timmins, Ontario

Toverillinen tervehdys

SUOMEN

TYÖLÄISILLE!

★

CANADAN SUOMALAISEN JÄRJESTÖN EBYN OSASTO

Postiosoite: Swastika, Ontario, Canada

Tervehdykseni sukulaisille ja tuttaville

JALASJÄRVELLÄ

Y. M. SUOMESSA!

Toivotan onnea ja menestystä Suomen työväen järjestöille, kuin myöskin Suomen-Neuvostoliiton ystävyyssopimukselle!

★ ★ ★

FEELIKS KULMALA

Box 519 **South Porcupine, Ontario** **Canada**

Tervehdys Suomeen

CENTRAL HOTEL

Matti Haapala ja Kay Votour, omistajat

Puhelin 125

83 Bruce Ave. **South Porcupine, Ont.**

TERVEHDYS

entisille jäsenillemme ja ystävillemme Suomeen!

Toivomme teille toimintatarmoa taistelussa luokkamme oikeuksien puolesta!

Canadan Suomalaisen Järjestön South Porcupinen Osasto No. 12

ja

V.- ja N.-Seura VIESTI

South Porcupine **Ontario, Canada**

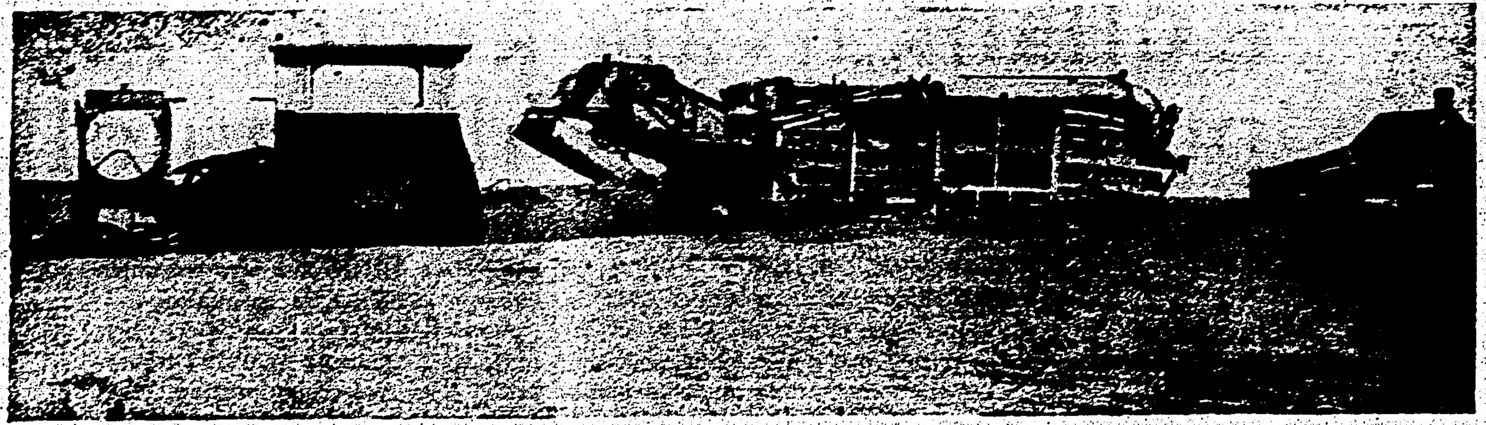

Maanviljelystoiminnan kuva Canadan preerialta.

160 eekkeriä kannotonta, hedelmällistä maata - ihan ilmaiseksi

Jatkoa sivulta 18

jaa. Keväällä ne haettiin, joku päivä ruokittiin ja niin taas vapaisiin. Paljon kulutti joutokarjakin aikaansa ulkona isojen olkisuovien vierustoilla hakien parhainta palaa. Nämä suovat syntyivät korkeiksi suurten puimakoneiden oljenpuhallustorvien avulla, koneiden, jotka nielivät lyhteitä niin paljon kuin kaksi miestä isoista kuormista ehti syöttää. Vilja valui satoja busheleita käsittävään aittaan, josta se talven mittaan kuljetettiin kaupunkiin. Suurimmankin talon vilja puitiin muutamassa päivässä. Leikkuu suoritettiin 4. hevosen vetämällä leikkuu-sitojalla miesten kulkiessa jäljestä kuhiloiden. Oli siinä emännällä lasten, sikojen, vasikkain ja lypsyn ohella touhua. Ei lihtenyt uusi leninki ilmaiseksi. Yhtä suuren muistomerkin on pioneerinainen ansainnut kuin miehensäkin.

Vuodet vyöryivät kuin talan potkimana. Oltiin koneaikakauden lapsuudessa. Uskaliaimmat ja kaukonäköisimmät alkoivat käyttää gasoliinitraktoreita. He laskelmoivat raudan kestävän ajaa pimeästä pimeään, ei tarvinnut hoitaa eläimiä ja voi myös vähentää miespalkollisia. Mukavinta nousevasta polvesta oli se, että traktori kääntyi ilman piiskaa ja kiroilua. Tähän mennessä jo kyllä päättömiä hevosia, autoja, vilisi teillä mutta ei pelloilla. Nyt oli traktori, jonka perään piti olla taasen isommat sopivat konelajit. On ymmärrettävää mikä tulot nieli. Mutta edistystä, ei minkäänlaista voi pysäyttää. Ennen pitkää vain harva ajoi hevosia, nykyään näillä tienoin ei kukaan, ehkä jotkut lannan navetasta kuljetusta varten, joka sekin viedään joutilaaseen kuoppaan pois tieltä. Näihin aikoihin alkoivat myös puimakoneet ja niiden mukana kuhilointi poistua, tilalle tullen leikkuu-puintikone. Odotetaan jyvän kovettumista ja vilja puidaan pystystä. Se säästää kuhiloinnin. Puitu vilja virtaa kuorma-autoon ja sitä kyytiä kaupunkiin. Kuorma-autoja myös alkoi olla jokaisella tähän mennessä.

Alkoja sitten ensimmäiset turvemajat olivat muuttuneet lautaisiksi, pienemmistä isommiksi. 20—25 vuoden päästä turpeisen asunnon juurella unelmoitu nätti kotirakennusunelma oli toteutunut. Aivan liian usein kumminkin vasta sitten, kun perhe jo alkoi hajaantua mutta yksilön unelma oli täyttynyt. Kana vain enää esikoisineen nauttii vanhan turpeen hiencudesta jossain kasvatettujen puurivien reunoilla. Nämä puut lisäsivät kodikkuutta.

1910 ja 1948 välisten vuotten elämykset ovat muodostaneet kurtun toisen rinnalle, harmaus on hiipinyt sekaan. Suuri on näiden siirtolaispioneerien vieraalle maalle tekemä palvelus. He ovat yhden miespolven ajalla suuresti laajentaneet Canadan housuja ja hyvästi lantteja taskuun, sillä vilja ja puutavara on Canadan paras ulosvientitavara.

Näin illan suussa laskelmia tehden ja katsellen omia peltoja, omaa taloa, tuntee tehdyn tehdyksi. Toisinaan ylitsepääsemättömien huolten ja vastusten muistot hämärtyvät. Missäpä vastuksitta ja työttä eletään, vaikka vasta nämä viimeiset sotavuodet hintain paremmuuden vuoksi päästivätkin monen maksuissa väljemmille vesille. Konetehtailijat ovat suurimman sadon korjanneet. Nyt kumminkin lapsille jäävät valmiiksi avatut pellot ja syvemmälle vieraan maan kamaraan juurtuneet juuret. Täysi-ikäisenä siirtolaisena tänne tullut kyllä hengitti tätä ilmaa mutta henki oli kotimaassa. Ei voi niin vain pudottaa kasvatettuja elämän tapoja ja ottaa uusia. Kielihankaluus oli suurimpana ikävyytenä. Tämä esti paljon toisen kansallisuuden ymmärtämästä toistaan. Tällä tavalla emigrantti automaattisesti pysyy eristettyinä maankielisten ryhmien pyrinnöistä, vain sivusta katsojana. Viime vuosina vasta Suomi ja sen kulttuuri on tullut yleisölle paremmin tunnetuksi. Noin 50 vuotta sitten luultiin suomalaisia joko eskimoiksi tai etelän saarelaisiksi, aina yksilön mielikuvituksen mukaan. Tämä ei tietysti ollut heille muiden silmissä eduksi. Ei maantiedetunneilla niin pientä nurkkaa selitetty, kuuluihan se Venäjään.

Englantilaisen koulun käyneinä ovat lapset luonnollisesti vieraantuneet suuresti suomen kielestä ja sen kirjallisuudesta. Aatteellinen ja muu toiminta tulee kulkemaan maan varsinaisen väen, se on enemmistön, toimintojen puitteissa. Tämä on ymmärrettävästi heidän onnelleen ja mukavuudelleen parempi. Tuleehan tämä olemaan heidän ja heidän jälkeläistensä kotimaa. Täällä sulaa monta eri kansaa yhdeksi perheeksi joka on niin kuin ollakin pitää.

Aatteellinen työväen toiminta jota vanha väki kaikkien töittensä ohella on viereilään kuiettanut alkaakin muuttua vanhain veteraanien siirtyessä mikä minnekin ja nuoret ei siitä sinänsä ymmärrä. Heidän kulkunsa alkaa muodostua omiin uomiin mutta tietoisuus työväen aatteesta on kylvetty joka tuottaa aikansa mukaisen hedelmän. Tässä sivumennen mainittakoon, että ensimmäinen työväentalomme paloi, mutta sen tilalle kumminkin yhteisvoimin pystytettiin entistään tilavampi. Näin uudisasutuksen ongelmille, toiveille, pettymyksille ja työlle ovat Dinosmorenkin (Steeledalen) ympäristön suomalaiset elämästään parhaat vuodet antaneet ja se on niitä pysyväisiä muistomerkkejä jonka säteily vain kirkastuu tulevaisuuden arvopuntareissa — maalle ja tuleville polville tehty hyöty on arvaamaton.

Amerikassa sanotaan puuveitsellä kultaa vuoltavan. Uskon kumminkin jokaisen sitä yrittäneen huomanneen, että teräaseet siinä tarvitaan ohkaisemmankin lastun irrottamiseen.

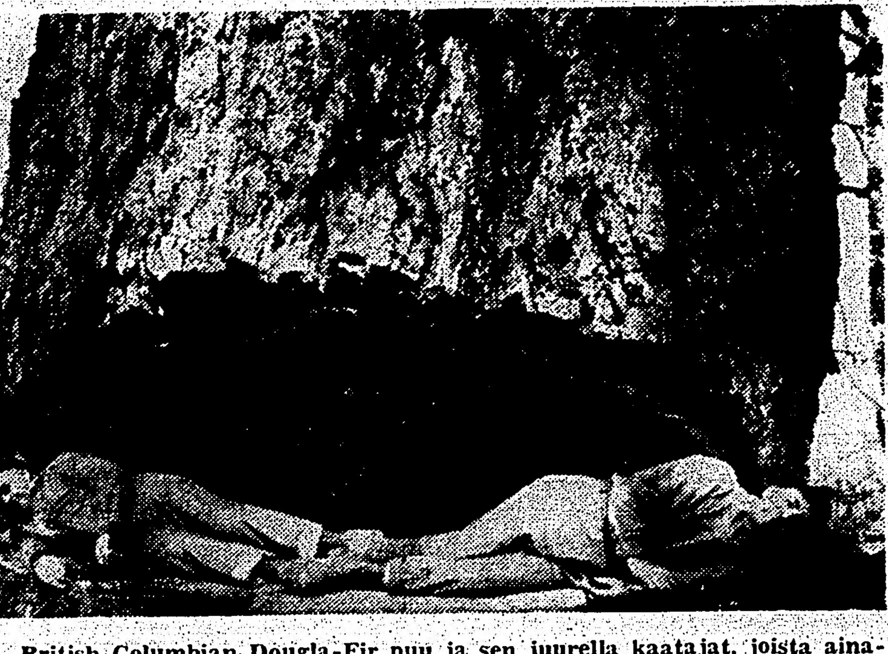

British Columbian Dougla-Fir puu ja sen juurella kaatajat, joista ainakin toinen on suomalainen, Helge Niemi, Vancouverista.

— Canada on toisella tilalla maailmassa paperipuiden, kullan, aluminin ja molybdenumin tuotannossa.

— Canada on kolmannella tilalla maailmassa kuparin, sinkin, tinan, hopean ja arsenikin tuotannossa.

TERVEHDYKSEMME

entisen kotimaamme työläisille!

Olkoon Suomen kansan tie entistä onnellisempi!

SIIRI JA VILJO MORIKKA
AINO JA JACK VIRTANEN
EINARI MAHKONEN
L. SILLANPAA
MARTTA, EMIL JA BOBBY RUOHONIEMI
JACK VUOHELA
O. VERMONEN
OSKAR FORSELL JA PERHE
Mr. ja mrs. O. Jensen
Alex Pynnönen
JENNY JA IHANTO PALOMAKI
T. Wuorinen
E. Mukkala
LAURI JA LEMPI JOKINEN
Fanny Niemi
AINO JA A. KOSKI
M. H. Mäntynen
OSKAR FORSELL
GEORGE RENFORS
J. JANTEVA
J. TOIVONEN
YRJÖ LAHTEINEN
P. RANDELIN
L. PELTONEN
K. Lind
S. Alakotila
L. LEPISTÖ
M. Helle
William Takala
LAURI VALIMAKI
JOHN PAAVOLA
KULKURI
T. MAKELA
T. ja F. Aho
Vieno Nättinen
Signe ja Vic. Huhta
Jarts Heinonen
I. Toivio
V. Laaksonen
E. Ruhala
Selma Puotinen
Einari Tiitinen

Kapuskasing **Ontario**

TERVEHDIMME ENTISEN KOTIMAAMME

TYÖLÄISIÄ

paremman ja onnellisemman Suomen rakentajina!

Swastika, Ontario

Kusti Järvenpää
Lauri Almi
W. Ketola
Taimi ja Risto Viitala
Olavi, Olga ja E. Torikka
Verner Kivimäki
Signe ja Emil Kangas
Lisi ja Emil Nylund
Antti Torikka
Jacob Lundy

Eby, Swastika

Aune ja Eero
Antti Piirainen
Alex Järvi
Veini Pakki
Otto Laitinen
Helmi Tiitinen
Saima ja O. Kivi
Eetu Järvenpää
Antti Wiita
Uuno Pitkänen
Mr. ja mrs. Haapasaari
L. Marttila
K. Helttunen
E. Hovi
Vieno ja Niilo Saari
Otto Niskanen
M. Määttä
EINO MAKIPAA
Jaakko Tähti
UUNO SAVOLAINEN

Tarzwell, Ontario

MR. JA MRS. J. LINDROOS, Tarzwell Ontario
HILMA JA VESTER LOHIKOSKI, Tarzwell Ontario
Mandy ja Niilo Kangas, Tarzwell, Ontario
Helge, Eva ja A. Mattson
Selma ja Bill
Vilho Pekkala
Oiva Auranen
Sandra, Aarne ja Tyykö Niemi
Eva ja Kalle Korhonen
Peter Jämsä

TIMMINS DAIRY

Pastörisoitua kermaa, Maitoa, Kirnupiimää. Cottage Juustoa y.m.

57 Kirby Ave.

Timmins **Ontario**

TERVEHDYKSEMME

entisten kotipaikkojemme asukkaille, omaisille ja tovereille!

Olkoon Suomen kansan tie entistä onnellisempi!

★ ★ ★

Camp No. 2, Upper Canada Timber Co., Mile 268½, A.C.Ry., Ontario

JOONAS LEPPIKANGAS
K. SALO
SANTERI RANTALA
VÄINÖ LAAKSO
HERMAN ELK
ALFRED BACKA
SUOMA JA K. TÄHTINEN
MATTI TOPPARI
JOHN LUKSANEN
SENNI JA ENSTI LAHTI

TERVEHDYS
★ ★ ★ ★ ★ ★

Kaikille osakkeenomistajille ja osuustoiminnan ystäville!

★ ★ ★

THUNDER BAY CO-OP DAIRY
LIMITED
PORT ARTHUR, ONTARIO

Val d'Orin (Quebec) suomalaisia CSJ:n haalilla maaliskuun 13 pnä 1948, jolloin mainitulla haalilla eli työväentalolla esitettiin Suomen TUL:n liittojuhlaelokuva "Korkealle Kansan Kunto".

Pilkkeitä Canadan suomalaisten elämästä

Kirj. Alina Sikala

Rouyn, Que. — "Minä oon aatellu lähtiä Kanataan puuveihtellä kultaa vuolemaan", kuulin kotipaikkakunnallani Nivalassa joittenkin tälle mantereelle matkaa suunnittelevien leikillisesti sanovan. Monelle suomalaiselle onkin, — ei puuveitsellä kullan vuoleminen, mutta — kultapitoisen kiven maan alta kaivaminen tullut "rapakon tälle puolelle" saavuttuaan vuodesta vuoteen jatkuvaksi tehtäväksi.

Siellä synnyinmaassa oli totuttu erilaisiin elämäntapoihin ja tehtäviin. Mies, joka kevään päivinä asteli vakavana auran perässä pellolla, sai tottua täällä kulkemaan pimeitä kaivosonkaloita, satoja, jopa tuhansiakin jalkoja maanpinnan alapuolella, porauskoneita käyttäen ja kivimurskaa lapioiden ansaitsemaan dollareita, jotka siellä kotikonnulla asuessa tuntuivat olevan niin helposti kasattavissa; mutta pian huomattiin, ettei se hopealanka niin vain itsestään juossut. Monta oli mutkaa ja vaikeutta, joista ehkä kielivaikeudet ovat olleet siirtolaisen pahimpia vitsauksia. Piti oppia tietämään "pikat", "kipat", "hamarit", "sovelit" ym. ja monasti katsottiin silmä kovana, että mikä tuota engelsmannia vaivaa kun ei ymmärrä, vaikka haastaa "selvää engliskaa". Lausutut nimet ja sanat olivat kuitenkin niin paljon murteellisia, ettei vähemmän siirtolaisten keskuudessa oleskellut toiskielinen ymmärtänyt niiden tarkoitusta.

Mutta onpa työmaa, jossa siirtolainenkin on aina tullut toimeen ilman sanottavia kielivaikeuksia — metsä. Canadan vihreä kulta humisee vuosisataista rauhaansa. Tuhansia suomalaisia miehiä työskentelee silläkin alalla, miehet puiden katkaisussa ja kuorimisessa ja naiset ruoanlaittajina. Ovatpa jotkut urheat naiset uskaltautuneet miestensä tovereina katkaisuhommiinkin.

Entisaikaan eivät metsätyöläisten olosuhteet olleet mitään ihastuttavia. Ainakin minun ensimmäinen elämykseni metsätyömaalla oli vähemmän miellyttävä. Olin ollut ainoastaan kuukauden Canadassa, kun matkustimme metsätyömaalle. Rautatiematkan jälkeen oli käveltävä useita maileja ennenkuin saavuimme meille varattuihin asuntoihin, jotka tuntuivat aivan sietämättömiltä. Sanotaan, että ihminen tottuu kaikkeen ja tottuuhan sitä ajanoloon, mutta käärmeiden vierailuun ruokahyllyilläni en voinut tottua.

Työmaalla oleskeluni ajalla ehdin ajatella useammasti kuin kerran, että olisi sittenkin ollut parasta pysyä omassa maassa. Vuosien kuluessa on kuitenkin tämä villi länsi karaissut säikkymättä kestämään yhtä ja toista, epämukavaakin.

Nykyaikana ovat metsätyöläisten olot huomattavasti paremmat. Heidän unionsa voimistuessa ovat he saaneet huomattavia parannuksia asunto- ym. oloihinsa ja edistyksen rientäessä harppa-askelin eteenpäin, ovat kulkuvälineetkin metsätyömaille entistä paremmat.

Tuskinpa löytynee Canadassa montakaan työalaa, jolla ei olisi suomalaisia — ainakin joskus toiminut. Tavallisten raskaan työn tekijäin lisäksi meillä on ollut ja on nytkin suomalaista syntyperää olevia lakimiehiä, konttoristeja, lääkäreitä, opettajia, pappeja, poliiseja, liikemiehiä ym.

Mutta annetaan esiintymisvuoro suomalaiselle uudisraivaajallekin. Monelle suomalaiselle on uudisraivaus ja maanviljelys tuttua työtä jo synnyinmassa opittua tehtävää, joskaan täällä ei uudisraivaajan vaivoina ole sanottavammin hallaisia soita eikä kivikkokankaita. Eivät kivikot sitti ole tuntemattomia Canadassakaan, mutta on runsaasti tarjolla hedelmällistäkin maata. Poikkeustapauksia ovat kuitenkin kaupunkien ja kaivantokylien ympäristöt, missä pyritään etenkin kaivantokylien vieremillä raivaamaan pienikin ala kallioiden keskellä viljeltäväksi.

Millainen on suomalaisen uudisraivaajan ensiaskel? Tavallisesti katsotaan ensin mielestä sopiva maa-alue, josta ostetaan määrätty ala hallituksen omistamaa maata. Sitten raivataan pieni aukeama korpeen, johon rakennetaan ensimmäinen asunto. Joskus se on vain "koirankaulalle" kasattu tuulen ja sateen suoja, sillä monissa tapauksissa uudisraivaaja aloittaa elämänsä pienellä pääomalla.

Sauna on melkein poikkeuksetta rakennussuunnitelmissa toinen rakennus. Hiljattain ranskalainen naapurini sanoi, että missä kaksi suomalaista asustaa enemmän kuin kuukauden, silloin pitää rakentaa sauna, sillä suomalainen kuolee ellei saa saunata.

Suomalaisia uudisraivaajia on sirotettuina sinne ja tänne Canadan laajoilla alueilla. On kokonaisia kyläkuntia, joissa harvoja poikkeuksia lukuunottamatta asuu puhtaasti suomalaisia maanviljelijöitä. Nämä paikkakunnat ovat olleet tiettömien taipaleitten takana olleita korpia — ei kovinkaan pitkä aika takaperin. Nyt niissä lainehtii vilja ja hellimöi heinä. Entisten tilapäisasuntojen tilalle on kohonnut kauniita, ajanmukaisia rakennuksia, jotka kertovat korutonta tarinaansa maanmiehistämme ja naisistamme, jotka vieraan kielen ja outojen olojen ympäröimänä ovat raivanneet nuo aukeamat ja rakentaneet kotinsa. Ne kertovat tuhansista hikihelmistä ja pitkistä työpäivistä, jotka alkoivat auringon noustessa ja päättyivät myöhäisillä iltahetkillä. Ne kertovat myöskin lukuisista uudisraivaajaa kohdanneista vaikeuksista, jotka monasti tuntuvat voittamattomilta. Samalla ne myöskin kertovat omistajiensa mielihyvästä nähdessään töittensä kantaneen hedelmän.

Olen tässä suppeisiin pulttelsiin sovitetussa kirjoituksessani koettanut kertoa pieniä pilkkeitä Canadan suomalaisten elämästä täällä uudessa kotimaassamme. Vaikka uusi kotimaamme onkin juurruttanut monet meistä lujilla siteillä itseensä, niin tuskin löytyy ainoatakaan, joka ei joskus kaipaisi synnyinmaataan; sen valoisia kesäöitä linnun lauluineen, kaipaisi omaisiaan, lapsuus- ja nuoruustovereitaan ja seuraisi suurella mielenkiinnolla entisen kotimaansa tapahtumia sydämessä harras toivomus, että synnyinmaan kovia kokenut kansa saisi rauhassa ja valoisampien päivien vallitessa toimitella tehtäviään.

Lähetämme teille lämpimät terveisemme täältä Canadan aavikoilta, korpien ja kallioiden keskeltä, toivottaen mitä parhainta kesää teille kaikille.

— Canadan kansallisvelka v. 1945 oli 26 dollaria 22 senttiä jokaista maan asukasta kohti.

Tervehtien teitä kaikkia

S. W. MÄKI
Jeweller

Hamilton ja Elgin kelloja
315 Bay St.
Port Arthur — Ontario

Tervehdyksin . . .

SAASTO'S
Men's Wear

172 S. Algoma St.
Port Arthur — Ontario

Parhain
Tervehdys
kaikille tuttaville ja ystäville Suomessa!

SUPERIOR MOTORS

Paul Törmä, omistaja
127 Algoma St.
Port Arthur — Ontario

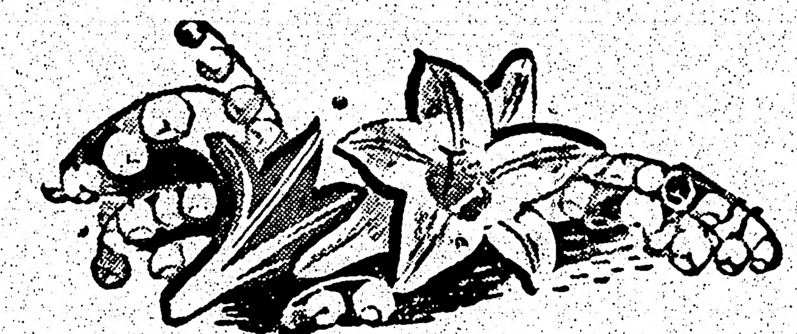

TERVEHDYKSEMME

entisten kotipaikkojemme asukkaille, omaisille ja tovereille!

Lujittukoot suhteemme synnyinmaamme ja Canadan suomalaisten välillä!

Tuure Tammela
Hilma ja Toivo Härmä
Mary ja Edward Koljonen
Auli Ojala ja lapset
Sylvi ja Yrjö Hakamäki ja lapset
Eila, Aino ja Gunnar Wickström
Harold, Sanni ja Toimi Pöyhölä
Kalevi, Lyyli ja Toivo Juvonen
Mari ja Abram Peräkylä,
R. R. 1, Port Arthur, Ont.
Eila, Anni ja Yrjö,
Fort William
Mrs. Hilma Luoma,
112 Rowand St. Fort William
John Ojala,
R. R. 1, Port Arthur, Ont.
Sirkka, Elma ja Kusti,
Fort William, Ont.
Mrs. Mimmi Anderson
O. Lepistö
Martha ja Jacob Lod
Mimmi ja A. Kari
Irma ja Yrjö Koskinen
Matti Ranta
E. Aho
MINERVA JA REINO
POUTANEN
Ida ja Erik Hostikka
EINO SAARI
ANTTI SEPPANEN
A. HIMANKA.
54 Front St. Port Arthur
Kosti Koivisto
A. Lyytinen
WM. HAKOMAKI JA PERHE
Sanni ja Heikki Haataja ja perhe
Meeri ja Arvo Laakso
Aino ja Ahti Lassila
Grace ja V. Oja
Fanny, Lola ja Hepe Waltonen
K. Kielinen
A. S. Hietanen
Anni ja Lauri Hietala
Äiti Kivipelto
Hilma Siilman

Olga ja Herman Alanen
Axel Mäet
Eino Lempiälä ja perhe
Nick Salmi, 316 Bay St.,
Port Arthur, Ont.
E. LAINE
NIILO MAKELA
VAINO WEIKKOLA
VAINO PELTO
Lauri Harju
A. T. HILL JA JANE
Paavo Vaananen
Teuvo Säisä
Niilo Niemi
MATT PELTO
Elvi, Eila ja E. Kyyny
Aino Heisholt
Tyyne, Leimu ja H. Siilman
Alli, Lola ja Niilo Pajunen
Lennard ja Ida Kurki
Emmi Airola, Kaisu ja Pirkko
Eugenia ja Paavo Tuominen
Alvar, Lyyli ja Vilho Toikka
Lydia ja Jalmr Mäki
Lily ja Katri Mahonen
Klaus ja Hellen Ranta
Wm. Korezynski
Anthony Koslowsky
Matt Mäki
Heiseli ja Niilo Jokela ja perhe
Martha Kärkkäinen
Mr. ja Mrs. Neste
Taimi ja Onni Ikonen
Kerttu Koski
Gunnila ja Walter Metsälä
Carl, Kerttu ja Anselm Fredson
H. KINNAR SHOE MAKER,
184 N. Cumberland St.,
Port Arthur, Ont.
PIRKKO, PAULI, SIGRID JA RUDOLPH HAAPANIEMI,
Box 26, Kamministiquia, Ont.
IRENA JA SAM PUKKALA,
30 Knight St.,
Port Arthur, Ont.

Port Arthur — **Ontario**

Tervehdys kaikille Suomen työläisille ja demokratian ystäville!

LAURI NÄRVÄSEN SAUNA
218 Second St. — Port Arthur, Ontario

Onnittelumme

TRONE'S STUDIO
Valokuvanne valmistetaan odottaessanne.
Fort William — Ontario

Tervehdimme Teitä!

ROMANO'S HARDWARE

Rakentajien rautatavaraa, talous- ja sähkötarpeita. Urheiluvälinoitä.

Puhelin S. 3895K
620 Simpson St.
Fort William — Ontario

Tervehdys

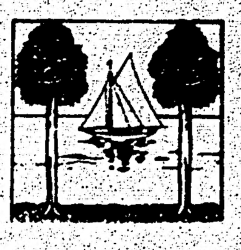

Evergreen, Alta.

William ja Amanda
Raappana ja perhe

INTERNATIONAL - OSUUSLIIKKEEN
jäsenistö, johtokunta ja valistuskomitea

Tervehtii
Suomen työläisiä ja vähävaraista väestöä täältä valtameren takaa.

Seuraamme taisteluanne leivästä, vapaudesta ja ihmisoikeuksista.

Olkaa rohkeat, vapautenne aamu sarastaa!

INTERNATIONAL CO-OP TRADING CO. LTD.
Port Arthur — Ontario, Canada

Tervehdimme teitä kaikkia!

ELLARD AND SON LIMITED
DYERS AND CLEANERS
"Palvelus joka tyydyttää teitä"

Puhelin S. 302
236 Simpson St. — Fort William, Ontario

Tervehdyksemme . . .

STAR PHOTO STUDIO

Joku jossakin haluaa teidän valokuvanne.

Puhelin S. 2784
439 Simpson St. — Fort William, Ontario

Sydämelliset Tervehdykset . . .

NORTHERN ENGINEERING & SUPPLY CO. LTD.
Fort William — Ontario

Tervehdys!

ST. PAUL CAFE
Henry Lee, liikkeenhoitaja
241 Simpson Street
Fort William — Ontario

PETER A. VESA, B. A.
Barrister, Solicitor, Notary
SUOMALAINEN LAKIMIES
GE 3392 — 592 Danforth Ave., Toronto (Near Pape Ave.)

TERVEHDYS!
Joseph P. Thompson
Hautaantoimittaja
KOHTUULLISET HINNAT
32 CARLTON ST.
PUH. WA. 8786
TORONTO, ONT.

Tervehdys!
EXCLUSIVE PAINT & WALLPAPER
Puhelin Ra. 5751
"ELMA" maalien myyjät.
442 Spadina Ave. — Toronto, Ontario

Tervehdys!
KLUG'S WALLPAPER & PAINT CO.
Välittäjät korkean laadun kotimaiselle ja ulkoa tuotetulle seinäpaperille.
Puhelin Wa. 6690
410 SPADINA AVE. — TORONTO, ONTARIO

Tervehdys!
VIERAILKAA ...
LEVITT'S GOLD SEAL **PHARMACY**
- Asiantuntemuksella täytämme lääkärinne lääkemääräykset.
- Meillä on täydellinen valikoima lasten tarpeita. Myös kauneushoitotarpeita ja kumivälineitä.

PUHELIN WA 9675
McCaul and Baldwin Sts. Toronto, Ont.

Suomalaisten elämästä Pohj.-Ont. kulta-alueelta

Kirj. K. Heinämäki

Timmins, Ont. — Siihen Canadan suomalaisten osaan, josta on levitetty tietoja sinne vanhaan kotimaahan, sisältyvät etupäässä kirkkoseurat, papit ja joku metsäurakoitsija, mutta tämän maan suomalaisista uudisviljelijöistä, metsätyöläisistä, kaivosmiehistä ja heidän järjestöistään on melkein kokonaan vaiettu. Tässä kirjoituksessa haluan tuoda esille tätä "unohdettua" puolta.

Suomessa on varmaan monia henkilöitä, jotka tietävät jotain tästä paikkakunnasta omaistensa välityksellä ja joitain on täällä olleitakin. Tämä paikkakunta on Timmins, pohjois-Ontariossa sijaitseva kultakaivantokeskus. Pääasiallinen työ täällä on kullan kaivaminen, mutta myöskin metsätöitä tehdään paljon paikkakunnan ympäristöseuduilla. Jotkut maanviljelijät ovat avanneet viljelyksensä ympäristön korpiin.

Ensimmäiset suomalaiset ovat tulleet tänne etupäässä ensimmäisen maailmansodan aikoina, tai joitain vuosia aikaisemmin. Suomalaisia on työskennellyt kaikilla aloilla, kaivoksissa, metsätöissä jne. Yleensä voidaan sanoa, että olemme työntekijöinä hyvin pidettyjä, varmasti yhtä hyvin kuin mikä muu kansallisuus tahansa. Kansalaistemme tänne tulon alkuaikoina ja voidaanpa sanoa vielä myöhäisempinäkin aikoina, vain harvat ajattelivat vakavasti jäävänsä tänne koko eliniäkseen. Tultiin vain väliaikaisesti, tarkoituksella säästää jonkin verran omaisuutta ja sitten palata takaisin synnyin- ja kotiseudulle, minkä osa on tehnytkin. Mutta suurin osa on syystä tai toisesta muuttanut mielipiteensä, jatkanut työtään kaivoksissa tai muualla, rakentanut oman kotinsa, elänyt elämänsä ja vanhentunut. Sillä välin ovat ne siteet, jotka alkuaikoina olivat niin läheiset Suomeen, heikentyneet. Olemme alkaneet muuttua maan kansalaisiksi, canadalaisiksi.

Ensimmäisten suomalaisten tultua tänne oli elämä hyvin karkeaa. Mitään sivistys- ja kulttuuriharrastuksia, kuten urheilua, osuustoimintaa tai muuta työväen järjestötoimintaa ei ollut minkään kansallisuuden keskuudessa. Ajanviettopaikkoina olivat salakapakat ja kaikenlaiset pelipaikat, joten elämä alussa muodostuikin sen mukaiseksi.

Mutta suomalaisen asutuksen yhä kasvaessa johtui yhden ja toisen mieleen kaipaus saada keskuuteemme jotain parempaa ajanvietettä, saada työväen järjestötoimintaa, urheilua, osuustoimintaa. Niinpä viimeisten vuosikymmenten aikana olleelle järjestötoiminnalle suomalaisten keskuudessa on sivistyksen kohottajana annettava suuri tunnustus ja uskon, että tästä järjestötyöstä on joku hyvä siemen jäänyt myöskin varsinaisten canadalaisten keskuuteen.

Ensimmäisenä tänne perustettu työväenjärjestö oli Canadan Suomalaisen Järjestön osasto, joka on toiminut vuodesta 1915 saakka ja joka vielä tänäkin päivänä toimii valistus- ja kulttuurityön tekijänä. Monet tuhannet ovat ne suomalaiset, jotka ovat osallistuneet tämän järjestön tehtäviin, kehittäneet itseään laulussa, näytelmissä ja monessa muussa muodossa ja ennenkaikkea saaneet käsityksen, että myöskin täällä uudessa kotimaassa ollessamme on työläisten yhteenliittymisen kautta turvattava elämämme.

Seuraava järjestö mikä perustettiin v. 1918, oli työväen urheiluseura ja tämän järjestön toiminta on suuresti vaikuttanut urheilun edistämisessä maan varsinaisen väestön keskuudessa. Varsinkin hiihto on saanut alkunsa suomalaisten toiminnasta. Kun suomalaiset järjestivät keskuudessaan hiihtokilpailuja, niin hyvin harva canadalainen tiesi hiihdosta mitään, mutta pian alkoi ilmestyä maan varsinaista väestöä seuraamaan kilpailuja. Niillä paikkakunnilla, joilla suomalaiset mittelevät voimiaan ja taitoaan jalossa kansallisurheilussaan, nähdään talvisunnuntaisin satoja nuoria canadalaisia suksien päällä.

Hiihtourheilu on ollut suomalaisten keskuudessa joinain aikoina hyvinkin korkealla. Ehkä siellä Suomessa urheilun ja hiihdon ystävinä olette iloisia tietäessänne, että Suomesta tullut ja siellä mieheksi kasvanut kansalaisemme on Canadan murtomaahiihdon kaksinkertainen mestari. Hän on Canadan suomalaisen työväen urheiluliiton alaisen Sudburyn Alerts-seuran jäsen, metsätyöläinen Lauri Huuki. Lauri voitti Canadan murtomaahiihdon mestaruuden v. 1947 ja säilytti mestaruutensa vielä tänäkin vuonna. Hän kykeni osoittamaan, ettei viime vuonna saamansa voitto ollut mitään sattuman kauppaa, vaan että hän on todella mestari.

Käytännöllistä osuustoimintaa on täällä harrastettu jo 25 vuotta. Tämäkin on suurin piirtein lähtöisin suomalaisten ansiosta. Sen aikuiset Canadan Suomalaisen Järjestön jäsenet olivat innokkaimpia osuustoiminnan kannattajia. Kaivos- ja metsätyöläisten ammattijärjestöihin ovat suomalaiset aina ottaneet aktiivisesti osaa.

Luodessani kuvaa siitä, kuinka kansalaisemme ovat taloudellisesti onnistuneet pyrkimyksissään tällä alueella, haluaisin päästä niin lähelle totuutta kuin mahdollista, kutenkaan salaamatta tosiasioita. Suomalaiset ovat täällä harvoja poikkeuksia lukuunottamatta palkkatyöläisiä, suurin osa raskaan työn tekijöitä, kaivos- ja metsätyöläisiä. Liikemiehiksi ja muille helpoille päiville ei ole monikaan onnistunut pääsemään. Työskenneltyään elinvoimaa kuluttavassa kaivostyössä pari vuosikymmentä — ellei ole sillä ajalla kuollut tapaturmaisesti tai loukkaantunut työhön kykenemättömäksi — häntä odottaa kaivantomiehen ammattitauti, keuhkojen kivettyminen eli silicosis. Suuri osa pitemmän ajan kultakaivannoissa työskennelleistä miehistä on sairaita ihmisraunioita, odottaen päivää, koska lähetetään johonkin parantolaan. Heidän terveytensä menettämisestä saamansa korvaus on mitättömän pieni ja toiset eivät saa mitään.

Sairaalat, joihin kaivosmiesten keuhkotautia sairastavat viedään, hoitoa saamaan ja kuolemaa odottamaan, ovat satojen mailien päässä täältä. Se merkitsee eroa perheestä, vaimosta, lapsista ja kodista, jonka hyväksi on niin pitkät ja raskaat vuodet saanut tehdä työtä. Paikkakunnalla on isoja kaivoksia, jotka ovat tuottaneet miljoonia dollareita voittoja, mutta niistä voitoista ei ole riittänyt suurtakaan osaa niille, jotka nämä voitot ovat luoneet, ei edes niin paljoa, että olisi rakennettu paikkakunnalle sairaala, jossa sairaat kaivosmiehet voisivat lähellä kotiaan ja perhettään viettää lopun elämänsä. Tällainen on kullankaivajan kohtalo ja se koskee kaikkia, olkoon sitten mielipiteiltään punainen tai valkoinen.

Metsätöissä työskentelee huomattava määrä suomalaisia. Tämän alan työläiset ovat ehkä kaikkein huonoinosaisimpia, varsinkin niin oli asia ennen sotaa. Nykyään, kun työvoiman ylitarjonta ei ole ollut suuri ja metsätyöläiset ovat paremmin järjestyneet, ovat palkat ja työsuhteet huomattavasti parantuneet.

Vuosien kuluessa harjoitetun metsän hakkauksen seurauksena ovat metsät vähentyneet asutuskeskuksien läheltä, joten joudutaan siirtymään yhä kauemmaksi erämaihin. Siellä metsämiehet, erossa kaikesta sivistyksestä ja kulttuurielämästä, tekevät raskasta työtä ja kämpille majoitettuina viettävät yksitoikkoista elämää. Riistojärjestelmä painaa raskaasti ja siitä eivät suomalaiset osana Canadan työväenluokasta ole voineet välttyä. Siis kaikki huomioon ottaen on ymmärrettävää, miksi niin suuri osa ulkosuomalaisista ei voinut hyväksyä Suomen sodankäyntiä saksalaisten rinnalla Neuvostoliittoa vastaan.

Canadan korpien viljelykselle raivaamisessa on suomalaisilla hyvin suuri osuus. Lukuisat ovat ne kansalaisemme, jotka ovat kotinsa korpiin rakentaneet, kokien sangen suuria vastuksia, varsinkin pohjois-Canadan korpimailla, taistellessaan halloja ja muita vastuksia vastaan. He ovat rakentaneet kotinsa tiettömiin erämaihin, ainoina kulkuvälineinään talvisin sukset ja lumikengät. Kesisin on kuljettava melkein yli pääsemättömien soiden ja rämeiden poikki ja kannettava välttämättömät tarpeensa. Monilta on loppunut sisu kesken, he ovat jättäneet monien vuosien työn ja siirtyneet teollisuuden palvelukseen leipäänsä hankkimaan. Ne, jotka ovat jääneet, saavat tehdä työtä armottomasti, saamatta itselleen tuskin päivänkään kunnon lepoa. Joskin viljelykset ovat laajentuneet, kulkuyhteydet parantuneet ja elämä tullut siedettävämmäksi, niin työmiehen tasolla on elämä kuitenkin pysynyt. Mitään huolettomia isäntämiehen oloja ei monikaan ole saavuttanut. Suomalainen maanviljelijä ei tunne olevansa paremmassa asemassa kuin hänen teollisuuden palveluksessa oleva veljensä ja niinpä he kuuluvat suuressa määrin samoihin työväen järjestöihin, koettaen yhteisvoimin taistella parempien olojen puolesta.

Canadan suomalaissyntyinen nuoriso on sulautunut nopeasti maan varsinaiseen väestöön. Nuoret saavat enemmän koulusivistystä kuin heidän Suomesta tulleet vanhempansa, joten heidän elämänsä tulee olemaan helpompaa. Kuitenkaan eivät monet kykene suuremmassa määrässä antamaan korkeampaa koulusivistystä lapsilleen, koska palkkatyöstä saadut tulot eivät siihen riitä. Vain harvat saavat yliopistosivistyksen, mitä tietä pääsevät lääkäreiksi, tuomareiksi, insinööreiksi ja muihin ylempiin virkoihin. Suuren osan nuorisoa on aloitettava siitä mihin isä on lopettanut, nimittäin on mentävä työhön, kaivoksiin, metsiin jne.

Luonnon lakien mukaan kasvaa joukossamme yhä suuremmaksi tässä maassa syntyneet nuoret, mitkä "canadalaistuneina" jatkavat omalla tavallaan niitä kansallisia kulttuuriperinteitä ja työväenliikkeen traditioita, jotka heidän vanhempansa siirtolaisina toivat siitä kaukaisesta synnyinmaastamme, minkä riveistä meidät kiskaisivat pois historiamme murroskaudesta nousseet taloudelliset ja poliittiset pulmat.

Timminsissä, Pohjois-Ontariossa, sijaitsevassa suuressa Hollingerin kultakaivoksessa syttyi helmikuun 10 pnä v. 1928 tulipalo, joka vaati uhrikseen 39 kaivostyöläistä. Kuolleiden joukossa oli kahdeksan suomalaista. Tuhannet ihmiset osallistuivat näiden uhrien hautajaisiin.

Työtoverisi tervehdys kolmenkymmenen vuoden takaa

Montreal, Que. — Muistathan, Eero, sen ajan, jolloin asuimme Uudenmaank. No. 4:ssä tädin luona? Talvi oli kulunut jo niin pitkälle, että oli tulossa pääsiäispyhät. Kävimme työssä siellä Ruskeasuolla tekemässä "pomppatakkeja" punakaartille. Juuri siihen aikaan oli käynnissä kansalaissota ja me palvelimme parhaiten yhteistä asiaa tekemällä rintamalla oleville punakaartilaisille lämpimiä varusteita.

Mutta kun sitten kevään kuluessa asiat kääntyivät pahaan päin, kutsuttiin kaikki miehet puolustamaan Helsinkiä. Varmaankin muistat sen pimeän illan, kun jouduimme ensi kerran ketjuun sinne Frederiksbergin kallioille, lähellä vanhaa Observatoriota. Silloin oli kylmä yö, mutta meitä lämmitti silloin tuli, joka paloi nuorissa rinnoissamme niin voimakkaana, että olimme valmiit antamaan sydänverenime oikean asian puolesta. Kuten muistanet, emme silloin aivan täydellisesti ymmärtäneet, että olimme täyttämässä historiallista velvollisuutta, joka oli uutta sen aikaiselle Suomen nuorison suurelle osalle. Emme silloin kaikin olleet selvillä periaatteista, mutta meitä yhdisti puute, sen aikaisen työläisnuorison yhteinen vihollinen. Meitä yhdisti tietoisuus, että asiamme oli oikeutettua. Tiesimme, että silloin oli voima oikeutta ja meillä ei ikävä kyllä ollut takanamme tarpeeksi tietoista voimaa, olimme tuomitut häviöön — hävisimme kaiken maailman tuuliin.

Sinä jäit sinne kotimaahan ja mikäli olen entisiltä työtovereilta saanut tietää, olet edelleenkin siellä, mutta et ole enää oikeutta etsivien joukossa, vaan olet muuttanut sitä joukkoa kannattamaan, joka johti Suomen miehen niin turmiolliseen voiman mittelyyn ja taloudellisesti vararikon partaalle. En syytä siitä sinua, syytä on meissä kaikissa, kun olemme uskoneet, mitä meille ovat harhaanjohtajat uskottaneet. Toistemme syyttäminen vain hajoittaisi voimiamme nyt, kun niitä kaikkein parhaiten tarvitsee työn raskaan raatajaluokka, joka on nyt joka maassa raivokkaiden hyökkäysten kohteena. Kulkekaamme siis käsi kädessä kuten silloinkin 30 vuotta sitten, ystävinä, tovereina, opettaen nuoremmalle polvelle sitä, mitä vaille me jäimme nuoruudessamme. Etsikäämme kirjallisuudesta todellista oppia, että meillä olisi lastemme lapsille kertomista, sillä tämä aika on historian murrosaikaa, jolloin luodaan uutta maailmaa, uutta talousjärjestelmää, jossa meilläkin, ruumiillisesti raihnaisilla olisi oikeus olla tasavertaisina kansalaisina.

Vetoan vieläkin sinun nuoruudenalkaiseen oikeudentuntoosi. Tartu ojennettuun työtoverisi käteen ja yhdistäkäämme voimamme kautta maailman. Kun sen teemme samanaikaisesti niin siinä on voima, joka takaa ihmiskunnalle sille kuuluvan oikeuden olla ja elää, lisääntyä ja täyttää maa.

Valoisampaa tulevaisuutta kohti, tervehtien — Hans.

Tervehdys!
HAMILTON Steam Bath SAUNA
Helen ja John Tarwood
12 Holton Ave.
Hamilton, Ont. — Can.

Tervehdyksemme
Barton Sanitary Steam Bath
Kaija ja Nestor Tuomi
542 Barton Street E.
Hamilton — Ontario
Canada

TERVEHDYKSENI sukulaisille, ystäville ja tovereille Suomessa!
Onnittelen työtänne ja saavutuksianne demokraattisemman elämäntavan puolesta.
Kalle Siljander
957 Broadview Ave.
Toronto 6, — Ontario
Canada

Tervehdys!
Peter's Grocery
Hedelmiä, vihanneksia ja lihaleikkeleitä.
320 Queen St. W.
Toronto — Ontario

Tervehdys Suomen kansalle!
BEVERLEY BATH
137 Beverley Street
Toronto. — Ontario, Canada.

TERVEHDYS SUOMEEN!
Onnea ja menestystä työllenne!
FINNISH STEAM BATHS
56-58 WIDMER STREET
TORONTO — ONTARIO

Tervehdyksemme täältä merien takaa Suomen kansalle!
TORONTO STEAM BATHS
Puhelin AD. 9552
128 Peter St. — Toronto, Ontario, Canada

Tervehdys Suomeen!
PARKWAY BAKERS
290 Queen St. West, Puhelin AD. 7676
TORONTO — ONTARIO

Tervehdyksemme
Suomen Työläisurheilijoille!
* * * * * * * * * * * * * * * * * * * *
Toivomme, että Suomen työläisurheilijat osana työväen joukkoliikkeestä kantavat lippuansa entistä korkeammalla kohden valoisampaa tulevaisuutta.
* * * * * * * * * * * * * * * * * * * *
V.- ja U.-Seura YRITYS
Toronto, Ontario — Canada.

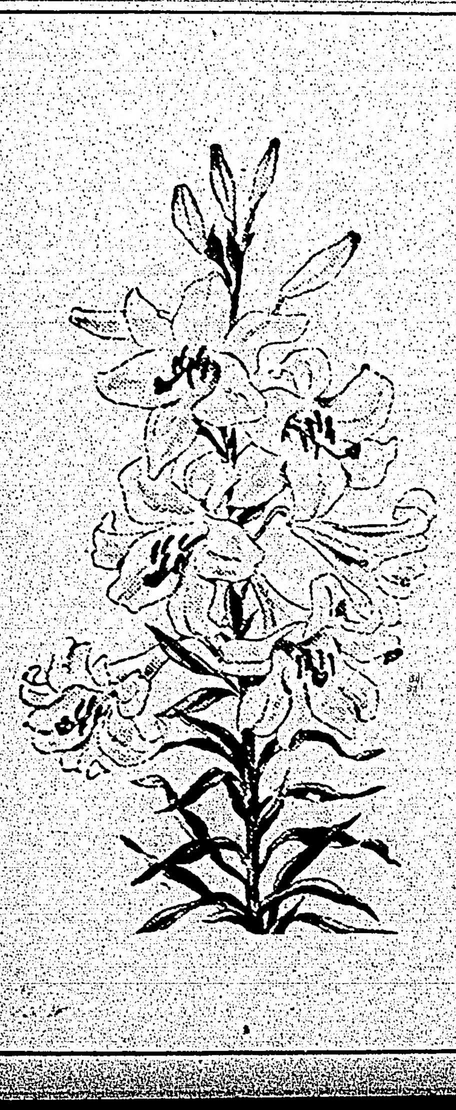

TOVERILLINEN TERVEHDYS
Suomen työtätekeville ja kaikille todellisen kansanvallan puolesta taisteleville.
Poliittinen demokratia ilman taloudellista kansanvaltaa on riittämätön turvaamaan kansanjoukkojen tarpeita.
CANADAN SUOMALAISEN JÄRJESTÖN TOIMEENPANEVA KOMITEA
957 Broadview Ave. — Toronto 6, Ontario, Canada

Toverillinen tervehdys Suomen työläisille ja työläisnuorisolle!

Kunnioitamme paremman ja onnellisemman Suomen rakentajia!

★ ★ ★

Canadan Suomalaisen Järjestön Whitefishin Osasto

Whitefishin Nuorisoklubi

Whitefish — Ontario

Vakuutusyhtiöistä

Henkivakuutusliike tuotiin Canadaan Britanniasta ja Yhdysvalloista 19. vuosisadan keskivaiheilla. 1875 Canadassa oli toiminnassa 26 yhtiötä. Nyt niiden lukumäärä on 41 ja lisäksi muutamia maakunnallisia yhtiöitä.

Näistä 41. yhtiöstä on 28 canadalaista, 3. brittiläistä ja 10 ulkomaista.

TERVEHDYKSEMME

entisten kotipaikkojemme tovereille, omaisille ja tuttaville!

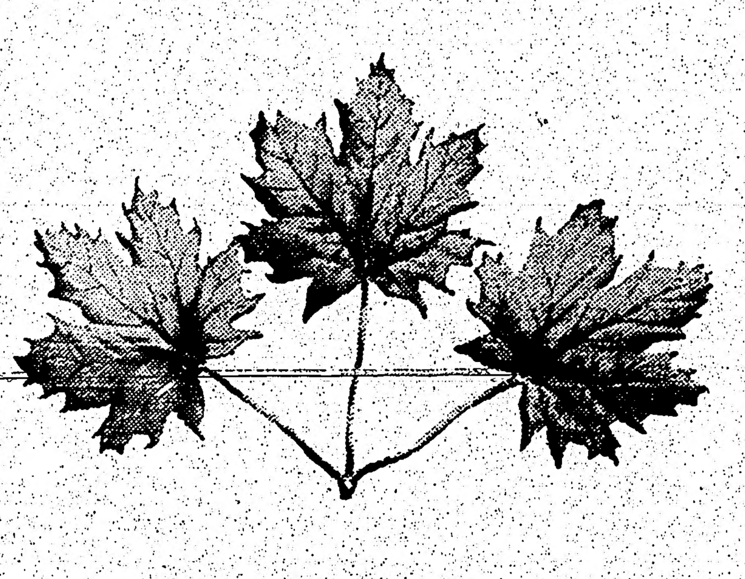

Olkoon tulevaisuus valoisampi synnyinmaallemme!

Beaver Lake — Ontario

Johnny, Ellen ja Urho Luopa
Mervin, Melvin, Onerva ja V. Manninen
Elma, Elli, Ida ja Frank Mäkinen
Vilma Lehto
Ellen, Ilmari ja Väinö Virtanen
Selim Kolari
Anneli, Helen, Laila ja Onni Rintamäki
Ken, Paul, Helen ja Eino Tikkanen
Manda ja Sam Ojala
Arvo ja Martta Helin
Manda ja David Helin
Leo, Irma ja A. Reinikainen
Jackie, Karl, Billy, Laura ja J. Krats
Alina ja Salmon Poikkimäki
Walfred Rönkä ja perhe
Sofia ja Wm. Rönkä
Lempi, John ja Leo Luopa
Pikku-Matti
Terttu, Allan, Lisi ja Kusti Tillman
Dora ja T. Tamminen
Helena ja Vihtori Mäkinen
Pentti, Paavo, Aaro, Hilma ja J. Rasi
Allan, Taimi ja Antti Äystö
Martha, Rita, Ahti, Aune ja Carl Saarela
Helmi Kolari
Werner Lammi
Pirkko ja Bill Salminen
Helmi ja Yrjö Palomäki ja perhe
Taito, Toivo, Helga ja Otto Swan
Lempi Manninen ja perhe
Veikko, Vili, Laura ja Olga Johnson
Allan, Maria ja Matti Johnson
Aino, Eila, Marlene, Helmi, Bill, Helmi ja Toivo Ranta
Karl, Hilja ja Haniel Kalenius
Aune, Vilho, Manda ja K. Tyynismaa
John Viinikka
Saima ja John Turpeinen
Niko Piispanen
Mary ja Joonas Kivi, Box 47, Nairn Centre

Tervehdyksemme Suomen työläisurheilijoille!

VOIMISTELU- JA URHEILUSEURA "JEHU"

Beaver Lake — Ontario

Worthington — Ontario

Alex Haanpää
Wäinö Kilpinen
Kosti Kilpinen
Fanny ja Einari Hänninen
Elma ja Alex Meri
Matti Järvi
Kalle Kuukkanen
Maiju ja Evert Mäenpää

Porcupinen kulta-alueelta

South Porcupine. — Vähän yli kaksikymmentä vuotta sitten kun sieltä synnyinmaasta suurimmat siirtolaisjoukot matkustivat tänne Canadaan, oli tämän kirjoittaja myöskin yksi noista matkamiehistä, joiden kaikkien tarkoituksena oli rehellisellä ja uutteralla työllä hankkia parempi elämisen mahdollisuus tämän suuren ja rikkaan maan teollisuuden kehityksestä. Se avasikin sitten monelle maanmiehelleni uuden elämän ja uudet elintavat.

Eräs tuttavani joka oli ollut jo useampia vuosia täällä, tarkemmin sanoen Timminsissä Ontariossa kirjeessään kertoi tekevänsä jatkuvasti metsätöitä. Tällöin luulin, että tuo Canadan pohjoinen osa on ainoastaan metsäteollisuusalue kuten Suomen peräpohjola.

Mutta saavuttuani tänne Porcupinen alueelle sain kuulla ja nähdä, että tämä on Canadan suurin kullantuottaja yhdyskunta, ja että alueella sijaitsevat maailman suurimmat kultakaivannot kuten Hollinger-kaivos, jossa kerrottiin silloin olevan nelisentuhatta miestä työssä ja monta muuta suurta kaivantoa, joiden luku on jatkuvasti lisääntynyt niin, että tälläkertaa niitä on alun toista kymmentä. Ne tuottavat kultaa, maailman maineen saavuttanutta jaloa metallia.

Ja vaikka alueella eli tässä osassa Ontarion maakuntaa tehdään huomattavasti metsätöitäkin niin sittenkin suurin teollisuuden haara on kultakaivosteollisuus jossa nykyisin työskentelee summittaisen arvion mukaan kymmenentuhatta työläistä.

Porcupinen alue on verrattain nuori. Tiedetään kertoa, että vuosina 1907 ja 1903 suoritettiin ensimmäisiä tutkimuksia, jotka johtivat sittemmin suotuisiin tuloksiin ja välittömästi kaivosteollisuuden avaukseen.

Suomalaisten osallistuminen tämän alueen rakentamiseen on huomattavan suuri ja vieläkin tapaa täällä useampia kansalaisia joita voidaan nimittää alkuraivaajiksi. He ovat samoilleet tänne jalkaisin läpi sydänmaiden, soiden ja rämeiden, lähimmästä rautatiestä ollen matkaa viidettäkymmentä kilometriä. Näin ovat kansalaisemme täällä uusissa pohjolan olosuhteissa kovalla työllä ja raadannalla lyöneet nimensä sen historian alkulehdille.

Näiden suurten rikkauksien tultua julkisuuteen ei ottanut kauan kuin alue yhdistettiin suureen maailmaan sillä vuonna 1911 rautatiekiskot ulottuivat alueen pääpaikkaan Timminsiin, jossa on nyt 27,000 asukkaan kaupunki.

Suomalaisilla on ollut täällä kaikenlaisia yhteisyrityksiä, joista mainittakoon vanhimpana ja toimintakykyisimpänä Canadan Suomalainen Järjestö (CSJ) jolla on osasto melkein jokaisessa pohjois-Ontarion kylässä ja kauppalassa missä suomalaisia asuu ja useammassa paikassa on osastolla oma toimintahuoneistonsa jonka seinien sisällä on jatkuvasti harjoitettu monipuolista valistus- ja kulttuuritoimintaa. Näyttämötoiminta on ollut kaikkein vilkkain ja sille on väestö antanut parhaimman tukensa ja tunnustuksensa.

Tämän yhteydessä on aivan paikallaan mainita, että poikkeuksetta kaikkien huomattavampien suomalaisten näytelmäkirjailijain tuotteet ovat päässeet täällä ramppivalojen taa ja siitä maanmiehemme ovat nauttineet täysin siemauksin. Muun muassa Aleksis Kiven näytelmät ovat olleet täällä jatkuvan ihailun kohteena ja ovat vieläkin.

CSJ:n avustuksella on perustettu tänne useita työläisille hyödyllisiä järjestöjä ja laitoksia kuten voimistelu- ja urheiluseurat, jotka ovat edistäneet fyyskulttuurikysymyksiä.

Missä on ollut toimiva CSJ:n osasto siellä on myöskin järjestömme naisilla itsenäinen naisten osasto. Naisten toiminta on alkanut samanaikaisesti järjestön muun kulttuuritoiminnan kanssa. Ja jollakin aikakaudella sen hyväntekeväisyystyö on ollut hyvin arvokasta ja suuria hyötyä tuottavaa. Siitä työstä minkä naisemme tekivät esim. sota-aikana Punaisen Ristin hyväksi he ovat saaneet kaikkien kansallisuuksien tunnustuksen. Naisemme työskentelivät sodan päätyttyä uupumattomasti synnyinmaansa avustustoiminnassa, josta Suomen huolto onkin lausunut useat kiitoksensa kaikille yhteisesti.

Tälläkin kertaa toimii kolmessa Pohjois-Ontarion huomattavassa asutuskeskuksessa suomalaisten perustamat v.- ja u.-seurat joiden jäsenet ovat vanhempaa ja nuorempaa väkeä. Nykyisin on toiminta siirtymässä enemmän tässä maassa syntyneiden suomalaisten käsiin. Vuotuisilla urheiluväen liittojuhlilla näkeekin paljon reipasta suomalaissukuista nuorisoa. Lisäksi mainittakoon, että useammalla v.- ja u.-seuralla on oma urheilukenttänsä, joista toiset ovat hyvinkin kalliita laitoksia niillä sijaitsevine rakennuksineen ja juoksuratoineen.

CSJ on ollut myöskin avustamassa suomalaisten keskuuteen kehittynyttä osuustoimintaliikettä perustamassa. Ensimmäisinä osuustoimintaa muistuttavina laitoksina ovat tunnettuja ravintolat, n.s. "poikatalot". Näitä taloja ovat myöskin suomalaiset perustaneet moneen kylään. Niiden tarkoitus on ollut osuustoiminnallinen ruokatarjoilu, se on antaa kuluttajilleen halvemmalla ja parempia ruoka-aterioita. Nämä laitokset ovatkin avustaneet kodittomia vieraalla maalla.

Laajempi osuustoimintaliike sai täällä alkunsa 23 vuotta sitten jolloin kokoontui joukko kullankaivajia, CSJ:n jäseniä. He perustivat osuustoiminnallisen kauppaliikkeen, joka heti alussa sai kansainvälisen luonteensa, sillä suurempaa yritystä rakentaessa täytyi saada suuremmat joukot mukaan. Tämä liike tunnetaan nimellä Workers' Co-operative of New Ontario Limited. Tämä liike toimii ruokatavarain jälleenmyyjänä ja omistaa nykyisin kokolailla suuren omaisuuden. Sillä on 5 eri myymälää ja leipomo joka on suurimpia pohjois-Ontariossa. Jäsenluku on huomattavasti yli tuhannen.

Osuusliikkeen perustavia jäseniä ja uskollisia ostajia on siirtynyt huomattava joukko sinne synnyinmaahamme Suomeen. Jos heistä joku sattuisi tätä lukemaan niin lausunpa heille sydämmelliset kiitokset siitä työstä mitä olette olleet täällä edistämässä.

Näiden lisäksi on Canadan Suomalainen Järjestö aina toiminnallaan ollut avustamassa ja kehoittamassa maanmiehiämme yhtymään työläisammattiunioihin, jotka toimii niin kaivos- kuin metsäteollisuudenkin aloilla.

Mutta suomalaiset eivät ole läheskään kaikki näiden järjestöjen mukana. Meillä on monenlaisia kirkkokuntia ja heidät tapaa useamman laisen uskonlahkon eteen työskentelemässä sekä eri aatesuuntiin perustuvissa yhdistyksissä. Jokapäiväinen toimeentulo hankitaan kuitenkin pääasiallisesti samoista tulolähteistä mutta maailman aatteet myllertävät eri lailla kaikkien Canadan suomalaistenkin ajatuksissa ja ovat saaneet paljon aikaan erimielisyyttä josta ei ainakaan ole ollut kenellekään mitään hyötyä, päinvastoin vahinkoa.

Nyt lukija voisi luulla, että pohjois-Ontarion suomalaiset hankkivat toimeentulonsa noista kahdesta edellämainituista teollisuuden haaroista. Asia ei ole näin. Vaikkakin suurin osa heistä työskentelee kaivos- ja metsätöissä niin silti heitä on huomattava joukko maanviljelijöinäkin. Monet heistä ovat raivanneet tilansa aivan synkkään metsään jossa ei ole säästetty työvoimaa, eikä mitattu aikaa minkäänlaisen amerikalaisen kellon mukaan. Mutta työtä on tehty paljon, pelkäämättä pohjolan kylmää ja rajua luontoa? Moni maanmiehemme ja naisemme on rakentanut itseileen aika siistin näköisiä pienviljelystiloja eli farmeja, joissa ahkeralla ja säännöllisellä työllä hankitaan jokapäiväinen toimeentulo.

Suuremmissa asutuskeskuksissa heitä tapaa käsityöläisinä ja ammattien harjoittajina kuten räätäleinä, suutareina, seppinä, partureina ja sanalla sanoen heitä tapaa kaikenlaisen liike-elämän harrastajina. Huomattavan paljon on kyvykkäitä rakennusmiehiä etenkin puutyöntekijöitä, jolla alalla heidän työvoimansa on kysyttyä.

Perhesuhteiltaan suomalaiset ovat yleensä pieniperheisiä asukkaita. Useinkin on lapsiluku rajoittunut vain yhteen tai kahteen. Harvemmin tapaa sellaista joukkoa, jossa olisi viittäkään lasta joten maanmiestemme lisääntyminen syntyväisyyden kautta näyttää hyvin epävarmalta.

Varallisuudesta puhuttaessa enemmistö näistä pohjois-Ontarion suomalaisista on työllään eläviä asukkaita. Heillä saattaa olla oma talo, jossa on useampia huoneita perheen käytettävänä. Huoneiden kalusto voi olla tyydyttävä ja toisinaan hyväkin, kuuluen siihen monenlaisia nykyaikaisia välineitä kuten radio, sähköllä toimiva jääkaappi ja keittohella y.m. ja monessa tapauksessa on perheellä oma autokin. Joillakin on jonkinlainen kesähuvila, jonka he ovat itse rakentaneet sunnuntaisin ylitöinä. Mutta missään tapauksessa näitä ihmisiä ei sovi nimittää rikkaiksi koska he jokapäiväisellä työllä ja toiminnalla hankkivat tyydyttävän toimeentulonsa.

Tällaista on tämän kullantuottajaympäristön maanmiestemme elämä. Kansalaisemme ovat olleet huomattavana tekijänä tässä tuotannossa eikä monikaan ole koskaan tuottamansa tavaran laatua nähnyt ja tuskin tulee milloinkaan näkemäänkään. — E. H.

CSJ:n Timminsin os. naistenkerhon jäseniä

Miten So. Porcupinessa avustettiin Suomea

South Porcupine, Ont. — Tervehdyksemme täältä pohjois-Ontariosta sinne synnyinmaahan niin omaisillemme kuin tuttavillemmekin. Samalla toivotamme onnea ja menestystä kaikessa toiminnassanne ja erittäinkin vaalikampanjassanne tänä kesänä. Mekin olemme täällä koettaneet auttaa teitä siellä keräämällä kaikenlaista vaateavustusta. Paljon oli sukkia, lapasia ja villapaitoja, joita kerhomme naiset ovat kutoneet ja neuloneet vaatteita, ollen joukossa tosin pieni murto-osa vanhaakin, mutta etupäässä uutta olemme lähettäneet. Täältä on kai lähetetty lopulle tuhannen paunaa vaatetavaraa, vaikka tämä on vain pieni paikkakunta. Lisäksi olemme lähettäneet rahaa yli 1,000 dollaria. Nämä ovat lähettäneet CSJ:ssä toimivat toverit.

Olemme myöskin naisten kerhomme aloitteesta lähettäneet SKDL:lle valokuvauskoneen, mikä maksoi 300 Canadan dollaria. Meidän kerhomme lahjoitti ensin 25 dollaria ja Timminsin kerho toisen 25 dollaria. Sitten aluekomitea järjesti keräyksen pohjois-Ontarion alueella ja niin saimme tämän koneen Suomen tovereille, jotka niin innokkaasti taistelevat etujensa puolesta. Suomen työtätekevä kansa on jo kauan haaveillut näistä eduista, mutta aikaisemmin nämä haaveilut aina murskasi rahamahti ulkovaltojen avulla, mutta lopulta ne ovat toteutuneet.

Kerhomme auttoi sodan aikana Punaisen Ristin toimintaa harvinaisen hyvin ja uskallanpa sanoa, että kerhomme oli siinä suhteessa parhaita SJ:n kerhoja. Joukkomme toimi innokkaasti sodan voittamiseksi ja se olikin silloin vähän isompi kuin mitä se on tänä päivänä, sillä täältä on muuttanut työolojen takia paljon hyvää toimintavoimaa muille paikkakunnille ja näin ollen on joukkomme huomattavasti pienentynyt.

Toivotan hauskaa kesää sinne synnyinmaahan ja onnea sekä menestystä kaikissa pyrkimyksissänne. — Mandy Kotila.

G. Hilmer Lundbeck Jr., Ruotsin-Amerikan Linjan johtaja New Yorkissa.

Perheavustus

Canadassa ruvettiin maksamaan perheavustusta heinäkuun 1 p:nä 1945. Tätä avustusta maksetaan jokaiselle perheelle, niin köyhälle kuin rikkaallekin. Maksu on 5 dollaria lapselle aina 6 vuoteen saakka, 6 dollaria 6—9 ikäisille, 7 dollaria 10—12 ikäisille ja 8 dollaria 13—15 ikävuosien välillä oleville lapsille. Avustusta saa siis vain alle 16-vuotiaille lapsille.

Toverillinen tervehdys

SUOMEN TYÖLÄISILLE

Toivomme hyvää menestystä taistelullenne demokratian, rauhan ja taloudellisen turvallisuuden puolesta!

CANADAN SUOMALAISEN JÄRJESTÖN LONG LAKEN OSASTO

P. O. Rheault, Ontario, Canada

TERVEHDYKSEMME

täältä valtameren takaa Suomen työtätekevälle väestölle!

Maria Suotaila
Aili, Aune, Kaarina, Hilja ja Uuno Leppänen
Astrid ja Lauri Salo
Mary ja H. Liikanen
Lempi ja Wili Kangassalo
Anita, Norma, Eria ja Johan Hakomäki
Danny, Terttu ja M. Waine
Sandra ja Kusti Varjonen
Manda Rautiainen ja perhe
Seija, Edvin, Jenny ja Toivo Jylhä
E. Pettersson
Frank Koski
Victor ja Voitto Lehti
Hellä, Alina ja Aksel Hakula
Helmi ja Eino Vuorenmaa
Yrjö Sauvola
Lauri Setälä
Jenny ja Sami Mäkynen
Ida ja Mike
Kalle Koivisto
Yrjö Tamsi
Hilda ja Victor Holm
Arvi Salo
Ruusa ja A. Aalto
Aino ja Wm. Koponen
Hilja ja Jaakko Laitila

Canadan Suomalaisen Järjestön WANUPIN OSASTO

Wanup — Ontario

Parhainta onnea ja menestystä Suomen työväen musiikkitaiteen harrastajille!

Toivottaa

CARL SUNDHOLM

Sudburyn kaupungin soittokunnan ja CSJ:n Sudburyn osaston sekakuoron johtaja.

251 Elm St. West — Sudbury, Ontario.

Taistelutervehdyksemme kaikukoon yli maiden ja merien teille

SUOMEN TYÖLÄISTOVEREILLE

Ryhmä suomalaisia rakennustyöläisiä Manitoulin huvila-alueelta. Eturivissä istumassa vasemmalta oikealle: Jarl Lind, Vili Mäki, Heikki Palomäki ja Eino Siren. Toisessa rivissä: Waltter Koivisto, Kalle Mankinen, Ester Siren ja Kalle Sillanpää. Takarivissä: Pekka Kärkkäinen, Linnea Lind, Onni Hakala ja Nick Ristimäki.

WALTTER KOIVISTO
SIEVI
HEIKKI PALOMÄKI
PERÄ-SEINIJOKI
KALLE SILLANPÄÄ
PEKKA KÄRKKÄINEN
NIKOLAI RISTIMÄKI
URJALA
VILJO MÄKI
KURIKKA
KAARLO MANKINEN
SOTKAMO
ONNI HAKALA
KAUHAJOKI
ESTERI ja EINO SIREN
LINNEA ja JARL LIND
KARIJOKI

Manitoulin huvila-alue

Killarney — Ontario — Canada

TERVEHDYKSEMME

sukulaisille, ystäville ja tovereille Suomessa!

Toivotamme onnea ja menestystä työllenne!

Eeli Raivio, 31 Beech St., Sudbury, Ont.
Anni ja Oscar Setälä
Vappu Niukkanen
Vilho Setälä
Aura ja Niilo Ojanperä
Fred Laineet ja Tolmuset
Palot ja Passit

Penage Hotel
Falzettan perhe
Whitefish, Ontario

Urho Syrjälä
Viivi ja Matti Lindala
Lissie ja O. Laine
Irja Saikkonen
Anna ja A. Kivi
IMPI JA T. KOIVIKKO
Kalle, Tyyne ja M. Palomäki
A. Etulan perhe
VOITTO JA FANNY KRATS
Hilma ja M. Annala ja Anni
Elina ja Eero Sytelä ja perhe (o.s. Elgland)
Maila ja Emile Ojanperä
Fiina ja Kusti Mäkelä ja Arvo
Hilma ja A. Lahti
Kalle Jokisen perhe
Lempi ja V. Ylinen
VIOLA, TERHO, FANNY JA E. LATVALA, Whitefish, Ontario.
Lempi ja Jack Riekko
A. Freeman
Vieno ja Myra
Aate Nykänen
Aune ja Reino Hautamäki
Henry Oja
Mr. ja mrs. A. Hongell
Aino Kauppinen
Hanna ja Väinö Keränen
Linnea ja Evald Tuomaala ja Helen
Sigrid ja John Laine
Anna ja Vilho Putila
Esther ja Eino Puiras
T. ja A. Kääriäinen

Whitefish **Ontario**

Paljonko canadalaiset maksavat tupakkaveroa

Keskimäärin voidaan todeta, että jokaisesta dollarista, jonka tupakoitsija käyttää savukkeisiin, menee 65 senttiä veroihin. Jokaisesta dollarista, mikä käytetään piipputupakkaan, menee noin 42 senttiä veroihin ja sikaareja polttava henkilö maksaa 20 pros. veroa 6 sentin ja noin 15 pros. 16 sentin sikaareista.

Nämä verot ovat vain liittohallituksen veroja, joihin eivät sisälly maakuntien verot.

Kuten nähdään, maksavat kalliimpia sikaareja polttavat — siis herrat — suhteellisesti vähemmän veroa.

Parhaat onnentoivotuksemme

entisen kotimaamme

SUOMEN TYÖLÄISILLE!

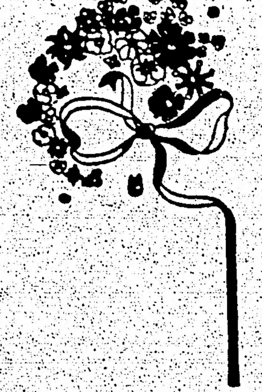

Hilja ja Taavi Kankkunen
Helza, Matti ja Victor Haapoja
Matilda Palomäki
Karlo Peltoniemi
Karl, Lempi ja O. Malmberg
Heikki Haikola
H. I. Wainio
Mr. ja Mrs. Wm. Santala ja pojat
Eila, Aino ja Arthur Wiita
Tyyne ja Jack Järvi
Kusti, Elli ja Wm. Hankanen
Kusti Viitiö
Wm. Helen, Saimi ja Ed. Karvinen
Sanni ja Matti Ponne
Tyyne ja Kaarlo Harju
Eva ja Jussi Filpus
Kyllikki ja Sulo Lindroos
Teemu Kontola
Eva ja Svante Ranta
Toivo, Sylvi ja A. Kuusisto
Saara ja Matti Niemi
John Holpainen
Erkki, Aino ja Tatu Länkinen
A. Vahtera
A. Sillanpää ja perhe
Maija ja Arne Ylitalo
Hilja ja Sam Laisi
Eyyne ja Eino Ylinen ja lapset
Eino, Hilma ja Tauno Autio
Alex Reipas ja perhe
Martha, Tobi ja lapset
Elma ja Santer Salminen ja lapset

Wahnapitae **Ontario**

Canadan Suomalainen farmiseutu

Kirj. H. Ellmen

Whitefish, Ont. — Kun tämän vuosisadan alussa suomalaisia siirtolaisia alkoi suuremmassa määrässä saapua Canadaan saapuivat he pääasiassa aikaisemmin aletuille kaivoskämppikoille tai Canadan silloisiin kaupunkeihin jotka Toronto ja muutamia muita kaupunkeja lukuunottamatta olivat pääasiassa metsätyö- ja rautatietyöläisten keskuspaikkoja. Yhtenä tällaisena keskuspaikkana voidaan mainita pohjois-Ontariossa Canadan Pacific-rautatien mantereen poikkimenevän päälinja ja siitä Canadaan Soohon haarautuvan radan keskipisteessä oleva Sudburyn kaupunki.

Sudburyn ympäristöllä oli noin 20-25 mailin säteellä aikaisemmin alettu useita pieniä kaivosalueita ja näihin kaivoksiin haluttiin etupäässä tuoreita, nuoria työtäpelkäämätöntä työvoimaa, sillä kaivostyö oli raskasta ja konetekniikka perin kehno sikäli kuin sitä ollenkaan oli. Rautatieyhtiöt halusivat myöskin huomattavat määrät työvoimaa, sillä silloin suoritettiin suuria rakennustöitä kahdella mantereen poikkikulkevalla rautatiellä. Sen lisäksi oli Sudburyn ympäristössä vielä huomattavasti metsätöitä. Kaikki nämä olivat työaloja joihin kelpasi kielentaitamaton siirtolainen, kunhan vain oli voimaa käsivarsissaan.

Suomalaiset, jotka kotimaassaan olivat oppineet ottamaan "leivän luojasta" olivat varsin otollista työvoimaa tällaisille työmaille ja niinpä heitä alkoikin ilmestyä eri kaivoskämpikoille, kuten Copper Cliffiin, Victoria Minelle, Mondiin, Crean Hilliin, Garsoniin ja moniin muihin paikkoihin. Kaivos- ja rautatietöitä tehtiin ympäri vuoden joten niistä siten muodostui vakituinen työpaikka. Tällaisesta työpaikan saannista tiedotettiin vanhaan maahan sukulaisille ja tuttaville ja kun työpaikat suurenivat niin oli siitä seurauksena, että joku sukulainen tai tuttava saapui ottamaan uuden avautuvan työpaikan. Näin kehittyi Sudburyn ympäristöllekin muutamassa vuodessa huomattava suomalainen asutus, joissakin kaivoskylissä oli suomalaisia enemmän kuin mitään muuta kansallisuutta.

Huomattava joukko Canadaan saapuneista suomalaisista oli perheellisiä miehiä jotka pääasiassa lähtivät Canadasta hakemaan dollareita, ajatuksenaan ollen palata takaisin perheen luo muutaman vuoden kuluttua. Kuitenkin olosuhteet joskin täälläkin vaikeat, tuntuivat sentään hieman siedettävämmiltä kuin entisessä kotimaassa ja niinpä useassa tapauksessa lähetettiin "tiketti" perheelle vanhaan maahan ja tuotiin tänne koko joukko, jolloin useammassa tapauksessa häipyivät ajatukset vanhaan maahan palaamisesta ja näin oli tultu Canadan varsinaisiksi asukkaiksi.

Aika kului edelleen, kaivos-, rautatie- ja metsätyöt ovat raskaita töitä, jotka pian puristivat tekijästään parhaan voiman. Samalla alkaa oli perhe useassa tapauksessa lisääntynyt huomattavasti, ja tuli huono aika. Työvoimaa vähennettiin, tavallisesti vanhemmat ja heikommat saivat lähteä työstä pois ja "kyllä Allan-linja tuo uusia", se oli tavallinen sanonta siihen aikaan.

"Hätä keiron keksii", sanotaan. Kaivoskylien ympäristöllä oli suunnattomat alueet viljelemätöntä maata samoin metsätyökaukoilla ja rautateiden varsilla. Näitä maita sai hallitukselta perin kohtuullisilla ehdoilla kunhan vain lupautui raivaamaan vissin määrän maata ja rakensi vissinlaiset asumukset niin muutaman vuoden kuluttua sai maahan omistusoikeuden. Näillä alueilla oli myöskin kalaisia järviä ja jokia ja metsissä oli paljon kaikenlaista metsäneläintä. Niinpä siis jonakin päivänä lyötiin evästä pussiin, kirves ja mitä muita työkaluja sattui olemaan mukaan ja lähdettiin painumaan korpea raivaamaan. Useassa tapauksessa ajateltiin tätä korpeen menoa vain väliaikaisena toimenpiteenä saada olinpaikka perheelle siksi aikaa kuin itselleen hankkii toisen työpaikan. Hyvin usein kävi kuitenkin siten, että tästä väliaikaisesta olinpaikasta tulikin enemmän tai vähemmän vakinainen olinpaikka. Farmiasutuksen itu oli kylvetty.

Eräs tällainen tyypillinen suomalainen farmiasutus on paikkakunta, jota yleisessä puheessa kutsutaan nimellä Whitefish vaikka tämä asutus sijaitseekin varsinaisesta Whitefishin kauppalasta 2-8 mailin etäisyydessä lounaaseen. Paikkakunnan asutus on pääasiassa keskittynyt kahden puolen Vermilion-joen rantoja Louise townshipin (eli kunnan) alueella.

Mikäli tiedetään on ensimmäisen farmiasutuksen tälle paikkakunnalle aloittanut John Lindala joka vuonna 1905 muutti tänne Copper Cliffistä jossa hän oli työskennellyt Canadian Copper Companylla. Jokin aika jälkeenpäin tuli tänne John Wentelä, Frank Lahti, Kalle Hotti ja muutamia muita. Käytiin "failaamassa" maat hallituksen virastossa ja sitten alettiin raivaus ja samalla alkaa rakennettiin kattoa pään päälle. Maalajit olivat täällä jaettiin, olivat tavallisesti 160 eekkerin suuruisia. Vuosi vuodelta asutus lisääntyi joskin hitaasti mutta kuitenkin aina silloin tällöin tuli uusi asukas, joka alotti raivaustyön. Teitä ei ollut ollenkaan, Vermilion-jokea pitkin pääkulkutienä ja sen rannasta oli lyhintä polkua noin 4-5 mailia lähimpään kauppalaan joko Whitefishiin tai Victoria Mines-nimiseen paikkaan. Niin kauan kuin kaivostyöt lähiympäristön kaivoksissa olivat hyvässä käynnissä, kävivät miehet kaivannoista hankkimassa leipä- ja vaaterahaa ja taas välillä käytiin maan raivauksen käsiksi. Alkeellisilla vehkeillä ja useasti ilman hevosta ja muuta apuneuvoa oli maanraivaus raskasta, se vaati sisua ja tarmoa.

Ensimmäistä maailmansotaa edeltäneet vuodet, jolloin Canadassa yleisesti oli huomattava työttömyys ja jolloin Sudburyn ympäristön suomalaisia vainottiin ja mustalistattiin sai tämäkin paikkakunta huomattavasti lisää uusia maanraivaajia, joiden oli tultava tänne nälkää pakoon. Asutus laajeni huomattavasti. Siihen aikaan oli jo aikaisemmin tänne tulleilla jonkin verran maata raivattuna, joissa karjaakin jo omiksi tarpeiksi. Sadon aikana saivat farmarit tuotteensa hyvin kaupaksi ympäristön kaivoskyliin.

Vähitellen alettiin rakentaa teitä, että päästiin hevosilla ja työkärryillä kuljettamaan tuotteita kuluttajille, mutta vaikka melkein kaikki aika ja varat uhrattiin elämän ylläpitämiseksi niin ei siitä huolimatta sentään aivan unohdettu henkisiäkään tarpeita. Ensimmäisenä herkisen toiminnan merkkinä paikkakunnalle oli suomalainen seurakunta, jolla vieläkin on kirkko olemassa Vermilion-joen rannalla. Sitä mukaa kuin asutus varttui ja syntyi lapsia tuli välttämättömäksi koulun laittaminen. Lapset oli saatava oppimaan englanninkieltä sillä vanhempien asukasten keskuudessa ei ollut ketään joka olisi kunnolla osannut puhua englanninkieltä. Lukemisseura ja kirjoittamisesta puhumattakaan. Tämän pulan poistamiseksi rakennettiin ns. yläkontrin koulu. Alakontrilla joka on on jonkun mailin jokivarsilla alempana pidettiin koulua ensin pappilassa mutta myöhemmin hankittiin varsinainen kouluhuone joka tänäkin päivänä palvelee samaa tarkoitusta.

Kuten aikaisemmin mainittiin syytettiin osaa suomalaisia "punaisuudesta" joka pääasiassa johtui siitä, että melkein kaikille kaivospaikoille oli syntynyt sosialistiosastoja, joissa pohdittiin työläisten elämää koskevia asioita. Kun näitä "punaisia" sitten painettiin ilmiantojen ja käytöimisten johdosta pois töistä ja he muuttivat tälle paikkakunnalle, kuten muullekin farmipaikkakunnille, niin heräsi samalla ajatus osaston perustamisesta ja siihen aivan välttämättömästi liittyi haalin eli kokoushuoneen rakentaminen. Ryhdyttiin toimeen ja talkootöillä ja muilla samanlaisilla keinoilla saatiin toivottava huoneisto käyttökuntoon. Siellä ryhdyttiin pitämään tanseja, harjoittelemaan ja näyttelemään näytelmiä ja kaikenlaisia huvi- ja valistustilaisuuksia. Tämä haali palvelee paikkakuntamme farmareita tänäkin päivänä, vaikka varsinainen huvi- ja valistustoiminta olosuhteiden pakosta on jossain määrin heikentynyt.

Ensimmäisen maailmansodan jälkeiset vuodet olivat tälle paikkakunnalle hiljaista tasaista nousun aikaa. Asutus alkoi vakiintua ja maiden raivaukseen alettiin kiinnittää enemmän huomiota. Ryhdyttiin teiden rakentamiseen ja saatettiin voimaan tieverosysteemi jonka kautta jokainen paikkakunnan asukas joutui suorittamaan tielle vissin määrän työpäiviä tai maksoi vastaavan summan rahassa, jonka sitten tievirkailijat käyttivät teiden rakentamiseen ja kunnossapitämiseen.

Vuosien kuluessa elämä paikkakunnalla vilkastui jossain määrin ja kävi vähän hilpeämmäksi. Paikkakunnalla syntyneistä tai aikaisemmin vanhempiensa kanssa saapuneista lapsista vart'ui jo nuorisoa. Tästä johtuikin että paikkakunnalle perustettiin voimistelu- ja urheiluseurakin ja aika ajoittain oli täällä myös erinäisiä nuorten järjestöjä jotka eivät olleet kuitenkaan pitkäikäisiä. Osuustoimintakokouksissakin oli paikkakuntamme mukana silloin kun Sudburyyn perustettiin osuusliike, mutta kun liike Sudburyssa hävisi niin se hävisi myös täältäkin.

Vaikka elämä paikkakunnalla vuosien varrella olikin vaurasunut jossain määrin, oli asukkaiden varallisuus kaikista ponnistuksista huolimatta perin heikko. Siitä on parhaana todisteena se, että kun vuonna 1929 pulakausi alkoi niin jokainen farmari, hyvin muutamaa poikkeusta lukuunottamatta joutui turvautumaan siihen niukkaan avustukseen jota hallituksen taholta annettiin, joutuen samalla alistumaan yhä uusiutuvien kuulustelujen ja nuuskintojen alaiseksi. Toisaalta taas ei sellainenkaan farmari jolla olisi ollut jotain myytävää voinut saada sitä kaupaksi koska kaupunkilaisilla ei ollut rahaa millä ostaa tuotteita.

Tällaisena suurin piirtein jatkui elämä paikkakunnallamme toisen maailmansodan alkamiseen asti. Sikäli kuin täällä jotain rahatyötä tehtiin koetettiin se jakaa siten, että jokainen asukas sai sitä 3-4 päivää kuukaudessa. Alkanut toinen maailmansota sai tälläkin farmiseudulla muutosta aikaan jossain määrin. Nuoriso alkoi siirtyä joko armeijaan tai kehittyvän sotateollisuuden palvelukseen. Farmituotteille alkoi olla kysyntää ja se toi rahaa paikkakunnalle. Vanhemmatkin asukkaat innostuivat vielä farmaamaan sikäli kuin voimia riitti. Kun maidon kysyntä Sudburyn väkiluvun nopeasti kasvaessa kävi entistä suuremmaksi ryhtyivät useat farmarit parantamaan navettojaan tai rakentamaan kokonaan uusia, samalla hankkien lisää maitokarjaa ja niin ryhdyttiin lähettämään maitoa Sudburyyn tältäkin seudulta. Kun paikallinen nuoriso joutui siirtymään täältä pois niin aiheutti se huomattavan työvoiman puutteen aikana jolloin sitä olisi kaikkein kipeimmin tarvittu. Tätä epäkohtaa koetettiin korjata sillä että jatkettiin työpäivän pituutta ja tehtiin mahdollisimman paljon vuoroin työtä toinen toiselleen. Varakkaammat ryhtyivät hankkimaan koneita, ja niinpä alkoi kuulua pelloilla traktorien surina. Kun omat työt saatiin tehdyksi niin lähdettiin naapureille töihin ja täten päästiin jotenkuten eteenpäin.

Ylläkerrotun suuntainen suurin piirtein on ollut monen muun Canadan farmiseudun kehitys. Pitkien ja sitkeiden ponnistelujen kautta on hitaasti päästy kehittymään eteenpäin. Useassa tapauksessa on se polvi joka on alkuraivauksen suorittanut melkein kokonaan siirtynyt manan majoille tai on juuri siirtymässä luonnon lakien pakosta ja uusi polvi ottaa sen paikan. Mahdollisesti tämän nuoremman polven elämä on hiukan siedettävämpi mutta monet ovat vastukset silläkin.

Ei tarvitse kenenkään siellä synnyinmaassamme Suomessa luoda erikoisen ruusunhohteisia kuvia Canadan pienfarmarien elämästä. Kultaa ei täällä puuveitsellä vuolla, kyllä se on kovan työn panttina. Kun olot Suomessakin uuden demokraattisen suunnan vakiintuessa paranevat ainakin mikäli pienviljelijät ja tanaliset palkkatyöläiset ovat kysymyksessä on paras jättää haaveet Atlannin tälle puolelle siirtymisestä, sillä farmauksen alallakin siirrytään Canadassa nopeasti siihen, että suuret farmit koneidensa ja suurten pääomiensa kanssa saattavat pienfarmauksen tykkänään kannattamattomaksi.

— Canadan pinta-ala on 3,690,[illegible] neliömailia, josta 228,307 neliömailia on vesialuetta.

TERVEHDYKSEMME

omaisille ja ystäville Suomessa!

H. Jantunen
Ray Warpula ja perhe
Niilo Lehto
Mr. J. Lehto
Ida Ylimäki
Armas Ylimäki ja perhe
M. Johnson ja perhe
K. OJALA JA PERHE
W. KIVIPELTO
V. Melo
AMALIA JA JACOB WARPULA
AARO SILEN
MRS. ILMI HEINO
E. Pary
V. Saarinen
Antti ja Hilja Koivula
Oiva Warpula ja perhe
Mr. ja mrs. A. Korpi ja perhe

Mokomon, P. O., **Ontario, Canada**

TERVEHDIMME

Suomen työtätekevää väestöä ja toivomme työllenne hyvää menestystä!

CANADAN SUOMALAISEN JÄRJESTÖN WAHNAPITAEN OSASTO

Wahnapitae **Ontario**

Tervehdyksemme Suomen työläistovereille!

Toivomme menestystä työllenne onnellisemman Suomen puolesta!

Alva ja Mikko Huittari
June, Eila, Olavi, Aino ja Henry Seppälä
Eila, Paul, Aune ja John Isomäki
Hanna Elovaara ja Lauri
Yrjö Penttilä
Helmi ja Gunnar Lindholm
Charles Lindholm
Otto Halminen
Antti Saari
Alfred Koski
Katri Laine ja lapset
Leo, Aino ja V. Lampinen
Eino Palm
Alto ja Laina Myllyoja
ANITA JA ALPO KITUNEN
PENTTI KITUNEN
LIINA JA IVAR KITUNEN

Sarnia **Ontario**

Tervehdys Suomen työläisnaisille!

Canadan Suomalaisen Järjestön Montrealin osaston naisten Kerho

Kehoitamme kaikkia naisia yhteenliittymään rauhan turvaamiseksi.

Montreal, Quebec, Canada

TERVEHDYKSEMME

entisen kotimaamme työläisille!

Kestäköön Suomen työläisillä tarmoa ja voimaa uuden ja paremman Suomen luomisessa!

Canadan Suomalaisen Järjestön Montrealin Osasto

MONTREAL **QUEBEC**

Toivotamme onnea ja menestystä Suomen kansalle!

Kunnioitamme paremman Suomen rakentajia!

Laina ja Uuno Ojalammi
Selma ja Toivo Hintikka
V. Kangas
A. West
Aino ja V. Jokimies
G. Hietala
Taija ja Imppa Hirvonen
Olavi, Hilja ja Onni Lapio
Aino ja Mikko Koveronkoski
Olga ja John Pyyhtiö
Aili ja Ed. Ström
Aito, Ida ja J. Pihlainen
Aapo Kaarto ja perhe
L. ja P. Lehtihalme
Asko, Kerttu ja Kalle Karttunen
Martta ja Emil Kumpu
Olga Peterson
Anita, George ja Ilma Lehtola
Nikolai Rajala
Helmi Niskanen
Ida ja Vilho Ivonen
Niilo Yrjölä
Mary Ijäs
Willy H. Tikka
E., E., A. ja W. Haapalainen
Helen, Impi ja Elis Erkkilä
"Farmarit"
John Kaarto
Hilda Otava
Henry, Elsi ja Heikki Pölkki
Tekla ja Heikki Kauppinen
V. ja T. Lahti
A., E., B. ja E. Orava
Aleksiina Oksanen
Anna Niutanen
Ruotsalaiset
Martta ja Antti Rissanen
Elvi, Hanna ja Tauno Niemi
V., L. ja T. Partanen
D., T., M. ja M. Tohmo
K. Hietalan perhe

Montreal **Quebec**

TERVEHDYKSEMME

täältä lännenmailta sukulaisillemme ja tovereillemme Lapualla!

Laimi Hyytiäinen (o.s. Kiviluoma) Hammond, B. C.
Lily Strom (o.s. Huhtala) Webster's Corners, B. C.
Oili Akre (o.s. Antila) Vancouver, B. C.
Selma Greenland (o.s. Liimatta) Vancouver, B. C.
Fanny Lind (o.s. Huhtanen) Vancouver, B. C.
Heikki Keisala Vancouver, B. C.
Arvo Ritamäki Vancouver, B. C.
Viljam Kontas Vancouver, B. C.
Mauri Tuomaala ja perhe, New Westminster, B. C.

CHRYSTAL STEAM BATHS

1763 Hastings E. Puhelin HA. 0094
VANCOUVER BR. COLUMBIA

Liikkeemme on kokonaan uudistettu ja on nyt avoinna

★ Ammattitaitoinen lääketieteellinen hieroja ja myöskin naishieroja.

★ Samassa yhteydessä on myöskin kauneussalonki, täydellinen alan palvelus, ammattitaitoinen hiusten käsittely.

★ ★ ★

Omistajat: Margareth, Aune ja Lauri Loflund

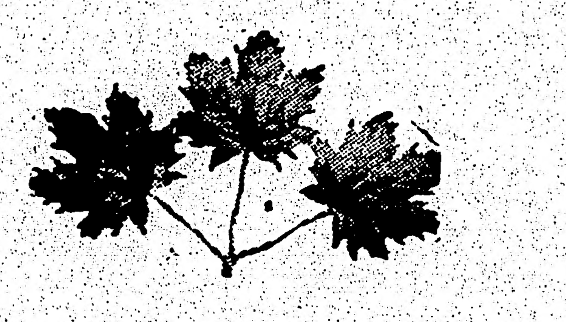

ROHKAISEVAT TERVEISET

kaikille yhtenäisyyden puolesta taisteleville Suomen työläisille!

HELGE NIEMI
VÄINÖ NOPONEN
ANSHELM HUHTALA, Kalajoki
ARNE RAHKO, Kalajoki
OTTO NIEMI, Kaustinen

Vancouver British Columbia

TERVEHDYS KAIKILLE DEMOKRATIAN YSTÄVILLE!

★ ★ ★

Käykäämme yhteisvoimin käsikädessä taisteluun maailman laajuisen rauhan ja kansan valtaisen demokratian puolesta!

★ ★ ★

TAISTELUTERVEISIN,

CSJ:N VANCOUVERIN OSASTON NAISTEN KERHO

VANCOUVER Br. COLUMBIA

Suomalaiset British Columbiassa

Kirj. Emil Wilen

Vancouver B. C. — Suomalaisia asuu miltei kaikilla British Columbian kolkilla. Kuitenkin Vancouver on suomalaisten suurin keskus- ja pysähdyspaikka.

Kansalaisiamme työskentelee hyvin monilla aloilla ja monissa ammateissa, mutta kaikista eniten metsätöissä ja kalastuksessa. Nämä ovatkin B.C:n suurimmat elinkeinotuotannot. Tämän kirjoittaja on ollut enemmän tai vähemmän kosketuksessa metsäteollisuuteen viimeisen 40 vuoden aikana ja viimeiset 10 vuotta koko säännöllisesti. Myöskin viime vuosina on ollut vähäistä yhteyttä kalastukseen.

METSÄTYÖT

Tietysti on kuultu laajasti ja laveasti kertomuksia British Columbian suurista puista. Nämä kertomukset saattavat joskus olla hiukan ylitettyjä ja väritettyjä, mutta aivan pientä metsää ei B.C:ssä käytetä teollisuustarkoituksiin, sillä tukkien ulosveto metsästä on voimakkaiden kalliiden koneiden työtä. Pienien puiden kanssa touhuaminen ei kannata, joten sellaiset puut jotka esimerkiksi Suomessa olisivat keskinkertaisen kokoisia tukkipuita murskataan maahan ja jälelle jää tyhjä maisema, joka ilman huolta saattaa ottaa määräämättömän pitkän ajan ennen kuin siihen kehittyy merkityksellinen uusi metsä.

Todellisuudessa puun koko on suurinta mitä Canadassa on. Suurin setripuu, jonka tämän kirjoittaja on nähnyt, oli 14½ jalkaa kannolta. Olen kuullut ja uskon isompiakin olevan, mutta ne ovat kuitenkin perin harvinaisia. Setrit ja kuuset ovatkin British Columbian suurinta puulajia. Douglas-firkuusen ja hongan välimuoto, saattaa usein olla 8 jalkaa kannolta. Näiden kaikkien lajien keskuudessa saattaa silti löytyä joskus erikoinen jättiläinen, mutta ne ovat harvinaisuuksia. Keskinkertaisen hyvän tukkimetsän voi sanoa suurin piirtein käsittävän 1½—5:n jalkaan kannolta.

Kun puitten koon ottaa huomioon niin on luonnollista, että B.C:n metsätyö on kuntoa ja tottumusta vaativaa touhua. Viimeisen puolensadan vuoden aikana ovat työtavat ja välineet paljon muuttuneet. Tukkien ulosottaminen on härkävaljakoista muuttunut suurille voimakoneille, jotka teräsköysien avulla nostavat ja vetävät näitä isoja tukkeja suurella nopeudella. Luonnollisesti miesten nopeus ja työjännitys asetetaan näiden koneiden varaan. Siitä on johtunut, että B. C:n metsätyö on viime vuosina osottautunut kaikista vaarallisimmaksi työalaksi. B. C:n työväen tapaturmakorvauslautakunnan tilastot osoittavat että noin 30,000:sta metsätyöläisestä vuoden kuluessa loukkaantuu 4,000—5,000 niin paljon, että saavat korvausta pitemmän tai lyhemmän ajan. Viime vuosina ovat tapaturmaiset kuolemat olleet siinä 75 ja 100 välillä.

Viime vuosiin asti on puitten kaataminen ja tukeiksi katkominen ollut kirveen ja käsisahan varassa. Kuitenkin noin 10 vuoden ajan ovat tukkiyhtiöt yrittäneet asettaa käytäntöön konesahaa, joka ei pitkään aikaan näyttänyt onnistuvan vaikeiden vuoristomaisemien ja liian raskaiden koneiden vuoksi. Mutta koneita on jatkuvasti voitu keventää ja niinpä parin viimeisen vuoden kuluessa ovat koneet huomattavasti vallanneet tämänkin osan metsätyötä. Kone on todistettavasti täs-

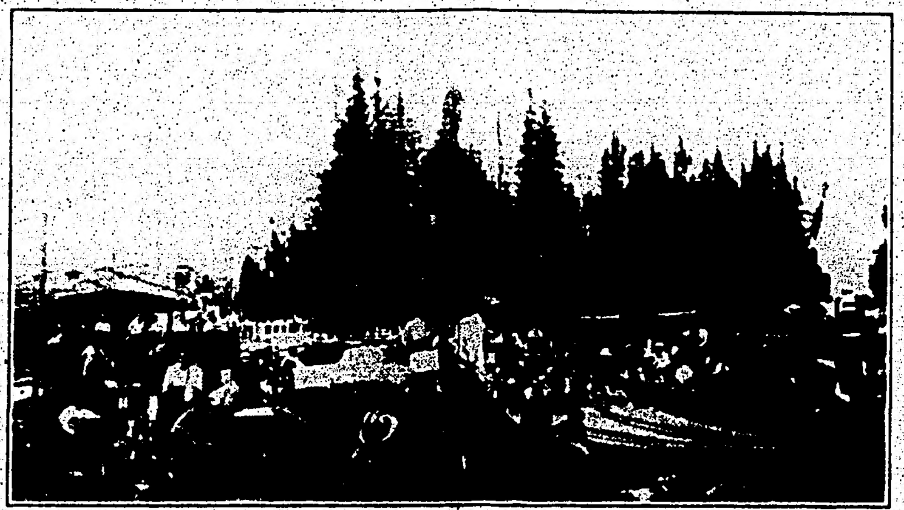

Kalastajakuva Sointulasta, British Columbiasta.

säkin lisännyt huomattavasti työnkiihotusta ja siten saattanut työn yhä vaarallisemmaksi.

Metsätyöläisten järjestäminen teollisuutta käsittävään unioon on ollut pitkäaikaisen ja sitkeän työn takana. Vuosikausia ja voidaanpa sanoa vuosikymmeniä, olivat union järjestäjät vainottuja kuin metsänpedot. Heitä ajettiin pois kämpiltä, monessa tapauksessa pyssyillä uhaten. Monta kertaa onnistuivat työnantajat estämään työläisten järjestymisyritykset. Mutta useita kertoja onnistuivat työläiset jo järjestymisen alkuvaiheissa saavuttamaan pienempiä voittoja jotka paransivat heidän olosuhteitaan monella tavalla. Tällä kertaa voidaan korostaa, että puutavaratyöläisten unio British Columbiassa on voimakkain ja taistelukuntoisuudessaan esimerkillisin. Se on kyennyt viemään johtavaa osaa monissa koko maakunnan työläisiä koskevissa taistelukysymyksissä. Suomalaisilla ja ruotsalaisilla on ollut huomattava merkitys B. C:n metsätöissä joten samalla kertaa myöskin lankeaa heidän osalleen melkoinen määrä siitä kunniakkaasta työstä, joka äärimmäisellä sitkeydellä suoritettiin metsätyöläisten järjestämisessä.

Olosuhteet kämpillä ovat muuttuneet viimeisten vuosien aikana huomattavan paljon. Vaikkakin jo järjestämiskampanjan alkuaikoina työläiset saivat huomattavia muutoksia asunto- ja puhtauskysymyksissä, niin olivat nämä saavutukset poistaneet vain kaikkein sietämättömimmät epämukavuudet. Viime vuosina ovat union kämppäkomiteat valvoneet huomattavassa määrässä puhtaus- ja asunto-oloja. Ruuan suhteen eivät tukkiyhtiöt ole olleet tilaisuudessa paljon tinkimään, sillä raskas työ ja ilmastosuhteet vaikuttavat, että vaadittua työtasoa ei voi saavuttaa kuin parhaiten ravittu työläinen. Ruuasta tinkimisellä olisi aina ollut vakava vaikutus työtehon laskemiseen.

Viimeaikoina ovat suuremmat tukkiyhtiöt alkaneet rakentaa kämppämiehille kokolailla siistejä asuntoja varustettuna kaupunkilaisilla mukavuuslaitteilla. Unio on isommilla työmailla vaatinut seurusteluhuoneita ja kirjastoja jossain määrin saaden menestystä.

Viime vuosina on unio onnistunut saamaan huomattavasti parempia työehtosopimuksia kuin monilla muilla aloilla, mutta siitä huolimatta ei palkka ole kyennyt saavuttamaan voittoa kilpailussa työtehon kanssa, joten tukkiyhtiöiden voitot ovat viimeaikoina kohonneet huimaavasti kahdesta eri syystä. Työtehoa on jatkuvasti kohotettu koneiden kehityksellä ja ihmisruumiin äärimmilleen rasittamisella, sekä jatkuvasti korottamalla valmiiden tuotteiden hintaa.

B. C:n metsämies on erikoisen ylpeä ammatistaan ja kuntoa sekä tottumusta siinä todella tarvitaan. He nimittävät mielellään uutta tulokasta "idän" eli "iistin Tomiksi". Kuitenkin kaikki terveet hyvänkuntoiset miehet siihen verrattain pian tottuvat ja vuorollaan taas nimittävät uutta tulokasta "iistin Tomiksi".

KALASTUS

Kalastuksessakin voidaan puhua isoista kaloista. Kaloja kuitenkin Tyynen meren rannikolla pyydystetään silakasta jättiläistunaan asti ja tarttuupa joskus iso hai joka ei tavallisesti ole kalastajalle hyödyksi, sillä se saattaa huomattavassa määrässä pilata kalastajan kalliita välineitä. Vieläkin enemmän saatetaan puhua suurista kalansaaliista, mutta lukuunotettuna kalliit kalastusvälineet ei kalastajain keskimääräinen ansio vuosittain ole niinkään loistava miksi sitä useinkin porvarilliset päivälehdet kuvailevat. Jotkut ammattinsa taitavat ja yritteliäät miehet voivat onnistua hyvinkin, mutta huomattavan suuri joukko vuosittain epäonnistuu ja voi vain jatkaa ammattiaan pysymällä velassa kannutusyhtiöille.

Kuntoa ja sitkeyttä se tämäkin ammatti vaatii. Kalastusalukset tietysti on rakennettu käytäntöä silmälläpitäen, sillä kalastusta harjoitetaan monella tavalla ja monenlaisissa olosuhteissa. Kuitenkin on selvää, etteivät nämä alukset voi olla riittävän suuria uhmatakseen avomeren myrskyjä ja huomattava osa kalastuksesta tapahtuu avomerellä. Tässä täytyy kalastajan käyttää säätietoja, sikäli kuin mahdollista, hyväkseen. Siitä huolimatta voi joutua myrskyn kynsiin ja joskus tuhon omaksi. Rannikko- ja jokikalastuksessa ovat olosuhteet suotuisammat vaikka niissäkin on monenlaisia vaaroja.

Kalastus on myöskin viimeisen puolensadan vuoden kuluessa suuresti muuttunut. Soutuveneistä luopuminen on vasta tapahtunut viimeisen kahdenkymmenen viiden vuoden sisällä ja lienee niitä vielä vähän käytännössä nykyäänkin, mutta aivan merkityksetön luku. Moottoriveneitä kehitetään vuosittain yhä uudemmanmallisempia ja voimakkaampia, sillä elämінen kalastuksesta tapahtuu kiihkeän kilpailun perusteella, jossa huonoilla välineillä

ME KAUKAISEN LÄNNEN

CANADAN SUOMALAISEN JÄRJESTÖN VANCOUVERIN OSASTON

JÄSENET

lähetämme Vapauden Suominumeron välityksellä

Osastomme toimintahuoneisto, joka tunnetaan nimellä Clinton Hall, 2605 East Pender St., Vancouver, British Columbia, Canada

Toverilliset

TAISTELU-TERVEHDYKSEMME

Suomen työväestölle!

Toivomme hyvää menestystä työllenne paremman ja onnellisemman elämän puolesta!

TERVEHDYKSEMME

entisen kotimaamme kovia kokeneelle kansalle!

Emilia ja Oskar Salmi
Mrs. Minnie Johnson
Minda ja Wilho Katainen ja perhe
Emil ja Jenny Raunio
Mr. ja mrs. Gust Gustason
Mrs. Lydia Pesonen ja Kalevi
Mr. ja mrs. Wm. Ranta
Armi ja Arvo Skytte
Mr. ja mrs. Aug. Hilland
Ida ja Anita Hyväri
Frances, Melvin, Bertha ja Uuno Soderholm
Mr. ja mrs. Svante Sukanen
Mr. Onni Jokela
Mr. Oskar Pesonen
Lauri ja Aili Kauppinen sekä lapset, Aili ja Allan
Albert ja Emma Palttila, Albion, B. C.
Senja ja Aaro Kujanpää ja pojat
Santeri Kujanpää
Ella, Ada ja Walter Rauma
Sylvia ja Sam Saari ja perhe, R. R. 1, Whonock 84, B. C.
Wille ja Eva Jaakkola, R.R. 1, Whonock, B. C.
J. K. Haikari, Revelstoke, B. C.
Mrs. Anna Piippo Albion, B.C.

Webster's Corners British Columbia

TERVEHDYKSEMME

SUOMEN TYÖTÄTEKEVILLE!

Tuokoon tulevaisuus paremman ja onnellisemman Suomen!

Matti ja Katri Riksman
M. Luokka
Saima ja Oskar Aaltonen
Milja ja John Anderson
Hilja ja George Boelius
Maria ja E. Langvist
Ida ja John Tynjälä
Mr. ja mrs. Kiiskilä
Manda ja Teudor Tanner
Hilma Laili
Hilja ja Hannes Myntti
Hilma ja Percy Emmuson
Celia ja Veikko Tynjälä
Norma ja Albert Williams
Kirsti ja Aino Turunen
Mary ja Henry Lahti
Malcolm Maitland
Ville Ahola
Eino Ahola
Aili ja Vilho Niemi
Erik ja Lisi Vuokila
Alma ja John Lehtinen
Victor Kunnas
Manda Pakkala
Elli ja Jalmar Tainio
Paul, Nelmi ja Emil Salo
Tilda ja Isak Lampi
Taimi ja Walle Koskela
Aila ja Billy Anderson
Elli ja Eino Pakkala
Robert Belveal
Eileen ja Ted Davidson
Lorna, Aune ja Kalle Pakkala
Nancy Anderson
Manda Vartianen
Ethel ja William Anderson
D. Vartie
Hilja ja Hjalmar Tarkanen
Ida ja John Fredrickson
Edla ja John Malm
Ruth ja Tony Anderson
Selma ja Uno Salmi
Carol, Hellen ja Ted Anderson
Andy, Donald, Ilmi ja Olavi Anderson
Lempi ja Peter Pillman
Eva ja Anton Impola
Ida ja Fred Holmes
Irene ja Dick Michelson
Ingrid ja Toivo Michelson
Lydia Pold
Adele Pink
Anna ja Hannes Kulmala
Matti Anderson
Fred Vanhatalo
Clifford Skelly
Otto Siren
Väinö Wirkki
Ingrid ja William Williams
Ake ja Fanny Lanquist
Jenny ja Otto Luck
Antti Rajala
Arvo Tynjälä
John Lundqvist

Sointula B. C., Canada

LÄMPIMÄT TERVEHDYKSET

C. NOWICKI & CO.

Naisten, miesten ja lasten vaatetusliike

275 Kathleen St. W. Sudbury, Ont.

TERVEHDYKSEMME!

FROOD HOTEL

237 Kathleen St. Sudbury

Tervehdyksemme!

SLATER Lumber Co. Ltd.

TUKKULIIKE

Puh. 5-5835

299 Elm St. E. Sudbury, Ont.

UUSI LIHAOSASTO TEIDÄN PALVELUANNE VARTEN

RACICOT DARRACH CO.
SEKATAVARAKAUPPA

12 Serpentine St. Puh. 2436 Copper Cliff, Ont.

Tervehdys!

Francis H. Clark
RUOKA- JA LIHATAVARAKAUPPA

Puh. 2577

17b Serpentine St. Copper Cliff, Ont.

Isoäiti kertoo yhtä ja toista entisen "Kalevan kansan mailta"

Kirj. Katri Riksman

Tyynenmeren Malkosaarella sijaitseva Sointula on vieläkin kuuluisa paikka, josta on kirjoitettu monia teoksia ja lukemattomia artikkeleita. Siellähän painettiin Canadan ensimmäinen suomenkielinen sanomalehti ja ensimmäinen kirjanen. Siellä toimii edelleenkin Canadan vanhin osuuskauppa ja suurin suomalainen kirjasto, puhumattakaan paljosta muusta. "Isoäiti" palauttaa mieliimme "Kalevan Kansan" siirtokunnan perustamisen alkuvaiheet ja paljon muuta kiinnostavaa.

Sointula, B. C. — Tervehdys täältä kaukaiselta Tyynenmeren saarelta.

Tämän vuosisadan alussa oli tämä Sointula kuuluisa kaikkialla niin suomalaisten kuin englanninkielistenkin keskuudessa. Olihan tänne aikomus rakentaa malliyhteiskunta, jossa ei olisi herroja vaan kaikki olisivat tasa-arvoisia. A. B. Mäkelä-vainaja runoilikin sen johdosta: "Ei herroja täälläpäin näy muuta kuin pulleat hylkeet."

Eikä niitä nähdä täällä vieläkään.

Kun lähdin Suomesta huhtik. 17 pnä 1902 kuvittelin pääseväni hyville päiville ja helppoihin oloihin. Mutta mieheni olikin erään toverinsa kanssa päättänyt, että heti tälle mantereelle saavuttuamme lähdetään tänne. Olivat lukeneet Aika-lehteä ja innostuneet.

Viikon kuluttua lähdimmekin Seattlesta laivalla Victoriaan ja sieltä edelleen junalla Nanaimoon, jossa sijaitsi Kalevan Kansan siirtokunnan toimisto ja Aika-lehden kirjapaino. Saimme sieltä ohjeita matkaa varten tälle saarelle. Vancouverista oli lähtenyt pieni rahtilaiva, jolla pääsimme jatkamaan matkaamme.

Matkan varrella katselimme maisemia. Aina vain oli näkyvissä kallioisia saaria, lumihuippuisia vuoria ja suuria koskemattomia aarniometsiä, eikä asutusta missään. Sellaista oli lähes 200 mailin pituinen matkamme pohjoista kohden. Vihdoin kääntyi laivamme erääseen lahteen, jossa oli matalin saari mitä olimme tavanneet tällä taipaleella. Siitä syystä se lieneekin valittu Kalevan Kansan asuinpaikaksi. Tämä Malcolm-saari on 15 mailin pituinen ja 3 mailin levyinen leveimmällä kohdalla. Saari näytti yhtä asumattomalta ja samanlaisen sankan metsän peittämältä kuin muutkin. Kun pääsimme lähemmäksi pilkotti meitä vastaan tuli jostakin. Meidät saatettiin rantaan kahta tukkia myöten.

Jouluista lähtien oli saarella ollut joitakin miehiä hirsipirtin ja pienen varastorakennuksen rakennustöissä. Äskettäin oli saapunut kolme perhettä, joista yksi oli Suomesta ja toinen Pietarista.

Pirtissä oli viisi kaksikerroksista vuodetta ja toisella sivulla oli pitkä ruokapöytä. Me valloitimme erään miehen vuoteen, johon meitä sullоutui neljä henkeä.

Kuuluisa Amerikka ei tehnyt Suomesta saapuneisiin oikein ilahduttavaa vaikutusta — itku oli tulla. Mutta ei ollut tilaisuutta poislähtöönkään koska rahat olivat kuluneet matkakustannuksiin ja loput Kalevan Kansan siirtokunnan osakkeen ostamiseen.

LUOMISPÄIVÄT

Ryhdyimme kaikin varustautumaan juhannuksen varalta, jolloin oli aikomus pitää Kalevan Kansan luomispäivät ja laatia tulevaisuuden suunnitelmat. Silloin piti tänne saapua laivalastillinen tavaraa ja ihmisiä.

Miehet kiskoivat seetristä lautoja ja rakensivat aika ison haalin. Minä ompelin vuodepusseja, joihin pantiin olkia, vieraiden ja tänne jäävien makuupaikkoja varten. Joukossamme oli eräitä reippaita poikia, jotka innostuneina kuvailivat saaremme tulevaisuutta ja laulelivat kauniita laulujamme.

Juhannuksena saapuneet olivat varustautuneet esittämään ohjelmaa ja niinpä sitten esitettiinkin "Hardangerin harjulla"-niminen laulunäytelmä, pidettiin puheita, lausuttiin runoja ja laulettiin. Valtava innostus haihdutti ikävän ja synnytti uskoa tulevaisuuteen.

Pienen matkan etäisyydessä pirtiltämme oli paikka, jossa oli aikaisemmin sijainnut samansuuntainen yhteinen yritys kuin meidänkin hankkeemme oli. Siellä oli raivattu maatakin ja siellä oli havumetsän kaatamisen jälkeen kasvanutta leppämetsää ja marjapensaita. Erään vaaraimen vartta muistuttavan pensaan hedelmät ristittiin lohimarjoiksi ja erään toisen, aina vihreitä marjoja kantavan kovalehtisen ja tukkityöläisten kiusana olevan pensaan nimitimme kiusanpensaaksi, joka esitti hyvin huomattavaa osaa muonituksessamme. Tämän pensaan marjoista valmistettiin kastiketta puuroamme varten — ja hyvää se olikin.

Paikalla oli vielä edellisten asukkaiden muistona höyrypannu ja laudoista rakennettu kämppä. Muutimme asumaan tähän walesilaisten kämppään ja yhtiömme päätti rakentaa paikalle tärkeimmän teollisuusyrityksemme.

RAKENNUSTYÖT

Kireän asuntopulan takia asui ihmisiä teltoissa. Sitä varten piti saada talveksi asuntoja. Niinpä rakennettiinkin suuri kolmikerroksinen rakennus, jonka kahdessa ensimmäisessä kerroksessa oli 14 huonetta kummassakin ja kolmanteen kerrokseen tuli kokoushuone.

Tästä kyhäyksestä tulisi kertakaikkiaan liian pitkä jos kertoisin yksityiskohtaisesti kaikesta kehityksestä siirtokunnassamme. Siitä syystä tyydyn kertomaan ainoastaan tärkeimmistä — muistini perusteella.

Meille rakennettiin valimopaja, kaksi sahaa, höyläyslaitos, päremylly sekä räätälin ja suutarin verstaat.

Jokainen teki työtä kuin omaansa. Kaikilla oli sama palkka — niin miehillä kuin naisillakin — dollari päivän työstä. Palkkaa ei kyllä koskaan maksettu rahassa mutta sillä sai maksaa $200 määräistä osakettaan, jos ei ollut kyennyt sitä rahassa maksamaan. Naiset olivat kolmella vuorolla työssä keittiössä ja pitivät puhtaina yksinäisten miesten asunnot.

Tuotantolaitosten rakentaminen maksoi huomattavasti ja rahalähteet ehtyivät. Tyytymättömiä lähti pois moittien, saaden paljon pahaa aikaan. Ruokapöydästä katosi voi, eikä siihen sitten sen jälkeen uudelleen ilmestynytkään.

Ympärillä oli kuitenkin rikas luonto, tarjoten metsän riistaa ja meren antimia. Niitä keitettiin ja paistettiin. Sikoja kasvatettiin. Rusinoista ja kuivatuista omenista keitettiin joskus kultavelliä — meillä oli kaikkia varten omat nimensä. Kun väkemme oli nuorta ja tervettä niin meidän muonallamme tuli hyvin toimeen.

Pioneerien johtama surusaattue lähtee CSJ:n Sointulan osaston haalilta saattamaan viimeiseen lepoon kirjailija A. B. Mäkelää. Hän kuoli helmikuun 18 päivänä v. 1932.

Meillä oli parhaat tukinvetokoneet ja komeita puita saarella, myöskin kaksi höyrylaivaa, Vinetta ja Lotta. Kun tukkipojat lähtivät töihin soitti torvisoittokuntamme laivojen kannella heidän kunniakseen.

Siinä walesilaisten kämpässä, mihin meidät aluksi sijoitettiin erään toisen perheen kanssa, oli nyt jo neljä perhettä. Oli niin ahdasta, että lapsilla ei ollut tilaa permannolla. Lapsia oli kaikkiaan 10. Kaikesta huolimatta vallitsi erittäin hyvä sopu. Ruokahuoneessa käytiin syömässä.

MELULAN PALO

Joulukuussa valmistui sitten se suuri rakennus, joka ristittiin Meluiaksi. Kun Malmin perhe lähti sieltä pois, muutimme me Melulaan. Silloin sai jo sellainen perhe, jossa oli neljä lasta, oman kahden huoneen asuntonsa.

Tammikuun 29 pnä sattui sitten se suuri onnettomuus, joka vaikutti kaikin puolin huonosti siirtokuntamme elämään. Kaikilla Melulan talouksilla oli asunnossaan pieni lämmitysuuni. Rakennus oli nimittäin rakennettu tuoreista höyläämättömistä laudoista, ollen siten harva ja kylmä kuin pärekori. Kolmannessa kerroksessa oli parhaillaan kokous kun havaittiin, että jostakin tuli savua. Kaikki kiirehtivät alas. Tuli oli kuitenkin saavuttanut jo niin suuren vallan, että ihmisten piti hyppiä ulos toisen kerroksen ikkunoista. Olin nukkumassa kun kuulin huudon: "Tuli on irti." Tempasin lapset syliini ja syöksyin käytävään. Siellä oli pimeä, paljon savua ja ihmisiä. Pääsin kuitenkin loukkaantumatta lasten kanssa portaita myöten alakertaan.

Kaikkiaan 11 henkeä paloi ja monet loukkaantuivat tai saivat palohaavoja. En koskaan unohda sitä yötä kun kokoonnuimme yöasuissa ruokailuhuoneelle, eikä ollut tietoa minnekään kukin päänsä kallistaisi. Lähimpään asutukseen, pieneen intiaanikylään, oli matkaa noin 200 mailia. Siellä oli joku valkoinen mieskin intiaaneja kaitsemassa. Sieltä kuitenkin saapui ensimmäinen apu. Myöhemmin saimme apua eri puolilta Canadaa ja Yhdysvalloista.

HUONOJA URAKOITA

Tämä onnettomuus vaikutti paljon elämäämme. Jäsenet lähtivät pois. Vaikka uusia saapuikin tilalle niin useat heistäkin lähtivät pian pois kun tämä korpi ei näyttänyt houkuttelevalta.

Myöhemmin ilmaantui erimielisyyksiäkin taloudellisista asioista. Matti Kurikka ei ollut mikään finanssimies. Hän teki sellaisia urakkakauppoja, joista siirtokuntamme ei saanut mitään. Vancouveriin rakennettiin kaksi suurta siltaa, joihin käytetyt aineet saatiin tuskin korvatuiksi. Sen johdosta ryhdyttiin toimenpiteisiin, että sellaiset kaupat eivät enää uudistuisi.

Sen johdosta Kurikka lähti ja vei mukanaan osan kannattajistaan, jotka nimittivät itseään "ihannesosialisteiksi" ja A. B. Mäkelää kannattajineen "materialisteiksi". Niin me jäimme tänne edelleen ponnistelemaan. Kun uusi saha oli käynnissä, toivoimme saavamme lautoja kaupaksi, jonka turvissa toivoimme voivamme edistyä.

Silloin vallitsi yleinen lamaannuskausi. Lautalastista ei saatu mitään sillä siitä saadut rahat maksettiin kuljetuskustannusten suorittamiseksi. Velkaa oli $2,900. Kun kaikki olivat väsyneet ponnistelemaan, päätettiin omaisuus luovuttaa velkojille ja ne vähät ruokavarat mitä oli käsillä jaettiin kaikkien kesken.

Yhteinen elämä lopetettiin täten vuonna 1905 ja kukin ryhtyi elämään omaan tiliinsä. Olen varma, ettei tämän mantereen millään kolkalla ole aloitettu elämää sen köyhemmissä olosuhteissa kuin me silloin Sointulassa. Rahaa ei ollut ja vaatteitakin oli vain siinä määrin, että emme olleet ilkosen alasti.

KUNNON VÄKEÄ

Kun nyt muistelen niitä aikoja voin todeta Kalevan Kansan jäsenten olleen hyviä ja uhrautuvaisia ihmisiä, jotka eivät säästäneet vaivojaan työskennellessään yhteisen yrityksemme edistämiseksi. Erehdyksemme oli siinä, että emme käsittäneet tällaisten suuryritysten kaipaavan huomattavasti pääomia. Me puhuimme "kapitaalimaailmasta" sellaisena ilmiönä, joka ei muka koskisi lainkaan meidän yritystämme. Mutta sen sisään ei noin vain kyetä rakentamaan sosialistista yhteiskuntaa.

Niiden Kurikka-vainajan haaveiden ja teoriain johdosta on Sointulaa aina näihin päiviin saakka nimitetty "Kurikan valtakunnaksi" ja vapaan rakkauden tyyssijaksi. Niin, jokaisellahan on oikeus rakastaa, sillä rakkautta ei voi kahlita, mutta täällä näyttää jokainen rakastavan vain omaansa. Harvoin täällä on kukaan eronnut aviopuolisostaan. Muualla maailmassa näyttävät avioerot olevan päiväjärjestyksessä.

British Columbian kalastajia

YKSITYISYRITTELIÄISYYS

Sen jälkeen kului ainakin pari vuotta taistellessa sen köyhyyden ja työn paljouden kanssa, mikä oli käsillä. Miesten piti kulkea kaukana tukkikämpillä töissä soutuveneillä. Maata piti saada raivatuksi kasviksien ja lehmänrehun kasvattamista varten. Kotiin jääneiden naisten piti olla yritteliäitä ja raataa kovasti.

Lapsiakin siunaantui silloin huomattavasti enemmän kuin nykyisin, 7—8 henkiset perheet olivat enemmistönä. Kaikesta huolimatta edistyttiin seudun asuttamisessa.

Parin vuoden kuluttua ryhdyttiin jo suunnittelemaan yhteistoimintaa ja niinpä jouluk. 25 pnä 1907 pidetyssä kokouksessa päätettiin perustaa Canadan sosialistipuolueen osasto, johon liittyi heti 40 henkeä, joista kuusi on vielä CSJ:n jäsenyydessä, ollen aina mukana toiminnassa. Kymmenen ei ole vuosikausiin kuulunut mihinkään järjestöön. Osa perustajista on kuollut ja osa muuttanut muualle — uutta ja nuorempaa väkeä on tullut heidän tilalleen.

Aika-lehden vararikkopesästä ostettiin sitten lehden paino- ja konttorirakennus kokoushuoneeksi, jonka jälkeen alkoi ripeä toiminta. Iltamia pitäen kerättiin varoja kotoisiin tarpeisiin. Haaliamme on suurennettu kaksi kertaa sen jälkeen ja on rakennettu voimistelu- ja urheilurakennus, jonka yläkerrassa on meidän suuri kirjastomme joka on suurin suomalainen kirjasto tässä maassa. Järjestömme on joutunut muuttamaan nimeään — mutta aina olemme kulkeneet työväenliikkeen edistysmielisessä joukossa.

ELINKEINOISTA

Työsuhteet ovat sen jälkeen huomattavasti muuttuneet nykyiseen verrattuna. Kalastus ei ollut silloin vielä kehittynyt siksi suurtuotannoksi kuin nykyisin. Metsätyöt eivät olleet niin valtavia kuin nykyään. Miehiä oli usein jouten talvisin.

Meillä toimi voimisteluseura, puhujaseura ja joka lauantai-ilta esitettiin näytelmiä. Vanhoja pöytäkirjoja selaillessani tein sen havainnon että silloin lähetettiin täältä paljon rahaa muiden paikkakuntien haalien rakennustöiden, lakkojen ym avustamiseen.

Olosuhteet ovat sen jälkeen huomattavasti muuttuneet. Kalastus ja tukkityöt ovat nykyään käynnissä kaiken vuotta. Kaikilla on nyt kiire.

Kalastajien unioon kuuluvat miltei poikkeuksetta kaikki. Jos ketään niin kalastajia oli vaikea saada käsittämään yhteistoiminnan merkitys. Kalastaminen kun on eräänlaista "onnen kauppaa". Yksi saattaa ansaita paljon enemmän kuin toinen. Ostajatkin kilpailivat keskenään. Sivusta ostajat maksoivat kalojen hinnan ennen kuin kannuttimot. Jos unio teki sopimuksen kalan hinnasta niin unioon kuulumattomat myivät muualle. Union piti muutenkin säännöstellä kalastusta, ehkäistä ryöstökalastus jne. Kaikesta huolimatta ovat kalastajat nyt miltei sataprosenttisesti järjestyneitä.

Metsätyöläiset ovat myöskin miltei viimeistä miestä myöten järjestyneitä — ja ovat sen johdosta nyt oikein ihmisten kirjoissa, asunnon, ravintoon ja puhtauteen nähden. Ennenvanhaan "lokarit" kulkivat vuodevaatteet selässä, valmistaen vuoteensa havuista sinne missä kulloinkin olivat. Nyt heillä on hyvät asunnot, puhdas vuode ja kaikki muut mukavuudet — järjestäytymisen tuloksena.

NAISTEN TOIMINTA

Naisten toiminta on ollut vilkasta. Useiden vuosien aikoina pidettiin suuria neuvottelukokouksia, joihin aina ilmestyi erikoinen nyrkkilehti. Naisten toimesta on kerätty myöskin runsaasti varoja kaikenlaatuisiin tärkeisiin tarkoituksiin niin kotipaikkakunnalla kuin muuallakin. Nyt siitä kaikesta on vain muistot jälellä.

Täällä toimii luonnollisestikin Canadan Suomalaisen Järjestön osasto ja me vanhat yritämme pitää sen toimintaa jatkuvasti käynnissä. Näytelmiäkin esitetään enää vain aniharvoin. Niiden asemesta esitetään nykyisin lauantaisin elokuvia. Filmien esityskoneet ja filmien vuokrat nielevät nyt kaikki varat hyvin tarkoin. Talommekin rapistuu maalauksen puutteessa.

Syynä tähän on työskentely- ja muiden olosuhteiden muuttuminen.

OSUUSTOIMINTA

Entäs meidän osuuskauppamme. Se on vanhin yhtä mittaa toiminnassa olleista Canadan osuuskaupoista. Se alkoi toimintansa noin 39 vuotta takaperin 27 jäsenen perustamana ja noin 630 dollarin osuuspääomalla. Silläkin on ollut vastoinkäymisiä ja huonoja aikoja. Huonon liikkeenhoidon vuoksi on tullut tappiota ja kerran tuli tuhosi kaiken, eikä va-

METSÄTYÖLÄISTEN UNIO
OSASTO NO. 2995

lähettää sydämellisen tervehdyksen Suomen unioveljille Vapauden palstojen välityksellä.

Suomen poikien ponnistelujen ja suurien uhrauksien avulla täällä Pohjois-Ontariossa me olemme voineet rakentaa metsämiesten suuren järjestön.

ME KANNATAMME MAAILMAN RAUHAA,
VAPAUTTA JA DEMOKRATIAA

LUMBER AND SAWMILL WORKERS' UNION No. 2995
(Cochranen piirissä, Ontariossa)

Marc Leclarc, presidentti
H. L. Raketti, sihteeri

TERVEHDYKSEMME!

Delongchamp
CARTAGE CO. LTD.

KAIKENLAISTA RAHTI- JA MUUTTOAJOA

Pakkausta -- Säilytystä

Puhelin 5-5611

20 Lorne St. S. Sudbury, Ont.

TERVEHDYKSEMME!

NEW CLIFFBURY GARAGE

Willys-Overland myyntiä ja palvelusta.
Yleistä autojen ja trokien korjausta

Copper Cliffin ja Kally Laken tien kulmassa

PUHELIN 3-0501

GATCHELL SUDBURY, ONT.

TERVEHDYKSEMME!

★ McLEOD ★
Motors & Equipment
LIMITED

Palvellut suomalaisia yli 35 vuotta

FORD JA MONARCH HENKILÖAUTOJA
FORD KUORMA-AUTOJA JA TRAKTOREITA

W. Martin suomalainen myyntiedustaja

65 Larch St. Sudbury

N UNIO
2995
hdyksen Suo-
palstojen vä-
ja suurien uh-
-Ontariossa me
miesten suuren
AN RAUHAA.
RATIAA
WORKERS'
95
tariossa)
clarc, presidentti
ketti, sihteeri
EMMME!
amp
LTD.
HUUTTOAJOA
ytystä
Sudbury, Ont.
MME!
BURY
E
palvelusta
korjausta
tien kulmassa
501
SUDBURY, ONT.
MME!
OD ★
uipment
35 vuotta
ÖAUTOJA
TRAKTOREITA
yntiedustaja
Sudbury

Sydämelliset tervehdyksemme

OMAISILLE, TOVEREILLE, YSTÄVILLE JA KOKO SUOMEN TYÖTÄTEKEVÄLLE KANSALLE!

Toivomme onnea ja menestystä Suomen kansan demokraattisille pyrkimyksille, niin taloudellisen kuin poliittisenkin elämänaloilla, jotka johtavat Suomen kansan onnellisempaan ja vauraampaan elämään!

Viisi Sudburyn vanhaa poikaa tervehtii Suomen tyttöjä tämän Suominumeron avulla

Reino Keto — **Jäkki Merilä**
Karl Keskinen — **Onni Hormisto**
Uuno Sirviö

Box 69 — **Sudbury, Ont.**

Mayme ja Tauno Koski
Otto Heiska
William Koivula
Sulo Ristimäki
Lauri Saari
Paavo Kivisen perhe
Riikka ja Otto Viitasalo, Azilda, Ont.
Lilliam Stephenson, Box 69, Sudbury
Eira, Einar ja Signe Elgbacka
Leo Laine
Jorma Palomäki
Katri Miettinen
Helmi, Aaro ja Gary Kivinen
Rita Riesberry, 102 Elm St. W.
Lauri Huuki
Lempi ja Aate Back
Edwin ja Ronald Suksi, 294 Pine St., Apt. 1
Victor Hurnasti, 102 Elm St. W.
Nancy, Mary ja Percy Coombs, 374 Mable Ave.
Kusti Mäki
Urho Torkko
A. Mäki
A. I. Pohjola
Nikolai Latvala
A. Päiviö
Brenda, Myrna, Rauha ja Aimo Mäki
Senja Rautiainen
Hannes Sula
Hans Huhtanen
Henry Huhtanen
Eddy, Laila ja Martin Kivari
HANNA JA K. TULLA
DOLORES, IRENE JA HANNES VUORI
Kauko Tuomaala, 251 Elm St. W., Sudbury
Eric Männistö
Eino Tuovila
Rolf Niemi
Alvar ja O. Lindgren, 15 Lorne St.
Dorothy, Martha ja Leo Lahti, Box 87, Lockerby, Ont.
Esko Niemi

Yrjö Vainio
Margaret, Martta ja Onni Hulkko
Elvi ja Bill Salo, Box 69
Helena ja Eino Rintaluhta, Wamsley, P.O., Ont.
Arvo Kaikkonen, 431 Burton Ave.
Esteri ja Vilho Passi
Jack Saarakkala, 31 Beech St.
Paavo Rauhala, Box 69, Sudbury, Ont.
Aarne, Aune ja Urho Koivu, 300 Elgin St., Sudbury, Ont.
Albin Leikas, 31 Beech St.
Hilda ja John Raivo
Siiri ja Einari Kekäläinen
Alex Perälä, Box 46, Garson Mine, Ont.
Ellen ja Kalle Saari
Emma Ahola, 75 Jean St.
Kalle ja Allan Anttila
Frank Ranta, Wanup, Ont.
Helena ja Toivo Suomalainen
Hilda ja Tom Tuori, 16 Copper St.
Alli ja Peter Pirskanen
Aino ja Olga Pirskanen
Mildred, Irma, Siiri ja Arvo Vuori
Sanni ja Frank Piirto
Martta Hill, 445 Eva Ave.
Airi, Vilma ja E. Lehtola
Paul, Aune ja Ellis Kallio, 43 Copper St.
Aino ja Aarne Malinen ja perhe
K. O. ja U. Korpi
Hilda Kauppila
Armas, Saima ja Lauri Lammi
Fiija ja Kristian Wiita
Selma ja Kusti Vakkuri
Pentti ja Anna Lindqvist
Elli ja Väinö Bjorkman
Helvi ja Mauri Freeman
Pentti, Anni ja Toivo Penttilä
Martha ja Väinö Lehto
Impi ja Frank Tommila
Armi, Vieno ja Väinö Laine

Urho, Taisto, Voitto, Saimi ja August Jokinen
Anna ja George
Taimi ja Sam Luoma
Tilda Heino
Sofia ja Victor Salo, Box 288, Copper Cliff, Ont.
Fanny ja Kusti Pöntinen, Box 440, Copper Cliff, Ont.
Elsa ja Eine Johnson
Alma Ranta
Riku ja Hilma Valli
Albert, Viola, Hilma ja Tom Viianen
Martha ja Brunolf Poutiainen
Julia ja Martti Sutinen
Hilja ja Eino Smith
Ida ja Vic Norlund
Elvi, Richard ja Nick Hurme
Onni Hill
Aili Teräväinen
Emil Heinonen
Aino ja Arvi Lahti
John Myllynen
Valpas Jarvis
Lempi Pajula, 143 Spruce St.
Miriam ja Antti Junkala, Minnow Lake
Esteri ja Vilho Passi
Ilmari Lammi, 427 Ash St.

LOCKERBY, P. O., ONTARIO

Kaisu ja Reino Ojanen
Arne, Hilma ja Henry Mäki
Aino ja Edvi Heikkinen
Mary ja A. Mänty
Martti, Helvi, Elna ja Martti Ahonen
Ida ja O. Männistö
Robert, Donald, Mary ja J. Saari
Martta Hämäläinen
A. ja W. Eklund
Victor Saari
Hilda Huhtanen
Aili ja Toivo Peura
Anni ja August Kannisto

SUDBURY — **ONTARIO**

Liittovaltio, maakunnat, kunnat ja järjestymättömät alueet

Canadan perustuslaki, kuten Englanninkin perustuslaki on osittain kirjoitettu ja osittain kirjoittamaton. Kirjoittamattomaan osaan kuuluu Magna Charta ja n.s. ennakkopäätökset joiden traditioja seuraten siviilioikeudet määritellään.

Canadan kirjoitettu perustuslaki tunnetaan British North America Actin nimellä. Teoreettisesti BNA-lain perusteella valta on kruunulla, mutta käytännössä se on Canadan kabinetilla.

BNA-laki säätää kaksikamarisen parlamentin: senaatin ja alahuoneen eli House of Commonsin.

Senaatin alunperäisenä tarkoituksena on suojella maakuntien oikeuksia ja tällä perusteella liittovaltion perustajat vaativat ja ajoivat läpi sen, ettei senaatin jäseniä valita, vaan hallitus nimittää heidät. Vasemmistoliberaalit vaativat tosin silloin senaatinkin jäsenten valitsemista mutta erään toryjohtajan (sir John MacDonald) kerrotaan silloin sanoneen, että "meidän täytyy suojella vähemmistön edut, ja rikkaita on aina vähemmän kuin köyhiä". Käytännöllisesti katsoen senaatista onkin muodostunut edistyksen jarru ja maan koko työväenliike vaatii siihen joko reformeja tai sen tykkänään poistamista. Senaatin jäsenet nimitetään eliniäksi ja senaattorien kelpoisuusvaatimuksiin kuuluu myös se, että heillä on vähintään $4,000 kiinteä omaisuus. Senaatissa on 24 edustajaa Ontariosta, 24 Quebecista, 24 rannikkomaakunnista yhteensä ja 24 länsimaakunnista yhteensä.

Alahuone (House of Commons) valitaan demokraattisesti yleisen ja salaisen äänestyksen perusteella. Kaikilla 21-vuotta täyttäneillä kansalaisilla on äänioikeus, mutta n.s. reservialueiden intiaaneilla ei ole äänioikeutta, mikä tarkoittaa, että enemmistö intiaaneista on äänioikeudettomia.

Canadan ranskalaisten t.s. Quebecin maakunnan vaatimuksesta kansalaisoikeuksiensa suojaamiseksi, liittovaltion isät tekivät silloisen kompromissisopimuksen, että alahuoneen jäsenmäärän sanelee Quebecin maakunta. Quebecin maakunnalle on annettu vakinainen 65 paikan edustus alahuoneessa ja toisten maakuntien edustus määritellään niiden yhteisen väestömäärän perusteella samassa suhteessa mitä 65 on Quebecin väestöön. Englannin- ja ranskankieli ovat maan virallisia kieliä ja niitä voidaan käyttää liittovaltion alahuoneessa ja senaatissa, sekä maan oikeuslaitoksissa.

Kabinetin jäsenet, ministerit, ovat alahuoneen jäseniä ja he ovat vastuuvelvollisia alahuoneelle. Kabinettin jäsenet nimittää pääministeri.

BNA-lain mukaan Canada muodostuu yhdeksästä maakunnasta sekä Yukonista ja North West Territoriesta.

Kullakin maakunnalla on laajat itsehallinto-oikeudet. Kullakin maakunnalla on omat hallituksensa ja omat lainlaatijakuntansa, viimeksimainitut valitaan sääntömääräisesti yhtäläisen ja salaisen äänestyksen perusteella. BNA-laki säätää vissit kysymykset tulliasioissa, eli Dominionin hallituksen alaisiksi, kuten esimerkiksi tulli-, tulo- ja valmisteverot, sotavoimien ja kansallisen poliisilaitoksen ylläpito, rautatiet jne. Maakuntien hallinnon alaisia ovat sensijaan monet teollisuusalat, metsät ja muut luonnonrikkaudet, kansallinen huoltotyö kuten äitiysavustus ja vanhuudeneläke, koulut jne. Liittohallitus hoitaa Yukonin ja North West Territoriesin hallinollisia asioita.

Tärkeätä osaa maan hallinnollisessa rakenteessa vievät kaupunkien ja maaseutujen kunnallishallinnot, jotka tavallisesti (poikkeuksia löytyy) valitaan vuosittain, mutta usein omaisuusrajoituksilla supistetun äänioikeuden perusteella. Pienemmissä ja keskikokoisissa kaupungeissa kunnanhallinnon muodostaa pormestari ja kullakin paikkakunnalla käytäntöön tullut määrä valtuusmiehiä, sekä niiden rinnalla toimivat, mutta tavallisesti erikseen valitut koululautakunnat. Joissakin isoimmissa kaupungeissa valtuuston yhteydessä tai yläpuolella on samanaikaisesti mutta kuitenkin erillisenä laitoksena valittu kontrollilautakunta, eli hallinto. Harvemmin asutuilla uudisviljelysalueilla on vielä niin sanottuja järjestymättömiä kuntia, joilla ei ole omaa varsinaista kunnallishallintoa, vaikka niissä monessa tapauksessa toimii koulut ja koululautakunnat, sekä tiekomissionerit jne.

Tämän lisäksi maa on jaettu monilukuisten vaalialueiden kesken joille on määritelty selvät rajat, mutta joilla ei kuitenkaan ole mitään varsinaista hallintokoneistoa.

Tällainen on lyhyesti ja pintapuolisesti kerrottuna Canadan hallinnollinen rakenne. Se perustuu liittovaltion periaatteelle jossakin määrin jäljitellen Yhdysvaltain valtiorakennetta, mutta kuitenkin seuraten monessa ratkaisevassa kysymyksessä brittiläistä hallitusmenetelmää.

Tämä luultavasti auttaa myös käsittämään kun täkäläiset lehtemme ja maamiehemme puhuvat siitä tai tästä pääministeristä tai hallituksesta. Meillä on yhdeksän maakuntahallitusta ja niillä omat pääministerinsä, rahaministerinsä, prokuraattorinsa jne. Sen lisäksi on liittohallitus, eli tarkemmin sanoen Dominionin hallitus jonka pääministerin ja oikeusministerin lisäksi on vielä puolustusministeri, ulkoministeri jne., joita muuten laajoilla valtuuksilla toimivilla maakuntahallituksilla ei ole. — W. E.

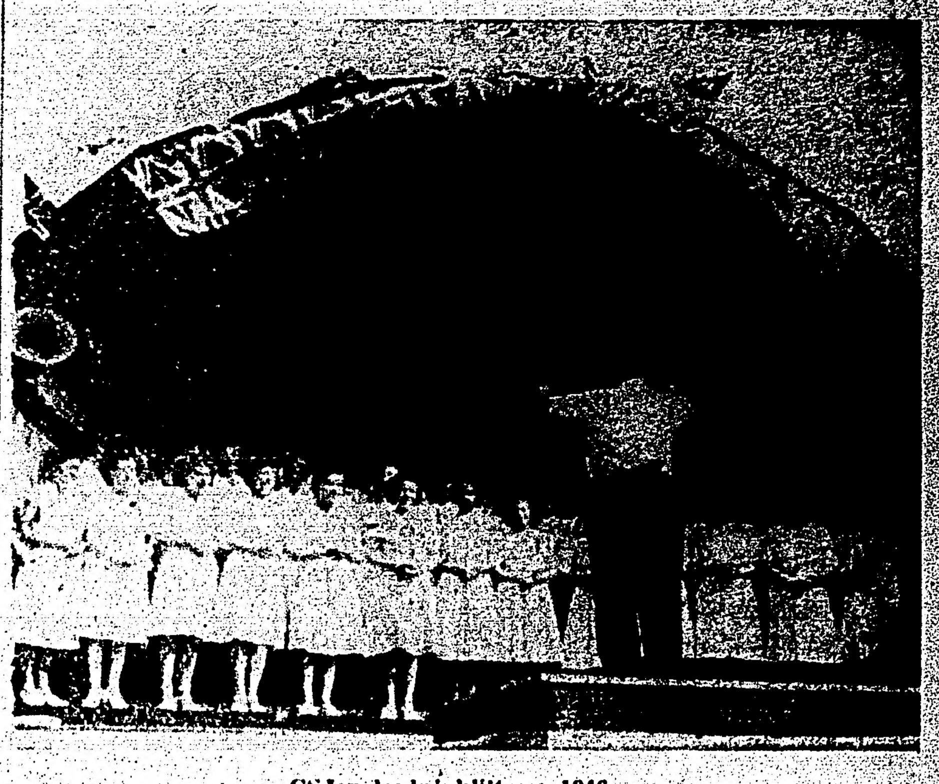

CSJ:n laulujuhlilta v. 1946

Kaksisataa miestä ja poikaa

Kirj. John Wigdor

He tekivät työtä Torontossa, nämä kaksisataa miestä ja poikaa. He tekivät pitkiä päiviä kirjapainotyötä. Tuli aika taistella lyhyemmän työpäivän puolesta — yhdeksän tuntisen päivän ja kuusipäiväisen viikon puolesta. Työnantajat sanoivat, että yhdeksän tuntinen päivä on liian lyhyt, uskonnon vastainen ja ennenkuulumaton. Työläiset menivät lakkoon maaliskuun 25 p:nä 1872. Heidän lakollaan oli vaikutus Canadan työväenliikkeen historiaan 19. vuosisadalla. Se oli ensimmäinen kerta kun työläiset joutuivat teollisuuden omistajain kanssa vastatusten senjälkeen kun Canada muodostettiin. Lakko kesti 17 viikkoa. Se voitettiin.

Canadan työläiset ovat muulloinkin taistelleet lyhyemmän työpäivän puolesta. Kaksitoista vuotta ennen liittovaltion perustamista, eli v. 1853, Toronton leipurit järjestyivät taisteluun 13 tuntisen työpäivän puolesta. Heidän työpäivänsä oli 15 tuntinen, alkaen kello 9 illalla ja loppui seuraavana päivänä puolen päivän aikana.

Kirjapainotyöläisten lakko käytiin silloin kun Canada oli viiden vuoden ikäinen. Jokainen "edistysmielinen" valtiomies kiinnitti katseensa tähän uuteen voimaan ja oli hämmästynyt. Eräs sanoi sitä "kuohuttavaksi ja alheettomaksi tyytymättömyydeksi". Canadan väkiluku oli silloin 3½ miljoonaa. Se oli aika jolloin rakennettiin rautateitä, teollisuus kohosi, lännen asutus alkoi ja järjestyneiden työläisten lukumäärä kasvoi.

V. 1872 kaasuvalojen Torontossa ei ollut ylikuormitettuja katuvaunuja, joita siihen aikaan hevoset kuljettivat. Väkiluku oli 65,000. Naisia oli teollisuuden palveluksessa, mutta ei suoraan työväenliikkeen mukana. Kirjapainotyöläisten lakon aikana vaimot osallistuivat miestensä rinnalla mielenosoituksiin kunnes lakko oli voitettu.

Torontolla oli silloin ammattijärjestöjen keskusliitto. Se muodostettiin edellisenä vuotena, johon kuuluivat kuparisepät, St. Crispin ritarit, valajat, leipurit, sikaarintekijät ja kirjapainotyöläiset.

Työläiset ymmärsivät luokka-asemansa. On hyvin todennäköistä ettei kukaan heistä ollut lukenut "Kommunistista Manifestia" tai "Arvo, hinta ja voittoa", mutta painajat, ammattinsa takia, olivat tietoisempia kuin monien muiden tavallisten ammattien työläiset. Silloisessa päivälehdessä, "Leaderissa", julkaistiin Andrew Scottin kirje, joka osoittaa, että huolimatta siitä, että Canadan kapitalismi oli silloin kehityksen alkuasteilla, niin oli havaittavissa luokkatietoisuutta. Seuraavassa on tästä kirjeestä ote, joka julkaistiin maaliskuun 23 p:nä 1872: "Canadan työläiset — älkää enää alistuko pitämään rautakorkoa niskassanne. Me työläiset emme pidä itseämme enää suurena koneena, joka tekee työtä yksinomaan herrojensa hyödyksi. Me tulemme agiteeraamaan kunnes otetaan huomioon meidän oikeutemme."

Maaliskuun 25 p:nä 1872, julkaistiin kirje, jonka kirjoittajaksi on merkitty "Mechanic", jossa sanottiin seuraavaa: "Entä elinkustannusten nousu, vuokrat, verot ja vaatteet, jotka saattavat meidät katsomaan itseämme ja me huomaamme olevamme oikeassa. Me eme voi odottaa mitään Globelta enempää kuin kapitalisteilta."

Kirjapainotyöläisten vaatimus oli "kunnolliset palkat kohtuullisesta päivätyöstä". Sen tarkoituksena oli muuttaa työsuhteita, mutta ei hävittää kapitalismia. Britannian ja USA:n tapahtumat olivat vaikuttaneet heidän toimintaansa.

Vuonna 1871 Britannian työläiset pakoittivat parlamentin hyväksymään lain, joka tunnusti heidän unionsa laillisiksi. Voimakas liike syntyi enemmän tai vähemmän laillisesti tunnustetun 10 tuntisen työpäivän muuttamiseksi 9 tuntiseksi. Kaikkialla Britten saarilla perustettiin "yhdeksän tunnin yhdistyksiä".

Toronton työläiset tiesivät tämän, sillä monet olivat tulleet sieltä. Heidän siteensä Britannian työväenliikkeeseen oli luja. Koneenkäyttäjien ja kirvesmiesten union alaosastot olivat olleet toiminnassa 15 vuotta.

Brittiläisten vaikutuksen huomaa siitä, että useissa Ontarion maakunnan kaupungeissa perustettiin "yhdeksän tunnin yhdistyksiä". Torontossa, Berlinissä (nyk. Kitchenerissä), Hamiltonissa, Oshawassa, Sarniassa, St. Catharinesissa sekä useissa toisissa kaupungeissa oli aktiivista toimintaa yhdeksän tunnin työpäivän puolesta. Ne auttoivat Toronton kirjapainotyöläisten lakkoa heidän 17 viikkoa kestäneen taistelun aikana.

Sitten 1866 Toronton kirjapainotyöläiset ovat kuuluneet USA:n International Typographical Unioon. Kansainvälinen yhdistyminen kasvoi vuosi vuodelta.

Huomattava lukumäärä Yhdysvaltain työläisiä ryhtyi v. 1872 taisteluun kahdeksan tuntisen työpäivän puolesta. Tämä oli sitä taistelua, jolloin 1886 toukokuun 1 p:stä tuli kansainvälinen taistelupäivä kun satojatuhansia ryhtyi taisteluun tämän suuren uudistuksen puolesta.

Toronton kirjapainotyöläiset saivat USA:n työläisiltä apua taistellessaan yhdeksän tuntisen työpäivän puolesta 1872.

Maanantaina maaliskuun 25 pnä 1872 tämä suuri lakko alkoi. Seuraavana päivänä Globe, johtava liberaalinen lehti, toimituskirjoituksessaan kirjoitti: "Kirjapainotyöläiset ovat alistuneet ulkomaalaisten palkattujen asiamiesten kiihoitukseen."

Ketä olivat "palkatut asiamiehet" ja "ulkomaalaiset pettäjät"? Ei muita kuin Amerikan unionistien johtajat sellaiset kuin Trevellick Kansallisesta Työväenliitosta.

Globe johti taistelua kirjapainotyöläisiä vastaan. Se tuotti lakonrikkureita, joille se maksoi korkeampia palkkoja ja julkaisi lehteä koko lakon ajan. Kun lakkolaiset saivat toiset työnantajat suostumaan vaatimuksiinsa niin sen täytyi myöntyä uusiin työsuhteisiin.

Kustantajat olivat järjestyneet n.s. "Epäpyhään allianssiin". Alkujaan siihen kuuluivat kaikki paitsi yksi — mr. James Beatty, parlamentin jäsen ja torylaisen Leaderin kustantaja.

Toronton ammattijärjestöjen keskusliitto järjesti huhtikuun 15 pnä suuren paraatin kirjapainotyöläisten tukemiseksi, joka päättyi Queen puistossa pidettyyn kokoukseen.

Kiitospäivää vietettiin keväällä, 2,500 osallistui tähän paraatiin. Työläisten mielialaa kuvaa parhaiten Leaderissä sinä päivänä julkaistu kirjoitus, jossa sanottiin, että "George Brown Globesta voisi yhtä hyvin yrittää padota St. Lawrence virran kaisloilla kuin yrittää tukahduttaa tätä suurta moraalista reformia."

Mielenosoittajat kokoontuivat ammattijärjestöjen keskusliiton haalille King Streetille klo 12.30 ip. Kulkueeseen liittyi neljä soittokuntaa.

Kun työläisten nallihatut liikkuivat pääkadulla niin kansa hurrasi ja kaupunki oli riemun vallassa. Silloin kun mielenosoittajat marssivat Globen ohitse oli hiljaisempaa, mutta uhkauksien murinaa kuului marssijain huulilta.

Queen puistoon iltapäiväksi järjestettyyn ulkoilmakokoukseen osallistui 10,000 henkilöä. Kansa ei välittänyt paikalla olevista vahvistetuista poliisiosastoista. Yksi kuudesosa asukkaista tuli tukemaan lakkolaisia ja tuhansia seurasi paraatia katujen varsilla.

Uselta puhujia puhui kansanjoukolle. Ensiksi satoi lunta ja lopuksi vettä. Kansa pysyi kuitenkin paikallaan. Ei koskaan Torontossa ole ollut samanlaista kokousta. Kokous päättyi kolmeen eläköönhuutoon Beattylle, kolmeen yhdeksän tunnin työpäivän puolesta ja kolmeen kuningattarelle. Tämä oli käänteentekevä mielenosoitus.

Yksi kaikkein tärkein tulos tästä lakosta oli se, että työläiset käsittivät itsenäisen sanomalehden tarpeellisuuden. Lakkolaiset tiesivät myöskin sen, että torylainen Leader kannatti lakkoa vain oman etunsa takia.

Torstaina huhtikuun 18 pnä 1872 ilmestyi Canadan ensimmäisen työväenlehden ensimmäinen numero, jonka nimi oli Ontario Workman. Lehden tunnuksena oli seuraavat sanat: "Sivistyksen päämääränä pitäisi olla yhteiskunnan kaikkien voimien yhtäläistyttäminen samalle yhteiskunnalliselle tasolle."

Lehti ilmestyi kerran viikossa kahdeksan sivuisena ja sitä toimittivat lakkolaiset. Sillä oli finanssivaikeuksia sen kolmen vuoden ilmestymisen aikana. Se esitti kirjapainotyöläisten Toronton työväen neuvoston ja Canadan työväenunion katsantokantoja. Lopuksi kirjapainoyhtiö otti käsiinsä lehden.

George Brown Globesta alkoi hyökkäyksen sitä vastaan. Hän sai 24 kirjapainotyöläistä vangituksi "salaisesta kapinoimisesta".

Työväenjärjestöt silloin olivat vielä laittomia Canadassa. Ne olivat kiellettyjä teollisuudessa. Ovela pääministeri John A. MacDonald hyväksyi uniolain toukokuussa 1872, jolloin lakko oli käynnissä.

Laissa sanottiin m.m. seuraavaa: "Minkään union toimintaa ei saa järjen nimessä rajoittaa laittomaksi missään ammatissa." Tämä laki ja rikoslaki, jotka hyväksyttiin samana vuonna, eivät tyydyttäneet työläisiä. Kuitenkin tämän lain nojalla ja kansan painostuksella pakoitettiin syytetyt kirjapainotyöläiset vapautettaviksi syytteestä.

Tämän lakon kautta tulivat työläiset käsittämään, että heillä täytyy olla omat edustajansa parlamentissa. Työväki kiintyi lainlaadintaan. Lakko myös opetti, että he tarvitsevat itsenäistä poliittista toimintaa. Ottawalainen kirjapainotyöläinen J. O'Donoghue oli ensimmäinen Ontarion lainlaatijakuntaan valittu työväenedustaja. Hänet valittiin 1873 ja hänen valintaansa auttoivat parlamenttitaloa rakentavat ammattitaitoiset työläiset.

Tämä lakko ja työläisten järjestäminen yhdeksäntuntisen työpäivävaatimuksen taakse jouduttivat Canadan Työväen Suojelusyhdistyksen perustamista. Lakosta johtunut työväen solidarisuus laski perustan ensimmäisen Canadan työväen kansallisen järjestön perustamiseen. Se oli Canadan Työväen Unio, joka perustettiin v. 1873.

Lakko oli teollisuudessa olevan nousevan työväenluokan erinomainen taistelu. Unio tunnustettiin lailliseksi ja tuli tunnetuksi.

Kirjapainotyöläisten taistelu yhdeksän tunnin työpäivän puolesta vaikutti ratkaisevasti työpäivän pituuteen toisissa teollisuuslaitoksissa. Se on lopuksi johtanut 5½ päivän työviikkoon.

Canadan työväenliike on suuressa velassa niille 200 miehelle ja pojalle, jotka kirjoittivat lehden työväenliikkeen historiaan tuona maaliskuun maanantaina v. 1872.

— Asevelvollisuussäädösten nojalla kutsuttiin Canadassa sodan aikana 158,043 miestä aseisiin vapaaehtoisina liittyneiden lisäksi.

— Canadalaiset käyttivät v. 1945 keskimäärin lähes 6 dollaria henkeä kohti elokuviin.

---

kuutus korvannut kuin osan tappioista.

Silloin nostettiin oma lehmä ylös ojasta yhteisin voimin. Rakennus paloi muistaakseni lokakuussa, ja jo joulukuussa oli kauppamme uudessa rakennuksessa. Nykyisin ovat melkei kaikki kaupan jäsenia ja liikkeellä on runsaasti käyttövaroja. Äskettäin rakennettiin kahden huoneiston asuinrakennus henkilökunnan tarpeisiin ja uutta liikerakennusta suunnitellaan parhaillaan.

Sinapin siemenestä on kasvanut suuri puu.

Kirjastomme saa kiittää osuuskauppaa suuruudestaan. Osuuskauppamme on joka vuosi antanut voittovaroistaan huomattavan summan kirjastomme hyväksi.

Onhan meillä myöskin kohta 34-vuotias keskinäinen palovakuutusyritys, jonka jäseninä on myöskin melkoinen joukko. Ennemmistö asukkaistamme ei näytä käsittävän sen merkitystä eikä siitä saatavaa hyötyä koska maksaa suuria summia muualla toimiville palovakuutusyrityksille. Palovakuutusyrityksemme kohdalle on sattunut ainoastaan kaksi paloa. Erään kerran jouduttiin suorittamaan neljän dollarin maksu jäsenelta, säännöllisten jäsenten vuosimaksujen lisäksi. Tämän yrityksen johtokunnan jäsenet ovat mieleltään hiljaisia väkeä, eivätkä sen mainosta laitostaan.

Tervehdys täältä Zointulasta kaikille työläisille. Tämäkin selostus osoittaa, että työläisten leipä ei levene missään ilman taistelua ja toimintaa. Yhteenliittymisessä ja taistelussa on kansan edistyksen ja hyvinvoinnin avain.

Beaver Laken v.- ja u.-seura Jehun toiminnasta

Eräs urheiluliittomme (Suomalais-Canadalainen Amatööriurheiluliitto) voimakkaimmista maalaisseuroista, Beaver Laken v.- ja u.-seura Jehu perustettiin toukokuussa 1921. Siitä lähtien on seura katkeamatta toiminut, jopa kota- ja kriisivuosinakin, jolloin toiminta liittomme muissa seuroissa oli kokonaan lamassa tai muuten hyvin laimeaa.

Seuran voimakkain urheilumuoto on ollut hiihto ja sitä onkin harrastettu seuran koko toiminta-ajan. Vaatisi liian pitkästi tilaa jos rupeaisin luettelemaan ne monet hiihtomestarit ja hiihtomestaruuskilpailut, joita seura on toimintansa aikana järjestänyt. Eipä paikkakunnallemme oli suotta annettu hiihdon suuresta harrastamisesta kunnianimitys "Canadan Haapavesi". Jatkuvasti nousee seuran hiihtoharrastosta mestarihiihtäjiä, eikä ainoastaan yleisen sarjaan vaan nuorista alkaen aina ikämiessarjoihin asti. On hauska nähdä seuran järjestämät hiihtokisat, jossa pienet pojat ja tytöt sonnustautuvat ladulle isompien kanssa ja takaavat, ettei hiihto aivan heti lakastu Jehussa. Töissavuonna oli seuramme jäsenellä, Vilho Johnsonilla, tilaisuus päästä ensikerran seuran historiassa osallistumaan Canadan hiihtomestaruuskilpailuihin, joissa hän sijoittautui Huukin jälkeen toiseksi. Taloudelliset vaikeudet ovat olleet esteenä, ettei ennen, eikä viime talvenakaan, ole saatu hiihtäjiä mestaruuskilpailuihin joissa heillä olisi ollut suuret mahdollisuudet sijoittautua etupäähän ja voittajiksi.

Toistalvisen hiihtovoiton jälkeen mestaruuskisoissa olisi luullut olevan selvää, että Huuki ja Johnson olisivat ilman muuta kelpuutettu maan olympiajoukkueeseen St. Moritziin. Niin ei kuitenkaan käynyt, vaan vasta monien vaatimusten jälkeen saatiin aikaan karsintakilpailut, joihin pojat pääsivät keskenkuntoisina mukaan, eivätkä niin ollen voineet sijoittautua kuntoaan vastaavasti vaan hävisivät hiukasti niille hiihtäjille, joilla oli mahdollisuus oli kilpailumatkoissa ja talvilomissa tehdä jo kuukausikaupalla tuntuvia siihen ennen karsintoja. Jos pojat olisivat päässeet karsintaan vaikka kahta kuukautta myöhemmin olisi ollut selvää, että kaksi suomalaista olisi luonut perusteella ollut St. Moritzissa.

Tähän asti on ollut seuran talviurheiluohjelmassa vain murtomaahiihto, jota harrastettiin ensin tasamaalla, sitten puolimurtomaalla kuten Suomen TUL:n hiihtosäännöt silloin edellyttivät, ja kuten oli laita kotimaassakin. Sitten siirryttiinkin kokonaan murtomaalle ja kovalle ottaisi, jos hiihtäjiemme pitäisi jälleen siirtyä tasamaalle, niin kovin he ovat kiintyneet murtomaahiihtoon. Entistä tasamaahiihtoakaan ei ole kuitenkaan kokonaan unohdettu sillä varsinkin alkutalvesta on harjoitushiihdon vuoksi järjestetty tasamaahiihtoja.

Nyt kuitenkin on meillä, kuten muuallakin, talviurheilussa astuttu uuteen vaiheeseen. On otettu maan tavan ja kansainvälisen kehityksen vuoksi ohjelmaan myöskin syöksyhiihto ja mutkamäenlasku. Nämä ovat kilpailumuotoja, jotka ovat saaneet murtomaahiihdon ohella nuorisomme jakamattoman kannatuksen. Kunhan saadaan tätä plaa vastaavat välineet ja harjoitus, ovat edustajamme näissä lajeissa yhtä varmat kuin murtomaahiihdossakin. Nyt jo ovat edustajamme antaneet hyviä lupauksia näissä kilpailulajeissa ja tulevat yhä varmistumaan. Jos edustajamme eivät voittamattomien esteiden ja harjoituksen puutteen vuoksi onnistuneetkaan pääsemään St. Moritziin, voidaan toivoa että kun 1952 olympia fanfaarit soivat, on meillä kova ja vahva edustus maan hiihtokarsintakilpailuissa yrittämässä, että tämän maan suomalaiset hiihtäjät pääsisivät talviolympialaisiin Norjaan.

V.- ja u.-seura Jehun toiminta ei kuitenkaan ole voinut rajoittua hiihtoon, sillä yleisurheilu on ollut kesäisin vilkasta koko seuran toiminta-ajan. Paljon on nähty juoksumestaruuksia, joita seuran jäsenet maamme urheilun ohella ovat mestaruuskisoissa voittaneet ja voittavat vieläkin. Varsinkin pitemmän matkan juoksijoita oli Jehulla hyvä kaarti silloin aikaan kuin siirtolaisuus oli parhaimmillaan tähän maahan, mutta nykyinen nuoriso, niin ikävää kuin se onkin sanoa, ei enää ole innostunut pitkien matkojen juoksujen harjoitteluun ja sama pitää paikkansa koko liittomme nähden tällä erää.

Vaikka paikkakuntamme onkin pieni farmikylä, on seuralla siitä huolimatta kovien ponnistusten ja yhteisen keskitetyn työn tuloksena oma urheilukenttä, 400 metrin juoksuratoineen, josta seura voi olla ylpeä, sillä tässä maassa on kaupunkiseuroja, joilla ei ole vastaavanlaista kenttää. Työtä ja ahertusta siinä on ollut, mutta sen tuloksena on meillä kenttä, jossa kesäisin käy eri viikon päivinä urheilu- ja urheiluharjoituksissa. Tällä kentällä pidettiin Jehun järjestämänä liittomme ensimmäinen liittojuhlakin.

Meillä on liittojuhla joka kesä, josta kotimaassa voi saada aavistuksen minkälaisia ponnistuksia vaaditaan varsinkin maalaisseuralta, kuten Jehulta, osallistuaksemme pitkien matkojen taakse liittojuhlaan ja mitä ponnistuksia ja työtä vaaditaan muilta liittomme seuroilta, jotka myöskin pitkien matkojen takaa valmistuvat juhliin, harjoittelevat yhteisvoimistelun ohjelman ja ottavat osaa urheiluun. Kaiken lopuksi järjestetään aina juhlan jälkeen liittokokous, jossa laaditaan ja suunnitellaan ohjelma ja työ seuraavan vuoden liittojuhliin.

Tämä kaikki kertoo siitä urheiluinnostuksesta, joka elää meissä perintönä niiltä urheilumiehiltä ja naisilta, jotka ovat urheilun innostamina tuoneet urheiluatteen tänne meren taakse, siirtolaisten iloksi ja hyödyksi. Olisi paljon kerrottavaa Jehun menneestä ja nykyisestä toiminnasta, vaan se veisi liian paljon tilaa. Riittäköön tämä lyhyt katsaus osoittamaan kotimaan urheilutovereille mitä työtä me siirtolaiset olemme tehneet urheilun hyväksi tässä maassa, raskaissa ja vaikeissa olosuhteissa.

Urheilu ei kuole vaan elää perintönä jälkeen jääville nuorisolle, joka vaalii kunniakkaita perinteitä.

Pyydän lausua koko Jehun jäsenistön puolesta parhaat terveiset kotimaan tovereille ja urheiluväelle yhteisesti. Eläköön työväen urheiluliikkeen kaikissa maissa ja vahvistukoon ja voimistukoon! Näyttäköön työväen urheiluliikkeemme mihin me pystymme ja mikä voima elää meissä kun yhtenäisenä voimana esiinnymme ja toimimme! — Niko Piispanen.

Lämmin tervehdys

omaisille, ystäville ja tovereille Suomessa.

Signe ja Paul W. Frederickson
Paul P. Frederickson

18 Alder St. Sudbury, Ont.

Tervehdys!

JERRY GROGAN'S CIGAR STORE

Yksityinen tupakkakauppa

★ ★ ★

Välitämme

Vapaus ja Liekki sanomalehtiä

★ ★ ★

32 Elm St. E.

Sudbury Ontario

TERVEHDYKSEMME!

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

STANDARD DAIRY

260 Victoria St. Sudbury

V.- ja u.-seura Yrityksen joukkokuva, otettu jo muutamia vuosia sitten. Yritys on vanhin liiton seuroista ja vietti 42. vuosijuhlaansa tänä keväänä.

Canadan suomalaisten urheiluhistoriaa

Suomalaiselle kansallisuudelle niin perinnäinen urheiluharrastus ei ole jättänyt Canadassakaan asuvia kansalaisia kylmiksi. Melkein puolivuosisataa sitten oli täälläkin jo havaittavissa jonkunlaisia pyrkimyksiä fyysillisellä alalla, joskin ne olivat ensi aikoina hyvinkin vaatimattomia. Varsinaisena alkuna tälle toiminnalle voidaan pitää sitä aikaa kun tänne "linnen mäille" perustettiin ensimmäinen suomalainen urheiluseura.

Ensimmäisen suomalaisten voimistelu- ja urheiluseuran perustivat Torontoon saapuneet urheiluharrastajat vuonna 1906 ja mainitaan sen perustajina Suomesta tänne aikoinaan siirtynyt voimistelun ja urheilun harrastaja Kalle Lehto. Kuitenkin oli alku kovin hankalaa monistakin eri syistä. Tarpeellisten harjoituspaikkojen ja välineidenkin puute sai aikaan sen, että toiminta ei lähtenyt voimakkaammin kulkemaan eteenpäin ja niinpä väsähtivätkin seuran hyvät aikeet miltei kokonaan. Onni onnettomuudessa oli kuitenkin se, että samoihin aikoihin siirtyi myöskin "Jyryn" Eenokki Löppönen paikkakunnalle ja nyt taasen pantiin pyörät käyntiin paremmalla onnella yhteisvoimin.

Tämä perustettu urheiluseura onkin tilastotietojen mukaan maan vanhin yhtämittaa toiminnassa ollut suomalaisten urheiluseura ja siis esimerkillinen kaikille muille sen alan harrastajille Canadassa. Maininnan vielä ansaitsee se seikka, että seuran viettäessä tänä keväänä 42. vuosijuhlaansa, olivat molemmat sen "veteraanit" vielä mitä parhaimmissa niin ruumiin kuin sielunkin voimissa, joka taas kohdaltaan toteaa ruumiillisen työn lomassa harjoitetun urheiluharrastuksen hyödyn ja tärkeydenkin.

Jo mainitun seuran esimerkki vakuutti siihen, että muuallakin, etenkin kaivosalueilla perusteltiin pienempiä urheiluseuroja suomalaisten keskuuteen, jotka aikoinaan toiminnallaan tekivät hyvinkin paljon fyysillisen työn hyväksi, vaan useammat ovat erinäisistä syistä lopettaneet toimintansa, joko väestön siirtyessä muille paikkakunnille tai muista syistä.

Vasta tuossa kahdennenkymmenennen vuosiluvun molemmin puolin, sai asia vakavamman luonteen, johtuen se muun muassa siitä suuresta siirtolaisuudestakin, mitä Suomesta oli silloin havaittavissa. Voimakkaita seuroja perusteltiin useille eri paikkakunnille ja oli niiden toiminta erittäin voimakasta ja vilkasta, käsittäen niiden toimintamuodot jokseenkin kaikki "vanhanmaan" lajit. Voidaankin eittämättä väittää suomalaisen urheiluharrastuksen olleen niihin aikoihin voimakkaimman koko sen oloaikana. Lukemattoman monet etevät voimistelijat, painijat ja muut urheilijat näyttivät edustuksellaan koko maan väestölle, mihin suomalainen työläisurheilija oikein pystyi.

Toiminnan ollessa näin vilkasta, heräsi mieleen jonkunlaisen yhdyssiteen välttämättömyys seurojen kesken, joiden toiminta tähän asti oli ollut vain sellaista "omaan laskuun" ilmimistä ja asia vei lopulta Creighton Minella pidettyyn painikilpailujen edustajien kesken siihen onnelliseen tulokseen, että päätettiin perustaa urheiluseuroja yhdistävä elin, urheiluliitto. Tämä tapahtui vuonna 1925 ja onkin sen jälkeen tämä liitto ollut yhtenäistävänä toiminnassa urheilutoiminnan merkeissä. Kuitenkin kaikessa toiminnassa on havaittavissa nousu- ja laskukausia, eikä tämän perustetun urheiluliitonkaan vaiheet jääneet niitä vaille. Lamaannuskausien jälkeen on liiton toiminta sentään aina uudelleen noussut olosuhteisiin nähden melko virkeäksi ja ovat sen perusjäseninä olleet eri seurat saaneet toiminnassa taasen nousun aikaan sitkeän työskentelynsä perusteella.

Nykypäivien toiminta kulkeekin melko hyvässä tempossa eteenpäin, sitä todistaa sekin seikka, että kaikesta huolimatta kuuluu liittoon tällä hetkellä noin puolitoistakymmentä virkeähköä urheiluseuraa ja on liiton jäsenmäärä tällä kertaa noin puolitoistatuhatta aktiivista jäsentä sekä tuhansiin nouseva kannattajajoukko. Liiton keskeisimmiksi juhliksi ovat muodostuneet n.s. liittojuhlat, joita on vietetty liitossa jo kahdeksat tähän mennessä ja tämän kesän liittojuhla vietetään taaskin Kirkland Lakella, sikäläisen Jymyn ollessa järjestäjänä ja isäntänä siinä. Liittojuhlien kolmantena päivänä on aina pidetty myöskin liittokokous, jossa joukolla on tehty suunnitelmia tulevaisuutta varten ja tarkkailtu mennyttä toimintaa sekä saavutettuja tuloksia.

Jos siirtolaisuus Canadaan olisi ollut avoinna suomalaisille, olisi urheiluliiton toiminta tänä päivänä monin kerroin voimakkaampaa ja laajempaa, sillä aikoinaan tänne saapuneet liiton jäsenet siirtyvät hiljaa, mutta varmasti pois riveistä ja toiminta kokonaan lopuksi joutuu Canadassa syntyneiden nuorten käsiin, joita liiton jäsenmäärästä jo nyt löytyy yli kahdeksankymmentä prosenttia.

Suomalaisten urheilutoiminnan aikana on sen joukosta noussut myöskin joitain huomattaviakin "tähtimiehiä", jotka aikoinaan ovat alallaan saavuttaneet hyvinkin suurta huomiota. Ammatttipainijoina tunnetut Karl Lehto, Alex Järvinen, Karhunsaari sekä muut ovat maan väestölle tunnettuja nimiä, samoin "amatöörit" Enok Löppönen, Sulo Kokko, Väinö Penttilä, A. Alakoski sekä suuri liuta sen alan tekijöitä, juoksijana koko planeetallamme aikoinaan kuulu Yrjö Jokela, veljopkansa Jussi. Nevat ynnä muut ovat muiden urheilijoiden, Taisto Salon, Canadan kiekkomestarin, Leo Roinisen nuorten monien lajien mestarin, Ake Hunnakon kuin myöskin ansiokkaan hiihtokaartimme kanssa, joista mainittakoon kaksinkertainen nykyinen Canadan hiihtomestari Lauri Huuki, tunnettu hiihtäjä Vilho Johnson, y.m. ovat tehneet suurta mainostusta suomalaisten urheiluharrastuksista ja saavutuksista täällä Canadassa. Riittäisi luettelo melkein loppumattomiin, vain tyydymme tällä kertaa mainitsemaan vain edellämainitut.

Yhteistoiminta muun työväenliikkeen kanssa on koko tällä ajalla ollut esimerkillisen hyvä, ovathan urheiluseurat jokseenkin poikkeuksetta olleet niin läheisessä yhteydessä nähden, että he ovat saaneet käyttää aina paikkakuntansa haaleja harjoitus-, esiintymis- ja muihinkin paikkakuntansa muuhun toimintaan tilaisuuksiin. Todistaaksemme yhteistoiminnan hyötyä, haluan mainita muun muassa seuraavan tapauksen: Viime kesänä järjestettiin koko maata käsittävässä mittakaavassa voimistelu- ja nuorten ohjaajakurssit, jotka onnistuivat odotusten mukaisiksi, sillä osanottajamäärä oli neljättäkymmentä ja opetuskin parhaimpiin luettavia, mitä meillä voidaan saada.

Tässä vain muutamalla rivillä olen esiintuonut kuvan urheiluharrastuksistamme täällä ja toivomme onkin, että fyyskulttuurityö edelleenkin saisi keskuudessamme sille kuuluvan arvon, ollen se samalla muun työväenliikkeen mukana luomassa uutta ja parempaa tulevaisuutta meille.

Paavo Vaurio.

Canadan kiekonheittomestari Taisto Salo, Toronto, Ont. Salo on Suomalais-Canadalaisen Amatööriurheiluliiton liittotoimikunnan jäsen ja Canadian Amateur Athletic Union varapresidentti.

Tervehdys!

CANMORE, ALTA

Hilda Paavola
Aili, Henry ja Adele Paavola
Ann ja Wm. Paavola
Lydia ja Enock Sorsa ja Rauha
Mrs. Ida Autio, Trochu, Alta.
Mary ja Gus Mackie
Mrs. Hilma Louhela ja tytöt

Alerts tervehtii Suomen urheiluväestöä

V.- ja u.-seura Alerts lähettää Suomen urheiluväelle mitä lämpimimmät terveisensä ja myöskin haluaa selostaa vähän toimintaansa.

Ensinnäkin monet suomalaiset ehkä haluavat tietää mitä tämä nimi "Alerts" merkitsee. Ehkä paras suomenkielinen vastine on "Valppaat", joka onkin hyvin kuvaavaa seuramme toiminnalle.

Seuramme kuuluu "Suomalais-Canadalaiseen Amatööri-Urheiluliittoon" joka on muodostettu meidän ja muitten samanlaisten seurojen keskusliitoksi. Jäsenistömme on etupäässä Canadan suomalaisia ja heidän jälkeläisiään vaikka myöskin muita kansallisuuksia löytyy joukostamme ja monet heistä ovat niittäneet mainettakin seurallemme.

Toimintamme on hyvin monipuolista. Voimistelu ottaa suurimman osan ajastamme sillä se ei välitä vuodenajoista. Sodan jälkeen saimme nuorta verta ohjaajistoomme joka toimii mainion ja monivuotisen Jack Hymanderin johdolla. Tytöillä varsinkin on melko komea joukkue, joka on varmuudella valmistunut tämän kesän liittojuhlaa varten.

Hiihto talvella ja rata- ja kenttäurheilu kesällä kulkevat rinta rinnan suosittuina urheilulajeina. Lupaavia tuloksia saavutetaankin molemmissa lajeissa. Alertsilla on kunnia esittää m.m. kaksinkertainen Canadan murtomaahiihtomestari Lauri Huuki, jonka yli neljäkymmentä ikävuotta eivät estä suksien kiitoa.

On Alerts myöskin katsonut huvipuoleen ettei jäsenistöä liikaa kuormitettaisi voimistelulla ja urheilulla. Tansseja ja ulkoiluja järjestetään aika ajoittain ja myöskin taidetta harjoitetaan jossakin määrin. Näytelmiä, englannin- ja myöskin suomenkielisiä, esitetään silloin tällöin ja on melkein varma, että tulevana syksynä muodostetaan laulukuoro jonka toivomme esiintyvän täällä tulevilla suomalaisten laulujuhlilla.

Tyttöjen pesäpallojoukkue kuuluu jo toisena kesänä Sudburyn kaupungin naisten pesäpalloliittoon. Pesäpallo täällä poikkeaakin jonkin verran Suomen pesäpallosta, on kahtakin eri muotoa, pehmeäpalloa ja miesten pesäpalloa, jotka eroavat toisistaan erikokoisten pallojen muodossa. Poikien keskuudessa myös touhutaan koripallojoukkueen liittämistä kaupungin koripalloliittoon.

Toivomme, että Suomen urheiluväestö muistaisi meitä kirjeellä ja ehkä kuvilla sillä olemme kiinnostuneita entisen kotimaamme saavutuksiin ja tulemme mielenkiinnolla seuraamaan tämän kesän olympialaisia kuten myöskin neljän vuoden kuluttua pidettäviä, joihin myöskin Alerts toivoo pääsevänsä Canadan edustajiston mukana.

Urheilutervein: P. Fredrickson.

V.- ja u.-seura Alerts v. 1945. Tämän kuvanoton jälkeen on seuran jäsenistö kasvanut huomattavasti, joten se on jo suuri seura ja vanha seura myös, täyttäen tänä vuonna 25 vuotta.

CLUB NEWS

The Sarnia Sparks Sends Greetings

This is the Sarnia Sparks greeting you, the people in Finland. The club here in Sarnia is the newest club in the Federation.

Lst September the older people's club decided that there were enough younger people to start a club. All the boys and girls, probably still remembering the fun they had in Toronto at the liittojuhla, were very much in favour of it.

The first meeting was held under the sponsorship of the older people's club. Leo Kuusela and Eila Kuosmanen were elected president and secretary respectively. Alpo Kitunen was elected as temporay correspondence secretary and was later replaced by Charles Lindholm. Muriel Plain was temporary treasurer until Bertha Kaija was elected treasurer.

In January the club received its affiliation from Toronto and the name Sparks, suggested by Bertha Kaija, became the club's official name. During the winter months the club lagged and there just didn't seem to be much pep in the club. Then, of course, the weather down here in the winter is not exactly ideal for winter sports. Most of the club members are from Northern Ontario and are in the habit of seeing snow in the winter, not rain.

With the approach of spring, however, the spirits of the members broke forth and everything has been running along much smoother since. In the past few weeks so much has been accomplished, the club colours, grey and wine, have been picked, the club crests were designed, thanks to the idea of Pentti Kitunen and sent away to be made.

The Sparks only hopes to be able to send some of its more able athletes to Kirkland Lake this August.

— Eila Kuosmanen.

Yritys Activities are Going Strong

During the past year Yritys A. C. of Toronto has had classes in gymnastics every Tuesday, Thursday and Sunday for girls, boys, men and women. This year we have new and younger instructors. Though it has been the first year of instructing for most of them they have helped to create a greater interest in sports among our members. All the classes have improved considerably. They also helped to start our hall's newspaper "Don Echoes". All the clubs at the hall contribute articles to the newspaper and it will be sent to other clubs in Canada.

During the year parties and programmes are arranged by members. Yritys' 42. anniversary was the event of the year. Everyone took part in making the programme a success. Numbers in gymnastics, dancing and singing were given.

In the summer months ahead Yritys members will be preparing for the liittojuhla at Kirkland Lake. Our camp, Tarmola, has already op[ened] and many of our members wil[l be] practising track and field e[vents] there on week-ends. There wi[ll be] more participation in baseball [and] volleyball.

With all these activities alr[eady] started, Yritys will become a [bigger] and stronger club in the future.

— Lily Suome[la]

Greetings from Club Donway

Club Donway was formed in [...] to give the young people of F[innish] descent and their friends from [...] onto an outlet for their youthful en[thusiasm]. In the years of its exist[ence] it has served its purpose [...] and has brought quite a few [...] young people to the hall.

The activities of the club are bas[ed] mainly on the idea of keeping [...] members as happy as possible. If [you] have ever seen one of the variety [shows] you would know what I mean. [The] club holds this annual affair [every] spring. It is a very funny thing [...] not one of these shows has had [more] than two weeks time to rehe[arse] that its dress rehearsal is held a [few] hours before the show and even [then] it is not complete, yet it is alw[ays] one of the best shows of the year. [The] only reason that can be found [for] this is that the cast finds joy [in] working for the show and so th[ey put] all their effort into making it [a] success.

After the show you will hear eve[ry]one saying that the beating they [took] to put on the show was worth it.

Besides this the club puts on [an] occasional play. Their last one [was] "Luonnon lapsia". It was a fou[r act] effort that had a list of speak[ing] characters about as big as Sudbu[ry's] telephone directory (ahem). [The] play was very successful and add[ed] greatly to the club's treasury as [well] as to its prestige.

The time between shows and pl[ays] is filled in with such activities [as] bowling, skiing, dancing, par[ties], sleigh-rides and hay-rides. Rece[ntly] a discussion group was formed. [Un]fortunately the agenda was so lo[ng] that it was impossible to hold [any] meetings. However one is b[eing] planned at Tarmola. Here the m[em]bers will sit under the cool shad[e of] one of these thickly-leaved trees [and] discuss capitalism, communism, [the] price of butter in Timbuctoo [or] whatever subject is brought up. N[at]urally ice cold cokes will be ser[ved] to stimulate the mind.

The last sentence is a good [...] That is just what I need so I [...] the pen and head for the Garde[n...]

— "Willie" Boh[...]

Terveiseni

Emma ja Niku Saukolle Kalajoella.

MATTI SAUKKO

Tervehdys!

STANDARD HARDWARE

LAURI HILL, omistaja

Massey-Harris maanviljelyskoneita

HAZEL STREET SUDBURY

Maanviljelijät...

Käykää katsomassa uutta

LEADER TRAKTORIA

31 hevosvoimainen yleinen maanviljelystraktori.

Varustettu remmipyörällä ja "Hydraulic" nostolaitteella.

Maanviljelysvälineitä tälle traktorille.

JACK'S AUTO SERVICE

AUSTIN, NASH JA WILLYS AUTOJA - WILLYS JEEPS SEKÄ REO TROKEJA

633 Lorne St. S. Puh. 6-6419 Sudbury

EWS

tings from Donway

Donway was formed in the young people of ... and their friends from ... outlet for their youthful ... In the years of its ... has served its purpose ... s brought quite a few ... people to the hall.

... activities of the club are ... on the idea of keeping ... s as happy as possible. ... er seen one of the variety ... ild know what I mean ... lds this annual affair ... It is a very funny thing ... of these shows has had ... wo weeks time to rehea... dress rehearsal is held ... efore the show and even ... ot complete, yet it is al... he best shows of the year ... ason that can be found ... that the cast finds joy ... for the show and so ... ir effort into making ...

... the show you will hear ... ing that the beating they ... on the show was worth ... es this the club puts on ... nal play. Their last one ... on lapsia". It was a four ... that had a list of spea... ers about as big as Sudbu... ne directory (ahem). ... as very successful and ad... to the club's treasury as ... s prestige.

... time between shows and ... d in with such activities ... skiing, dancing, par... rides and hay-rides. Rece... ssion group was formed. ... tely the agenda was so lo... was impossible to hold ... gs. However one is ... d at Tarmola. Here the ... ll sit under the cool shade ... these thickly-leaved trees ... capitalism, communism, ... of butter in Timbuctoo ... er subject is brought up ... ice cold cokes will be ser... ulate the mind.

... last sentence is a good ... s just what I need so I ... and head for the Garde...

— "Willie" Boh...

... Tarmola, has already ... any of our members wi... ing track and field ... on week-ends. There wi... participation in baseball ... all.

... all these activities ... Yritys will become a ... club in the future.

— Lily Suomi...

Terveiseni

...ma ja Niku Saukolle Kalajoella

...MATTI SAUKKO

...s!

...RDWARE

...lijät...

...sa uutta ...KTORIA

...anviljelystraktori... "Hydraulic" ... traktorille.

...K'S ...VICE

...A WILLYS ...YS JEEPS ...OKEJA

...419 Sudbury

Yhteisvoimistelua v. 1946 liittojuhlassa South Porcupinessa, v.- ja u.-seura Viestin mainiolla kentällä. Kuvassa näkyy vain osa voimistelijoita, jotka edustivat 7. eri seuraa.

Suomalaisista Canadassa

Hamilton, Ont. — Paljon ja kaikenlaista on jo ennemmin kirjoitettu näistä kansalaistemme edesottamuksista täällä Canadassa. Kirjoitusten sisältö ja asioiden näkemys on vaihdellut sitä mukaa mistä näkökulmasta asiaa katselee ja tietysti kirjoittajan omat mielipiteet ja asioiden käsittelytapa antavat kirjoitukselle oman värityksensä.

Kun siirtolaisuus Suomesta on tänne ollut monta vuotta lakkautettu, niin voisi sanoa, että kaikki tänne sijoittuneet suomalaiset ovat tavallaan "old timereita", melkein poikkeuksetta vakiintuneita canadalaisia. Suurin osa heistä on vuosia sitten hakeutunut Canadan kansalaisiksi, eli oikeastaan Britannian alamaisiksi. Nyt vasta sodan jälkeen ovat kansalaisiksi pyrkijät saaneet Canadan kansalaisuuden. Syyllä voidaan sanoa, että suomalaiset ovat omalta osaltaan suuripiirteisesti kunniakkaalla tavalla ottaneet osansa tässä maassa. Mieleni tekisi korostaa etenkin suomalaisten työmiehen sekä maanviljelijän osuutta Canadan rakennustyössä. He joukkoina ovat osaltaan muiden kansallisuuksien mukana, työpanoksellaan tehneet rakentavaa työtä. Suomalainen työmies on tunnettu ja kuuluisa siellä missä ovat suuret, vaaralliset ja vaikeat työt. Lukuisissa tällaisissa rakennustöissä ovat suomalaiset olleet suurilukuisina. Malignen suure pato- ja sähkölaitosten rakentamiset Kenogamin ja Riverbenden paperitehtaiden rakennustyöt ja laitosten ympärille syntyneet Chute, Carronin voimalaitos, Arvidan alumiinitehtaat ja ympäristölle syntyneet asutukset, Shipshawn valtava voimalaitos, Valleyfieldin sodan aikana rakennettu sotatarvetehdas, Alaskan valtatie ja monet muut sotatöissä olleet suomalaiset ovat olleet mukana rakentamassa. Kaikkiin noihin suuriin rakennustöihin on suomalaisten työmiesten panos ollut huomattava.

Suomalainen maanviljelijä, farmarin ammatissaan tunnettuna on siirtynyt omaan näkyvään osansa maanviljelijänä. Monet ovat raivanneet korpiseudut, joita viljeltyinä ja hyvinhoidettuina näkee. Siinä, missä suomalaiset mies kerran ilmaantui sinne, ei paljon raivattu, tuskin tuhat dollaria taskussaan, siinä on nyt viljapelto. Sekin työ on vaatinut voimaa ja kestävyyttä kysymättä ja suuremmalta osalta syyllä, että suomalainen on totisesti rehellisesti oman elinosansa tässä maassa.

Samoin metsämiehet. Canadan puuteollisuus ja paperitehtaiden tarvikkeiden maailman markkinoille lähdössä ovat suomalaiset metsämiehet antaneet oman osansa canadalaisen työtoverinsa rinnalla. Täällä on myöskin lukuisia kaivosmiehiä, käsityöläisiä, liikkeenharjoittajia, henkisen työn tekijöitä ja lukemattomilla muilla aloilla on kansalaisiamme. Yleensä suomalaiset ovat työnantajien piirissä pidettyjä ja luotettavina työläisinä. Suomalaisen nainen on myöskin hyvin haluttu naisille sopiviin töihin.

Edellä kerrottua olen käsitellyt vain yleisenä asiana. Tietysti meissä on poikkeuksiakin, hyviä ja huonoja, sillä ei kai se ollut mikään valiojoukko, joka tänne on vaeltanut. Hallitus on myöskin aina suhtautunut melko suopeasti kansalaisiimme sotavuosinakin. Myöntää kuitenkin täytyy, että viime sodan aikainen Suomen ja Saksan liittolaisuus jätti pieniä jälkivaikutuksia. Toivomme kuitenkin sen vuosien kuluessa häviävän sitä suuremmalla syyllä, kun Suomi on kulkemassa uutta tietä. Toivomme sydämestämme, että se tie minkä ikänä Suomi valitseekin, olisi oikea ja paras sen kovia kokeneelle kansalle.

Paljon voisi kirjoittaa suomalaisten yksityiselämästä ja harrastuksista täällä uudessa kotimaassamme. Kuten jo edellä mainitsin, on meidänkin joukossamme kaikenlaisia ihmisiä, mutta ylipäänsä ovat kansalaisemme täälläkin eteenpäin pyrkiviä ja kulttuuriharrastuksia suosivia. Useimmat tänne vuosia sitten saapuneet ovat hankkineet itselleen maan kielen, englannin kielen luku- ja kirjoitustaidon, toiset sujuvankin, tai aivan kykenevät seuraamaan päivän lehdistöä. Suomenkielisiä sanomalehtiä on myöskin saatavana.

Useimmilla paikkakunnilla toimivat joko isommat tai pienemmät suomalaiset kulttuuriyhdistykset ja -järjestöt jotka kallistuvat aatteellisiin tai henkisiin suuntiin, mutta pääasia kuitenkin on, että noiden kerhojen tai ryhmien tarkoituksena on edistää suomalaista henkistä kulttuuria.

Mitä taas tulee suurten omaisuuksien keräämiseen täällä, se jää monelle enemmän tai vähemmän saduksi. Suuren omaisuuden hankkimista varten täytyisi olla synnynnäinen finanssinero ja ennenkaikkea pitäisi olla finanssipääomaa ja sittenkin paljon riippuu onnesta ja terveydestä. Tavallisella palkkatuloilla elävä henkilö, jolla lisäksi on perhe huollettavanaan, ei koviin suuria summia säästä. Mutta jolla on kohtuullinen palkka, hyvä onni ja terveys, niin hän kyllä elelee kunnollisesti ja saa jonkun dollarin säästöönkin sadepäivien varalta.

Liikkeiden ja muiden yritysten harjoittajilla on tietysti parempi mahdollisuus omaisuuden hankinnassa. Mutta ne tavalliset ihmiset eivät usein kykene suuria omaisuuksia kokoon saamaan. Normaalein aikoina, jolloin eivät erikoiset yleismaailmalliset tekijät häiritse työmarkkinoita, elää työläinen täällä melko hyvin.

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

Urheiluväen lämmin tervehdys omaisilleen ja urheilutovereilleen Suomessa

SCAUL:n Liittotoimikunta

Toronto Ontario

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

Canadan suomalaisten kulttuuripyrinnöistä

Kun puhutaan Canadan suomalaisten kulttuuripyrinnöistä aikaisemmilta ajoilta, niin huomattavimman tilan niissä saa näyttämötoiminta. Mutta näyttämötoiminnan ohella harrastetaan useilla paikkakunnilla myöskin muita sellaisia kulttuuritoiminnan haaroja, jotka aikaisemmin olivat vähemmän harrastettuja täkäläisten kansalaistemme keskuudessa. Esimerkkinä voisi mainita m.m. kuorotoiminnan, naisten kerhotoiminnan jne.

Siitä saakka kun tämän maan suomalaisten keskuudessa on ollut seuratoimintaa, on näyttämötyö ollut siinä suurena tekijänä. Varhaisimpina vuosina oli melkein jokaisella paikkakunnalla, jossa vähänkin suomalaisia oli, haalit, eli kuten Suomessa sanotaan, työväentalot ja keskeisimpänä toimintana näillä haaleilla oli juuri näyttämötoiminta. On huomattava, että melkein poikkeuksetta jokaisella paikkakunnalla, jolla haaleja rakennettiin, oli toiminnassa Canadan Suomalaisen Järjestön osasto (varhaisemmilla ajoilla tämä järjestö oli Canadan Suomalainen Sosialistijärjestö). Näin ollen siis havaitaan, että työväenliikkeen saatua jalansijaa suomalaisten keskuudessa eri paikkakunnilla, oli varsin välttämätöntä ja luonnollista, että rakennettiin myöskin haali, jossa pidettiin tansseja, esitettiin näytelmiä ja vietiin muun seuratoiminnan avulla järjestötoimintaa eteenpäin.

Suomalaisia on tässä maassa vetänyt yhteen ja yhteiseen seuratoimintaan etupäässä varhaisemmilla ajoilla yksinäisyyden tunne. Vieras maa, vieraat olosuhteet ja kielen taitamattomuus olivat tekijöitä, jotka saattoivat suomalaiset etsimään yhteistä seuraa ja seurustelemaan. Useasti vaivasi ikävä isien kotimaahan, jossa perhettä ja tuttavia, jotka olivat sinne jääneet. Yhteinen seuratoiminta virkisti ja se rupesi yhä enemmän saamaan erilaisia muotoja ja kehittymään paremmin toiminnaksi työväenliikkeen edistämiseksi.

Suomalainen työväenliike tässä maassa on kehittynyt raittiusseurojen ja muista "puolueettomista" harrastuksista aste asteelta määrätietoiseksi työväenliikkeeksi, jonka keskeisimpänä ilmenemismuotona on valistus- ja kulttuuritoiminta. Suomalainen työväki on tässä maassa kuin entisessä kotimaassakin käsittänyt sen tosiasian, että työväen kulttuuritoiminta palvelee työtätekevän väestön etuja, kun taas porvarillinen kulttuuritoiminta palvelee porvariston etua. Puolueetonta toimintaa niin kulttuurin kuin muillakaan aloilla ei saa olla.

Työväenliike on tässäkin maassa käynyt vuosien vieriessä läpi monet kehitysvaiheet, mitkä ovat vaikuttaneet myöskin kulttuuritoimintaan. Ryhmäriidat ja hajaannus suomalaisten keskuudessa ovat repineet hajalle sitä työtä, mitä on pitkien aikojen kuluessa tehty yhteisin voimin. Oikeastaan sanoa voi, että keskuudessamme on kehittynyt kahdenlaista kulttuuria, joista toinen tähtää niin kuin määrätietoinen työväen kulttuuri tekee, työtätekevien ihmisten yhdistämiseen ja toinen hajottamiseen. Tämä ilmeni jo 20-luvun loppupuolella ja se on jatkunut aina tähän saakka.

Luonnollisesti edellämainittu hajaantuminen vaikutti suuresti suomalaisten kulttuuritoimintaan, toisilla paikkakunnilla enemmän ja toisilla vähemmän. Mutta kuitenkin on sanottava, että se joukko meistä, joka vaalii isiltämme ja äideiltämme perittyjä kulttuuriarvoja, on kestänyt kokeen ja tähtää entistä määrätietoisemmin toimintansa näiden arvokkaiden vaalimiseen. Tämä vielä sitäkin suuremmalla syyllä, kun Suomen kansa on astunut demokratian tielle. On nimittäin huomioitava, että tilanne ja tapahtumat Suomessa heijastuvat myöskin täällä keskuudessamme.

Puhuimme edellä erikoisesti näyttämötyöstä kulttuuritoimintamme tärkeänä haarana. On tosi, että se on jonkin verran viime vuosina lamaantunut, mutta se ei ole kuitenkaan kuollut, eikä kuolekaan. Lamaantumisessa on vaikuttamassa monia syitä. Monilta paikkakunnilta ovat ihmiset siirtyneet pois, vanhemmat ovat väsyneet, nuoremmat ovat omissa harrastuksissaan jne. Mutta kaikesta huolimatta varsinkin isoimmilla suomalaiskeskuksilla esitetään vielä isojakin näytelmiä ja näytelmäharrastus on verraten korkealla. Vieläkin voimme sanoa, että näytelmätaide on sittenkin huomattavimpia kulttuuriharrastuksiamme.

Mutta kulttuuriharrastuksissamme on mainittava myöskin laulukuorojen toiminta. Kaikilla isoimmilla suomalaiskeskuksilla on voimakkaat kuorot, jotka mittelevät keskenään vuosittain pidettävissä CSJ:n laulu- ja soittojuhlissa. Kuorojemme ohjelmistossa on suomalaisella kansanlaululla huomattava sija työväen- ja muiden laulujen ohella. Meillä on useita kyvykkäitä musiikkimiehiä ja -naisia, jotka pitävät yllä kulttuuritoimintamme tämän haaran eteenpäinmenoa ja kehitystä.

Kerho- ja opiskelutoiminta on myöskin hyvin huomattavalla tilalla kulttuuritoiminnassamme. Varsinkin naisten kerhojen toiminta on hyvin vilkasta eri paikkakunnilla. Naiset tekevät käsitöitä, jotka sitten useissa myyjäisissä myydään ja täten saadut varat käytetään yleishyödyllisiin tarkoituksiin. Sodan aikana naisten kerhot toimivat kiitettävällä tavalla Punaisen Ristin ja sotatoimien avustamiseksi, josta tietysti ne ovat saaneet virallisen tunnustuksen.

Opintokerhotyötä on myöskin harrastettu ja tämä opiskelu tähtää etupäässä poliittisen tietouden kohottamiseen. Tälläkin alalla on saatu aikaan huomattavia tuloksia.

Kaikki nämä harrastukset ovat työväenliikkeen toiminnan tuloksia. Ne saavat innoitusta siitä tietoisuudesta, että työtätekevät ihmiset ovat sorretussa asemassa kaikkialla kapitalistisen järjestelmän vallitessa ja tätä sortoa on kaikkien työtätekevien osaltaan vastustettava, kuuluivatpa he mihin kansallisuuteen tahansa. Siinä työssä ovat tämänkin maan suomalaissyntyiset asukkaat mukana ja tekevät oman osuutensa. — J. W. S.

Lapsistamme nousee uusi sukupolvi, mutta he ovat jo toisessa asemassa syntymäoikeutensa johdosta. Kielitaidollaan ja kouluedullaan heille aukeaa uusia ja parempia mahdollisuuksia ottamaan vastaan asemansa laajemmilla aloilla „tämän suuren maan kansalaisina. Meillä vanhemmilla sen sijaan tänne saapuessamme oli useinkin piletti velkana, koko maallinen omaisuutemme pienessä vaneerilaatikossa ja vastassa outo maa outoine tapoineen ja kielineen. Perintöoikeuden lunnaiksi lapsillemme me toimme tähän maahan tullessamme kaksi vahvaa käsivartta ja annoimme parhaat miehuutemme työvuodet. Entisen uskon sanoilla voin lisätä, että siinähän sitä on vain eteenpäin menty. — Lulu H.

Joitain v.- ja u.-seura Cometsin urheilijoita.

Tervehdyksemme

★ ★ ★

ONTARIO AUTO BODY

Tehdään korjaus- ja maalaustyötä taatusti.

PUHELIN WA. 3354

98 John St. Toronto, Ontario

Canadan suomalaiset ja heidän sanomalehtensä fasisminvastaisessa sodassa

Koko toisen maailmansodan ajan ja kaikista pinnallisista ilmiöistä huolimatta suurin osa täkäläisistä maanmiehistämme käsitti, että sota Hitlerin Saksaa ja sen liittolaisia vastaan oli todellisuudessa taistelua myös Suomenkin vapauden ja itsemääräämisoikeuden puolesta.

Luonnollisesti oli joukossamme soraääniä. Suomen "talvisodan" aikana n.s. "lojaaliset suomalaisjohtajat" olivat sotaisimpia ihmisiä maan päällä. He julkaisivat haikeita vetoomuksia "pienen Suomen" puolesta ja leimasivat kerettiläisiksi isänmaanpettureiksi kaikki, jotka eivät laulaneet heidän kanssaan ylistysvirttä Mannerheimin sotaneroudelle.

Mutta kesäkuussa 1941 näiltä piireiltä loppui äkkiä sotainnostus. "Riemusodan" alkaessa esim. torontolainen Vapaa Sana kehoitti "kylmästi ymmärtämään" muuttuneen tilanteen ja "vetämään lakkireuhkaa korville" sotaponnistelujen suhteen. Hitlerismin voitoista humaltuneena mainitun lehden toimittaja kirjoitti pakinapalstallaan (elok. 30 p. 1940) Suur-Suomen puolesta seuraavaa:

"Suomalaiset ovat kuitenkin kahmaisseet kohta kaikki aikaisemmin menettämeet maa-alueensa takaisin, ja osittain rippeitäkin reunoista kaupanpäälle. . . 'Ei köyhän velka kauaksi jouda'. Ei jouda. Ja kun tavallisesti otetaan korkoa pääomallekin, niin onhan kohtuullista, että tässäkin tapauksessa muistetaan sitä kultaista sääntöä. Ja kaipa ne sen siellä Suomessa pitävät mielessä."

Port Arthurissa ilmestyvä "Canadan Uutiset" luotti lujasti natsi-Saksan ja sen liittolaisten voittoon vielä Stalingradin murskaavan tappionkin jälkeen. Eräs sikäläinen suomenkielinen (mutta Saksan mielinen) pappi meni niin pitkälle, että julkisesti tuomitsi sen kun Hitleriä oli sanottu lankkumaalariksi!

Mutta täkäläisten maanmiestemme tietoisuutta ja tervettä vaistoa kuvaa se ehdoton tosiasia, että he käänsivät sankoin joukoin selkänsä niille, jotka yrittivät julkisesti tai peittäen "ymmärtää" ja "selittää" Rytin hallituksen liittoa Hitlerin hirmuhallituksen kanssa. Canadan-suomalaisten suuren enemmistön ikuiseksi kunniaksi jää se, että tässä fasismivastaisessa sodassa demokratian puolesta he käänsivät selkänsä fasismin profeetoille ja suorittivat nurkumatta osakseen tulleet suuremmat ja pienemmät tehtävät.

Täkäläiset maanmiehemme palvelivat antautumuksella sekä armeijassa, että rintaman takana demokraattisen voiton hyväksi. Tuotantorintamalla, useimmiten union jäseninä he olivat käytännössä toteuttamassa "ei-lakko-ohjelmaa" siten ponnistellen mahdollisimman korkean tuotannon saavuttamiseksi. Farmareina, eli maanviljelijöinä he pyrkivät voimiaan säästämättä lisäämään tuotantoa voiton hyväksi. Kaupungeissa ja maaseudulla he sijoittivat pikkusäästönsä hallituksen lainoihin eli bondeihin sotatoimien rahoittamiseksi. Sota-aputoiminta Canadan Punaisen Ristin, Neuvostoliiton siviiliväen ja muiden liittolaismaiden avustamiseksi sai erikoisen voimakkaan kannatuksen maanmiehillämme ja tuhansilla kansalaisillamme on tänäkin päivänä muistona Punaisen Ristin verenlahjoittajan tai käsityöntekijän rintanapit.

Mitä taas asevoimissa palvelemiseen tulee, niin Canadan suomalaiset voivat aina rehellisesti sanoa, olimme siellä mekin. Tosiasiassa, kun Vapaus-kustannusliike vuonna 1945 julkaisi "Canadan Suomalaisten Sotilaiden Muistoalbumin", niin Canadan silloinen puolustusministeri Hon. D. C. Abbott kirjoitti tähän Albumiin lähettämässään tervehdyksessä mm. seuraavaa:

"Monta sataa nuorta suomalais-canadalaista miestä ja naista Dominionin asevoimissa jakoi tasavertaisesti muuta sukuperää olevien canadalaisten kanssa aivan äskettäin saavutetun voiton kunnian. Heidän taistelurekordinsa ovat sellaiset, mistä canadalaiset kaikkialla ovat ikuisesti ylpeitä. . Suomalais-canadalaiset tietävät, että heidän poikansa ja veljensä tekivät enemmän kuin mitä heiltä koskaan pyydettiin tai toivottiin . . ."

Mainitussa Muistoalbumissa on henkilötiedot ja kuvat noin 800 Canadan suomalaisesta, miehestä ja naisesta, jotka palvelivat Canadan asevoimissa maalla, ilmassa ja merellä. Heidän joukossaan oli luonnollisesti suuri enemmistö tässä maassa syntyneitä, kaikkiaan 578, mutta lähes kaksi sataa, eli tarkemmin sanoen 184 oli Suomessa syntyneitä. Loput olivat Yhdysvalloissa ja muualla syntyneitä. Arvojärjestyksen mukaan oli vähän yli 600 rivimiestä, 152 aliupseeria ja 37 upseeria. Kolmekymmentäseitsemän heistä antoi henkensä vapauden lunnaiksi, demokratian ja säädyllisen elinmahdollisuuden puolesta. Eikä tässäkään Albumissa ole tietoja kaikista asevoimissa palvelleista maanmiehistämme.

Mainita ehkä sopii, että samaan aikaan kuin n.s. "kansallismielisten" lehtien toimittajat yrittivät "selittää", "ymmärtää" ja "sietää" Ryllittää", "ymmärtää" ja "sietää" Rytin ja kump. aseveljeyttä Hitlerin Saksan kanssa, Canadan suomalaisten suuri enemmistö valitsi demokratian ja kunnian tien, kuten ylläolevat tosiseikat todistavat. Sattuma ei liioin ole se, että Vapauden toimittajakin palveli toisten demokraattien kanssa Canadan asevoimissa. Se kuvaa osaltaan sitä linjoittumista kuka oli kenen puolesta tässä fasismivastaisessa sodassa.

Vapaus-lehtemme kunniaksi epäilemättä jää, että se kykeni näkemään mistä todella oli kysymys ja voi siten palvella maanmiestemme todellisia etuja, mitkä samalla olivat yhdenmukaiset Canadan ja Suomenkin parhaitten etujen kanssa. Kun tilanne johti joulukuussa 1941 siihen, että Canada julisti sodan Rytin hallitusta vastaan, niin Vapaus oli ainoa suomenkielinen lehti täällä joka avoimesti julisti kannattavansa Canadan sotaponnisteluja koska **"sota Mannerheimiä vastaan on sotaa Suomen kansan vapauttamisen puolesta".** Mainitun sodanjulistuksen yhteydessä Vapaus kirjoitti mm.: "Me tulemme mobilisoimaan mahdollisimman suuret joukot Canadan armeijaan. Me tulemme kaikin mahdollisimmin keinoin edesauttamaan sotatuotannon kohottamista. Me tulemme osallistumaan kaikkiin niihin kampanjoihin joita järjestetään sotatoimien edistämiseksi. Tämä on demokraattisten Canadan suomalaisten vastaus annettuun sodanjulistukseen."

Tätä demokraattista ja selvää ohjelmaa Vapaudella oli kunnia yksin edustaa Canadan suomalaisten lehtien keskuudessa, mutta se sai lämmintä ja laajaa kannatusta maanmiestemme keskuudessa.

Luonnollisesti Vapautta ja muita demokraattisia sotatoimia kannattaneita voimia yritettiin sodan aikana kuiskekampanjan perusteella ja muutenkin leimata "Suomen vihollisiksi".

Mutta kun Suomi erosi Hitlerin sotavankkurien vetojuhdan asemasta ja käänsi aseensa natsi-Saksaa vastaan, niin Vapaus oli tässäkin asiassa Canadan ainoa suomenkielinen lehti, joka vilpittömästi tervehti tätä rauhantekoa ja ryhtyi määrätietoisesti toimimaan Suomen tarvitsevien avustamiseksi ja Suomen todellisen tilanteen selvittämiseksi. Vallan vastakkaisen kannan ottivat kuitenkin ne, jotka olivat niin kovasti kiihkoilleet "talvisodan" hyväksi ja sittemmin yrittivät "ymmärtää" Rytin aseveljeyttä Hitlerin kanssa. Kun sota oli päättynyt tunnettuun natsismin tappioon, niin esim. Torontom Vapaa Sana tuli toivottomaksi ja tyytymättömäksi. Syyskuun puolivälissä 1945 se valitti:

"Kun sanomme suoraan, niin olemme jossakin suhteessa pettyneitä tämän päättyneen sodan tuloksiin nähden. . ."

Lokakuussa 1945 "Canadan Uutiset" kirjoitti:

"Suomen venäläistyminen täydessä käynnissä" ja jatkoi: "Suomi ei ole enää itsenäinen maa. Sen kansanvaltainen hallitusmuoto on tuhottu väkivoimalla."

Samoin torontolainen Vapaa Sana seurasi apostoli Pietarin esimerkkiä ja kielsi "herransa" isiensä maan toukokuussa 1945 jolloin se puhui halveksivasti itäjstä naapuriaan pokkuroivasta Suomesta.

Soraääniäkin siis oli. Jotkut taantumusvoimat yrittivät kansallismielisyyden vääristellyllä lipulla harhaanjohtaa maanmiehiämme tärkeissä periaatteellisissa ja käytännön kysymyksissä. Mutta kaikesta huolimatta Canadan suomalaiset selvisivät sodan koetinkivestä liehuvin lipuin.

"SII-PII-AAR"

Kirj. H. Sula

"Mikä se 'siipivaari' oikeastaan on kun siitä kaikki niin paljon puhuvat?" Olen mieskohtaisesti kuullut tämän kysymyksen, jonka ovat aikoinaan varmaankin moneen kertaan toistaneet tähän maahan saapuneet suomalaiset siirtolaiset täällä entuudestaan olleille maanmiehilleen. Kysymyksessä on eräs tyypillisimmäistä kansainvälisen pääoman edustajista Canadassa, Canadian Pacific Railway Company (CPR — lausutaan sii-pii-aar), joka on tämän maan suurin yksityinen liikeyritys. Se harjoittaa etupäässä rautatieliikennettä, mutta sen toimialoihin sisältyvät myöskin meri-, ilma- ja lennätinliikenne, se myy ja vuokraa maanviljelys- y.m. maita, harjoittaa hotelliliikettä ja kaivauttaa metalleja maan uumenista.

Mantereen yli ulottuvan rautatien rakentaminen CPR:n toimesta oli jättiläistyö, jonka kautta avattiin lännen aavikot asutukselle ja viljelykselle ja josta lähtien alkoi valtava kehityskausi Canadan kapitalismin historiassa.

CPR oli aikoinaan huomattavin tämän maan suomalaisten työnantaja. Lukemattomat ovat ne miehet, jotka ovat työskennelleet CPR:n "seksuunakängeissä" (rautatien kunnossapidosta huolehtivista pienissä työkunnissa, joiden huollettavana on ollut kuuden mailin erä rautatietä) tai "extrakängeissä", joiden parhain suomalainen vastine lienee "topparoikka". Koska viimeksi mainituissa töissä on maksettu aina perin alhainen palkka on näihin töihin ollut tilaisuus päästä miltei milloin tahansa ja monet siirtolaiset ovat olleet parempien ansiomahdollisuuksien puutteessa pakoitetut ryhtymään työhön "extrakängeissä".

CPR:n Tyynenmeren tien rakentamiseen ryhdyttiin pian sen jälkeen kuin British Columbia oli liittynyt vuonna 1867 perustettuun Canadan liittovaltioon (Dominion of Canada). British Columbia oli nimittäin asettanut liittymisen ehdoksi, että on mahdollisimman pian ryhdyttävä rakentamaan Atlannin Tyyneenmereen yhdistävää rautatietä; jonka oli määrä valmistua 10 vuoden kuluessa. Rakennustöihin ryhdyttiin jo v. 1874 mutta kun työt eivät edistyneet tarpeeksi ripeällä vauhdilla, antoi liittovaltion hallitus rautatien rakentamisen CPR-syndikaatille vuonna 1880.

Tehtyyn kauppaan sisältyi valmistuneiden tai rakenteilla olleiden rautatien osien luovuttaminen CPR:lle, **jolle myönnettiin liittovaltion varoista 25 miljoonan dollarin apuraha, luovutettiin 25 miljoonaa eekkeriä parhaita maita, annettiin vapaa oikeus luonnon rakennustarvikkeiden käyttämiseen, myönnettiin tullivapaus kaikille rakennustarvikkeille ja 20 vuoden suojelus kaikkea kilpailua vastaan. Sen lisäksi tekivät erinäiset kunnat huomattavia myönnytyksiä rautatien rakentamisen hyväksi.**

Sopimuksen mukaan piti rautatien olla valmis toukokuun 1 päivään mennessä v. 1891. Rakennustöitä suoritettiin kuitenkin sitä varten erikoisesti Kiinasta saakka tuotetun työvoiman avulla semmoisella väellä ja voimalla, että viimeinen ratakiskonaula lyötiin kiinni marraskuun 7 päivänä 1885. Taru kertoo sen olleen kultaisen naulan mutta siinä ei ole kuitenkaan mitään perää. Huomattava joukko suomalaisiakin osallistui tämän jättiläistyön suorittamiseen. Aniharvat heistä lienevät enää elossa.

CPR julistaa ylpeästi, että se ulottaa verkostonsa yli maailman ("Spans the World") yhdistäen laivaliikenteensä avulla eri mantereet toiset toisiinsa. Sen rautatieverkosto käsittää Canadassa ja Yhdysvalloissa yli 23,000 mailia rautateitä, joiden varrella on yli 4,000 aseman. Yhtiön palveluksessa oli viime vuoden lopulla kaikkiaan 83,528 henkeä, joille maksettiin vuoden kuluessa palkkoina yhteensä $193,960,029. Kun toinen maailmansota alkoi 1929 luovutti yhtiö mahtavasta laivastostaan 20 valtamerilaivaa brittiläisen amiraliteetin palvelukseen. CPR omistaa myöskin 15 loistohotellia maan eri osissa ja laajan, kaikkialla ulottuvan lennätinverkoston.

Tämän Canadan suurin yksityinen liikeyritys "ansaitsi" viime vuonna rautatieliikenteestään puhtaaksi voitoksi $22,892,189 ja muilta liikealoilta $24,788,927, josta olivat huomattavimpana eränä ne $13,460,000 voitto-osingot, jotka CPR sai pääasiassa British Columbiassa toimivalta Consolidated Mining and Smelting Co:lta, jonka osake-enemmistön CPR omistaa ja joka on toiseksi rikkain kaivantoyritys Canadassa, tuottaen etupäässä sinkkiä, lyijyä, kuparia ja lannoitteita.

CPR on suurimmaksi osaksi ulkomaalaisten omistama liikeyritys, mikä pitää paikkansa myöskin muihin Canadan suurimpiin liikeyrityksiin nähden. Niiden keräämät voitot virtaavat siitä syystä etupäässä Lontoon Cityn ja New Yorkin Wall Streetin kansainvälisten monopolistien kassaholveihin.

Tervehdys Lapualle

Hamilton, Ont. — Tämän Suomi-numeron välityksellä tervehdin entistä kotiseutuani ja niitä ystäviäni, jotka vielä ovat elossa ja minua muistavat.

Siellä Rautakorven perukoilla olen ensimmäisen päivänvalon nähnyt ja kirkonkylän liepeillä olen lapsesta aikuiseksi varttunut. Siellä Kauniston mäellä on kotini, josta tänne lähdin 18 vuotta sitten tänä keväänä. Siellä olin työväentalolla hommissa niin aikaisin kuin kykenin. Siellä soittelin torvisoittokunnassa, joskus toimin näyttämöllä ja siellä yleensä sain ne aatteet, jotka ovat minua kannustaneet eteenpäin näiden vuosien läpi täällä kaukaisessa maassa. Viimeinen työmaani oli siellä Valtion patruunatehtaalla, eli "Paukussa", kuten silloin sanottiin.

Mutta sieltä tuli sitten minullekin lähtö usean muun kanssa, kun ruvettiin tekemään "isänmaallista puhdistusta", kuten monella muullakin työmaalla. Missähän lienee se sotaintoinen insinööri, joka minut sieltä "poltti" ja vielä päälle päätteeksi mustalistasi työnsaannin suhteen? Silloinhan nimittäin alkoi seraaka Lapuan liike nostaa päätään, ollen alkua suur-Suomi-vouhottelulle, josta sitten muodostui se kesä, jota ei koskaan tullut. . .

Loppujen lopuksi se karkoitus koi-

Parhain Tervehdykseni!

DR. J. S. CHAIKOFF

PUHELIN WA. 9400

272 Bathurst Street Toronto, Ontario

Canadassa on vielä runsaasti karhujakin, joita näkee silloin tällöin maanteilläkin sydänmailla kuljettaessa. Kuvassa nähdään juuri pyydetty musta karhu

tui onnekseni siksi, etten joutunut kokemaan kaikkia niitä kauhuja ja sitä kurjuutta, minkä järjetön suur-Suomen luomisyritys saattoi aikaan Suomelle ja sen kansalle. Sen ajan ainoa isänmaallisuuden mittapuu oli kuulua suojeluskuntaan ja kulkea reikärauta olalla. Sitten isänmaallisuus puettiin sinimustaan paitaan. Omakohtainen vakaumukseni oli silloin kuten nytkin, ettei mitään aatteita tarvitse pukea vormuun tai raameihin, ne ovat yhtä hyviä ilman niitäkin, sillä loppujen lopuksi järkevät sanat ja teot ovat niitä, jotka rakentavat eivätkä kiihkeät puheet ja mellastukset. Mutta tämä katsomus ei sopinut silloisiin Suomen valtiaitten suunnitelmiin ja se koitui niiden tuhoksi, jotka sellaisia ajatuksia omasivat.

Lähdin silloin Suomesta tänne Canadaan mieli katkerana sitä järjestelmää ja maata kohtaan, toivoen tuhannen tulimmaista koko maalle, sillä en ollut silloin vielä poliittisesti tarpeeksi tietoinen. Mutta täällä minulle selvisi vähitellen, ettei Suomen maassa ja kansassa ole vikaa sellaisenaan, vaan jos epäkohtia ja mätää ilmenee, on vika niissä valtiaissa, jotka maan asioita ja kohtaloita kulloinkin valvovat. Tämän mielenmuutoksen saivat aikaan toverit siinä järjestössä, johon itsekin kuulun jäsenenä, nimittäin Canadan Suomalaisessa Järjestössä. Minulle sanottiin, että me olemme täällä myöskin osa Suomen maasta ja kansasta, eikä meidän sovi toivoa mitään onnettomuutta sille, mikä on osa itseämme ja niin todella asia onkin. Se, mitä sanotaan isänmaallisuudeksi, elää ajatuksissa, sanoissa ja teoissa yhteiseksi hyödyksi kaikille, eikä vain jonkin määrätyn suunnan tai ryhmän hyväksi, eikä minkäänlaiseen pakkopaitaan puettuna. Olen ilolla pannut merkille, että tämä käsitys on myös Suomessa päässyt vallalle katkerien koettelemusvuosien jälkeen ja toivon, että se jää sinne vakiintuneeksi tekijäksi.

Täällä olevien kansalaistemme keskuudessa ja mielissä vallitsevat Suomesta monenlaiset käsitteet. Osa uskoo siihenkin, että ennen pitkää koko kansan tie päättyy Siperiaan. Toiset taas ovat sitä mieltä, että Suomelle rauha ja menestys ja ne askeleet, jotka se on viime aikoina ottanut, ovat järkeviä tekoja, jotka lopuksi koituvat maan onneksi ja menestykseksi. Tälle käsitykselle antavat myöskin tukea presidentti J. K. Paasikiven lausunnot ja edesottamiset Suomen nykyisessä elämässä. Presidentti Paasikivi on meille yhtä suuri sankari kuin joillekin on marsalkka Mannerheim.

Nämä ovat omakohtaisia mietelmiäni ja muistojani entisestä ja nykyisestä Suomesta. Tahdoin ne pukea sanoiksi ja saattaa tietoonne myöskin sinne lakeuksien laidoille. Täällä Ontario-järven rannalla olen asunut vakituisesti jo 12 vuotta, Hamiltonin teräskaupungissa, kuten sitä sanotaan. Mutta sinne lakeuksien laidoille vieläkin usein aatokseni vaeltavat ja ehkä vielä kerran vaellan itsekin, sillä sananlasku sanoo, että ken on syntynyt lakeilla Pohjanmaan, se kantavi tuomion tunnossaan.

Näillä sanoilla lopetan ja vielä kerran lausun parhaat terveiseni Lapualle omaisilleni ja entisille ystävilleni, jotka vielä sattuvat minut muistamaan. — Kauniston Ville.

Yhtä ja toista Canadan suomalaisesta väestöstä

Kirj. H. Sula

Canadan suomalainen väestö on pääasiassa peruisin tähän maahan tämän vuosisadan kolmen ensimmäisen vuosikymmenen aikana saapuneista siirtolaisista ja heidän jälkeläisistään, sillä vuonna 1901 toimitetun väenlaskun mukaan oli maassa ainoastaan 2,502 suomalaista asukasta. Vuoteen 1931 mennessä oli suomalaisen väestön lukumäärä kohonnut 43,835 henkeen, lisääntyen edellisen vuosikymmenen aikana 22,391 hengellä eli yli sadalla prosentilla. Vuonna 1929 alkaneen taloudellisen kriisin seurauksena suljettiin siirtolaisuuden portit, jonka johdosta Canadan suomalainen väestö on sen jälkeen osoittanut huomattavaa vähentymistä. Vuoden 1941 väenlaskussa todettiin suomalaisen väestön vähentyneen edellisten 10 vuoden kuluessa yhteensä 2,302 hengellä ja sama vähenemissuunta jatkuu yhä edelleen, entistä voimakkaampana.

Lähes kolme viidesosaa (58 prosenttia) Canadan suomalaisesta väestöstä on maaseudun asukkaita, josta johtuen on ilmeisen selvää, että maan suomalaisen väestön pääelinkeino on maatalous, toisella tilalla ollen metsätyöt, kolmannella tilalla kaivostyöt ja neljännellä tilalla rakennustyöt.

Vuoden 1941 väenlaskun mukaan oli lähes kaksi kolmasosaa (64.36 pros.) suomalaisesta väestöstä keskittynyt Ontarion maakuntaan, jossa asui 26,827 henkeä, joista 14,540 maaseudulla. Toiseksi eniten oli suomalaista väestöä Tyynenmeren rannikkomaakunnassa, British Columbiassa, jossa asui 6,332 henkeä, eli enemmän kuin seitsemäsosa maan suomalaisista.

Muissa maakunnissa oli suomalaisia seuraavasti: Alberta 3,452; Quebec 2,043, Saskatchewan 1,940 ja Manitoba 808.

Maan huomattavin suomalaisalue on Thunder Bayn piiri Superior-järven pohjoisrannalla, jossa asui 9,420 henkeä, työskennellen pääasiassa maataloudessa sekä puutavaran ja paperin tuotannossa. Toisella tilalla oli Sudburyn piiri, mikä sijaitsee noin satakunta mailia pohjoiseen Huron-järvestä. Tällä alueella oli 4,704 suomalaista, työskennellen etupäässä maataloudessa, kaivanto- ja metsätöissä. Kolmas väkirikkain suomalaisalue on Toronton suurkaupunkialue ympäristöineen, jossa oli 3,437 suomalaista asukasta, joista huomattava määrä, varsinkin naisista, työskentelee kotitaloustöissä, parempiosaisten "piikoina".

Ainoastaan viidessä Canadan kaupungissa oli v. 1941 enemmän kuin tuhat suomalaista. Port Arthurin ja Fort Williamin kaksoiskaupungeissa asui yhteensä 3,827 suomalaista, Toronton suurkaupunkialueella 3,382, Vancouverin suurkaupunkialueella 1,951, Sudburyn kaupunkialueella (käsittäen Sudburyn kaupungin, Copper Cliffin kauppalan ja McKim-kunnan) täsmälleen kaksituhatta ja Montrealin suurkaupunkialueella 1,068.

Viimeisimmän, vuonna 1941 toimitetun väenlaskun mukaan oli maan suomalaisesta väestöstä kaksi viidestä tässä maassa syntyneitä, joten Suomessa ja muissa maissa syntyneitä oli ainoastaan 24,967 henkeä. Suunnilleen sama määrä (24,949) maan suomalaisista asukkaista oli yli 25 vuoden ikäisiä, joista Canadassa syntyneitä oli 4,580.

5,000 VANHAAPOIKAA

Tilastot osoittavat edelleen, että elleivät suomalaiset miehet saa toiskielistä vaimoa on avioliittoiässä olevista miehistä 5,108 tuomittu elämään yksinään hautaan saakka.

Tilannetta kiristää hyvin huomattavassa määrin sekin seikka, että suomalaiset naiset ovat paljon taipuvaisempia ottamaan toiskielisen puolison kuin miehet. Se onkin varsin hyvin käsitettävää koska suomalaisilla naisilla on työteliäisyytensä yms. hyveiden johdosta paljon suuremmat valikoimisen mahdollisuudet kuin monien muihin kansallisuuksiin lukeutuvilla naisilla. Kaikkiaan 772 suomalaisella naisella oli toiskielinen aviomies.

Tilastoista ei käy tarkoin selville miten suuressa määrin suomalaisperheillä on ollut "herran siunausta", mutta niiden perusteella voidaan kuitenkin verrattain suurella tarkkuudella todeta, että Canadan suomalaisten perheillä on keskimäärin kaksi lasta.

CANADAN SUOMALAINEN JÄRJESTÖ

Canadan suomalaisten johtavin järjestö on Finnish Organization of Canada (Canadan Suomalainen Järjestö) ja sen Sudburyssa, Ontariossa, kolme kertaa viikossa ilmestyvä lehti (Vapaus) on eniten levinnyt, suurin ja monipuolisin tämän maan kolmesta suomalaisten lehdestä. CSJ:n kuului vuonna 1947 Torontossa pidetylle XVI edustajakokoukselle esitetyn toimintakertomuksen mukaan 52 osastoa, joilla on miltei kaikilla oma seurantalonsa, joista monet syrjäseutujen talot ovat tosin perin vaatimattomia ja yksinkertaisia. Siitä huolimatta ovat ne täyttäneet tärkeän tehtävänsä tämän maan suomalaisten valistus- ja kulttuuritoiminnan eri aloilla.

CSJ on perustamisestaan lähtien (1911) seurannut aina työväenliikkeen edistysmielisintä suuntaa. Raatajaväestön kulttuurijärjestönä on se todistanut toiminnallaan, että työväestö ja työväenliike eivät ole kansallisen kulttuurin ja valistuksen vihollisia vaan sen hartaita ystäviä.

Järjestömme toimesta on edistetty ammatillista järjestäytymistä suomalaisen siirtolaisväestön keskuudessa, julkaistu sanomalehtiä ja kirjallisuutta, esitetty sadoittain näytelmiä, pidetty lukemattomia ohjelma- ja huvitilaisuuksia, lähetetty tämän täsä puhujia kiertämään yli maan ja harrastettu urheilua, osuustoimintaa jne. Sen osastojen kirjastoissa on tuhansittain teoksia levittämässä valoa suomalaisen väestön keskuuteen.

— Ensimmäisen maailmansodan jälkeen oli Canadan kansallisvelka 189 dollaria 45 senttiä jokaista Canadan asukasta kohti ja juuri ennen toista maailmansotaa se oli 279 dollaria 80 senttiä.

Mrs. Anni Ahola, Aurorasta, Ont., näyttää Kalevala-aiheista käsityötään mikä Canadan kansallisessa näyttelyssä (Canadian National Exhibition) viime vuonna sai Royal Ontario Museum of Archeologyn toisen palkinnon. Tämän silkkilangalla neulotun kuvan koko on 31x37 tuumaa.

Canadan intiaaneista

Canadan intiaanit ovat häviämässä sukupuuttoon. Heidän elämäänsä ja yleensä kaikkia asioitaan kontrolloi liittohallituksen kaivos- ja luonnonresurssien viraston alaisena toimiva intiaaniasiain jaosto ja näistä maan varsinaisista asukkaista huolehtiminen ei kaikissa suhteissa ole parasta. Taudit ovat hyvin yleisiä intiaanien keskuudessa ja erikoisesti tuberkulosi niittää runsasta satoa heidän keskuudessaan.

V. 1941 toimitetun viimeisen väenlaskun mukaan oli Canadassa kaikkiaan 118,327 intiaania, joista 60,182 oli mies- ja 58,145 naispuolista.

Intiaanit asuvat etupäässä hallituksen varaamilla reservialueilla, joilla heillä ovat omat koulunsa ja muut laitoksensa. He elävät etupäässä metsästyksellä ja kalastuksella.

Canadan intiaanit ovat osallistuneet molempiin maailmansotiin ja ovat suorittaneet sotapalveluksensa esimerkillisellä tavalla.

"Kuka oli ensimmäinen ihminen", kysyi amerikkalainen opettaja koulussa.

"Yrjö Washington oli ensimmäinen ihminen", vastasi Billy. "Hän oli ensimmäinen sodassa, ensimmäinen rauhassa ja ensimmäinen maanmiestensä sydämissä."

"Ei suinkaan", sanoi opettaja. "Aatami oli ensimmäinen ihminen."

"Tietysti jos ulkomaalaiset otetaan huomioon", sanoi Billy.

— Canadan korkein vuori on Mount Logan, joka on 19,500 jalkaa korkea.

SUDBURYLAISTEN NAISTEN TOIMINNASTA

Lockerby, Ont. — Täkäläinen työläisnaisten toiminta sodan loputtua on kohdistunut etupäässä taisteluksi alati kohoavia hintoja vastaan. Monen tarvikkeen hinta onkin kohonnut jopa kolminkertaisesti. Naisten toiminnan keskeisimpänä vaatimuksena on hintakontrollin palauttaminen ja hintojen alentaminen vuoden 1946 tasolle. Nimenkeräyskampanja "miljoonan nimen hankkimiseksi" yllämainitun vaatimuksen tueksi saavutti suurenmoisen huomion maassa ja tämän yrityksen kohokohdaksi muodostui edustajiston käynti hallitusherrain puheilla, vaikka vielä tällä kertaa laihanlaisilla tuloksilla. Tämän liikkeen alkuunpanevana voimana oli "Perheenemäntien Yhdistys" jonka yhtä osastoa esimerkiksi täällä Sudburyssa oli joukko suomalaisia perustamassa. Mainita myös sopii, että tämän yhdistyksen ensimmäinen isompi kokous pidettiin Canadan Suomalaisen Järjestön osaston haalilla. Mutta tähän hintaliikkeeseen osallistuu nyt laajat joukot, mm. unioista ja kirkkoseuroista, ja meidän suomalaisten mukanaolo on kuihtunut miltei olemattoman pieneksi. Mainitsinkin tästä vain osoituksena, että "pienuudestamme" huolimatta me kuitenkin osallistumme työväen yleiseen toimintaan ja joissakin tapauksissa voimme huomattavastikin auttaa yhteispyrintöjä.

Meidän suomalaisten n.s. Naisten kerhomme työskentelevät Canadan Suomalaisen Järjestön alaosastoina, ja niillä on viime syksystä alkaen ollut oma järjestökeskuksensa Torontossa. Toimintamme kohdistuu järjestömme tukemiseen yleensä, kuten esim. sairashuoltotyöhön ja lasten toiminnan avustamiseen. Suomiavun toiminnan aikana meidän kerhomme tekivät erikoisen hyvää työtä järjestämällä kahviaisia, päivällisiä ja isommilla paikkakunnilla myyjäisiä. Sairashuoltotyössä naiset Sudburyssa ovat tehneet hyvää työtä auttamalla kansalaisiamme heidän tarvitessaan lääkärinapua, tulkkia, verenlahjoitusta jne.

Sodan aikana kerhomme työskentelivät Canadan Punaisen Ristin hyväksi ja sitä varten ne alkuaan perustettiinkin, sillä Järjestömme toiminta oli työväenliikkeen periaatteittensa vuoksi useita vuosia lakkautettu. Se työ mitä naiset noina sotavuosina tekivät ei ole jäänyt huomioonottamatta englanninkielistenkään keskuudessa. Erikoisesti Punaisen Ristin johdon taholta [illegible] nettiin useita kertoja meille [illegible] tusta ja sodan loputtua jaettiin [illegible] niit rintamerkit kaikille työnteki[illegible] lemme.

Paljon on tietysti heikkou[illegible] naisten toiminnassa eikä aina [illegible] ta niin tarmokkaasti kiinni [illegible] viin kuin pitäisi, vaikka usein [illegible] märretäänkin mistä on kysym[illegible] Tulee mieleen esim. Helsingin [illegible] y:n Naisosasto ja sen saavutu[illegible] pitkän toimintakautensa aikana [illegible] kunnioitamme ja ihailemme niitä [illegible] symättömiä työntekijöitä, jotka [illegible] vuodesta toiseen raskaiden aiko[illegible] yli voineet katsoa aina eteenpäin [illegible] työskennellä paremman ja valoisa[illegible] man tulevaisuuden puolesta.

Tänä aikana, jolloin sodan kauhe[illegible] jäljet eivät ole vielä peittyneet [illegible] hataan taas kovalla kiireellä u[illegible] sotaa. Juuri naisten pitäisi e[illegible] tämä onnettomuus. Olisi nostatett[illegible] va sellainen vastalauseiden ryö[illegible] ympäri "sivistyneen" maailman, e[illegible] tä sodanlietsojat hukkuisivat sii[illegible] Me naiset kaikissa maissa voimme [illegible] meidän tuleekin edistää solidaaris[illegible] den ja rauhan asiaa. — Sofia Pön[illegible]

CANADAN ALA- JA YLÄHUONE

Canadan alahuone valitaan 5 v[illegible] deksi kerrallaan. Pääministeri [illegible] ennen alahuoneen määräajan pä[illegible] tymistä pyytää kenraalikuvernöör[illegible] hajoittamaan alahuoneen.

Alahuoneessa on 245 edustajapai[illegible] kaa. Kaikki muut maakunnat o[illegible] valinneet alahuoneeseen jäsenIä [illegible] kilukunsa perusteella, paitsi Que[illegible] cin maakunnalla on ollut 65 edus[illegible] japaikkaa.

V. 1941 sensuksen perusteella [illegible] rotettiin Quebecin alahuoneen [illegible] senmäärä 73 ja kaikkiaan tulee s[illegible] raavissa vaaleissa valittavaksi [illegible] edustajaa alahuoneeseen.

Canadan ylähuoneen, eli senaa[illegible] jäsenmäärä on 96. Senaattori ni[illegible] tetään eliniäkseen. Kun senaatto[illegible] paikka jää auki niin hallitus täy[illegible] paikan nimittämällä uuden senaa[illegible] rin.

— Vuonna 1945 oli Canada[illegible] 1,160,058 henkilöautoa, 322,829 k[illegible] ma-autoa ja 14,194 polkupyörää.

— Vuonna 1946 ulkomaalaiset t[illegible] ristit kuluttivat Canadassa $212,[illegible] 000.

— Canadan viennissä on johtav[illegible] tilalla vehnä. Sitä vietiin v. [illegible] ulkomaille $475,786,639 arvosta.

Tervehdyksemme

Suomen työtätekevälle kansalle!

Toivomme onnea ja menestystä taistelussanne taloudellisen turvallisuuden ja todellisen kansanvallan puolesta!

CANADAN SUOMALAISEN JÄRJESTÖN SUDBURYN OSASTO NO. 16

CSJ:N SUDBURYN OSASTON LOCKERBYN NAISTEN KERHO

CSJ:N SUDBURYN OSASTON NAISTEN KERHO

VOIMISTELU- JA URHEILUSEURA ALERTS

SUDBURY *ONTARIO*

VAPAUS
OSA IV
Tiistaina, kesäkuun 15 p. — Tuesday, June 15

Terveisiä Pohjois-Manitobasta

Rorketon, Man. — Tämä paikkakunta sijaitsee pohjois-Manitobassa, jonne meitä Suomessa syntyneitä ja myöskin suomalaissyntyisiä amerikkalaisia alkoi kokoontua ensimmäisiä jo v. 1916 ja aina vuoteen 1923. Ei se elämä ollut helppoa aloittaa maanviljelystä kivisessä ja vesipeläisessä maassa. Tulee vielä ottaa huomioon ne hankaluudet, joita aiheutti se, että olimme 30 mailin päässä rautatiestä, jonka varteen piti kuljettaa tuotteensa kaupaksi ja tehdä ostoksensa ennenkuin saimme nykyiseen kauppalaamme rautatien. Ontarion metsissä oli turva silloin kun leipä alkoi loppua ja miesväen, joka vain kynnelle kykeni, oli mentävä metsiin talvikuukausiksi.

Osa joukostamme alkoi kyllästyä sellaiseen elämään ja muutti sellaisille paikoille, joilla työnsaanti oli parempi. Osa lähti Karjalaan ja useita on mennyt sinne, mistä ei enää palata. Nuorta polvea on paljon mennyt omille teilleen toisille paikkakunnille.

Joukkomme ei tällä kertaa ole iso, mutta siitä huolimatta olemme pitäneet yllä joukkotoimintaa CSJ:n osastossamme ja Community-klubissa, jolle pohjalle rakensimme haalimme v. 1923. Nyt kauppalassamme on kolmisensataa asukasta, enin osa ukrainalaisia. Kauppalassamme on useita sekatavarakauppoja, myöskin osuuskauppa sekä siipikarjan ja kananmunien osuustoiminnallinen ostoasema, jotka tekevät hyvää kauppaa. Myöskin on teatteri ja muita nykyaikaisia liikkeitä. Peltotyöt suoritetaan traktoreilla ja autot ovat kulkuneuvoina. Ovathan ne olosuhteet parantuneet yli 30 vuoden kovan työn ja uurastamisen tuloksena, mutta silloin parhaassa miehuuden iässä olleet alkavat lähennellä elämänsä iltaa.

Tämän paikkakunnan suomalaiset lähettävät yhteisesti parhaimmat tervehdyksensä Vapaus-lehden Suominumeron avulla ja toivottavat rauhaa ja onnellista tulevaisuutta Suomen kansalle. — Aino M.

— Niissä Canadan kaupungeissa, joissa on yli 10,000 asukasta, on 92 prosentilla asukkaista kirjastopalvelus.

Tervehdys Suomeen Sylvan Lakelta Albertasta

Sylvan Lake, Alta. — Kaikki täkäläiset demokraatian ystävät ovat seuranneet kiinnostuneina synnyinmaansa elämää ja tapahtumia ja ovat vilpittömästi iloissaan sen johdosta, että Suomi on solminut ystävyys- ja avunantosopimuksen Neuvostoliiton kanssa. Siinä on merkkinä oikeasta suuntautumisesta Suomen suurta naapuria kohtaan, mikä vuorostaan takaa rauhallisten suhteiden lujittamisen näiden kahden maan välillä.

Lähetämme täältä kaukaisesta lännestä mitä lämpimimmät tervehdyksemme kovia kokeneelle Suomen demokraattiselle väestölle, joka ponnistelee sotien runteleman maansa taloudelliseen uudelleen rakentamiseen, jonka rinnalla on lujitettava myöskin demokraattista virtausta Suomen kansan keskuudessa.

Vilpittömien ystävien lämpimin terveisin: Elisa Salonen, Vapauden kirjeenvaihtaja.

Kullankaivaja kertoo kuinka "puuveitsellä kultaa vuollaan"

Kirj. Victor Kauppila

Val d'Or, Quebec. — Terveisiä täältä Länsi-Quebecin kultakentiltä kaikille Vapauden lukijoille, aina entiseen kotimaahan Suomeen asti.

Tällä paikkakunnalla on aikaisemmin ollut useampiin satoihin nouseva suomalainen asutus, mutta nyt jo vuosia meitä on ollut enää ehkä noin viisikymmentä henkeä, lapsetkin mukaan laskettuna. Kymmenin nousee jo sekin kansalaistemme joukko, joka on saanut viimeisen leposijansa Val d'Orin hautausmaalla mutta suurin osa kansalaisiamme on sentään siirtynyt toisille paikkakunnille etenkin Ontarioon, josta ovat etsineet toisenlaista työtä kyllästyessään maan alla kaivoksissa työskentelyyn.

Aikoinaan oli täällä myöskin vilkasta suomalaisten järjestötoimintaa. Esitettiin näytelmiä, pidettiin tansseja ja kokouksia melkein joka viikko mutta nyt näin pieni joukko ei enää voi niin vilkkaasti toimia, koska Suomalaisen Järjestön osastoon kuuluu ainoastaan 25 jäsenen vaiheilla, eli puolet kylämme suomalaisista.

Viime vuonna meillä toimi Canadan Suomen jaosto, johon yhtyi jäseneksi jokainen kansalaisemme, ja toiminta oli hyvin vilkasta. Noin puolentoista vuoden toiminnan aikana hankittiin entisen kotimaamme hyväksi yksistään rahassa lähes 2,000 dollaria ja ompelukerho valmisti lisäksi suuria laatikollisia vaatetavaraa jotka lähetettiin Suomeen. Kaiken tämän toiminnan keskus ja koti oli Suomalaisen Järjestön haalilla, ja osastomme jäsenistö toimi kaikella sydämellään eturivissä. Mutta myöskin toinen puoli, ei-järjestön jäsenet, oli yhtä innostunutta, kaikille poliittisista mielipide-eroavaisuuksista huolimatta oli asia yhtä kallis ja todisti sen selkeän, että mielipide-eroavaisuus ei poista isänmaallisuustunnetta, vaan kaikki kylämme suomalaiset olivat tosi-isänmaallista, entistä kotimaataan ja sen kansaa rakastavaa rehtiä kaivosmiesjoukkoa.

Kaikki kylämme suomalaiset ovat, tai ovat ainakin olleet kaivoksissa töissä, joskin nyt ovat jo muutamat, jotka eivät enää läpäise erikoisen tarkkaa lääkärin tarkastusta, alkaneet tehdä kirves- tai metsätöitä.

Kaivostyö onkin terveyttä ja voimakasta mieltä vaativaa työtä, johon eivät kaikki voi edes pyrkiäkään, sillä lääkäri hylkää melkein puolet kaivoksiin pyrkijöistä jos jonkin terveysvian nojalla.

Ilmanpaine kaivoksessa on paljon raskaampaa kuin maan päällä, johtuen siitä, että kaivokset ovat satoja ja jopa tuhansia jalkoja alempana maanpintaa. Niihin pumpataan suurilla ilmapumpuilla lisää ilmaa, joka käyttää siellä erilaisia koneita samalla häventäen savua ja erilaisia myrkyllisiä kaasuja joita aina muodostuu kaivoksessa.

Kaivoksessa käytetään huomattavasti lautaa, kaivospölkkyjä y.m. puutavaraa, joka siellä vuosia kosteassa ilmassa seisoessaan muodostaa erilaatuisia mädäntymiskaasuja. Lisäksi käytetään monenlaisia räjähdysaineita, jotka muodostavat luonnollisesti savua ja hyvin myrkyllisiä kaasuja, joissa ei mikään olento voi elää montaakaan minuuttia ellei aina ampumisen jälkeen puhalleta savu ja kaasut pois. Mutta sittenkin jää myrkkykaasuja hienommassa muodossa leijailemaan kiviröykkiöiden väliin ja kuiluihin, tunneleihin ja moniin erilaisiin kaivosonkaloihin jotka saattavat kaivosmiehen rautaisen terveyden koetukselle. Monet tuhannet ovat ne päivät, jolloin vanha kaivosmies on saanut kärsiä tuskallista päänsärkyä ja kivistystä työstä kotiin tullessaan ja se useinkin kestää koko yön seuraavaan työhönmenoon asti ja ajan oloon muuttuu kroonilliseksi päänsäryksi, joka lakkaa vasta sitten kun on useampia viikkoja ollut poissa maanalta.

Synkkä pimeys, kosteus ja kylmyys ovat ainaisina vaaroina terveydelle, joka voi kaivosmiehen viedä sadoin erilaisin muodoin ennenaikaiseen hautaan. Tapaturmat vaanivat tuhansin eri tavoin maanalla työskentelevää toveriamme, joista vaaroista sivullisten on vaikea saada edes käsitystä. Usein kuolema voi olla silmänräpäyksen asia. Toisinaan voi joutua moniksi päiviksi salpautuneeksi jonnekin tunneliin kivivyörymien, tulipalojen taakse, tai hukkua kaivokseen syöksyvään vesitulvaan.

Kaikesta huolimatta työskentelee tuhansia suomalaisia eri puolilla Canadaa kaivoksissa ja sadat kansalaisemme ovat myöskin saaneet monilla erilaisilla tavoilla surmansa niissä. Suurin osa, ainakin Canadan suomalaisista, on joko metsätöissä tai kaivoksissa. Monikin suomalainen, joka ei itse ole ollut kaivoksessa, ajattelee kaivostyömiehen oloa paljon paremmaksi kuin muiden raskaan työn tekijäin elämää, koska etenkin ennen maan alla palkat olivat vähän paremmat, mutta sittenkin sellainen, joka on työntänyt kaivoksessa kymmenen vuotta tai yli tietää, että vaarat, tuskat ja ainainen väsyttävä olo ovat paljon turmiollisempia terveydelle kuin monet maanpäällystyöt ja yleensä on kaivosmiehen ikä huomattavasti lyhempi kuin terveellisessä raittiissa ilmassa työskentelevän työläisen ikä.

Koneiden keksimisessä ja parantamisessa, samalla kuin yleisesti kaivostyön jouduttamisessa on viimeisen kymmenen vuoden aikana menty huomattavasti eteenpäin, joskin porakoneet ovat vielä hyvin raskaita käsitellä, mutta muulit ovat jo kauan sitten saaneet vaihtua sähköpattereilla varustettuihin moottoreihin. Harvoin enää näkee lapiolla työskenteleviä "mokkareita" sillä automaattiset "mokkamasiinat" tekevät saman työn minkä kymmenet miehet tekivät ennen. Karbiidilamput ovat vaihtuneet jo moneen kertaan yhä keveneviin alumiinisiin sähköpatterilamppuihin, ja suuria kivenkappaleita ei tarvitse särkeä raskaalla vasaralla kuten ennen, vaan automaattiset sähkövasarat jauhavat kivet paremmin kuin kymmenet "krysselimiehet" ennen. Porakoneet puskevat nyt automaattisesti ilman voimalla, kun ennen niitä täytyi vääntää käsin. Monia muita parannuksia on tehty, joten nyt tulee toimeen puolta vähemmällä miesvoimalla ja kaivos tuottaa osakkeenomistajille miljoonia dollareita enemmän kuin aikaisemmin. Mutta sittenkin on vielä paljon mahdollisuuksia keventää ja vähentää ihmistyövoimaa kaivoksista jos kaivosparoonit sitä haluaisivat, ja työvoima ei olisi näin halpaa kuin se vielä on. Tapaturmien varalta on myöskin laadittu parempia lakeja ja suojalaitteita, mutta sittenkin on vielä paljon tiedossa parempia suojalaitteita jos kaivosmiehet saisivat pakotetuksi kaivosten omistajat suojaamaan heidän terveytensä ja henkensä kaikilla niilläkin toimenpiteillä mitä nykyaikainen tiede voi tehdä kaivoksissa työskentelevien hyväksi.

Selvää käsitystä kaivoksista on vaikea antaa lyhyessä kirjeessä sanomalehden palstoilla, mutta sittenkin tarkoitukseni on tällä tuoda esiin jotain, joka edustaa tässä Suominumerossa meitä tuhansia Canadan suomalaisia kaivostyöläisiä.

Sylvan Lake, Alberta. Vuosia vanha kuva täkäläisten suomalaisten järjestötoiminnasta. Monet heistä ovat jo ikuisesti poistuneet, toiset muuttaneet muille paikkakunnille, mutta osa on edelleenkin tällä alueella.

Salassa olevia veroja

Persoonakohtaisen tuloveron lisäksi on canadalaisilla lukemattomia n. s. salaisia veroja, joita ei tavallinen kansalainen huomaa. Nämä verot ovat erinäisten tavarain veroja. Esimerkiksi kenkäparissa on 125 eri veroa. Lääkkeissä on enimmän veroja, useissa 378 eri veroa.

Tavallisessa puvussa on 105 eri veroa. Katsokaamme, kuinka nämä verot syntyvät: Lammasten kasvattaja maksaa 10 eri veroa, tuottaessaan villaa; transporttiyhtiöt maksavat 16 eri veroa raaka-aineiden käsittelijät 10, tekstiilitehtaat 15, vaatetehtailijat 12, tukkukauppiaat 16 ja vähittäismyyjät 14 eri veroa. Lisäksi erikoisveroja tulee vielä puvun osalle kaikkiaan 11 ja kaiken lisäksi myyntivero.

— Canadassa oli intiaaneja v. 1941 sensuksen mukaan 118,000 henkeä.

— Canadassa tuotettiin sokeria v. 1946 niin paljon, että sitä olisi tullut 17 paunaa jokaista asukasta kohti.

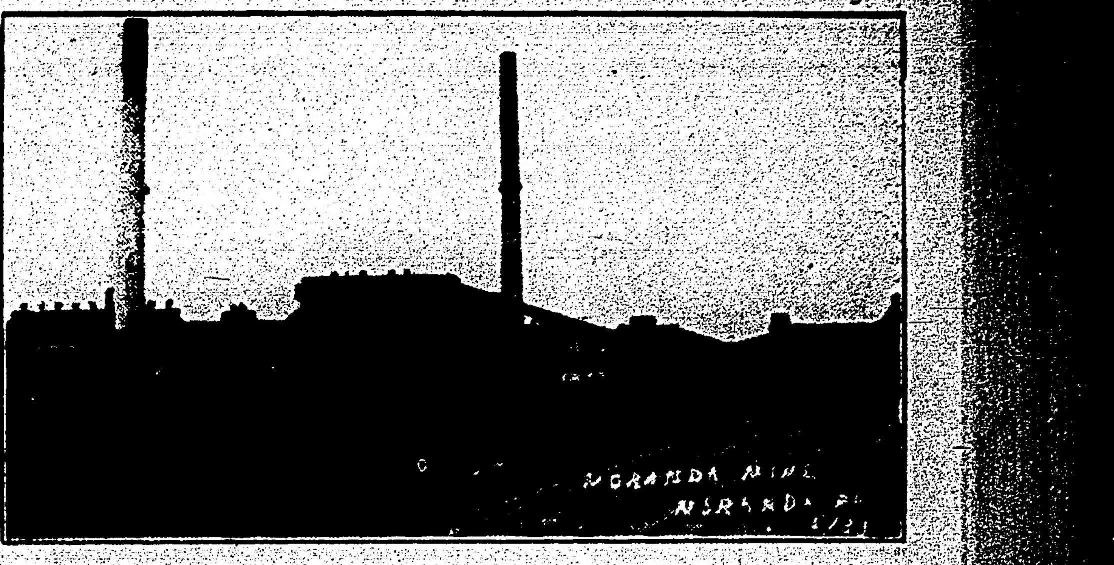

Pohjois-Quebecin maakunnassa sijaitseva Norandan kuparikaivos ja sulatto.

Pikaisesta matkasta tuli pitkä reissu

Sault Ste. Marie, Ont. — Tänään (30. 5. 48) on kulunut 20 vuotta siitä, kun saavuin tänne Sault Ste. Marieen. Se on pitkä aika kun sitä ajattelee, mutta pian se on kuitenkin kulunut kun alkuun pääsi. Ensin alussa oli tosin ikävää, aina ajattelin menoa takaisin Suomeen ja sanoinkin, että kun saan rahaa niin paljon, niin kyllä minä Canadan kamarat jätän. Mutta ei vain ole tullut jätetyksi, enkä enää haluakaan.

Kun lähdin tänne maahan, ajattelin, että työtä täällä täytyy tehdä, jos mielii elää, sillä ei täällä maa laiskoja elätä. Toiset tosin pääsevät helpommalla ja toiset joutuvat raatamaan raskaammin.

Muistan teidän sananne, ystävät, kun lähdin Pietarsaaresta. Sanoitte, että älä hyvä ihminen lähde sinne, sillä sehän on sarvikuonojen maa! Nämä miehet olivat olleet Canadassa ja tulleet takaisin Suomeen ja he tiesivät kertoa minkälaista minun elämäni tässä maassa olisi. Sanoivat, että jonnekin metsäkämpälle minut viedään.

Ja niinhän se sitten kävi, että nelisen viikkoa sain olla kaupungissa ja ottaa oppia kuinka tässä maassa ruokaa laitetaan. Tulin Ketolan "poortitalon" osoitteella ja sinne minulle oli tila järjestetty. Sieltä sitten lähdin metsään, sillä työtä minun täytyi alkaa tehdä, koska ei ollut taloa ostettuna.

Juhannuksena lähdin kämpälle ensi kerran. Vallan toisenlaiseksi ajattelin kämppää, mutta sitten näin, että nimensä arvoinen se oli. Lattia oli tehty halkaistuista haavoista ja sitäkin täytyi pestä. Sauna täytyi lämmittää kahdesti viikossa ja kantaa vesi neljännesmailin päästä, pestä pyykki ja laittaa ruokaa seitsemälle miehelle. Kesä oli kuuma ja tuhansia miljoonia eläviä oli puremassa ja pistämässä vanhan maan ihmistä kuin uhalla ihan. Olin toisinaan kuin tulisilla hiilillä, mutta mitäpä muuta kuin kärsiä vain.

Kun sitten tulin takaisin Ketolaan seuraavana keväänä, niin oikein ihmettelivät, kuinka olin muuttunut tällä 10 kuukauden reissulla. Tiesin itsekin, että olin laihtunut kolmisenkymmentä paunaa. Mutta ei enää tehnyt mieli lähteä takaisin Suomeen, vaikka rahaakin olisi ollut, joten sen puolesta olisi päässyt. Olen tykännyt oloستani täällä, enkä vaihtaisi sitä Suomen oloihin, vaikka Suomessa onkin tilanne paljon muuttunut tämän ajan kuluessa. Olen siellä ollessani saanut aina raataa, eikä silloin annettu piioille mitään arvoa, mutta se muistettiin sanoa, ettei vain saa mennä työväentalolle. Niin sanottiin minullekin kahdessa palveluspaikassa, mutta minne palvelijattaret olisivat muuallekaan voineet mennä, sillä eihän heidän paikkansa ainakaan suojeluskunnan talolla ollut.

Muistatteko vielä Elli, Martta, Aune ja Anni sitä aikaa, kun palveltiin siellä Pietarsaaressa Viitasen ja Kotkaisin uudessa makkaraliikkeessä? Mahdatteko enää kukaan olla Pietarsaaressa.

Tätä kirjoittaessani mr. ja mrs. Tyko Virtanen näyttelevät "Laivaston pikku morsian"-nimistä näytelmää Sudburyssa. He olivat silloin Pietarsaaressa kuin minäkin olin siellä, mutta he lähtivät sieltä vuotta aikaisemmin ja ovat sen jälkeen käyneet Suomessa.

Toivon teille kaikille hauskaa juhannusta niin täällä kuin Suomessakin. — I. M.

Toverilliset tervehdyksemme Suomen Työtätekevälle väestölle!

Onnittelemme saavutuksianne ja toivomme hyvää menestystä taistelullenne kansan hyvinvoinnin ja demokratian puolesta!

SOUTH PORCUPINE, ONTARIO

Allan, Sirkka ja David Warren
Roy, Kaino ja Nick Ranta
Anita, Milga ja Lauri Mikkola
Amanda Hakala
Ida ja Matti Luhta
Mirjam, Anna ja Eino Väisänen
Eric, Eine, Helmi ja Bruno Järvi
Hilda ja Ananias Aaltonen
Allan, Helena ja D. Laine
Ester ja Hanna Purra
Tyyne ja Sulo Vesa
Johan Mäkikangas
Eemeli Solo
Mandi ja William Kotila
Kusti Mäki
Iva Ihaksi
Martti Torbacka
Hilma Vuori
Wilbert ja Frank Hakala
Raymond, Mirjam ja Sulo Luhta
Roy, Bertha ja Aarne Kummu
Elli ja Eino Haapakoski
Antti Kärkkäinen
Tauno, George, Armas ja Elsi Hutman (Kaisla)
Helga ja Heikki Alikoski
Antti Ahlgren
Kusti Rönkä
Jack Kullas
Pentti, Walfrid, Milja ja Kusti Penttilä

Ida ja Frans Ahlgren
Eila, Laila, Martha ja Matti Antila
Hilda ja Lenni Laitinen
Erikka ja Antti Luhta
Richard, Bertha ja Herman Mäki
Anna-Liisa, Vieno ja Yrjö Oja
Anita, Hilda ja Lauri Kartio
Judy, Vilma, A. ja E. Kemp
Meimi, Siiri ja Lauri Järvi
Salme ja Vennu Heikkilä Box 637
Vilma, Laina ja Eino Puisto
Barbara, Richard, Irja ja Väinö Overmark
Helen ja Frank Ranta
Ellen ja Oscar Freeman
Irma, Ellen ja Kusti Savijärvi
Melvin, Anelma, Elma, Aino ja Isack Luoma
Arvid A. Korpi
Marlene, Albert, Wilfred, Aili ja Ernest Toppari
Elsi, Roy, Milga ja Lauri Saxberg
Johan Kantokoski
Ida ja Bernard Blair
Martha Koveronkoski
August Laitinen
Lyydi ja Emil Kuusela
Helmi ja Hannes Panttila
Ely Korri ja perhe
Mrs. Lempi Niemi ja perhe
Mrs. Tyyne Pasanen

WOOLLINGS CO. CAMP NO. 6
Työkunta No. 6
South Porcupine, Ontario

Jalmar Alanko
Yrjö Norbacka
Heikki Heinonen
Kusti Männikkö
Paul Männistö
Antti Ojalehto
Vili Koppala
Heikki Vatanen
Kalle Ahvenkoski
Väinö Anttila
Karina ja Vili Kontola
L., H. ja K. Vanhala
Arvi Lindros
John Pihlajamäki
Ernest Mäki

WOOLLINGS CO. CAMP NO.11
Työkunta No. 6
South Porcupine, Ontario

Arvi Mäki
Väinö Lintumäki
Fred Martikainen
K. Haanpää
Oscar Saari
T. Laitaharju
Tauno Purra
Heikki Lehtola
Kalle Viinikka
Johan Palosaari
E. Rintala
Matti Koski
Niilo Ahola
Heikki Kivijärvi
Jalmar Mäkitalo
Helmi ja Urho Purra
Albert Halme
Valte Heinonen
Aino ja Väinö Juola

Riku Vuorimäki
Irja ja Ilmari Pasanen
Linda, Marlene, Katri ja Edvin Pasanen
Mrs. Fiina Lehtimäki
Marjatta, Irja ja Anton Passi
Gerry, Taimi ja Mauno Forsell
Jenny ja Johan Mäki
Oiva Johannes Mäki Box 365
Meimi Mäki 20 Albert St. St. Catharines, Ontario.
Raineri Lammi ja perhe
Mery ja E. Niemelä
Aili ja Sulo Koskela
Raymond, Kerttu ja Paavo Posso
Jack, Barbara, Rose ja Jack Oivanen
Edie ja Amanda Harjula
Esther Salo
Minerva ja Mrs. P. Puska
Leo, Lemupi, Laila, L. ja M. Lampsa
Mrs. Anna Laine
Aino ja John Koski
Evert Ojanen
Eric, Eljas ja Elsie Rasula
Selma ja Lauri Hellman
Sylvi, Lahja, Laimi ja Väinö Kaukaisi
Hilja ja Onni Löytönen
Helen, Harry, Henry ja Arvo Perälä
Anna ja Verner Kehusmaa

Hanna ja Arvo Heiska
Matti Poutanen
Mauno Wellenius, Pamour, Ontario
Elden Pasanen
Frank Alanen
Albert, Elmi ja Antti Kangas
Eino Isolatva
Roy, Lempi ja Armas Mäkinen
Mrs. Hilda Hänninen ja Emma
Leonard Pasanen
Tauno Vuori
Emil Simola
Vimpelin Poika
Eine, Ella, Lyyli ja Heikki Tuuttila
Lempi ja Ernest Ylitalo
M. ja J. Jokela
Diana, Aino ja Bill Capyk
Sandra ja Vili Rustari
Margaret ja O. Vinkka
Jack Ristimäki
Sylvia, Allan ja Lauri Kotila
Svante Ranta ja perhe
Marry ja Kalle Laine
Helen, Kyllikki ja E. Hankila
Ann, Dorin ja Erkki Kehusmaa
Allina Rintamäki
Jalmar Vaino
Jenni ja Otto Leinonen
Ida ja Eino Lindroos
Aino ja Eli Ritola
Aino ja Armas Kuusisto
Elizabeth, Lyyli ja R. Hiltunen
Lily, Taimi ja Reino Järvi
Elssi, Mimmi ja Aarne Holm